

ALMANAH TURISTIC 1962

T 11096

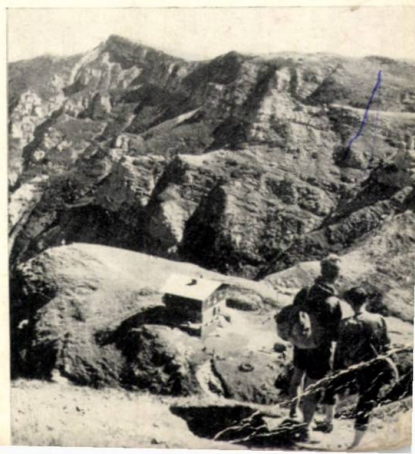

OFICIUL
NAȚIONAL
DE
TURISM
„CARPAȚI“

ALMANAH TURISTIC

1962

ONT. „CARPAȚI“

I 11096

11 JUL 2014

ALMANAH TURISTIC

1962

11 JAN 2022

Editat de

OFICIUL NAȚIONAL DE TURISM „CARPATI”

4071 ✓

Nivelul de trai se îmbunătățește continuu în societatea socialistă atât prin creșterea veniturilor populației și, pe această bază, a consumului, cât și prin cheltuielile din ce în ce mai mari pe care le face statul pentru nevoile social-culturale. Fondurile alocate din buget în acest scop contribuie la ridicarea bunăstării populației, prin satisfacerea pe cheltuiala statului a unor nevoi atât de vitale ca locuințele, învățământul, ocrotirea sănătății, odihna, pensiile etc.

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ
Președintele Consiliului de Stat al R.P.R.
Prim-secretar al C. C. al P.M.R.

Se va mări capacitatea stațiunilor de odihnă și cură, care constituie unul din mijloacele eficiente de ocrotire a sănătății oamenilor muncii. Se prevede ca numărul oamenilor muncii ce vor beneficia de trimitere la odihnă și cură balneoclimaterică să crească în 1965 cu peste 30 la sută față de anul 1959. Se va urmări ca noile construcții în stațiunile balneoclimaterice să se efectueze în complexe mari, spre a se asigura astfel o eficiență sporită a fondurilor de investiții alocate în acest scop și o mai bună deservire.

DIN DIRECTIVELE CONGRESULUI AL III-lea
AL P.M.R.

GH. GHEORGHIU-DEJ
Președintele Consiliului de Stat
al Republicii Populare Romîne
Prim-secretar al C.C. al P.M.R.

DATE IMPORTANTE

- 24 ianuarie 1859 — Unirea Țărilor Române
- 15—16 februarie 1933 — Eroicele lupte ale muncitorilor de la Atelierele C.F.R. „Grivița”, conduse de P.C.R.
- 23 februarie — Ziua Armatei Sovietice
- 3—5 martie 1949 — A avut loc ședința plenară a C.C. al P.M.R., care a adoptat rezoluția asupra sarcinilor partidului în lupta pentru întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare și pentru transformarea socialistă a agriculturii
- 6 martie 1945 — Instaurarea puterii democrat-populare
- 8 martie — Ziua internațională a femeii
- 21 martie 1922 — 40 de ani de la întemeierea organizației revoluționare de tineret din România — U.T.C.
- 12 aprilie 1961 — U.R.S.S. înfăptuiește primul zbor al omului în cosmos
- 22 aprilie 1870 — S-a născut V.I. Lenin
- 1 Mai — Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc
- 5 mai 1818 — S-a născut Karl Marx
- 8 mai 1921 — Crearea Partidului Comunist din România
- 9 mai 1877 — 85 de ani de la proclamarea independenței de stat a României
- 9 mai 1945 — Capitularea necondiționată a Germaniei hitleriste în urma istoricelor victorii ale Armatei Sovietice, Ziua Victoriei
- 1 iunie — Ziua internațională pentru apărarea copilului
- 11 iunie 1948 — Marcea Adunare Națională a votat legea naționalizării principalelor mijloace de producție
- 23 August 1944 — Ziua eliberării patriei noastre de sub jugul fascist
- 24 septembrie — Ziua Constituției R.P.R.
- 4 octombrie 1957 — U.R.S.S. lansează primul satelit artificial al Pământului
- 25 octombrie — Ziua Forțelor Armate ale R.P.R.
- 7 Noiembrie 1917 — 45 de ani de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie
- 10 noiembrie — Ziua mondială a tineretului
- 28 noiembrie 1820 — S-a născut Fr. Engels
- 30 decembrie 1947 — 15 ani de la proclamarea Republicii Populare Române

Sărbători legale

- 1 ianuarie
2 ianuarie
1 Mai
2 mai
23 August
24 august

Cîteva cuvinte

Înmulțirea inițiativelor cît și a necesităților de scurtime și de sintetizare au dat naștere, de un cîrd de vreme, unei noi limbi internaționale, care fără să fie nici *esperanto*, nici *volapük*, nici dialect și nici argou, înlesnește mult înțelegerea rapidă a relațiilor, fie comerciale cum fuseseră mai la începutul simplificărilor de limbaj, fie telegrafice, dintre persoane și împrejurări.

Azi, Oneteul însemnînd Oficiul Național de Turism, e un cuvînt cu drepturi la dicționare. Cine sosește din orice parte a lumii știe că e vorba de România și de frumusețile, peisajele, orașele și monumentele ei naturale și clădite cu munca brațelor, a intelectualului și a gustului nostru. Oneteul e Marea Neagră, Carpații, Dobrogea cu Delta ei de miracole inedite, Valea Prahovei, Bărgănul, podgoriile deluroase. Pe cînd zboară vulturii și cocorii pe deasupra ei și pe cînd își construiește în subsuorile streșinilor noastre vrabia culcușul și rîndunelele cuiburile prinse de ziduri ca niște urcioare decorative, Oneteul pofteste pe străinii din continente să-i fie musafiri. Oneteul e un fel de tată care-și arată podoabele și copiii frumoși, de la cei de piatră și pădure, pînă la cei de carne întregi, chipeși, voioși, deștepți, înveșmîntați în gâteli de cusături și broderii bogate.

Tot Oneteul e și un mare profesor de geografie al unor ignoranți, care încă nu aflaseră pînă mai deunăzi, că România e o țară întemeiată de foarte multe veacuri, cu o cultură și o artă de mare gust și cu o capitală de vastă înflorire.

Chiar în cei mai ultimi ani, turiștii veniți la noi cu o întregă arhivă mintală de erori și superstiții, s-au văzut stupefiați de tot ce au admirat și simțit și de stilul ospitalității românești, încheiat adeseori la cîntarul medical cu cîteva kilograme suplimentare de vizitator. Surprizele de toate felurile n-au fost puține și n-a fost mai mică nici aceea, că la noi se vorbesc toate limbile curenți și sînt măsurate, comparate și gîndite toate ideile, inspirațiile, artele și opiniile cu pricepere selectă.

Oneteul e și o formulă de apropiere și pace. Dacă o preocupare frămîntă mai ales azi, după 2 mari războaie, lumea toată, apoi acum e înaltul ideal al păcii. Veniți la noi să ne cunoașteți mai bine.

Tudor Arghezi

Combinatul de cauciuc Jilava

R. P. R.

Al XV-lea an de republică înseamnă pentru poporul român mai mult decât adolescența unui stat pornit ferm pe drumul afirmării sale. Al XV-lea an republican românesc reprezintă de pe acum o etapă de maturitate, de bărbăție și certitudini.

Nu este o simplă afirmație festivă la început de an nou. E concluzia logică a unei superbe demonstrații istorice, constatare fundamentată pe betonul armat al cifrelor.

1961 a însemnat 1.080.000 de tone de fontă, 2.100.000 de tone de oțel, peste 2400 de strunguri, 20.000 de tractoare, 6000 de combine tractate pentru cereale, 10.000 de autocamioane și autobuze, 37.000 de apartamente, milioane de cărți, noi poeți, ingineri, medici, noi campioni și recordmen mondiali și europeni. Nu mai e vorba, deci, de adolescentul care visează. E vorba de voinicul în floarea vârstei care construiește cu virtute și sîrg. La sfîrșitul anului 1960 năzuiam să producem cu 300.000 de tone mai mult oțel. Făcînd bilanțul lui 1961, constatăm că această cifră a fost depășită. Visul a devenit, prin urmare, realitate.

Se știe că una din trăsăturile caracteristice ale epocii noastre este ritmul uimitor de accentuat al dezvoltării istorice. Atît de accelerat, încît anul egalează deceniul, iar acesta ajunge din urmă și întrece secolul. Trăim acel ritm prevăzut de Lenin, ritmul istoriei descătușate în ce are ea mai viu și mai dinamic ca forță creatoare.

Trăim epoca revoluțiilor socialiste și a mișcărilor de eliberare națională, epoca prăbușirii imperialismului, a lichidării sistemului colonial, epoca trecerii a noi și noi popoare pe calea socialismului, epoca triumfului socialismului și comunismului pe scară mondială.

Alături de celelalte republici democrat-populare, Republica Populară Romînă a obținut într-un termen istoric scurt succese uriașe în construirea socialismului, situîndu-se printre țările intrate în perioada desăvîrșirii construcției socialiste.

Sîntem parte componentă și activă a sistemului mondial al socialismului, a acelei forțe internaționale care exercită o influență determinantă asupra dezvoltării mondiale.

Ritmul accelerat al dezvoltării republicii noastre populare e înlesnit așadar de ritmul accentuat în care se dezvoltă,

Sala Palatului R.P.R.

— anul XV

La strînsul recoltei pe ogoarele patriei

pe toate planurile, întregul lagăr socialist. Ea este asigurată de faptul că în fruntea poporului român se află Partidul Muncitoresc Român, care prin politica sa de nestrămutată principialitate leninistă, inspiră și organizează toate victoriile noastre. Conducerea de către partid a politicii economice și de stat, prietenia creatoare cu U.R.S.S., ajutorul multilateral al acesteia, iată factorii care stau la baza tuturor succesarilor dobândite de poporul muncitor român în numai cincisprezece ani de republică.

Dacă tractoarele românești duduie azi în India, Egipt și Vietnam, dacă specialiștii români sînt solicitați să prospecteze petrol în Indonezia și Afganistan, dacă pe harta patriei au apărut orașe noi, dacă putem naviga la Bicăz, în inima muntelui, dacă litoralul nostru a devenit unul din cele mai căutate locuri de recreație din

Oameni ai muncii în excursie

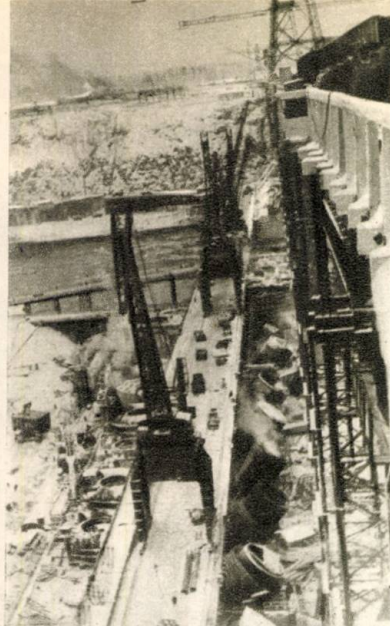
Europa, dacă artiști și oameni de știință din străinătate vin să-și petreacă la noi în țară concediile, dacă ne aduc medalii de aur și filmele și vinurile și sportivii — cuvînt de mulțumire i se cuvine partidului, care a știut și știe să organizeze și să conducă lupta clasei muncitoare, a țărănimii și a intelectualității. Călăuzindu-se după învățătura lui Lenin și folosind experiența grandioasă a Uniunii Sovietice, Partidul Muncitoresc Român a orientat și concentrat eforturile poporului spre dezvoltarea multilaterală a forțelor de producție, spre industrializarea socialistă, spre transformarea socialistă a agriculturii, spre ridicarea sistematică a nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii.

Și drumul nostru de lumină este la început. Anii următori vor reprezenta în viața poporului român un și mai apreciabil salt calitativ. Potrivit sarcinilor trasate de cel de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român, oamenii muncii din patria noastră sînt ferm hotărîți ca pînă la sfîrșitul anului 1965 să desăvîrșescă minunata construcție socialistă, bază de plecare către viitorul de aur, comunist.

Pășind într-al XV-lea an de existență a Republicii Populare Romîne, ne dă aripi convingerea că urcăm încă o treaptă spre mărețul țel care ne însuflețește și ne îndrumă azi: socialismul, pacea, fericirea.

GEORGE COSTIN

Hidrocentrala de la Bratsk va fi cea mai mare din lume

UN MĂREȚ PROGRAM AL OMENIRII

Umanitatea se află în pragul împlinirii unui vis de veacuri. Comunismul, societatea cea mai înaintată, care va face să dispară inegalitatea socială, va izbăvi omenirea de exploatare și asuprire și va îndepărta pentru totdeauna primejdia războaielor pustiitoare, instaurând pe pământ Pacea, Munca, Libertatea, Egalitatea și Fericirea tuturor popoarelor, devine tot mai mult un fel concret și apropiat. Noua eră deschisă în istoria omenirii de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, era prăbușirii definitive a capitalismului, era triumfului socialismului și comunismului pe scară mondială, va aduce curînd înfăptuirea lozincii „De la fiecare — după capacități, fiecăruia — după nevoi”. Programul Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, document de uriașă însemnătate politică, teoretică și practică, pătruns de o grijă nobilă și profundă pentru viitorul omenirii, proclamă solemn: încă în cursul actualei generații, oamenii sovietici vor trăi în comunism!

Această adevărată „Cartă a comunismului”, primită cu imensă bucurie și emoție firească nu numai de oamenii sovietici, ci și de popoarele din țările socialiste, de întreaga mișcare muncitorească internațională, definește cu claritate, în spiritul veșnic viu, creator, al marxism-leninismului, sarcinile fundamentale și principalele etape ale construirii societății fără clase. Noul Program al P.C.U.S. analizează în mod științific, profund și multilateral, dezvoltarea mondială contemporană, sintetizînd experiența construirii socialismului în U.R.S.S. și țările sistemului mondial socialist și reflectînd transformările revoluționare care au schimbat înfățișarea lumii.

Strălucită demonstrație a forței și vitalității marxism-leninismului, Programul P.C.U.S. cuprinde o amplă caracterizare a comunismului. El ne arată ce este comunismul, cum va fi organizată societatea fără clase, care vor fi principalele sale trăsături caracteristice, care sînt căile pe care se va ajunge la comunism. Programul P.C.U.S. înfățișează omenirii tabloul impresionant al creșterii impetuoase a forțelor de producție, dezvoltarea fără precedent a industriei și agriculturii, a transporturilor și telecomunicațiilor, a tuturor ramurilor economiei, exprimînd, în cifre care au darul să înaripeze imaginația și să stimuleze energiile, măreția sarcinilor de producție care stau în fața oamenilor sovietici.

În decurs de două decenii, se subliniază în Program, va fi îndeplinită sarcina economică principală a poporului sovietic: crearea bazei tehnico-materiale a comunismului. Cifrele indicate în acest sens în cuprinsul Programului sînt de-a dreptul amețitoare. În primul deceniu, volumul producției industriale a U.R.S.S. va crește de 2 ori și jumătate, iar pînă în 1980 de cel puțin șase ori. Producția anuală de oțel va fi, la sfîrșitul celui de al doilea deceniu, de 250 de milioane tone, iar cea de energie electrică de 2700 — 3000 miliarde kWh. Industria sovietică va fi cea mai modernă și mai puternică din lume. U.R.S.S. va depăși cu mult S.U.A. în privința producției pe cap de locuitor. În Uniunea Sovietică va fi creată în această perioadă o agricultură multilateral dezvoltată și de o înaltă productivitate. Creșterea de 3 ori și jumătate, pînă în 1980, a volumului total al producției agricole va aduce populației un mare belșug de produse alimentare, va face

Nou cartier de locuințe la Moscova

Într-o stațiune de odihnă în Crimeia

Tabăra de corturi a uzinei de automobile „Libiaciov“

posibilă trecerea treptată a satului sovietic la relații sociale comuniste, va lichida în linii mari deosebiriile dintre oraș și sat.

Grandiosul plan al comunismului trasează sarcina asigurării celui mai înalt nivel de trai din lume. În cele două decenii de muncă și luptă avîntată pentru construirea comunismului, venitul național va crește de cca. 5 ori, iar veniturile reale pe cap de locuitor — de peste 3,5 ori. O creștere corespunzătoare va cunoaște consumul popular. Ca un fir roșu trece prin întregul Program grija și atenția P.C.U.S. față de om. În urma realizării prevederilor sale, cea mai scurtă zi de lucru din lume azi, va deveni și mai scurtă, dar totodată cea mai productivă și mai bine plătită. Fiecare familie va avea, în 1980, o locuință confortabilă. Creșterea fondurilor sociale de consum va permite societății să ia asupra sa întreținerea gratuită a copiilor (la dorința părinților) și persoanelor inapte de muncă, folosirea gratuită a locuințelor și serviciilor comunale, a școlilor de toate gradele, a sanatoriilor și medicamentelor, a transporturilor comunale, precum și trecerea treptată la alimentația publică gratuită în întreprinderi.

„Totul pentru om, pentru binele omului“ — este lozinca partidului lui Lenin. De aceea, o grijă deosebită este manifestată față de sănătatea oamenilor sovietici, față de asigurarea unor condiții fără seamăn de odihnă, de recreere, de practicare a sporturilor. „Pentru a oferi populației posibilitatea de a se odihni, se arată în Program, în împrejurimile orașelor vor fi construite case de odihnă, pensiuni, hoteluri în afara orașelor și baze turistice, de care oamenii muncii vor putea beneficia în schimbul unei sume accesibile, precum și sub formă de premii, cu prețuri reduse sau în mod gratuit“. Programul prevede între altele „reducerea treptată a tarifelor pentru folosirea caselor de odihnă, a pensiunilor, a bazelor turistice, construcțiilor sportive și, în parte, folosirea lor gratuită“.

Programul P.C.U.S. a produs în întreaga lume o impresie profundă. Chiar și oameni politici burghezi, adversari ai socialismului, recunosc realismul și marea forță mobilizatoare a acestui document. Neliniștea lor este pe deplin întemeiată: care stat capitalist s-ar putea încumeta să treacă la rezolvarea, în termen de două decenii, a unor sarcini primordiale, cum sînt desființarea impozitelor sau creșterea duratei concediilor anuale plătite, la minimum o lună pentru toți muncitorii și funcționarii? Este limpede că astfel de înfăptuiri sînt posibile numai în Uniunea Sovietică, în țara în care socialismul a devenit o realitate vie, în care exploatarea, șomajul, asuprirea națională, înapoierea culturală, au devenit amintiri triste ale trecutului.

Istoricul document al celui de al XXII-lea Congres al P.C.U.S. primul plan concret, științific fundamentat, de construire a societății comuniste, reprezintă rodul gîndirii colective și al experienței fără egal a gloriosului partid al lui Lenin. Oamenii muncii din țara noastră, considerînd Programul P.C.U.S. de un neprețuit sprijin pentru toate partidele frățești, pentru toate popoarele lumii, își exprimă neînmurita admirație față de poporul sovietic și gloriosul său partid și își manifestă încrederea în deplina și apropiata victorie a comunismului — marea forță de atracție a contemporaneității.

Spre creste!

Nicicând cuvîntul turism nu a fost mai legat de ideile înaintate ale omenirii ca în zilele noastre. Cunoașterea și iubirea patriei, lărgirea sferei cunoștințelor despre lume, schimbul de experiență internațional, pacea și prietenia între popoare — iată idealuri ale umanității pe care turismul și le-a însușit și pe care este chemat să le slujească.

A călători, a naviga (prin văzduh sau pe ape), a bate potecile de munte sau a ridica cortul pe malul mării — tot atâtea activități în care astăzi utilul se îngemănează cu plăcutul. Turismul modern are o semnificație nouă, optimistă. A porni la drum este astăzi prilej de bucurie, de învățăminte, este expresia setei de viață a oamenilor.

TURISMUL ~ prilej de bucurie

Practicarea turismului cu regularitate ne ajută la întărirea sănătății, ne pregătește pentru o muncă de înaltă productivitate și apărarea euceririlor revoluționare ale poporului nostru. Fiecare turist întors dintr-o excursie de sfîrșit de săptămînă, dintr-un circuit prin țară sau de pe malul mării, este un om mai călit, mai folositor patriei.

Prin cunoașterea frumuseșilor patriei, a monumentelor istorice din trecutul glorios de luptă al poporului nostru, a realizărilor regimului democrat-popular, sporește în noi dragostea nețărmurită față de patrie, iar avîntul în munca de construire a socialismului capătă un nou și puternic impuls.

Iată de ce Oficiul Național de Turism Carpați și-a însușit cu entuziasm îndemnul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej: „Ti-

Tărani colectivști în excursie la București

Turiști romîni în Crimeia

neretul nostru trebuie învățat să cunoască și să iubească minunatele frumuseți și bogățiile ale țării noastre". Aceasta este o misiune de cinste pe care instituția noastră — urmînd indicațiile partidului și sprijinită pe linie de stat — caută să o generalizeze, transformînd turismul într-o mișcare de mase.

În această privință, cîteva cifre sînt edificatoare. Față de numai 30.000 de turiști înregistrați în 1949, în cursul anului 1961 peste 1 milion de turiști au colindat munții, peste 40.000 de oameni s-au odihnit pe litoralul Mării Negre, aproape 100.000 de oameni și-au făcut cura de sănătate în stațiunile balneoclimaterice. De mult succes s-au bucurat în 1961 acțiunile speciale, ca: vizitarea Doftanei cu ocazia aniversării partidului (peste 120.000 de participanți), rute turistice pe Dunăre, prin Cazane și la Ada-Kaleh (organizate de agențiile noastre din Timișoara și Craiova), excursii motoristice (agențiile Brașov și București), excursii de 2—4 zile pe litoral cu trenul sau autocarul (peste 10.000 de participanți), excursii de 7 zile cu vasul în Delta Dunării, turul în autocar al celor două văi: Valea Prahovei și Valea Oltului etc. etc.

Îmbucurător este faptul că la aceste acțiuni iau parte din ce în ce mai mult nu numai turiști din marile uzine industriale și instituții, ci și tineretul studios (pentru elevi s-au organizat circuite educative cu autocarul prin țară) și țăranii muncitori (peste 85.000 de colectiviști au vizitat centrele regionale, Capitala sau diferite obiective, ca Doftana, Bicăzul etc.).

Sîntem convinși că o dată cu înființarea, în 1961, a Comisiei centrale de turism sportiv de pe lîngă U.C.F.S., circulația turistică se va intensifica simțitor, noi și

interesante obiective, trasee variate și inedite fiind puse la îndemîna amatorilor de drumeție.

Cifrele enunțate mai sus trebuie puse în evidență legătură și cu creșterea accentuată a bazei materiale a turismului. Cele 88 de cabane existente în 1948 puteau găzdui 4400 de turiști; astăzi, cele aproape 200 de construcții destinate turiștilor pot primi 20.000 de oaspeți. Numai în 1961 s-au dat în folosință noi cabane și s-au reamenajat altele, în regiunile Banat, Suceava, Brașov etc. Capacitatea de găzduire a stațiunilor de pe litoral s-a dublat în ultimul an (de la 4200 la 8000 de paturi), fără a mai vorbi de admirabilele complexe turistice moderne ce s-au înălțat aci în 1961.

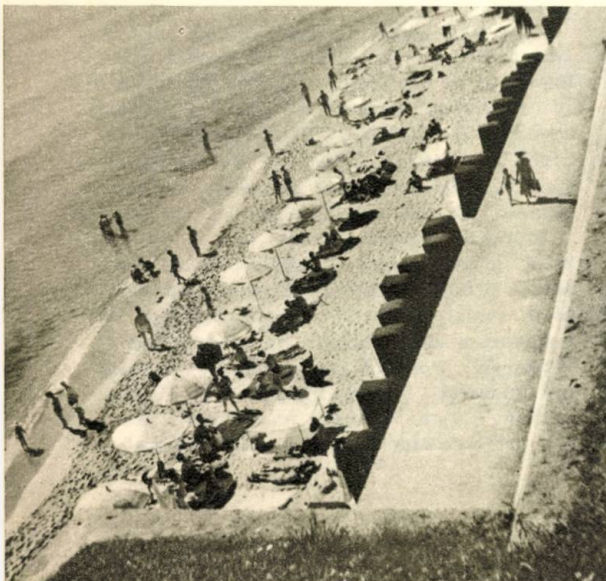
Pe plan internațional, de asemenea, se remarcă o creștere simțitoare a circulației turistice, ca expresie directă a dorinței de cunoaștere reciprocă. Peste 100.000 de turiști străini din lumea întreagă ne-au vizitat țara în 1961, admirînd bogățiile naturale și noul peisaj social al R.P.R., prețuind cu interes tot ce este frumos pe pămîntul nostru, ca și suflul generos și ospitalier al poporului.

În aceeași măsură s-au bucurat de mare popularitate excursiile organizate de O.N.T. Carpați în străinătate, cu avionul, trenul, autocarul sau motonavele „Transilvania” și „Oltenița”. Se poate ușor aprecia numărul de 20.000 de turiști romîni plecați în străinătate în anul ce s-a încheiat.

Tinzînd să răspundă cerințelor complexe ale turismului modern, O.N.T. Carpați se va strădui să-și lărgască necontenit sfera de activitate în viitor. De pe acum se prevăd pentru 1962 creșteri însemnate (25—50%) la circulația turistică internă și internațională, ca și în acțiunea de trimitere

La Eforie, pe plajă

Cu vaporușul în Delta

la odihnă (cu ameliorarea simptoare a condițiilor organizatorice). Realizarea acestui plan de perspectivă imediată va fi posibilă și datorită dezvoltării bazelor materiale. Un singur exemplu e suficient: numai la Mamaia vor fi date în folosință în 1962 alte 10 hoteluri (dintre care 4 cu 10 și 13 etaje), un mare parc de distracții, două teatre de vară (dintre care unul pe lacul Siutghiol). În regiunile Cluj, Ploiești, Brașov etc., se inițiază trasarea de marcaje noi. Se vor asfalta alte șosele de mare circulație, facilitându-se astfel turismul auto-moto.

Printre acțiunile noi pe care instituția noastră și-a propus să le organizeze în 1962 (completând acțiunile clasice, atât de populare în rindurile turiștilor noștri), menționăm: circuitul orașelor și al construcțiilor noi (București, Constanța, Onești, Ploiești, Hunedoara, Bacău etc.); vizitarea unor noi obiective din Capitală; turul viilor

și al livezilor (Murfatlar, Valea Călugărească, Alba-Iulia, Aiud, Odobești, Panciu etc.); tabere de corturi pe litoral și în munți; excursie cu pluta pe Bistrița, de la Vatra Dornei și plimbări cu vaporeșele pe lacul Bieaz; forme noi de vizitare a Deltei Dunării etc., etc.

Ne socotim îndreptățiți, pe temeiul celor de mai sus, a aprecia că în anii puterii populare activitatea turistică internă și internațională din țara noastră, condusă și îndrumată de partid și guvern, s-a dezvoltat neconținut. O.N.T. Carpați se va strădui să ducă mai departe, cu succes, acțiunea de antrenare a maselor de oameni ai muncii în practicarea turismului și de intensificare a schimbului de turiști cu străinătatea. Propășirea turismului nu este pentru noi un scop în sine, ci o cale de întărire a sănătății celor ce muncesc, de cunoaștere și apropiere între popoare.

ÎNTÎLNIRE CU ROMÎNIA

„Zilele acestea au sosit în țară noi grupuri de turiști străini. 20 de oaspeți francezi vizitează Valea Prahovei. Un grup de turiști americani va sta câteva zile în Capitală, după care se va îndrepta spre Delta Dunării. La Mamaia au sosit, cu avioanele, alți 300 de vilegiaturişti din R. D. G., R.P.P. și R.S.C.”.

Sînt știri, cu care desigur v-ați familiarizat. Presa noastră publică curent astfel de vești care, dincolo de caracterul lor statistic, vorbesc despre larga popularitate a frumuseților patriei noastre peste hotare.

Cehoslovaci și germani, polonezi și austrieci, maghiari și francezi, prieteni din Uniunea Sovietică, turiști din America, Suedia, Norvegia, Finlanda și Danemarca, din Anglia sau China, din Olanda, Belgia sau Mexic, vin în țara mult apreciată, în România, să vadă, să înțeleagă, să admire. Da, să admire. Mărturie stau sutele de declarații făcute de turiști din felurite țări, de profesii variate, declarații ale unor oameni cu gusturi și concepții diferite.

„Poporul dvs. este cel mai ospitalier din câte am întîlnit” — mărturiseau soții Helt din Montréal—Canada, exprimînd opinia celor 450 de turiști americani sosiți în

România pe bordul motonavei „Olympia”. Aceasta este, de altfel, concluzia la care au ajuns toți cei care ne-au vizitat. Dar nu numai atât. Realizările poporului nostru, entuziasmul constructorilor vieții noi, frumusețile rare ale țării, au prilejuit oaspeților numeroase observații pline de căldură, de sinceră admirație, uneori făcute sub semnul uimirii pe care le-o provoca descoperirea unor adevăruri despre care nu aveau știință.

„Am fost foarte impresionat de arhitectura modernă, care poate fi comparată foarte favorabil cu arhitectura pe care am văzut-o într-un număr de orașe ale lumii — declara specialistul american Alfred Kornfeld, vorbind despre noul aspect al Bucureștiului. Construcțiile din jurul centrului sînt fascinante, cu linii extraordinar de frumoase”.

România, „extraordinara țară a surprizelor”, cum o numea un englez care ne vizita pentru prima, dar nu și pentru ultima oară, oferă astăzi străinilor largi posibilități de petrecere a unui concediu în mod plăcut și instructiv. Vorbind despre Muzeul satului din București, inginerul parizian R. Piccard spunea: „M-au interesat foarte mult stilurile arhitectonice proprii fiecărei regiuni a

Turiști francezi: prima poză la Mamaia!

României și cred că arhitecții moderni ar trebui să vină aici să se inspire. Mă refer la arhitecții tuturor țărilor, dar mai ales la cei francezi. Felicitări pentru crearea acestui muzeu și pentru modul în care a fost realizat”.

Celebra Vale a Prahovei, Brașovul și minunata poiană din apropierea lui, magnifica Deltă a Dunării, cu excepționala ei faună și floră, stațiunile balneoclimaterice de renume mondial, marile orașe ale țării cu arhitectura, monumentele și muzeele lor — sînt tot atîtea locuri de unde turiștii străini au plecat cu impresii de neuitat.

Unul din cele mai bogate folcloruri europene, folclorul românesc, și-a găsit admiratori în fiecare dintre turiștii străini.

Cît despre perla litoralului românesc, Mamaia, aici superlativele abundă. „Orașul cerului” așa au numit Mamaia turiștii scandinavi — ne declara Ingrid Skinner din Stockholm. Vă pot asigura că suedezii se simt excelent aici, pe litoralul Mării Negre, în frumoasa dvs. țară unde toți oamenii sînt de o amabilitate sinceră, convingătoare”.

Ansamblul artistic al uzinelor de tractoare din Stalingrad, pentru a doua oară în vizită

la Mamaia, în semn de mulțumire pentru condițiile de odihnă oferite în stațiune, a prezentat cîteva spectacole de cîntece și dansuri excelent primite de turiștii străini și de țărani colectivști dintr-o comună apropiată. În sfîrșit, printre alții, o amplă scrisoare a trimis pe adresa O.N.T. Carpați muncitorul Karel Ronovsky în numele unui grup de aproape 600 de cehoslovaci care și-au petrecut concediul la Mamaia. Încheind numeroasele rînduri elocuoase, Ronovsky scrie: „Ne luăm rămas bun de la voi, dragi prieteni romîni; vă mulțumim pentru concediul petrecut într-un mediu plăcut și vă dorim multe succese în construirea socialismului pe pămîntul vostru frumos și liber”.

Sînt doar cîteva mărturii. Cîteva din părerile celor care au întîlnit și au apreciat România. Cîteva mărturii ale oaspeților care, venind în țara noastră, au strîns prieteneste mîini întinse prietenilor de un popor hotărît să meargă, laolaltă cu toți oamenii cinstiți, pe drumul păcii, spre binele omenirii.

B. LAURENȚIU

JURNAL

CIND am început să scriu obișnuita-mi cronică, în raionul meu se auzeau urale prelungi. Gherman Titov, după cum am aflat pe urmă, vizita cartierul muncitoresc, a cărui ridicare, în marginea unei oglinzi de apă, am urmărit-o de la întîia temelie turnată în beton. Cum? Gherman Titov, acela care a făcut timp de peste 25 de ore într-o navă cosmică ocolul planetar al pămîntului, văzînd 17 răsărituri de soare, se află aici, pe locurile pe care le bat zilnic de cîteva decenii? Am sentimentul că acest tînăr zîmbitor a picat din stele spre a ne demonstra că spațiul celest nu-i o pădure de întunerici plină de monștri cu ochi scilpitori, ci un continent deschis navigatorilor.

Mi-am adus aminte de o gravură a lui Goya, **Mode de volar** din seria **Proverbios**, pe care însă artistul a intitulat-o **Suenos (Vise)**. Desigur, avînd în vedere metoda criptic-alegorică de care uza Goya spre a satiriza imperceptibil ororile societății în mijlocul căreia trăia, nu m-aș mira să fi făcut, ca în alte gravuri, fină aluzie la superstițiile cultivate de Inchiziție spre a deschide procese absurde. Cutare a fost văzut zburînd noaptea pe un întunerici ca tușul, e vrăjitor, a călcat interdicția geocentrică de a viola domiciliul îngerilor. Totuși, să presupunem că Goya a visat într-o epocă în care numele fraților Mont-

golfier era pe buzele tuturor și că a închipuit în locul unui aerostat, un aparat de zburat. Între două aripi lipite între ele spre a forma o jumătate de umbrelă, prins cu mîinile de niște sfori, stînd cu picioarele la înnoădatura lor în chip de spițe, un bărbat musculos, agită aceste enorme pieți ca de liliac sau de fluturi nocturn. Alte patru asemenea zburătoare străbat, îndărătui, bezna, avînd în creștet drept acoperămint cîte un cap de pasăre. Se vede, oricum, că Goya imagina un timp cînd omenirea toată ar deveni volantă și s-ar deplasa în stoluri.

Aparatul lui Goya era firește pueril, dar azi zborurile nu mai sînt vise. În pîntecele unei enorme și zvelte păsări metalice, oricine poate să intre, plătindu-și tichetul, și să străbată distanțe fabuloase. Iar Iuri Gagarin și Gherman Titov au trecut de acoperișul crezut de cristal gros al sferei noastre.

Admirabilă la acești oameni, modești și chiar timizi, făcători de isprăvi zeești, este încrederea neștrămutată în socialism. „Fără îndoială — a zis Titov — primul om care va păși pe o planetă a sistemului solar va fi omul sovietic“. Această robusteță morală colectivă, unită cu o voință de oțel, cu perseverență și îndrăzneală în studiu și experiment, ne înscrie într-o nouă eră. Noi înșine zăcuți multă vreme în inerție, sîntem înviorați de aerul proaspăt al optimismului. Străbat țara, mă uit, mă bucur, admir.

G. CĂLINESCU

CEI MAI ÎNDRĂZNEȚI CĂLĂTORI AI LUMII

Dacă în adînc de munte te-ai duce și acolo ai întreba pe primul cioban întîlnit care-s, după părerea lui, cei mai mari îndrăzneți din lume, către Gagarin și Titov te-ar îndruma răspunsul.

Aceste două nume sînt astăzi pe buzele tuturor, devenite aproape locuri comune, așa cum locuri comune sînt, în esențială și măreața lor semnificație, cuvinte ca: pline, aer, mamă, muncă, prietenie, pace. În vocabularul uzual al omenirii, „Gagarin“ și „Titov“ s-au înscris în zestrea noțională elementară a oricărui om care este stăpîn pe conștiința umanității sale.

Și așa este. Și pe copilul dintr-a întîia elementară dacă l-ai întreba care sînt cei mai îndrăzneți călători ai lumii, ți-ar răspunde fără a sta pe gînduri: Gagarin și Titov.

Iuri Gagarin

Pînă mai deunăzi, gîndul i s-ar fi dus poate către voinicul din poveste, cel ce pentru un șip de apă vie a avut curaj să se ducă pînă unde, pe tărîmul basmelor, se bat munții cap în cap. Astăzi însă, feți-frumoșii copilăriei cedează înțietatea acestor buni prieteni și frați ai noștri. Pe acești buni prieteni și frați ai noștri, pînă și prichindelul cît aluna de mic îi simte apropiați, în toată caldă și concretă lor identitate de oameni vii, i-a văzut pe ecranele cinematografelor și televizoarelor, le-a auzit pe bandă vocea captată de-a dreptul dintre stele, dacă nu i-a aruncat chiar flori în cale unuia din ei, lui Titov, la București. Curajul, energia, tenacitatea, abnegația, spiritul de sacrificiu, — toate aceste însușiri tradițional—legendarie au fost ridicate de meșterii cosmonauți sovietici la scara superbului, emoționantului, istoricului fapt divers comunist. În fața performanțelor realizate de Iuri Gagarin și Gherman Titov, însuși bătrînul Columb s-ar înclina respectuos.

Da, Columb însuși ar înălța pavilionul pe cel mai înalt catarg al caravelei, în cînstea celor doi glorioși exploratori ai cerului. Și-ar aduce aminte nemuritorul amiral că el lua în răspăr oceanul pentru a descoperi noi drumuri navigabile neguțătorilor spanioli, pe cînd Gagarin și Titov au bravat virginitățile cosmice pentru lumina și destinele *întregii omeniri*. Într-un panteon al marilor călători ai istoriei, de la argonauți pînă la Magellan — Columb ar fi de acord ca flacăra veșnică să ardă în cînstea noului erou al secolului nostru: cosmonautul. Iar cînd spui *cosmonaut*, spui *Gagarin*, spui *Titov*.

Și căpitanul Shepard, și căpitanul Grissom, tot *Gagarin* spun, tot *Titov*, cînd spun cosmonaut. Și unul și altul ar lua poziție de drepți, ar saluta militărește și — obligați de probitatea lor de zburători — ar răspunde, desigur, dacă i-am întreba: „Gagarin? ... Titov?... O.K.!” Și ar subscrie și ei concluzia că Iuri și Gherman sînt cei mai temerari călători din lume. Ei au făcut doar un salt în văzduh. Gagarin și Titov au drumețit într-adevăr prin cosmos, au dat ocol planetei încremnite de admirație, ne-au trimis salutări de la poalele lunii. Primul prînz aproape de soare... Primul somn între pămînt și lună... Nu este O.K.?

Vor mai înconjura pămîntul, privindu-l de la sute și mii de kilometri înălțime, și alți cosmonauți. Alții vor explora luna sau vor porni mai departe, spre Venus, spre Marte. Zona posibilităților omeneste se extinde din ce în ce. Poate nu peste

multe decenii agențiile turistice vor alcătui primele itinerarii cosmice. Isprăvile săvîrșite azi de Gagarin și Titov vor ajunge de domeniul trecutului. Alte condeie vor caligrafia pe hîrtie titluri ca acelea de mai sus. Dar orișicît de temerari vor fi cosmonauții viitorului, numele de *Gagarin* și *Titov* vor figura de pe acum pe un atlas galactic, denumind magistrala unei orbite, o lagună selenară sau un versant marțian.

Evocînd însă curajul și avîntul primilor doi cosmonauți, acestea toate vor vorbi despre măreția sistemului politic și social care a dat naștere unor astfel de eroi ai viitoarelor călătorii interplanetare. Cînd Iuri Gagarin a spus că rampa de lansare a cosmonavei sale a fost Marea Revoluție Socialistă, n-a făcut o simplă figură de stil. El a proclamat în cuvinte simple, dar esențiale ca răsăritul soarelui, cel mai mare adevăr al zilelor noastre. Performanțe ca ale lui, ca ale lui Titov, ca ale celor ce îi vor urma, nu sînt posibile decît într-un stat în care totul e pus în slujba vieții și se face în folosul omului. Numai într-o țară ca U.R.S.S., într-o alcătuire leninistă în care omul muncitor e singurul beneficiar al vieții și al fericirii, numai acolo a putut prinde rădăcini puternice arborele genealogic al viitorului cosmonautic al omenirii. Iar în acest arbore genealogic, Gagarin și Titov vor rămîne întotdeauna cele mai reprezentative ramuri.

Puține țări există în lume care să aibă simetria și armonia pământului pe care poporul nostru își duce viața.

La mijloc se află un podiș cu vreo 500 de metri deasupra nivelului Mării Negre. Este podișul Transilvaniei. De jur împrejurul acestui podiș se ridică o coroană de munți, care pe alocurea depășesc 2000 de metri în înălțime.

În afară, munții coboară spre margini, în trepte din ce în ce mai joase. Sînt dealurile și colinele, care se pierd pe-ndelete spre șesul Tisei și al Dunării, cîmpii mănoase, adevărate grîinare ale țării.

Țara noastră este clădită ca o cetate din timpurile de demult, cum a caracterizat-o, printre cei dintîi, Nicolae Bălcescu.

În partea de miazănoapte a țării se întind munții bătrîni ai Rodnei. Ineul și Pietrosul, cu vîrfuri de peste 2000 de metri, adevărați străjari ai Maramureșului, impun prin masivitatea și înfățișarea lor alpină. Din munții ce despart Maramureșul de Țara Oașului, pînă la izvoarele Oltului, se întinde lanțul munților vulcanici, alcătuiți din lavă și cenuși vulcanice întărite. În acești munți s-au păstrat pînă și craterele foștilor vulcani, cum este cel de lingă Tușnad, în care s-a format lacul Sf. Ana.

De aceeași vîrstă și alcătuire ca și munții Rodnei, sînt și lanțurile muntoase care încep de la Prahova și se întind pînă în defileul Dunării. Masive puternice, despicate prin văi adînci, se înșiră unul după altul. Șirul începe cu Bucegii, dar cel mai puternic este masivul Făgăraș.

Oriunde ne-am afla pe Valea Prahovei, Bucegii ne atrag necontenit privirea și ne trezesc în suflet un sentiment de surprindere în fața măreției lor senine și grave. Din zori pînă la apusul soarelui, lumina ce cade dinspre răsărit pe fruntea și pe pieptul lor de piatră, îi face să-și schimbe culoarea, de la aceea a mărgeanului, la irizări de ametist și de opal. În timpul nopților cu lună plină, Bucegii apar înalți, grandioși, cu licăriri de sîdef și prelingeri fosforescente, care au încîntat întotdeauna pe drumeți și pe literații ce-au descris entuziasmați frumusețea acestor munți.

Lanțul munților Făgăraș impune prin masivitate, dar și prin înălțime. Vîrfurile Negoiului și Moldoveanul depășesc altitudinea de 2500 de metri. De pe Negoiul, privești

SĂ NE CUNOAȘTEM PATRIA!

este plină de măreție. Pe timp senin, împrejurimile se văd pînă departe, mai ales șesul Făgărașului, mărginit de dealurile Tîrnavelor și mai departe spre Alba-Iulia.

Tot puternice sînt masivele Pîrîngul cu Mîndra, Retezatul, Godeanul, care apar ca niște mușuroaie uriașe ce-și întind prelungirile spre miazănoapte, pînă în Mureș, în timp ce Carpații Occidentali sînt imbucătățiți și afundați în adîncime, încît munții Banatului abia se înalță prin Semenice la 1446 m, iar Munții Apuseni, prin Curcubăta, la 1848 de metri.

Pe culmile înalte ale Carpaților se înșiră, în jurul vîrfurilor semețe, căldările glaciare, dălduite de ghețarii cuaternari. Ele impun prin asprimea prăpăștiilor ca și prin haosul de blocuri rostogolite și încremenite pe loc, unele șlefuite ca oglinda, altele colțuroase. În multe din ele, mai ales în cele din Retezat și Rodna, s-au format lacuri. Apa acestora, limpede ca lacrima, în care se oglindește azurul cerului, este săgetată de păstrăvi. În jurul lacurilor glaciare, pe pajiștile alpine smălțate cu florile roșii ale smîrdarilor, pasc cîrdușii de capre negre, mîndria Carpaților și țînta cea mai căutată a vînașilor de munte.

Culmile noastre alpine nu ating înălțimi prea mari, nu sînt acoperite de zăpezi perpetue ca alți munți și nu poartă ghețari pe spinările lor. În schimb munții noștri sînt primitivi. Privești se schimbă la fiecare pas. Vîrfurile lor pleșuve se răsfrîng minunat în oglinzile de cristal ale lacurilor alpine, pantele lor sînt acoperite de covoare de flori multicolore și pretutindeni ne așteaptă cabane confortabile.

În roca tare din care sînt clădiți acești munți, sînt încheștate și calcare, prin care apele au tăiat chei adînci, cum sînt cheile Bicazului, cheile Ialomiței, cheile Turzii etc. — și au sfredelit peșteri, adevărate palate subterane, căptușite cu podoaba faldurilor de piatră, a stalactitelor și stalagmitelor, cum sînt peștera Ialomicioarei, peștera Dîmbovicioarei, a Bistriței, a Meziadului, peștera Scărișoara, vestită prin ghețarul său subteran, gros de vreo 40 de metri etc.

Munții noștri sînt acoperiți cu codri întinși de rășinoase și foioase, în care hălăduiesc cerbul, ursul, risul, căprioara, cocoșul de munte etc. Cerbii din Carpați sînt cei mai puternici din Europa.

Masive puternice, despicate prin văi adânci...

Fluviul se împrăştie într-o dantelă de canale...

În Carpați există și drumuri frumoase, la mare înălțime, ce șerpuiesc printre vîrfuri de munți și oferă drumetului, la tot pasul, priveliști de neuitat. Cea mai înaltă trecătoare din Carpați este pasul Urda, ce urcă dinspre Novaci pe muntele Urda pînă la o altitudine de 2250 de metri, oferindu-ne cele mai variate priveliști alpine, apoi coboară spre Poiana Sibiului, făcînd legătura directă cu automobilul peste culmile Carpaților. Ca altitudine este a șaptea din lume. Șoseaua dintre Cîmpulungul Muscelului și Brașov, peste Bran, are o altitudine de 1260 de metri. Drumetul poate admira în voie, de pe panglica ei, aspecte pitorești variate din Piatra Craiului și Bucegi. Trecătoarea de la Predeal, ce se află la o altitudine de 1000 de metri, leagă tumultuoasa Vale a Prahovei de valea mai liniștită a Timișului, spre Brașov. Trecătoarea de pe Trotuș ne urcă în impresionante priveliști elvețiene, iar drumurile înalte (1418 metri) ale munților Rodnei, ne oferă cele mai variate și fermecătoare peisaje alpine.

Spre sud-est, țara noastră are, prin Dobrogea, o fereastră deschisă spre feeriile orientului, îngăduindu-ne să avem, și pe mare, legături de comunicație cu lumea înconjurătoare.

Printre comorile felurite cu care este înzestrată țara noastră, rețeaua cursurilor de apă este și ea una de mare preț, atît în ceea ce privește comunicația fluvială, cît și turismul nautic. Dunărea, Prutul, Bega de la Timișoara în jos, Mureșul din sud de Arad, sînt navigabile pentru vapoare. Restul Mureșului, Vișeuul din sud de Sighet, Bistrița de la Vatra Dornei în jos, Siretul din dreptul Bacăului la vale, Oltul din sus de Rîmnicul Vilcea, sînt navigabile pentru ambarcații mai mici și mai ales pentru ambarcații sportive. Mult prețuite acum, pentru sportul nautic, sînt lacurile asanate din marginea Capitalei, care se întind ca o salbă de argint în partea de nord-est a ei.

Dunărea străbate, la marginea țării noastre, două admirabile regiuni turistice: defileul Dunării și Delta Dunării. Dintre variatele regiuni ale țării noastre, cu care natura a fost atît de darnică și pe care munca noastră a tuturor le-a pus și mai mult în valoare, niciuna nu se poate compara, în ceea ce privește grandoarea și complexul pitorescului, cu defileul Dunării.

După ce traversăm Cazanele Mari, străjuite de peretele înalt al muntelui Strebeț (800 metri) — și ieșim din Cazanele Mici sau inferioare, apare pe malul drept, cam în dreptul localității Ogradena, „Tabula Traiana“, inscripție comemorativă, săpată în stîncă, pentru glorificarea construirii monumentalei șosele romane, lucrare extrem de greu de făcut cu mijloacele tehnice de acum aproape 2000 de ani.

Ieșind din năpraznica strînsoare a Cazanelor, apele Dunării se năpustesc spre Orșova și de aici, printr-un cot brusc, se îndreaptă spre Vîrciorova și rezezișul Porților de Fier.

În acest cadru de feerie, răsare Ada-Kaleh, „ostrovul cu cetate“, o întăritură veche de peste 500 de ani, învăluită în legende. Zărind-o de la oarecare distanță, în toată romantica ei splendoare, insula apare ca o jerbă de verdeață, ieșită din valuri, crestată de ziduri roșietice, crenelate — și de terase albe, cu chiparoși, smochini, castani buni și migdali, în mai toate grădinile insularilor.

Dincolo de Vîrciorova, apele Dunării încep să facă vârtejuri și să spumege. Aici sînt „Porțile de Fier“, ultimele cataracte ale Dunării.

În apropiere de Tulcea, Dunărea își despletește apele în trei brațe principale: Chilia, Sulina și Sf. Gheorghe, care închid între ele delta. Aici fluviul se împrăștie într-o dantelă

de canale, printre grinduri acoperite cu o vegetație luxuriantă. De pe aceste grinduri, umbrite de sălcii dese, se văd, în depărtări, luciurile de apă ale ghiolurilor și girlelor, sclipind ca niște cioburi de sticlă, în marea de stuf.

Pe brațele deltei intră din mare, pentru a-și depune icrele, scrumbiile de Dunăre, ce se pescuiesc primăvara în mari cantități — și sturionii, ca nisetrul, păstruga și chiar morunul, producători de icre negre, acesta din urmă pescuindu-se mai mult în mare, la gurile Dunării. Acești pești valoroși se adaugă la mulțimea speciilor de pești de apă dulce care trăiesc în complexul deltei: crapul, șalăul, plătica, linul, oblețul, somnul etc.

Suprafața stufăriilor din Delta Dunării e de 260.000 ha. O asemenea suprafață compactă de stufării este unică în lume. Prin suprafața enormă ce ocupă în deltă, stuful are o importanță economică cu totul deosebită, valorificată azi pe scară largă.

Pădurile din deltă (Letea și Caraorman), au o înfățișare deosebită. Formate mai ales din plop alb și frasin, la care se adaugă girnița etc., ele sînt bogate în liane ca vița de vie sălbatică, curpenul, iedera și periploca mediteraneană, ce cu toate dau acestor păduri un aspect cu totul particular, mai ales toamna cînd frunzele acestora iau culori variate, de la verde la galben, portocaliu și roșu aprins.

Aici, în aceste păduri ca și pe plaur, trăiește mistrețul de stuf. La marginea bălților: vidra și nurca. Pe bălți sînt comune rațele și gîștele sălbatice, corcodeii, lișițele, găinușele de baltă, lebedele și pelicanii, care înspumează noaptea, cu penajul lor alb, oglinda neagră a ghiolurilor, sub lumina de argint a lunii. De la cuiburile lor din sălcii cîrte cormoranii, diferite specii de stîrci, dintre care cel mai remarcabil este stîrcul alb mare. Condițiile prielnice de existență și de înmulțire a acestor păsări, în Delta Dunării, au făcut ca unii scriitori străini, care ne-au vizitat țara, să-i dea deltei porecla de „paradisul păsărilor“.

Comori de preț sînt și stațiunile noastre balneoclimaterice. În țara noastră există numeroase stațiuni cu ape minerale, iodurate, bromurate și sulfuroase — ca și lacuri cu nămoluri de o mare valoare curativă. Văile Carpaților adăpostesc numeroase și încîntătoare stațiuni de genul acesta: Băile Herculane în pitoreasca vale a Cernei, Sinaia, Poiana Țapului și Bușteni pe Valea Prahovei, Timișul etc. Stațiunile balneare românești sînt indicate în tratamentul eficace al celor mai variate maladii. Așa sînt: Buziaș în Banat, Slănicul Moldovei, Sovata, Borsec și Tușnad din Transilvania, Tekirghiol din Dobrogea, Călimănești și Olănești din Oltenia etc.

Plajele românești sînt printre cele mai frumoase și mai bune din Europa: Mamaia, Eforie, Vasile Roaită, Mangalia etc. Aceasta pentru că țărmul românesc al Mării Negre se bucură de o orientare favorabilă. Indreptat spre răsărit, primește în față razele ultraviolete ale unui soare ce răsare parcă din mare și ale cărui raze cad aproape perpendicular pe coastă. Clima litoralului nostru dobrogean se caracterizează printr-o temperatură de o mare stabilitate, printr-un cer senin mai tot timpul, prin aerul iodat, ca și prin lipsa vînturilor.

★

Țara noastră este frumoasă și bogată. Ea este o țară ideală pentru turism, cum puține mai sînt în aceeași măsură. Ea e patria noastră, a celor ce muncim pe plaiurile ei înflorite, pe ogoare și în fabrici, descătugați de exploatare. E patria noastră, în care măreția și frumusețea naturii se îmbină armonios cu măreția și frumusețea muncii chibzuite. E țara pe care cei dinții sîntem datori să o cunoaștem, pentru ca s-o iubim și mai mult.

prof. RAUL CĂLINESCU

Cursurile de apă pornesc din munți...

Plajele românești sînt printre cele mai frumoase...

Spre cabana Puzdra

LUNA CLIMATULUI ARCTIC — USCAT

În mod obișnuit aspectul vremii în această lună este determinat de masele de aer cu origină arctică ce se instalează în regiunile noastre, fie venind direct, peste Scandinavia, din zona banchizelor polare, fie din Siberia Centrală. Pătrunderea aerului arctic se produce după zilele cu precipitații (ploaie, lapoviță sau zăpadă), care au loc mai ales în intervalele: 1—3, 11—13, 15, 17—19 și 21—22 ianuarie, când trec ciclonii din M. Mediterană în Marea Neagră. În această lună se înregistrează mai totdeauna minimul anual de temperatură, care nu este mai coborât de -36° . Solul se acoperă, în general, cu zăpadă.

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

Soarele răsare la 7,52
Soarele apune la 16,47

ianuarie

LA CABANELE DE JOASĂ ALTITUDINE

Pentru această lună vă recomandăm stațiunile climaterice și cabanele de joasă altitudine: stațiunile de pe Valea Prahovei, complexul turistic Poiana-Brașov, Plaiul Foi de la piciorul Pietrei Craiului, Păltiniș de lângă Sibiu, Muntele Mic din vecinătatea Caransebeșului și Borșa din munții Rodnei.

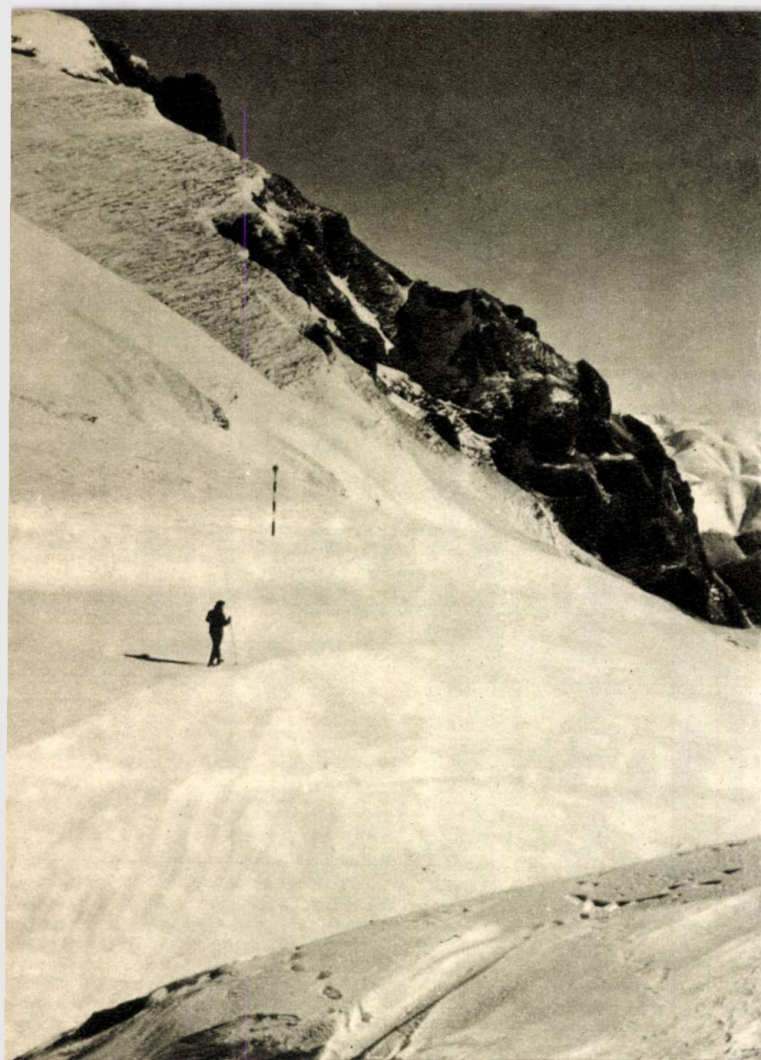
Aceste centre sînt în egală măsură recomandabile pentru excursiile de durată mai lungă, ca și pentru cele de sfîrșit de săptămînă, accesul făcîndu-se fără efort (excepții: Muntele Mic și Plaiul Foi, care necesită un drum de cîteva ore).

CALENDARUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCĂRULUI SPORTIV

Vînătorul se află în plin sezon. Se pot vîna iepuri, fazani, mistreți. Vînătorile colective prilejuiesc minunate zile de recreație. Cei curajoși, înarmați cu o autorizație specială, mai pot merge — pînă la 15 ianuarie — la urși.

Lupii pot fi împușcați acum ușor; urmele pe zăpadă le descoperă prezența. Vinarea lor „la stegulețe” este într-adevăr pasionantă.

Pescarul sportiv pare să aibă „sezon mort”. Dar pescuitul „la copcă”, pe lacurile înghețate, nu trebuie neglijat. Bibanul apucă aproape cu regularitate. Bineînțeles, în serile cu viscol, ne vom ocupa de revizuirea sculelor. Mai întîi controlul lor.

Pe marea albă a zăpezilor

LUNA CLIMATULUI ARCTIC — UMED

În această lună se canalizează pînă în țara noastră tot mase de aer arctic, care trecînd însă peste Atlanticul de Nord se umezesc și poartă astfel cu ele o vreme mai umedă și cu precipitații mai abundente, ce cad mai ales în zilele de 2, 6—8, 12, 14—15, 19 și 24 februarie. În a treia decadă a lunii vremea se înmoinează în regiunea de cîmpie și se asprește în zona de munte unde gerul atinge maximul de intensitate. În iernile aspre temperatura coboară în februarie pînă la -35° , iar în cele blînde ea poate urca pînă la $+25^{\circ}$.

L	5	12	19	26
M	6	13	20	27
M	7	14	21	28
J	1	8	15	22
V	2	9	16	23
S	3	10	17	24
D	4	11	18	25

Soarele răsare la 7,35
Soarele apune la 17,24

februarie

EXCURSII LA SFÎRȘIT DE SĂPTĂMÎNĂ

Luna cea mai geroasă în munți.

Cele două cabane de la Gura Fîntînii, ale complexului sportiv Borșa, constituie o minunată bază pentru schiori.

Ștîna de Vale și Mogoșa în nordul Transilvaniei, monopolizează excursiile de sfîrșit de săptămînă, ca și cabanele din Bucegi și Ciucas.

Noua pîrtie de schi de pe Parîng — la o jumătate de oră de mers de la cabana cu același nume — este deservită de schi-lift, ceea ce sporește, desigur, plăcerea excursiei.

CALENDARUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV

Vînătorul are acum ca principal obiectiv mistrețul. Mai este permisă vînătoarea la gîște, rațe mari și alt vînat de apă, ca și la porumbeii sălbatici, turturele, sturzi etc. Cu autorizație specială mai pot fi vînați riși și jderi. Bineînțeles, pot fi vîinate toate răpitoarele cu pîr și pene, cu excepția celor ocrotite de lege.

Vînătorul nu trebuie să uite că este și ocrotitor. După aproape 3 luni de iarnă, vînatul este slăbit, iar hrană naturală găsește din ce în ce mai puțin. Frunzarele, finul, ghinda, castanele — recoltate în timpul verii — trebuie puse la dispoziția vînatului.

Pescarul sportiv pescuiește la copcă. În afară de biban și știucă, are uneori șansa de a scoate și cite un șalău.

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31
D	4	11	18	25	

Soarele răsare la 6,54
Soarele apune la 18,03

martie

CU TELEFERICUL, PE POSTĂVARUL

Zile reci și cu ninsoare alternează cu zile calde și însorite.

Excursie, cu trenul sau autocarul, la muzeul Doftana (simbolul eroismului comuniștilor), situat la 4 km de Cîmpina.

Pentru amatorii de schi, Piața Mare, care, chiar dacă la poale nu mai are zăpadă, sus, în jurul cabanei, oferă un minunat teren de schi.

De asemenea, cabanele de pe Postăvarul, unde se poate ajunge cu telefericul din Poiana Brașov.

Pregătiri de drum, în Ciucaș

LUNA CLIMATULUI POLAR

După aspectul vremii, după valorile temperaturii aerului, după caracteristicile vegetației și biologia animalelor, climatul lunii martie, la noi, este la fel cu cel anual al ținuturilor cercurilor polare. Vremea e foarte schimbătoare întrucît în această lună trec, peste teritoriul nostru, mase de aer de origini foarte diferite și anume ele vin cînd dinspre Atlantic și Scandinavia, cînd dinspre Ucraina sau M. Mediterană. Precipitațiile, care au caracter mixt (ploaie și zăpadă), cad mai ales în zilele de 1—2, 7—9, 11—12, 21 și 27—28 martie. Zăpada se topește în zona de cîmpie, în timp ce la munte cad cele mai abundente ninsori din tot cursul anului.

CALENDARUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV

Vînătorul mai poate merge, pînă la 20 martie, la găște și la rațe mari; apoi acestea încep cuibăritul. În schimb, celelalte specii de rațe, care cuibăresc mai tîrziu sau sînt numai în trecere pe la noi, mai pot fi vîinate pînă la 31 martie.

În pădure, cerbii au pierdut coarnele, iar căpriorii și le curăță pe cele noi. Iepurii sînt în plină perioadă de reproducere: au deja prima serie de pui. Deci, să combatem ciîinii hoinari, care ne dijmuesc vînatul viitor. Lupii pot fi împușinați prin distrugerea puilor la culcuș.

Pescarul sportiv începe să aibă zile frumoase de pescuit. Podul de gheață de pe bălți a cedat în cea mai mare parte. Lansetiștii au succes la știucă și biban. Pentru pescarii „la fix”, carasul, plătica, roșioara și chiar crapul încep să se „intereseze” de momelile oferite din cîrligul undiței.

L	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	
M	4	11	18	25	
J	5	12	19	26	
V	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29

Soarele răsare la 5,58
Soarele apune la 18,42.

aprilie

SCHI DE PRIMĂVARĂ

Încep să apară florile primăverii.

La altitudini de peste 1000 m se menține zăpada pentru schi. Ciucașul, Bucegii, Făgărașul, Sebeșul, Zarandul, Călimanii, vă oferă, în același timp, flori și zăpadă.

Schiul de primăvară se poate practica în Făgăraș la Valea Sîmbetel; pe Surul — tot în Făgăraș — schiorii avansați găsesc pe Fruntea Moașei o excelentă pistă de slalom.

Au înflorit pomii...

LUNA CLIMATULUI TEMPERAT — POLAR

În această lună vremea este determinată când de masele de aer uscat ce vin din estul continentului, când de cele umede ce vin de pe Oc. Atlantic sau M. Mediterană. În zilele când pătrunde pînă la noi aer groenlandez, avem răciri accentuate care transformă ploile în ninsori sau cauzează brume dimineața. Intervalele cele mai umede, mai ploioase, ale lunii sînt: 4, 8—9, 11—12, 15, 24—26 și 29—30 aprilie. Zilele cele mai favorabile pentru ninsorile tîrzii sînt: 4, 9, 12 și 15 aprilie, iar în munți și 24 aprilie.

CALENDARUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV

Vînătorul are ocazia să participe la una dintre cele mai frumoase vînători: la cocoși de munte. În poienile umbrite, odată cu ivirea zorilor, are loc cîntecul de nuntă al „cavalerului negru“, singura situație în care vînătorul se poate apropia de această abilită și bănuitoare pasăre.

O altă vînătoare îl așteaptă pe vînător la pasajul sitarilor. Toată luna aprilie se pot vîna cocori. Să nu uităm că și tirul la coșofene și ciori grive este foarte interesant!

Pescarul sportiv are, de obicei, o lună întregă de pescuit cu rezultate bune, dacă vremea nu-i stă împotrivă — și dacă perioada de prohibiție nu se instalează mai devreme.

În apele de șes, crapul, linul, carasul, caracuda, roșioara apucă bine la rimă, mă-măligă și viermi. Știuca poate fi găsită mai ales în zonele cu vegetație și apă mică, unde abundă „mărunchișul“.

Primăvara la Sighișoara

LUNA CLIMATULUI TEMPERAT

Dacă luna aprilie aduce în țara noastră climatul de vară al Scandinaviei, luna mai ne aduce pe cel al Franței și aceasta datorită faptului că în această epocă a anului predomină o circulație rapidă de la vest la est, care transportă nealterate masele de aer oceanic de pe Atlantic pînă în regiunile noastre. Ploile sînt frecvente și cad sub formă de averse însoțite de manifestații electrice mai ales în zilele de: 3, 5—6, 11, 15, 20, 22—23, 25, 27—28 și 31 mai. Temperatura începe să urce ziua la peste 25°, exceptînd intervalele 9—13 și 22—24 mai, cînd se produc obișnuit răcirii accentuate ale vremii.

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

Soarele răsare la 5,07
Soarele apune la 19,19

mai

PE PAJIȘTI SMĂLȚATE CU FLORI

Luna florilor.

Excursii cu vaporul pe Dunăre. Măiestuosul decor al Porților de Fier este completat în această lună și de mireasma pădurii de liliac răsărită din stîncă. Vizită pe insula Ada-Kaleh, un colț de poezie orientală.

În a doua jumătate a lunii mai, în Poiana Vadului înfloresc milioane de narcise denumind locul Poiana Narciselor. De la Brașov, 60 km spre Făgăraș.

CALENDARUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV

Vînătorul, dacă primăvara n-a fost prea timpurie, are încă prilejul de a merge la cocoși de munte. În cîmpiile țării, în baza unei autorizații speciale, se poate vîna dropia (numai masculul).

Restul vînatului cunoaște acum o perioadă de liniște, dar numai din partea vînatelor. Răpitoarele, în schimb, iau cel mai mare tribut din timpul anului, pentru că toate au pui — deci nevoie de hrană multă. Combaterea răpitoarelor rămîne o preocupare permanentă.

Pescarul sportiv în apele de șes cunoaște o perioadă de inactivitate — bineînțeles numai din punctul de vedere al pescuitului propriu-zis. Luna mai intră în perioada de prohibiție a pescuitului, cînd peștii pașnici se înmulțesc. Plimbările de-a lungul apelor, pe lângă farmecul lor, au și avantajul că împiedică pe cei care nu înțeleg să respecte legile, de la îndeletnicirea lor: braconajul.

Spre crestele Retezatului

LUNA CLIMATULUI SUBTROPICAL

În această lună, climatul, la noi, în cei mai mulți ani, după exuberanța vegetației, biologia animalelor, frecvența ploilor și valoarea temperaturilor, este foarte asemănător cu cel din regiunile subtropicale. Masele de aer, care ne dau această vreme, sînt cele ce ne vin de pe Atlanticul de Mijloc și care sînt împinse pînă la noi de un anticiclon, ce se centrează deasupra insulelor Azore. Ploile sînt însoțite de numeroase furtuni și descărcări electrice și cad mai ales în zilele de: 4, 6—8, 12, 15—17, 21, 24 și 26 iunie. În această lună litoralul M. Negre, care a fost pînă acum rece, începe să se încălzească simțitor.

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	

Soarele răsare la 4,34
Soarele apune la 19,53

iunie

ÎN DELTA DUNĂRII

Delta Dunării.

Iunie în Deltă înseamnă întoarcerea păsărilor, flori de primăvară și vară, belșug de pește, atmosferă stabilă, ideală pentru navigație, plajă și... absența înțarilor!

Se pot vizita principalele porturi dunărene: Brăila, Galați, Tulcea; călătorie pe canalul Sulina, pe un braț al Dunării vechi și pe brațul Sf. Gheorghe cu ieșire în Marea Neagră; o privire indiscretă în lumea pelicanilor și a cormoranilor.

CALENDARUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV

Vînătorul cunoaște, începînd din această lună, farmecul pîndelor la căprior. Un echipament complet, din care să nu lipsească binoclul, un tovarăș care cunoaște temeinic locurile de trecere ale purtătorului viitorului trofeu, aduc satisfacții cu totul deosebite. Ursul și jderul mai pot fi vînași în baza unei autorizații speciale. Dar să nu uităm lupii, vulpile, pisicile sălbatice, viezurii, vidrele, dihorii și toate răpitoarele cu pene, în afara celor ocrotite de lege.

Pescarul sportiv are din nou prilejul să-și încerce dibăcia. În general, majoritatea peștilor, ieșiți slăbiți din boiște, au poftă de mîncare. În special crapul, carasul, plătica, linul.

În apele de munte, „muscarii“ au sezon bun la păstrăv, dacă torențele de primăvară au trecut și apele sînt limpezi.

La poalele Suhardului, Lacul Roșu

LUNA CLIMATULUI TROPICAL

Prin încălzirea apelor Oc. Atlantic, circulația aerului de pe ocean pe continent slăbește fiind înlocuită cu alta dinspre nordul Africii și bazinul M. Mediterane, unde presiunea atmosferică începe să crească mult. Acest vârtej aerian începe să dirijeze pînă la noi mase de aer saharian, care transportă cu ele călduri mari. Ploile se mai răresc după 20 ale lunii și cad mai ales după amiaza sau seara. Cele mai ploioase zile sînt: 2—3, 6, 9, 15, 18—19, 22, 26 și 31 iulie. Temperatura trece ziua peste 30° în mod frecvent.

L	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
M	4	11	18	25	
J	5	12	19	26	
V	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29

Soarele răsare la 4,35
Soarele apune la 20,05

iulie

SPRE PISCURILE UMBRITE

În această lună a caniculelor, vă recomandăm o excursie spre piscurile umbrite ale munților.

La cabana Negoîul (1546 m), apoi pe virful Negoîul (2535 m). Coborîrea prin Strunga Doamnei și apoi prin Strunga Ciobanului, sau pe drumul de deasupra cascadei Șerbota, prin valea Puha, la cabana Poiana Neamțului (706 m) și de aici în satul Avrig.

Orice altă excursie în Făgăraș este la fel de încântătoare.

CALENDARUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV

Vînătorul rămîne preocupat de căprior. În rest, vînatul se mai bucură de liniște. Nu același lucru se poate spune despre răpitoarele de tot soiul (în afara celor ocrotite prin lege).

În păduri, cerbii își curăță coarnele. Căprioarele se împerechează — prilej de a folosi „chemătoarea” sau „țîpătoarea” la vînatul țapilor. Vînătorul cu experiență face, în același timp, selecție. Va recolta căpriorul ajuns la maturitate și va lăsa pe cel tînăr, pînă la completa lui dezvoltare. Puii de lup au devenit acum cățelandri; distrugerea lor la culcuș se mai poate face.

Pescarul sportiv poate întîlni în această lună cu călduri mari, ape scăzute. Dacă apele sînt totuși mari, se pot obține rezultate bune la plătică și ocheand. Crapul va minca în primele ore ale dimineții și seara după ora 8. Linul dă rezultate bune pe seară.

L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	31
S	4	11	18	25	
Đ	5	12	19	26	

Soarele răsare la 5,02
Soarele apune la 19,41

august

LA MARE ALTITUDINE

Pentru această lună vă recomandăm excursiile la mare altitudine.

Piatra Craiului (2239 m). Se poate merge prin Valea Dîmboviței, sau de la Zărnești prin valea Rîului.

În apropiere se înalță masivul Iezer-Păpușa. Pornind de la cabana Voina, principalele vîrfuri ale masivului pot fi atinse într-o excursie în circuit de două zile.

Făgărașul — cu popas la cabanele Suru, Negoiul, Bîlea-Lac, Podragul, Arpașul, Sîmbăta și Urlea, oferă cea mai spectaculoasă excursie din Carpați.

Vara, la Borșa

LUNA CLIMATULUI TROPICAL-USCAT

La sfîrșitul lui iulie sau începutul lunii august se înregistrează la noi maximul anual de temperatură, care nu depășește 45° la umbră. Frecvența mare a maselor de aer tropical-continental, care străbat țara noastră, face ca luna august să fie cea mai secetoasă din tot cursul anului. Sînt rari anii cînd august este ploios. Ploile, care uneori sînt violente, cad cu deosebire în zilele de: 1, 7—8, 13, 15, 18, 21, 24 și 28 august. În această lună sînt cele mai senine și mai calde nopți pe litoral și în regiunea de munte.

CALENDARUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV

Vînătorul își verifică mîiestria tirului la becafine, porumbei și turturele. De la 15 august se deschide vînătoarea la prepelițe, rațe, gîște și alt vînat de apă, în afară de lebede, pelicani, egrete, lopătari. Nu uitați că atît vînătoarea la prepelițe cît și la rațe, își pierde cel puțin jumătate din frumusețe ca și din „recoltă”, fără un ciine de vînătoare bine dresat.

Pescarul sportiv cunoaște o lună destul de bună pentru pasiunile lui. Crapul, mai puțin sensibil la căldură, mușcă bine. Știuca e încă leneșă și destul de capricioasă. Avatul și cleanul sînt destul de activi.

În apele de munte, pescuitul păstrăvului dă rezultate mai bune decît în luna iulie. Apele sînt, de obicei, limpezi și muștele artificiale pot fi folosite în mod curent. Lipanul, la mușcă artificială, poate prilejui capturi interesante.

Copacii își scutură primele frunze...

LUNA CLIMATULUI TROPICAL-TEMPERAT SEMIUSCAT

În septembrie se produce o egalizare termică între suprafața apei oceanelor, a mărilor și cea a uscatului, astfel că circulația aerului dintr-o regiune în alta este foarte încetinită. Aerul se răcește treptat prin radiația solului în timpul nopților care se lungesc din ce în ce mai mult ajungând egale cu zilele. Temperatura scade treptat și în regiuni cu altitudine mai mare apar primele brume de dimineață. Ploile sînt slabe și cad liniștit mai ales în zilele de: 3, 6, 13—14, 17, 21—22 și 28—29 septembrie. În munți cad primele ninsori, dar care nu depun strat de zăpadă. Sînt rari anii cînd în septembrie timpul e agitat și capricios.

L		3	10	17	24
M		4	11	18	25
M		5	12	19	26
J		6	13	20	27
V		7	14	21	28
S	1	8	15	22	29
D	2	9	16	23	30

Soarele răsare la 5,37
Soarele apune la 18,53

septembrie

CAMPING ÎN RETEZAT

Masivul Retezat, care, în afara celor 15 vîrfuri cu înălțimi de peste 2000 m, posedă 80 de lacuri glaciare, iezere și tauri. Loc ideal pentru camping. Masivul Retezat este accesibil dinspre Sarmizegetusa, prin valea Rîului Mare; dinspre gara Băiești, prin comuna Nucșoara; dinspre gara Pui, prin comuna Hobița (dinspre Petroșani); dinspre Herculane (traversînd muntele Godeanu) sau dinspre Caransebeș — Muntele Mic (pe la Tăul Tărcului).

De la cabana Pietrile se poate merge la lacul Bucura (cel mai mare lac glaciar din țară), la lacul Galeș, vîrfurile Retezat, vîrfurile Păpușa și Peleaga etc.

CALENDARUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV

Vînătorul care, în luna aceasta, întîlnește un „pasaj” de prepelițe, are prilej de recoltă bogată. Acum, prepelițele sînt grase și la contingentul lor se adaugă cele în trecere pe la noi. Vînătoarea de baltă oferă, de asemenea, numeroase satisfacții. Spre sfîrșitul lunii, pot veni sitarii și apar cocorii.

Septembrie este luna vînatului de munte: începe „boncănitul” cerbului, ocazie pentru o vînătoare pasionantă.

Pescarul sportiv se află în cea mai bună perioadă de pescuit în apele de șes. Știuca apucă bine la năluci, bibanii la fel — dar și la rîmă roșie; cleanul mare — în afară de momelile obișnuite — preferă și un bob de strugure, bine copt. La crap e indicat să folosim, în afara mămăligii, bobul de porumb „în lapte”.

Toamnă bucureșteană

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

Soarele răsare la 6,12
Soarele apune la 17,58

octombrie

UN CIRCUIT TURISTIC

O excursie în circuit cu trenul, cu autocarele sau cu motocicletă dvs., vă va oferi un concediu plin de satisfacții. Veți avea astfel ocazia să parcurgeți peisaje variate, veți cunoaște nenumărate obiective turistice — muzee, monumente istorice și naturale etc.

O excursie în circuit, pornind de la București, ar putea să cuprindă: Valea Oltului (Rm. Vilcea — Sibiu) — Sibiu — Simeria — Petroșani — Valea Jiului (Petroșani — Tg. Jiu) — Tr. Severin — Lugoj — Timișoara — Arad — Deva — Brad — Abrud — Orașul Dr. Petru Groza — Oradea — Cluj — Bala Mare — Borșa — pasul Prislop — Iacobeni — Cîmpulung Moldovenesc — Suceava — Iași — Bacău — P. Neamț — Bicăz — Lacul Roșu — Gheorghieni — Brașov — Valea Prahovei.

LUNA CLIMATULUI TEMPERAT-POLAR

Marea Kara, fiind prima din mările polare care îngheață, răcește foarte mult aerul de deasupra, formînd un anticiclon, în nordul munților Urali, care începe a se deplasa lent spre Europa de SE, unde determină răcirea vremii și vîntul de NE. Sub acțiunea acestui aer polar unele ploi se transformă în ninsori timpurii, iar în multe dimineți se produc brume și în zona de șes. Ploile, care sînt în general reci și însoțite de vînturi tari, cad mai ales în intervalele: 4, 9—10, 19, 20, 23, 27 și 31 octombrie. Un octombrie cu zăpadă multă anunță o iarnă grea.

CALENDARUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV

Vînătorul — mai ales cel de munte — are ocazia unor partide spectaculoase. Continuă vînătoarea la cerb și cerb lopătar, iar pe crestele munților își poate încerca precizia tirului și calitățile de alpinist la țapul de capră neagră. Căpriorul, de asemenea, se află în plin sezon de vînătoare.

Vînatul cu pene, care interesează deopotrivă pe toți vînătorii, este reprezentat de ierunci, sitari, becaține, turturele și prepelețe întîrziate în pasaj.

Pescarul sportiv nu obține întotdeauna succese. Dacă vremea e frumoasă, chiar dacă diminețile sînt reci, peștii mai mușcă bine. Momelile cu bază de făinoase par cele mai indicate. Pentru crap, totuși, rima mare este mai tentantă. Pescuitul știucii — ca și în primăvară — dă rezultate bune.

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	
D	4	11	18	25	

Soarele răsare la 6,52
Soarele apune la 17,06

noiembrie

SĂ NE CUNOAȘTEM URBEA!

Vizitați orașele patriei!

Tot mai mulți excursioniști doresc să cunoască noile construcții ale Bucureștiului. Agențiile O.N.T. Carpați organizează numeroase deplasări la București cu diferite mijloace de transport. Și pentru bucureștenii care nu-și cunosc orașul, O.N.T. Carpați organizează vizitarea Capitalei în circuitul de câteva ore cu autocarul.

De asemenea, orașele Iași, Cluj, Oradea, Timișoara, Brașov, merită să fie vizitate și cunoscute pentru numeroasele monumente de artă, muzee, obiective industriale și culturale.

Cercetînd culmile...

LUNA CLIMATULUI SUBPOLAR

În această lună numeroși cicloni, formați în M. Mediterană, trec peste țara noastră îndreptîndu-se spre Caucaz. Aerul umed al acestor cicloni interferînd pe cel rece polar, care domină nordul și estul continentului, face ca vremea la noi să fie în mod obișnuit închisă și umedă, cu ploi mărunte și numeroase, care cad cu deosebire în zilele de 2-3, 5, 10-12, 16, 21-22, 25 și 29 noiembrie. Deși temperatura scade continuu, în mulți ani se produce între 8 și 15 noiembrie o încălzire accentuată, care coincide cu trecerea Pămîntului prin grupul de asteroizi al Leonidelor.

CALENDARUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV

Vînătorul mai poate lua parte la vînători la cerb, șap de capră neagră și mistreți. Dar cea mai importantă pentru masa vînătorilor rămîne vînătoarea la iepuri. Perioada de liniște a urechiatului se încheie la 31 octombrie. Participarea la vînătorile colective rămîne, totuși, prilejul cel mai indicat, pentru toți vînătorii, de a avea rezultate frumoase. Cu ocazia vînătorilor la iepuri, întîlnirile cu vulpea devin din ce în ce mai dese. Blana roșcatei rămîne o amintire plăcută a zilelor de vînătoare. Tot în noiembrie se deschide vînătoarea de fazani.

Pescarul sportiv nu are o lună prea bună. Apele s-au răcit simțitor și peștii mușcă tot mai puțin. E timpul momelilor „de carne”: rîme, viermuși, întestine de pasăre. Cleașul se mai lasă ispitit de o macaroană nu prea fiartă.

Apus de soare în Bucegi.

L	3	10	17	24	31
M	4	11	18	25	
M	5	12	19	26	
J	6	13	20	27	
V	7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29
D	2	9	16	23	30

Soarele răsare la 7,31
Soarele apune la 16,31

decembrie

UN REVELION DE NEUITAT

Un revelion în stațiunile de iarnă, cu tradiționalele „Carnavaluri ale munților” sau o excursie peste hotare!

Un revelion la Odesa, Sofia, Praga, Budapesta etc., vă va oferi clipe de neuitat.

Pentru aceasta, înscrieți-vă din timp la agențiile O.N.T. Carpați.

Oficiul Național de Turism „Carpați” urează cititorilor „Almanahului turistic 1962” un an nou fericit.

LUNA CLIMATULUI POLAR — ARCTIC

Masele de aer din jurul cercurilor polare, ca și cele arctice de pe banchizele Polului-Nord, se deplasează tot mai spre sud cucerind treptat aproape tot continentul european. La mari înălțimi, aerul circulând dinspre Oc. Atlantic și M. Mediterană, creează la zona de contact cu aerul polar de lângă sol o pânză noroasă care menține zile în șir un cer acoperit și un timp umed cu ceață frecventă. Diminețile cu chiciură sînt de asemenea foarte numeroase. Precipitațiile care cad, fie sub formă de ploaie sau lapoviță, fie sub formă de ninsoare, sînt de așteptat mai ales în jurul datelor de: 5, 8, 12—14, 17, 21, 24, 27 și 29 decembrie. Decembrie e luna cea mai posomorîtă a anului.

CALENDARUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV

Vînătorul participă, în continuare, la vîndătorile colective la iepuri — mai ales dacă vremea s-a răcit simțitor și zăpada a căzut. Căderea zăpezii este importantă și pentru vînarea mistreților la goană. Și fazanul, în pădurile populate cu acest frumos vîn, oferă posibilitatea unui tir interesant.

Combaterea lupilor continuă cu toate metodele.

Pescarul sportiv — practic — se odihnește în luna decembrie. Dacă apele au înghețat, se poate practica pescuitul la copcă. Recomandăm o vîgă scurtă din bambus, 2 m de nylon de 0,30—0,40 și o lingură din cele mici, ca pentru clean și avat. În apele neînghețate, știuca încă mai poate fi pescuită cu succes.

IARNA, PE VÎRFUL VÎNĂTOAREA

Vîrful Vînătoarea (cunoscut și sub numele de Vînătoarea lui Buteanu, 2508 m) este cel mai proeminent din piscurile zonei centrale a masivului Făgăraș, permițând astfel turistului, care reușește să-i atingă culmea în timpul iernii, să aibă una din cele mai extraordinare panorame. În zilele cu bună vizibilitate, permite observarea vecinilor săi mai ales către vest.

Vîrful principal este situat în afara crestei principale și anume în direcția nord, despărțit de umărul său sudic (2494 m) printr-o mică și foarte accidentată (2479 m), a cărei traversare este cheia întregii ascensiuni în anotimpul rece.

Am ales ca traseu de acces drumul clasic, ca fiind singurul accesibil în orice condiții atmosferice: cabana Bîlea-Lac (2034 m) — șaua Caprei (2315 m). În șaua Caprei vom face o scurtă abatere la dreapta pe pantele muntelui Capra, de unde putem studia traseul în cele mai mici amănunte (vezi schița). În afară de traseul pe care îl vom descrie mai jos, mai poate fi folosit traseul de vară (marcaj cruce albastră), însă acesta e mai lung, iar semnele sînt îngropate în zăpadă.

Pentru ascensiune se cere ca în afara echipamentului obișnuit de iarnă să utilizăm colțari (gheare) și piolet, după starea

zăpezii. Vom alege ora plecării înainte de 8 dimineața, pentru ca să folosim zăpada întărită, favorabilă mersului cu colțari. După ora 11, în zilele senine, zăpada se înmoaie și ascensiunea devine greoaie și riscantă din cauza pericolului de avalanșe.

Întrarea în traseu o facem la cca. 5 minute de coborîre din șaua spre lacul Capra, pînă în dreptul stîncilor care marchează pereții de nord-vest ai circuitului glaciatic. Chiar la intrarea în traseu am folosit asigurarea la piolet. Treptat cîștigăm altitudine și traversăm cîteva vîlcele înfundate cu zăpadă. Cînd ajungem sub șaua Văiugii, începem traversarea pantei centrale de deasupra căldării, urcînd pieptiș pînă ce ieșim în creastă la circa 2400 m, la capătul superior al șeii Văiugii. Spre nord se apleacă singuraticul circ sec al Văiugii, chiar sub peretele vestic al Vînătorii. De aci privim cu atenție podul de zăpadă din șaua superioară, care pare de netrecut din cauza unei imense cornișe.

Urcăm spre nord-est pe muchie, pînă sub umărul sudic al Vînătorii (aproximativ 2470 m). Pentru ca să intrăm pe pod, ne abatem la stînga pe o brînă scurtă. La capătul ei sîntem pe pod. În continuare, pentru terminarea ascensiunii este necesară vreme favorabilă, în caz contrar înaintarea nemai-

Vedere către înălțimile Căltunului și Negoiiului

fiind recomandabilă. În acest gang îngust vântul puternic a construit o enormă spinare de zăpadă suspendată, mai ales spre dreapta. În ambele părți ale podului se apleacă, amețitor de adânci, prăpăstiile Arpășelului (est) și Văiugii (vest). Trecerea o vom face pe rind. Dincolo de pod curățim cu pioletul prizele de stîncă de țurțuri. Vom escalada cu mare atenție muchia pietroasă, menținându-ne pe mijlocul ei. Odată ajunși deasupra umărului (cca. 4—5 m înălțime), vom înainta pe creasta ascuțită spre nord, străbătînd o serie de virfulețe și șei, aproape nivelate de mici poduri de zăpadă înghețată,

Vînătoarea lui Buleanu văzută de pe M. Capra

1. Șaua Caprei 2315 m	9. Creasta Arpășelului
2. Lacul Capra 2241 m	10. Poarta Arpășelului
3. Vf. Văiuga 2443 m	11. Turnul Plecat 2410 m
4. Umărul sudic Buleanu 2494 m	12. Vf. Nefedul 2355 m
5. Vf. Buleanu 2508 m	13. M. Capra
6. Podul Buleanului 2479 m	14. V. Bili
7. Peretele „Castravetele”	15. Piciorul sudic Buleanu
8. „Acul Revolverul”	16. Căldarea Fundul Caprei

păstrînd o siguranță de un pas pe versantul estic. Ultimii metri pînă la baliză cer efort și o atenție deosebită deoarece se traversează cea mai nesigură porțiune în care se află o cornișă destul de lungă.

La 2508 m panorama care se deschide cuprinde întreaga zare. Culmile Podragului, Târîței, Viștei-Moldoveanului și ale virfului Roșu-Iezer, închid ca un enorm paravan vederea spre est. Ceva mai aproape și sub noi, se înălțuiesc superbe virfuri înzăpezite ale Rîiosului și Piscului Negru, ale Vîrtopului și ale crestei Arpășelului.

La vest se ridică măreț complexul Căltunul-Negoiul-Tunsul pe care distingem cu ușurință faimoasa Strungă a Dracului. Lateral, orizontal este străjuit de culmile înzăpezite ale munților Lotru-Parîng.

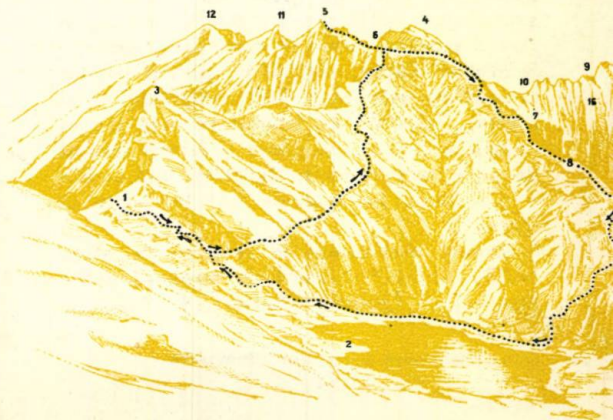
După ce am savurat această uriașă belvedere, vom începe coborîrea pe același traseu, însă cu precauție sporită, mai ales pînă la podul Vînătorii. De aci, putem urca pe la vest virful sudic al Vînătorii, ca să putem privi înfricoșătoarea creastă dințată a Arpășelului, care se formează de aci. Coborîm în continuare pe muchia de sud, avînd în stînga, de aci înainte, căldarea Fundul Caprei în care zărim, pe jumătate îngropate în nămeți, indicatoarele metalice ale drumului spre Podragul.

La cca. 2360 m lăsăm la stînga un mare perete denumit „Castravetele” și ajungem în dreptul unui „jandarm” rar observat de turiști care urcă din fundul căldării. Se numește „Acul Revolverul”.

De aci spre lacul Caprei, acum înghețat tun, vom traversa cu greu cîmpuri întinse de zăpadă. De la lac vom urca comod spre șaua Caprei pe drumul obișnuit marcat cu bandă roșie, reintrînd curînd pe propriile noastre urme. Din șaua Caprei ne mai rămîne o coborîre bună pînă la cabana Bilea-Lac, care de aci se încadrează minunat în peisajul alpin.

Durata circuitului, în condiții atmosferice prielnice, este de 4—5 ore.

Ing. N. POPESCU

Pentru cei ce iubesc florile

Dorind să indicăm iubitorilor de natură timpul aproximativ când pot întâlni în floare plantele cele mai frumoase și mai caracteristice ale patriei noastre și epoca în care covorul vegetal este mai încântător în anumite regiuni ale țării, trebuie să accentuăm, de la început, că înflorirea nu este legată de datele fixe ale calendarului nostru convențional, ci este în funcție de capriciile climatei, de mersul climatei, variabil din an în an. Aceeași plantă își desfășoară podoabele florale uneori din ianuarie, altă dată abia din luna martie.

Pentru aceea vom avea în vedere, în indicațiile ce urmează, clima unui an „normal”, adică cu o primăvară nu prea timpurie și nici prea întârziată. Vom ține seama, bineînțeles, și de deosebirile climatice din regiunile țării și de marea deosebire între clima șesurilor, a dealurilor și clima de munte.

Prin februarie-martie își fac apariția vestitorii primăverii, *ghiociei* (*Galanthus nivalis*), răspândiți prin toate pădurile foioase ale țării. Ei anunță renașterea primăverii, împreună cu *măseaua ciutei* (*Frythronium dens-canis*), cu *spinzul* (*Helleborus purpurascens*), în Muntenia, Oltenia și Banat înlocuit prin *Helleborus odoratus*, numit popular *cutcurig* și cu *vioarelele* (*Scilla bifolia*), având și mulți alți tovarăși de bucurie, zburdând în lumina ce străbate rareștile codrului, încă lipsit de frunziș. Nelipsiți sînt din această tovarășie grîșorul sau *sălățica* (*Ranunculus ficaria*) *galbenă*, *plumînărica* (*Pulmonaria officinalis*) roșie, *brebeneii* (*Corydalis solida*), *găinușele* (*Isopyrum thalictroides*) albe, *trei-răii* (*Hepatica tribola*) albaștri. Ceva mai târziu li se alătură *oișele galbene* (*Anemone ranunculoides*) și *oișele albe* (*Anemone nemorosa*).

Nici un turist adevărat să nu lipsească de la acest spectacol unic al carnavalului florei din pădure!

În același timp apare prin pajiștile de munte covorul minunat al *șofranului de primăvară* (*Crocus vernus*) albastru. La Ciucea este însoțit de *ghiociei bogăți de primăvară* (*Leucojum vernum*) răspândiți în mase prin toate luncile de la munte, în Carpați.

În martie-aprilie principala podoabă a pădurilor din Oltenia și din sudul Munteniei este *șofranul galben* (*Crocus moesiacus*). În Cazane și în regiunea Orșovei înflorește în această epocă *laleaua Cazanelor* (*Tulipa hungarica*) cu flori mari galbene. Este o plantă subendemică a țării, răspândită și pe stîncile țărmlui drept al Dunării.

În luna mai și iunie întreaga țară este acoperită de flori, încît nu mai e posibil să dai preferință unei specii alese sau unui tip de pajiște de anumită compoziție, unei fitocenozes speciale. Totuși recomandăm să vizitați în Valea Cernei, la Domugled, dar și la Petroșani, păduricile de *lilii* (*Syringa vulgaris*) ce răspîndesc miresme alese.

Sînt încîntătoare stepele dobrogene, cu covorul lor multicolor de flori de răspîndire orientală-pontică și mediteraneană. Ce bucurie îți prilejuiește la Mangalia o pajiște

smălțată cu *stînjenei de stepă* (*Iris pumila*), cunoscuți în multe variante galbene, albastre, roșiatice și alburii. Își are și stepa farmecul ei, nebanuit de turiști.

De obicei în iunie înfloresc *narcisele* (*Narcissus stellaris*) alcătuiind un covor compact de incomparabilă frumusețe; este celebră poiana cu narcise din regiunea Brașovului și mai puțin cunoscută pajiștea de narcise de pe Piatra Ceții, în apropierea Teiușului și a comunei Cetea de la poalele Munților Apuseni.

Finețele Clujului sînt la mijlocul lui iunie de o bogăție floristică neîntrecută, oferind prilej de încîntare vizitatorilor prea puțin numeroși, ca și finețele Sebeșului de la Viile Sașilor.

La Comana înfloresc prin păduri *bujorii românești* (*Paeonia romanica*), ocrotiți prin lege ca monument al naturii, specific țării noastre.

Toate bălțile din țară, dar mai ales ghiolurile din Deltă și Balta Dunării încep a se acoperi cu *nuferii albi și galbeni* (*Nymphaea alba* și *Nuphar luteum*), cîntați de poeții romantici.

În iulie și august ajung la apogeul lor de înflorire pajiștile de munte. Atunci să vizitați Bucegii și să coboriți pe valea Cerbului! Neîntrecut de frumos este și covorul de *smirdari* (*Rhododendron kotschy*), ce alcătuiește o zonă lată în Bucegi, ce se impune privitorilor de pe calea ferată din Valea Prahovei. Pentru a cunoaște florile de munte veți consulta frumoasa cărtică „Flora alpină și montană”, scrisă de Ana Paucă și Ștefania Roman. Să-i rezervați un locșor în rucsacul de turist!

Nu voi enumera munții în care abundă în mijlocul verii *albumeala* sau floarea de colț (*Leontopodium alpinum*), de asemenea ocrotită prin lege, pentru ca să nu încurajez posibilele contravenții. Totuși, țin să atrag atenția turiștilor asupra albumelii care crește la întregalde în Munții Apuseni, la altitudine de 560 de metri, pe colții calcaroși, dar într-o formă deosebită de tipul stelat de munte, cu inflorescență mai desfăcută, ce nu ispitește prea mult pe braconierii florilor ocrotite. Este însă punctul cel mai jos din Europa pentru această floare.

La sfîrșitul verii mai înfloresc prin poienile de munte *ghințura mare* (*Gențiana asclepiadea*) cu florile mari de un albastru adînc, cum sînt mai toate ghințurile noastre. O aflăm de pildă la lacul Sintana de lîngă Tușnad și prin toate poienile Carpaților.

Vestitorul cel mai caracteristic al începutului de toamnă este *brîndușa* (*Colchicum autumnale*) ce copleșește cu mii de flori liliachii pajiștile de luncă. În același timp rariștile pădurilor sînt populate de *șofranul de toamnă* (*Crocus banaticus*) cu flori albastre. Ambele te încîntă și merită osteneala unei plimbări la cîmp.

Toamna este sezonul fructelor, care sînt uneori de un efect pitoresc, cum este *curpenul* (*Clematis vitalba*) și *salba moale* (*Euonymus europaea*) de la marginea pădurilor; altele sînt frumoase și utile, ca *măcieșele* (fructele roșii de la diversele specii de *Rosa*).

Primul îngheț surprinde în plină floare minunatul nufăr de la băile „1 Mai” lîngă Oradea, *dreșele* (*Nymphaea lotus* varietas *thermalis*), care trebuie văzute de orice iubitor al naturii, fiind o comoară specială a florei noastre, un relict terțiar.

prof. AL. BORZA

Poiana cu narcise din Dumbrava Vadului

Gențiana Iuthea

Plecăm la Skali, tradiționalul loc de întâlnire al turiștilor și alpinistilor din Leningrad. Prima întâlnire de acest fel a fost organizată în mai 1949; au participat atunci vreo 30 de oameni. Și iată, au trecut 12 ani de când Skali a devenit locul de întâlnire al turiștilor, al alpinistilor și în genere al tuturor acelorora cărora le place natura. În fiecare an numărul vizitatorilor crește. Ei vin la Skali în colective sau individual. Se întorc arși de soare și bătuți de vânturi, cu puterile împropățate pentru un an întreg.

Așadar, iată-ne și pe noi luînd drumul spre Skali. La miezul nopții ne suim în tren și după o călătorie de șase ore, în direcția nord-vest, coborîm în stația Kuznecinaia. Dis de dimineață, lungul șirag de turiști pornește de la gară pe un drumeag îngust. Mergem împreună cu ei 18 km, cu sacii în spate. Trecem pe lângă sate, străbatem păduri, pășim de-a lungul malurilor unui lac și ne furișăm printre pietroaie mari.

Skali apare pe neașteptate în fața noastră. Este un masiv de granit, care se întinde pe cîțiva kilometri, acoperit de păduri. Spre lac masivul are un perete abrupt, iar spre pădure coboară în trei trepte uriașe. Pe aceste trepte s-a adăpostit orașelul turistic.

Deasupra corturilor flutură fanioane aparținînd diferitelor organizații sportive, cu emblemele uzinelor și institutelor, sau simple bucăți pestre de țesătură. Panglici multicolore se împletesc printre corturi, zefirul se joacă cu baloane colorate. Pretutindeni — larmă, rîsete și cîntece. Aci oamenii nu caută izolarea după care jinduiesc, deobicei, cei care vin în pădure să se odihnească de zgomotul orașului. Dimpotrivă, la Skali oamenii vor să fie mai aproape unii de alții, în colectiv.

După prînz mergem să vizităm tabăra. Sînt prezenți nu mai puțin de 5000 de turiști, iar corturile formează străzi întregi. Focuri de tabără se aprind atît de multe încît dacă le-ai unii, flacăra ar putea fi văzută din Leningrad, iar chitare — cîte să ajungă pentru o orchestră întreagă. Printre corturi cresc mesteceni.

Trecînd prin acest oraș-tabără vedem denumirile și emblemele celor mai multe uzine din Leningrad: soli ai uzinei „Kirov“, ca și ai uzinelor „Metalliceskoe“ și „Elektrosila“ — care fabrică cele mai mari turbine și generatoare din lume. Iată corturile uzinei care a construit primul spărgător de gheață atomic. Alături arde focul de tabără în jurul căruia s-au strîns muncitorii și inginerii de la uzina „Optiko-Mehanika“. În orașel sînt prezente aproape toate instituțiile de învățămînt superior din Leningrad. În sfîrșit, aci sînt multe grupuri care poartă denumirile cele mai hazlii. „Copiii locotenentului Schmidt“ se dove-

Focurile de tabără

de la SKALI

desc a fi de fapt politehnicieni din Leningrad, iar la „Parnas“, spre deosebire de Parnasul franțuzesc, nu se propovăduiește „artă pentru artă“, ci „gimnastică pentru sănătate“. La Skali întâlnim și moscoviți. Sunt patrușprezece muncitori de la fabrica de automobile Lihaciov.

Ne plimbăm printre corturi pînă la lăsarea serii. Pretutindeni clocotește munca: se împodobesc „locuințe“; se scriu lozinci, gazete. Unul din placate atrage atenția asupra urmărilor neplăcute la care duce... excesul de mîncare. Și sfatul nu este în zadar, căci în pădure ai o teribilă poftă de mîncare, iar magazinul cel mai apropiat se află la... 18 km.

Aci nimeni nu roagă pe altul să scrie o lozincă sau să confecționeze un placat, să facă o caricatură, sau să compună o poezie. Totul se face de bună voie. Nu este nevoie, în nici un caz, ca responsabilii gazetelor de perete să ceară colectivelor să fie mai active. Aci, acest spirit se manifestă din plin. Iată o fată simpatică, tehniciana Jenia Hrebtukova care desenează caricaturi cu multă pasiune. E atît de cufundată în munca ei, încît mult timp nu ne observă, deși izbutim să-i facem cîteva fotografii.

La Skali, ca pretutindeni unde sînt turiști, cîntecul este prezent. Deosebit de frumos răsună melodiile lîngă focul de tabără, acolo unde se aude chitara lui Volodea Losev, inginer din Ijora. Nesecat este izvorul cîntecelor pe care le cunoaște. O melodie veselă, șugubeată, ia locul unui cîntec trist, liric, iar oamenii, din ce în ce mai mulți, îl înconjoară pe chitarist.

Zori de zi. Ceța învăluie văile. În liniștea zorilor păsările cîntă. Din cortul vecin, cineva le „vînează“ cu ajutorul tubului lung al teleobiectivului. Primii se trezesc cei care sînt de serviciu pe corturi. Ei trebuie să aprindă focurile, să aducă apă, să prepare ceaiul. S-a trezit și vecina noastră, Valia Sebelkova, inginer la Lenproekt. Privește în oglindă și zîmbește.

Astăzi e o zi neobișnuită. La ora zece începe întrecerea de alpinism, inițiată de comitetul raional din Leningrad al aso-

ciației sportive „Trud“. Toți sînt grăbiți. Cu pas vioi trec flăcăii purtînd în picioare încălțări ușoare, cu legături de corzi pe umăr, și fete în pantaloni strîmți de sport. Aci moda se identifică perfect cu cerințele. Încearcă să te urci pe munți cu salvarii...

Trecem pe lîngă figura unui idol, cioplit în piatră pe o stîncă. Idolul poartă numele Mambo-Jumbo. Are o față înspăimîntătoare, deși este bun; iar după credința locului protejează pe cei curajoși și susține pe cei veseli. Așa cum îi stă bine unui idol, Mambo-Jumbo primește tăcut diferite „jertfe“: încălțăminte uzată, cutii de conserve și bilete vechi de tren.

În imediata lui vecinătate, doi alpiști veseli atîrnă pe un mesteacăn lozinka sub care se desfășoară întrecerile de azi: „Dumnezeu nu există, Gagarin există!“. Vîntul încearcă să le smulgă din mîini panglica lozincii, dar oamenii nu se dau bătui și se urcă tot mai sus în copac. Dumnezeu nu există, dar Gagarin există! Asta înseamnă că există oameni curajoși, puternici, dîrji.

Lîngă lac, formînd un unghi drept, se înalță două stînci. Una foarte abruptă, pentru alpiști, alta lină, ca un amfiteatru, pentru spectatori. La competiție participă 200 de oameni. Alpinistul se îndreaptă spre start. Pieptul îi este cuprins de o frînghie sau o coardă de capron, trecută peste mîini. Un capăt al corzii e de siguranță, celălalt fiind aninat pe virful stîncii. Aci, pe virf, capătul corzii este ținut de trei alpiști cu experiență. Ei nu-l ajută pe sportiv să se cațere, frînghia nu este întinsă, dar dacă alpinistul cade, coarda de siguranță va fi imediat prinsă strîns de mîna tovarășului.

La această competiție, învingător a ieșit mecanicul Adolf Gracev. El s-a urcat atît de ușor pe stîncă, de parcă n-ar fi mers pe verticală, ci pe orizontală. Probabil că alpinismul este pasiunea familiei Gracev, deoarece, în ajun, în întrecerea rezervată femeilor, a învins sora lui Adolf, Vera Avdeeva.

Multe lucruri se mai pot povesti despre acest oraș al corturilor. Am putea povesti despre jocurile sportive pe care le-am văzut aci, despre focurile mari de tabără aprinse seara și desigur despre îndrăgostiți. Asta așa e. Acolo unde domnesc soarele, mestecenii albi și tineretea, acolo nu poate lipsi dragostea. Peste trei zile am părăsit Skali, ducînd cu noi amintirea acestui oraș, ca amintirea unui basm frumos.

Idolul Mambo-Jumbo, bătut de toate vînturile, străjuiește acest oraș, pe străzile căruia, seara, în loc de felinare, ard focuri de tabără...

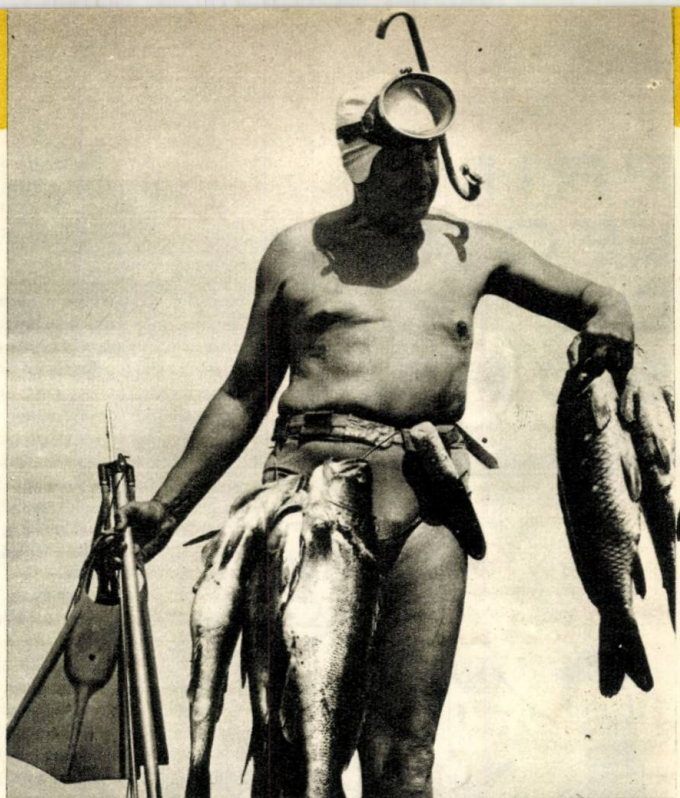
B. GRIGORIEV, G. KOPOSOV

După pești, la ei acasă...

Ieri, când ați văzut pentru prima oară cîțiva alpiști plecînd cu corzile și pioleții spre cucerirea culmilor, ați zîmbit compătimitor: „...niște nebuni!”. Și apoi ați făcut și dumneavoastră alpinism. Chiar dacă azi aveți probabil o părere similară despre oîntătoarea sub apă, sînt convins că mîine vă veți număra și dumneavoastră printre pasionații împărășiei tăcute a peștilor.

Și atunci să nu vă cumparați un echipament prea complicat și costisitor. O pușcă simplă cu sandouri de cauciuc care nu necesită practic nici un fel de întreținere, o pereche de „labe de rață”, o mască cu etanșare bună din cauciuc moale, un respirator de suprafață din țevă de plastic și un slip, pe care desigur îl și aveți, este pentru început tot ce vă trebuie.

Unde să încercați mai întîi? Oriunde găsiți apă limpede și nu prea rece. Indiferent de felul apei, dulce sau sărată, pești găsiți cu prisosință în toate apele țării. Începînd cu lacurile alpine și riurile de munte pline de păstrăvi și lipani, trecînd apoi la riurile și lacurile de șes cu știucă, somn, crap, șalău, lîn și plătică, ajungeți la mare unde veți oîna chefal, pălămidă, calcan și, dacă norocul nu vă părăsește, poate chiar un pește din familia sturionilor sau un delfin. Peste tot, aveți ocazia să deveniți un maestru în arta tirului subacvatic. Astfel pregătiți, veți gusta satisfacții nebănuite în Delta Dunării, care nu este numai „raiul păsărilor”, ci

și cel al oîntătorilor sub apă. În ghiolurile Iacub, Luma, Trei Iezere, Roșu și Roșuleț veți fi uimit de densitatea și mărimea peștilor cu totul neobișnuite.

Cu timpul veți cunoaște prin această nouă pasiune cele mai frumoase colțuri din țară cu diferența, față de ceilalți turiști, că veți

vedea și frumusețile de neuitat ale „lumii tăcerii”.

Și într-o seară, după o zi fructuoasă, cînd se spun pe lingă focuri povești de oîntătoare... sub apă, îmi veți da dreptate că sportul nostru preferat este unul dintre cele mai frumoase.

FR. BRANDRUP

„DIAVOLII ALBI”

Mult au dat de furcă „diavolii albi” ocupanților naziști ai Poloniei!

Cine erau „diavolii albi”? Un grup de partizani, alcătuit din alpiști și schiori polonezi din regiunea munților Tatra. Acest grup a colaborat strîns cu „brigada Șcior” (alcătuită din alți partizani) și a provocat însemnate pierderi cîtropitorilor hitleristi.

Una din ultimele acțiuni ale „diavolilor albi” a avut loc la sfîrșitul lui ianuarie 1945. În cursul zilei de 29 ianuarie un schior polonez ajunge, aproape complet extenuat, în tabăra partizanilor, pentru a-i anunța că naziștii sînt pe cale de a se retrage din Zakopane (faimoasa stațiune climaterică și de sporturi de iarnă), nu însă fără a arunca în aer toate clădirile mai importante din oraș.

După o scurtă consfătuire, se hotărăște să se acționeze rapid pentru a răsturna planurile de distrugere ale ocupanților. Cîrînd după lăsarea serii, un grup de partizani, îmbrăcați civil, intră în oraș și înconjoară comandamentul german. La puțin timp, îi urmează un grup de „diavoli albi”, partizani îmbrăcați în alb și înarmați, care atacă, prin surprindere și cu mult curaj, garnizoana germană.

În două ore, „diavolii albi” erau stăpîni pe oraș, începînd o altă acțiune plină de riscuri: îndepărtarea minelor plasate în gară, în marile sanatorii, la stația funicularului etc.

Patriotismul schiorilor și al alpiștilor din acest grup a salvat astfel frumoasa stațiune Zakopane de o distrugere masivă.

PRIMA LECTIE DE SCHI...

Terenul de schi din fața Turingului era plin de lume. Pe panta mare ce cobora imediat de sub vârful muntelui se antrena o echipă de militari pentru concursurile de la Predeal. Se vedeau de departe, ca niște stele negre, căzătoare pe un cer de zăpadă. Întregul teren era ondulat de imense talazuri albe, ridicate spre cer și oprite în loc, într-o mișcare încremenită de flux.

Nora și Paul se opriseră pe o creastă de val.

— Aici ai să cobori, Paul.

— Crezi?

— Sînt sigură.

El se uită încruntat la panta ce se deschidea în fața lui. I se părea amețitor de drăpăta. „Am să cad” își spuse în gînd.

— Uite aici, Paul. Te lași pe genunchi ca pe două arcure. Înțelegi? Ca pe două arcure.

Îl privea drept în ochi și rostea cuvintele aproape silabă cu silabă.

— Bastoanele le duci înapoi, cît mai înapoi. Ca să fii sigur de ele, lipești mîinile de șolduri. Așa. Capul înainte, umerii înainte, corpul înclinat... mai înclinat... Așa... Schiurile unul lingă altul, perfect paralele... Acum pleacă.

„Mai am timp să mă opresc” își zise Paul. „Mai am timp să rămîn pe loc, mai am timp să...”

Schiurile porniseră încet, singure. Pe urmă au deodată senzația că nu le mai are în picioare. Un val de zăpadă venea vertiginos spre el. „Cad!”. Ceva asurzitor, un tunet sau o mare tăcere acoperi totul.

Se dezmetici brusc. Era pe schiuri, în picioare, oprit pe loc. „Poate nici n-am plecat. Poate mi s-a părut”. Se uită în jur după Nora, ca să se convingă dacă într-adevăr n-a rămas lingă ea și dacă tot acest vîrtej, din care ieșea fără răsufflare, nu fusese doar un moment de amețală. Ea îl striga

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

● În imensitatea de gheață a culmilor Pamirului, un vîrf rămăsese fără nume. Vîrfurile face parte din ramura de miazăzi a lanțului de munți Zaalaiski. Dar într-o zi cei 6852 m. au fost escaladați de alpinisti sovietici și chinezi. La rugămintea acestora, Președintele Sovietului Suprem al R.S.S. Tadjice a aprobat ca denumirea vîrfului fără nume să fie de acum încolo: „Moscov-Pekin”. Ce frumoasă pildă de prietenie și patriotism!

● Exceptînd Ardealul, prima asociație de drumetie din România pare să fie înființată la 1895: „Societatea Carpatină din Sinaia”. „Societatea” a

funcționat pînă în 1910 și ei i se datorește deschiderea mai multor drumuri în Bucegi, amenajarea Peșterii Ialomicioarei, construcția cabanelor de pe Omul și Caraiman.

● Deși considerăm pășoritul, cărăușia, vîntoarea într-un fel, drept formele ancestrale ale turismului și alpinismului, sîntem datori să semnalăm și date din cronologia ascensiunilor în munți. Ca în multe domenii, și aci primordialitatea e subiect de controversă. Se pare că prima escaladă în Europa înregistrată istoricește, este cea efectuată de un anume Bonifacio Rotario, italian din orașelul Asii, care la 1

septembrie 1358 a ajuns pe creasta Rochemelon (3537 m) din Alpii apuseni, ducînd cu sine și un triptic de bronz. De atunci, Rochemelon a rămas loc de pelerinaj, dar interesul turistic pentru acest vîrf a scăzut, căci drumul pînă acolo e astăzi din cele mai ușoare.

● Majoritatea asociațiilor turistice din România, între cele două războaie, au avut un net caracter de clasă, ele fiind rezervate exclusiv celor avuți. „Hanul drumetilor”, de pildă, înființat în 1921 la București, devine... societate anonimă pe acțiuni, cu capital, cu acționari, cu consiliu de administrație

în toată regula! Cît timp să mai fi avut conducerea asociației — după atîtea treburi negustorești — și pentru scopurile „științifice-culturale-sportive” pe care le afișa? Cu tot caracterul ei exclusivist — plăcut mai marilor zilei — asociația aceasta nu putea să nu menționeze în rapoartele sale... „greutățile fără număr pe care le înfrîmă la noi iubitorii naturii, de a se pune în contact cu ea...”, zugrăvind astfel poziția oficialităților care nu sprijineau cu nimic turismul.

● Marele nostru savant Emil Racoviță — creatorul speologiei — care ne-a deschis gustul

de departe, de unde îi făcea semn cu mîna dreaptă ridicată în aer. „Prin urmare a fost adevărat“ zise Paul măsurînd cu ochii imposibila distanță.

Nora fu într-o clipă lingă el.

— Bravo, Paul. Sînt mulțumită de tine. Sînt mîndră de tine.

Erau pe creasta unui alt val de zăpadă și aveau înaintea lor o nouă pantă, mai lungă, dar mai puțin aspră ca cea dintîi.

— Pornim? întrebă Nora.

— Pornim!

Cînd izbuti să ridice fruntea din zăpadă, Nora era aplecată peste el, rîzînd.

— Ce s-a întîmplat?, o întrebă el buimăcit.

— Nimic mai mult decît vezi; ai căzut.

— E grav?

— Nu e grav, e solemn.

Îl ajută să se ridice de jos și-l scutură de zăpadă.

— Nu, dragă Paul, vorbesc foarte serios. Nimic nu e mai solemn la schi, decît prima cădere. Schiul se învață căzînd. Ai să cazi de aci încolo, de zeci de ori, de sute de ori. Prima cădere însă asta a fost.

El se uită înapoi spre panta parcursă numai pe jumătate; lăsase în urmă două dîre paralele în zăpadă, ca două șine de tren întrerupte în punctul căderii, ca și cum acolo schiurile ar fi sărit de pe linie.

— Nu înțeleg de ce am căzut.

— Pentru că ții genunchii țepeni. Pentru că tragi umerii înapoi. Pentru că arunci mîinile înainte.

— Mai sînt și alte motive?

— Mai sînt.

Se priviră o clipă drept în ochi și apoi izbucniră în rîs, amîndoi deodată.

.....
Dinspre vîrfurile muntelui, echipa de militari cobora în grup, spre cabană, tăind terenul de-a curmezișul, ca o avalanșă. Norul de

zăpadă stîrnit de trecerea lor îl acoperise pe Paul și acum nu mai era de găsit. Nora îl căuta cu atenție pe linia depărtată, unde-l știa, cînd îl văzu deodată răsărînd mult mai aproape, pe o ridicare de teren pe care o urcase nu se știa cum din partea cealaltă și o cobora acum repede.

„Prea repede“ zise Nora. „Mult prea repede“. Îl văzu căzînd și rostogolindu-se spre vale, dar ridicîndu-se imediat, alb de zăpadă și pornind din nou, fără să se scuture și parcă fără să se uite încotro aleargă. Se prăbuși după primii cinci metri și pe urmă Nora îl căută zadarnic cu privirea. Grupuri de schiori îi tăiau trecerea și îl acopereau.

„Ar trebui să-i ies înainte, să-l ajut“ își zise, dar el răsări din nou mult mai aproape, numai la cîteva metri de ea.

„În viteza cu care vine, n-are să se poată opri“. La un pas de ea, el se lăsă să cadă.

— De cîte ori ai căzut?

— De cinci ori.

— Cum e?

— Este...

Nu știa cum să continue. Căuta un cuvînt, pe care nu-l găsea. Pe urmă îi spuse rîzînd:

— Aș vrea să chiu. Aș vrea să strig.

— Strigă.

Întoarse capul spre pădure, își duse mîinile la gură și scoase un strigăt prelung. Uuuuuu...

Nimeni nu răspundea din pădure, dar strigătul lui răsuna departe printre brazi.

— Și acum, zise Nora, să revenim la vorbirea articulată. Spune, cum e?

— Nu știu cum să spun. E ceva care întrece cuvintele mele. E ceva intens. E o mare lumină... Cred că sînt beat.

Se trîni în zăpadă cu brațele deschise și se rostogoli de cîteva ori, ca în iarbă.

MIHAIL SEBASTIAN

(Fragment din romanul „Accidentul“)

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

turismului subpămîntean și a dat o eroică pildă personală prin călătoria sa spre Polul Sud, a fost unul din promotorii organizării drumeției în țara noastră. Din îndemnul și sub conducerea sa se întemeiază, în noiembrie 1921, la Cluj, prima societate românească de turism din Ardeal, care a purtat numele de „Frăția Munteană“.

● În 1961 a fost inaugurat la Moscova muzeul consacrat marelui poet Pușkin. Peste 100 de muzee din Uniunea Sovietică au trimis noului muzeu piese extrem de interesante: gravuri, tablouri, cărți, obiecte personale ale poetului. Vizi-

tatorii cercetează cu un viu interes fotocopiile de pe manuscrisele lui Pușkin, executate pe o hîrtie foarte asemănătoare cu originalul, ceea ce crează impresia de autenticitate.

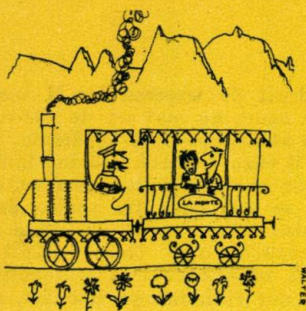
● Pe insula Kildin din nordul Uniunii Sovietice se află un lac neobișnuit. El este alcătuit din cinci straturi de apă; apă dulce, apă puțin sărată, apă sărată, apă de culoare roșie și apă saturată cu hidrogen sulfurat. Corespunzător fiecărui strat de apă, în acest lac trăiesc cele mai felurite vietăți: pești de apă dulce, meduze, crustacee, pești marini pitici, actinili, stele de mare etc.

● Lăcătușul sovietic Iakomov din Krasnodar a construit un orologiu în greutate de... 5 tone. Cadranul orologiuului său are diametrul de aproape 2 m. Iakomov lucrează acum la perfecționarea construcției sale, urmînd ca, în curînd, orologiu să indice simultan ora tuturor celor 12 fusuri orare din U.R.S.S.

● Grădinile suspendate din Babylon, una dintre cele 7 minuni ale lumii antice, aveau, după cum se crede, un foarte ingenios sistem de alimentare cu apă. Cercetătorii irakieni întreprind acum săpături și investigații în

regiunea unde se aflau odinioară celebrele grădini pentru a găsi urmele conductelor.

● Unul dintre cele mai frumoase monumente ale arhitecturii antice, templul din Zvarnoz, de lângă Erevan, construit în sec. VII, atrage în mod deosebit pe turiștii care vizitează R. S. S. Armeană. Un gravor în lemn, Akop Azatian, a reprodus pe un vas înalt de 1,50 m ornamentele și frescele acestui templu. Azatian a folosit în acest scop 50.000 de bucăți de lemn din toate speciile forestiere care cresc în R. S. S. Armeană.

CU FRUNTAȘII ÎN EXCURSIE

Cum e și firesc, în sectorul nostru de autobuze-troleibuze sînt numeroși frunțași în producție. Unii dintre ei sînt „veterani” ai panourilor de onoare, adevărați maeștri în meseriile respective. Alții au apărut de curînd pe graficele întrecerii socialiste, ca urmare a ridicării la nivelul frunțașilor a tot mai mulți muncitori.

Ce s-a gîndit comitetul sindical de secție? Hai să cerem sprijinul cercului nostru turistic și să organizăm, periodic, excursii pentru muncitorii frunțași ai întrecerii, cu familiile lor. Asemenea excursii mijlocesc cunoașterea tot mai profundă a frumuseților neasemuite ale patriei noastre și a realizărilor obținute de regimul nostru în fiecare colț al țării.

O asemenea excursie muncitorească a avut loc, de pildă, pe traseul Cîmpulung-Muscel — Dimbovicioara — Bran. (Mă refer la această excursie, fiindcă la ea am participat și eu). Simbătă după amiază, grupul de muncitori participanți la excursia respectivă a pornit cu veselia caracteristică drumetilor, spre traseul stabilit. N-au lipsit nici cîntecele, nici glumele, „arme” specifice în arsenalul turiștilor. Cei căsătorii au venit cu soțiile și copiii, astfel că am alcătuit, cu adevărat, o mare și unită familie.

Ce să vă spun? Am petrecut un sfîrșit de săptămînă minunată. La Dimbovicioara am vizitat renumita peșteră și am fost impresionat de ciudățeniile pe care le poate crea natura. Am făcut astfel cunoștință cu o ramură a științei — speologia — despre care citisem doar în cărți. Ne-a încîntat, de asemenea, pitorescul Branului, ne-a plăcut și orașul Cîmpulung-Muscel, care și-a creat în anii noștri și o industrie dezvoltată. Astfel au trecut pe nesimțite orele, mai repede, parcă, față de alte duminici. De altfel, tot grupul nostru de excursioniști a fost unanim în a recunoaște utilitatea unor asemenea excursii. Iată și părerea cîtorva tovarăși de-ai mei:

Marin Georgescu, sudor (care a participat la excursie cu soția și copilul): „Minunat! Nu găsesc alt cuvînt pentru a-mi exprima bucuria. M-am odihnit în adevăratul înțeles al cuvîntului, am învățat o sumedenie de lucruri noi. Asemenea excursii sînt extrem de folositoare”.

Dumitru Ghidesea, lăcătuș (care a venit împreună cu soția): „Să știți că am devenit un adept al turismului. Are atîtea frumuseți țara noastră, încît geografia ei învață „pe viu” e o desfătare”.

M-am referit la o singură excursie. Dar asemenea deplasări au loc cu regularitate în uzina noastră, „Tudor Vladimirescu” — București, pe diferite itinerarii. Tot mai mulți muncitori devin prieteni devotați ai turismului.

VALERIU SAVU

lăcătuș, șef de brigadă

G. TOPÎRCEANU

BALADA CĂLĂTORULUI (fragment)

*O, e-atît de bine cînd pe drumuri
nînse
Întîlnești o casă cu lumini aprinse,
Un ogeac din care se ridică fum,
Cînd te prinde noaptea călător la
drum!*

ȘTIAȚI CĂ...

...în Carpații noștri sînt mai mulți munți care poartă numele de Pietrosul? Dintre cei mai importanți amintim: Pietrosul Mare (2305 m) din munții Rodnei, Pietrosul Călimanilor (2102 m), Pietrosul Dornei sau al Bistriței (1794 m), Pietrosul din Bucegi (1932 m) și Pietrosul din munții Maramureșului (1854 m).

...afară de *vrful Omul* din Bucegi (2507 m) și *vrful La Om* din Piatra Craiului (2239 m), mai există un „*vrful Omului*” în capătul estic al munților Rodnei (2135 m) la vest de Inău și un alt „*vrful Omului*” în munții Bîrgăului (1164 m)?

...cel mai înalt munte din țara noastră, Moldoveanu din munții Făgăraș (2543 m), are mai multe nume? Într-adevăr, el are forma unui acoperiș de casă, orientat nord-sud și aproape fiecare versant ciobanii și locuitorii din satele de la poale i-au dat un nume. Astfel, versantul estic este numit muntele *Valea Rea*; versantul vestic poartă numele de *Moldoveanu*, reținut de geografi pentru întreg muntele; versantul nordic, dinspre depresiunea Făgărașului, este numit *Viștea*, după numele văii. Extremitățile „acoperișului”, legate printr-o creastă lungă de cca. 400 m, sînt două piscuri. Cel de sud este cel mai înalt (2543 m) și este numit „*Cioaca Moldoveanului*”; cel de nord are 2527 m și este numit „*Colțul Viștei Mari*”.

...ciobanul român numește munți versanții, „fețele” și nu corpul forme geografice? Un exemplu în acest sens — din cele foarte numeroase care se pot da — îl oferă *Virful lui Pătru*, punctul culminant al munților Sebeșului (2133 m) pe care s-au descoperit urmele unui castru roman. Pentru ciobanii din partea locului *Virful lui Pătru* nu-i decît punctul cel mai înalt al muntelui, *virful* piramidei orografice. Fiecare din cele cinci fețe ale ei este în schimb un „munte” și are un nume. Astfel, fața sudică este muntele *Gura Potecului*; fața sud-vestică, muntele *Ghile*; fața nord-vestică, muntele *Piura*; fețele estice, muntele *Coșteasa* și muntele *Zănoaga*.

...nedeea, sau nedeta, un tirg cu tradiții foarte vechi, care confirmă o viață pastorală intensă în Carpații noștri și în epoca întemeierii principalelor, a lăsat numeroase urme în toponimie? Iată cîtiva munți care poartă asemenea nume: Nedeea (2054 m) în munții Căpățîni; Piatra Nedei (1438 m), în munții Semenicului; Nedeta (1806 m), Nedeta în muntele Oslea, la sud de munții Retezatului; Nedeea Galbenului și Nedeea Scoabelor, în partea nordică a Retezatului; Nedeea, la sud de Pietrosul Mare (m. Rodnei); Cornu Nedei, la nord de pasul Prislopului; Bîtea Nedei în munții Bistriței... De remarcat că munții care poartă aceste nume, nu sînt piscuri ascuțite, ci se termină cu spinării late.

SĂNĂTATEA, ÎN PRIMUL RÎND

Turismul are o înrînire deosebit de favorabilă asupra sănătății. Soarele, cu razele sale binefăcătoare, aerul proaspăt și plin de miresme, apa răcoroasă a mării, lacurilor și riurilor noastre, marșurile, frumusețea și varietatea naturii, toate contribuie la refacerea forțelor și la călirea organismului, la mărirea capacității de muncă.

Dar să nu uităm un lucru esențial. Pentru ca să ne bucurăm într-adevăr de binefacerile și plăcerile turismului, trebuie să respectăm câteva reguli minimale de igienă. Altminteri, practicarea turismului poate deveni chiar dăunătoare sănătății noastre.

În timpul excursiilor, modificările brusce meteorologice, variatele condiții ale mediului extern, supun organismul la solicitări serioase, cer eforturi mari, stereotipe dinamice noi.

● **Adaptarea treptată și gradată** sînt deci reguli esențiale ale unui turism igienic. Trebuie să ne obișnuim treptat cu această formă a odihnei active și să ținem seama, în organizarea programului turistic, de vîrstă, sex, antrenament și de starea de sănătate a celor ce pornesc în excursii. E necesar deci a stabili, în raport cu participanții, o anumită lungime a drumului, viteza de deplasare, gradul de efort posibil de efectuat, în general regimul de marș. Persoanele neantrenate, cele mai puțin rezistente fizic, copiii, vîrstnicii, pot străbate aproximativ pînă la 10—12 km pe zi în decurs de 3—4 ore și în câteva etape. Turiștii antrenați parcurg 20—30 km pe zi în aproximativ 6—8 ore, de asemenea în câteva etape. Cei ce suferă de anumite boli sau convalescenți nu vor pleca la drumeție fără avizul medicului.

● **Echipamentul** trebuie să fie comod, ușor și adecvat sezonului. Un echipament corespunzător are importanță nu numai pentru ușurința mișcărilor, dar și din punct de vedere igienic. Altfel vara, cît și iarna, trebuie să avem capul acoperit spre a evita — vara — insolațiile și — iarna — degerături ale urechilor etc.

Drumețul experimentat nu-și ia la drum decît alimente ce se păstrează timp mai îndelungat, greu alterabile. Mezelurile, preparatele de carne, pește, de ouă, prăjiturile cu cremă etc. se alterează ușor. Să le evităm.

● **Orice turist** trebuie să fie pregătit și pentru a putea acorda primul ajutor medical. Trusa de prim ajutor să conțină cel puțin 2—3 cutiute cu pansamente sterile în ambalaj original, 2—3 feșe de diferite mărimi, un pachet de vată, tinctură de iod, alcool, soluții dezinfectante, un garou, (tub de cauciuc, curea etc.), un tub sulfan (pulbere sulfamidă).

*
* *

Acum iată unele dintre cele mai frecvente accidente ce pot surveni și măsurile de prim ajutor ce trebuie luate.

● **Rosăturile** — care pot proveni din cauza încălțămîntei necorespunzătoare, a cutelor la ciorap, a marșurilor excesive — se spală cu soluție antiseptică, se presară cu pulbere de sulfamidă și se pansează.

● **Zgîrieturile și joliturile.** Se spală cu o soluție antiseptică, se pansează cu pulbere de sulfamidă sau, mai bine, cu pastă sulfamidată.

● **Plăgile sau răniurile**, produse prin căderi, lovituri, tăieturi. Se curăță rana de jur împrejur cu un antiseptic sau, în lipsă, cu apă și săpun și apoi se aplică un pansament steril.

Dacă plaga sîngează abundent, trebuie oprită mai întîi hemoragia. Hemoragiile pot fi oprite prin diferite mijloace. La rănile cu hemoragii mici, care sînt cele ce provin din vasele venoase sau capilare și au culoarea roșu închis, se aplică un pansament compresiv. Pentru a opri hemoragiile din plăgi ale extremităților inferioare sau superioare se recomandă totodată a se îndoi puternic, din articulație, piciorul sau brațul rănit.

Hemoragiile arteriale, în care sîngele are o culoare roșie deschisă și țîșnește cu putere, cer o intervenție promptă. Se pot opri prin comprimarea (apăsarea) directă a arterei cu un deget învelit într-un pansament curat, sau prin apăsarea arterei pe planul osos subiacent (locurile unde arterele trec aproape de os). Aceasta e doar o măsură provizorie. Cînd e vorba de hemoragii puternice la nivelul extremităților, aplicăm, de la început, deasupra rănii, garoul (tub de cauciuc) sau, în lipsă, o curea, frînghie, cordon.

În caz de hemoragii ale mîinii, garoul se aplică pe treimea superioară a brațului; pentru cele de la picioare, pe treimea superioară a coapsei. Sub garou se va așeza vată, batistă sau orice material moale, pentru a proteja tegumentele exterioare. Garoul poate fi ținut maximum două ore. Să nu uităm să notăm, într-un loc pe garou sau pe haina accidentatului, ora fixării garoului.

Pentru oprirea hemoragiilor din nas (epistaxis), se recomandă comprimarea timp de cinci minute a nării de unde provine hemoragia cu degetul sau cu ajutorul unui tampon de vată sau tifon introdus în nas; nu e permis a sufla nasul. Persoana respectivă va rămîne culcată cu capul înclinat într-o parte; dacă hemoragia nu se oprește, trebuie transportată rapid pentru ajutor medical.

În cazul oricărui fel de rănire, să nu uităm de profilaxia antiinfecțioasă, adică să prevenim infectarea plăgilor. Spălarea rănilor cu apă oxigenată, cu diferite soluții antiseptice, curățarea marginilor plăgii, manipularea igienică, utilizarea pansamentelor sterile, ajută la prevenirea infecțiilor. În caz de plăgi în care a pătruns pămînt sau praf, va trebui să apelăm la medic spre a ne face profilaxia antitetanică, la primul dispensar medical.

● **Contuziile** datorite unor lovituri, comprimări brusce a părților moi între planuri tari, se îngrijesc prin aplicarea de comprese reci și pansament compresiv imobilizator.

● În caz de **întinderi și rupturi ale ligamentelor**, primul ajutor constă în repaos, aplicarea de comprese reci, bandaj compresiv imobilizator și plasarea extremității lezate în poziție înaltă.

● **Entorsele sau scîntiturile**, ca și luxațiile cer următoarele măsuri de prim ajutor: așezarea în repaos a membrului lezat, comprese reci, pansament imobilizator; în caz de luxație, cât mai curînd la medic.

● **Fracturile** sînt accidente serioase constînd în ruperea unui os și pot fi închise sau deschise, atunci cînd tegumentele sînt lezate și capetele osului rupt ies la suprafața pielii. Primul ajutor în caz de fracturi închise constă în imobilizarea extremității lezate prin atele (șipci de lemn). În caz de fractură deschisă se face oprirea hemoragiei (hemostaza), se aplică un pansament steril și se imobilizează extremitatea printr-o atelă. Drept atele pot fi folosite diferite obiecte, bucăți de scîndură, bețe, nuiele. Accidentatul va fi dus de urgență la spital.

Transportul accidentatului în bune condiții are o mare importanță. Se poate amenaja o brancardă din scînduri, scări, pățuri etc. Transportul poate fi efectuat și pe brațe de către 2-3 persoane, folosind diferite metode care urmăresc ca accidentatul să fie cât mai puțin mișcat în cursul transportului.

● **Insolațiile** sînt accidente care se pot produce în cazul cînd razele solare cad timp îndelungat pe capul descoperit. În astfel de cazuri, fața se congestionează, apar vîrjile în urechi, amețeli, dureri de cap, tulburări de vedere și chiar pierderea cunoștinței. Primul ajutor constă în transportarea persoanei la loc răcoros și bine aerisit; aceasta va fi așezată în poziție semi-șezîndă, cu capul și umerii ridicați; se vor aplica comprese reci pe cap, stropiri cu apă rece și, la necesitate, respirație artificială. Trebuie să știm că pot surveni anumite stări de inconștiență (leșnuri) datorită unor cauze variate ca: traumatisme

puternice, hemoragii, supraincordări, stări de debilitate și nervoase etc. și care se manifestă prin paliditate bruscă, puls slab și rar, respirație rară. În astfel de cazuri, persoana trebuie așezată în poziție absolut orizontală, fără pernă sub cap, se desface echipamentul și tot ce poate împiedica circulația sanguină și respirația. Se fac stropiri cu apă rece, i se dă accidentatului să miroasă amoniac; trebuie solicitat de urgență ajutorul medicului.

● **Eritemele** (înroșirea pielii) provin în urma expunerii exagerate a pielii la radiațiile solare. Expunerile îndelungate pot duce la arsuri cu formarea de vezicule, ulceratii și determină fenomene generale serioase. În primul rînd, să nu uităm că atari situații trebuie prevenite prin: expunerea treptată, acoperirea capului, alternarea soarelui cu umbra. În caz de înroșire a pielii se recomandă a se badijona cu alcool sau a se aplica comprese cu o soluție slabă de alcool 10%. În cazuri mai grave, numai medicul indică tratamentul exact.

● **Degerăturile** pot apare în cursul marșurilor de iarnă — în caz de folosire a unui echipament nepotrivit: încălăminte strîmtă, îmbrăcăminte udă, precum și din cauza expunerii îndelungate la frig. La degerăturile ușoare, cînd pielea devine palidă, insensibilă, primul ajutor are ca scop restabilirea circulației sanguine a regiunii afectate și constă în fricționarea cu alcool; după ce zona respectivă s-a înroșit, se aplică un unguent simplu. În degerături mai serioase, pansăm steril locul lezat și solicităm asistența medicală.

*
*
*

Nu uitați, medicina ne învață că e mai ușor a preveni decît a îngriji o boală declarată.

Nu mai respectînd regulile de igienă și efectuînd un turism rațional obținem drept rezultat o bună odihnă, creșterea capacității de muncă, întărirea sănătății, odată cu bucuria cunoașterii și încîntarea ce ne-o procură minunatele priveliști și înfăptuirii din patria noastră.

dr. P. PENCIU

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

● Din cauza marelui număr de furturi comise în muzeele și bisericile din regiunea cunoscutelor stațiuni de sporturi de iarnă Garmisch-Partenkirchen (R.F. Germană), casa compozitorului Richard Strauss, situată tot în această regiune, nu mai este deschisă pentru public!

● Se știe că, în general, trenurile internaționale poartă nume care te îmbie să visezi excursii lungi, pe meleaguri îndepărtate: *Baltorient-Express*, *Danubius-Express*, *Carpați-Express*, *Entre Vienne și Zürich* circula, din 1960, un tren de plăcere numit „*Vais vienez*”. Bineînțeles, locomotiva nu se deplasează în ritm de 3/4, ci mult mai rapid...

● Muntele Vitoșea care domină Sofia a devenit, în 1961, parc național. Muntele, care constituie principalul obiectiv al

excursiilor de sfîrșit de săptămînă pentru cetățenii din capitala R.P. Bulgaria, are peste 20 de baze turistice. Sînt în curs de construire hoteluri turistice, șosele și linii de teleferic.

● Alpinista franceză Claude Kogan care a reușit să ajungă, în Himalaia, pînă la o altitudine de 8155 m, a fost distinsă post-mortem cu titlul de *Cavalier al legiunii de onoare*.

● Știați, desigur, că muntele cel mai înalt din Africa este Kilimandjaro (în *Tanganica*) și are 5895 metri. Știți însă, ce înseamnă acest nume în limba populației băștinase? „Muntele duhului rău”. Prima ascensiune pînă la vîrf a fost făcută în 1889. Anul trecut, muntele a fost vizitat de peste 700 de alpiști din diferite țări.

● Se credea că *Peretele roșu* din munții Dolomiți nu poate fi urcat decît în echipe de doi alpiști. Italianul Aste Armando, din localitatea Rovereto, a reușit — de unul singur — această performanță și încă pe traseul „*Via Buhl*” care are numeroase porțiuni de mare dificultate. Aste a realizat această ascensiune în trei zile.

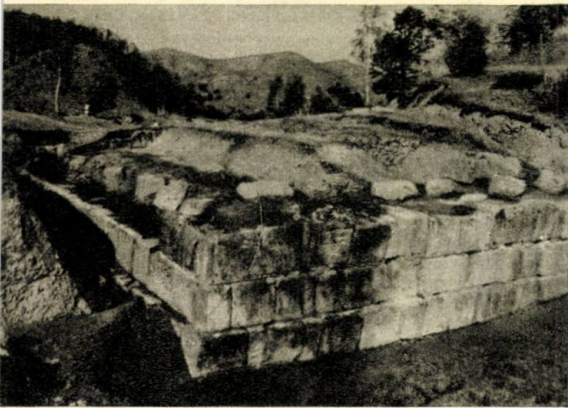
● Soci este cea mai mare stațiune balneară din U.R.S.S. Ea se întinde pe o distanță de 140 km de-a lungul coastei Mării Negre. Orașul numără 147.000 de locuitori, dispune de 83 de case de odihnă și de cură, numeroase baze turistice și hoteluri. Cîteva zeci de clădiri noi sînt înălțate în acest oraș vizitat nu numai de cetățenii sovietici dar și de turiști străini.

● În U.R.S.S. există un birou de turism internațional pentru tineret:

„*Sputnik*”. În cursul anului 1961 au vizitat Uniunea Sovietică, prin intermediul biroului „*Sputnik*”, numeroși tineri din 26 de țări, printre care Uruguay, India, Canada, Italia, Franța, S.U.A., Maroc, Norvegia etc.

● Un birou de turism din Copenhaga organizează un tur al acestui oraș, special pentru fotografi amatori. Ghidul prezintă participanților la acest tur cele mai interesante obiective turistice și — bineînțeles — cele mai fotogenice perspective.

● Lacul Baikal din U.R.S.S. are o lungime de 636 km și o lățime de 79 km. Pe suprafața lui încape, împreună, Olanda și Belgia. În apele Baikalului trăiesc aproximativ 1500 de specii de viețuitoare; 70% dintre ele nu se mai întîlnesc în nici o altă apă din lume.

CETĂȚILE DACICE DIN MUNȚII ORĂȘTIEI

Trenul forestier ce pleacă din Orăștie, străbate grăbit lunca Mureșului și se angajează apoi spre miazăzi, de-a lungul apei Grădiștei sau a Orașului, spre culmile împădurite ale munților care se profilează în zare. Satele se perindă în fața ochilor, înconjurare de livezi și lanuri bogate: Bucium, Orăștioara, Ludești. De la Costești, valea se strîmtează brusc între două coaste înalte. Intrăm într-un ținut nespus de bogat în urme istorice și adînc semnificativ pentru trecutul poporului nostru: inima străvechilui stat dac.

În această regiune muntoasă, a cărei altitudine ajunge pînă la 1500 m, una dintre cele mai frumoase din țară, se afla acum două milenii centrul politic, militar și religios al dacilor. În timpul lui Burebista, stăpînirea dacilor se întinse de la țarmul Mării Negre și pînă la podișul Boemiei. Numele lui și al urmașului său de mai tîrziu, Decebal, erau cunoscute din coloniile grecești ale Pontului și pînă la Roma. Aici, în mijlocul pădurilor de brazi, chiar pe înălțimile muntelui, obște dacilor durase zidurile faimoasei Sarmizegetusa, centru religios secular și cea mai mare dintre cetăți, loc al ultimei și celei mai îndrîjite rezistențe împotriva vrăjmașilor năvălitori.

Drumurile înguste ale văilor ce duc spre Sarmizegetusa au fost închise de un sistem de fortificații. În locurile cunoscute altă dată doar de localnici și de căutătorii de comori, cercetările recente au scos la iveală zeci de cetăți și turnuri de apărare. Chiar deasupra Costeștilor, pe dealul Cetățuia, stau mărturie zidurile unei cetăți impresionante. Întreaga culme este înconjurată de ziduri groase de 3 m, ale căror blocuri de piatră au fost cărate de robi cu trudă multă tocmai din valea Mureșului. Bastioane trainice, valuri de pămînt întărite altă dată cu palisade, sanctuare, mai stau azi în picioare.

Puțin mai departe, pe firul apei, valea Grădiștei este străjuită de un deal cu pante abrupte: Blidarul. Pe culmea lui, ziduri groase și temelii

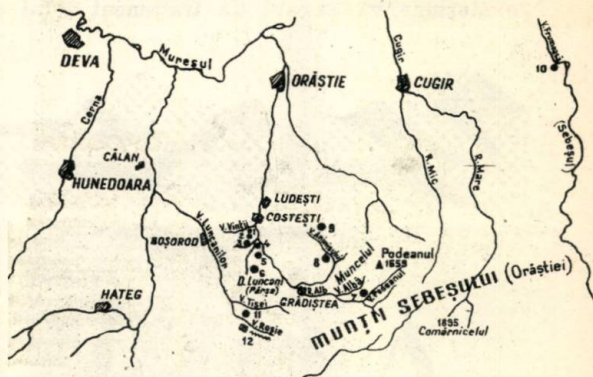
de turnuri indică locul unei alte cetăți. Două rînduri de blocuri cioplite din piatră, unul interior și altul exterior, formau fețele zidului. Birne groase de stejar îmbucate în creștăturile pietrei și pămîntul care umplea golurile măreau trănicia fortificației. Cercetările arheologice din ultimii ani au scos la iveală cazemate și încăperi destinate depozitelor, pline cu chiupuri de lut.

Pe dealurile din jur, Cetățuia Înaltă, Faeragul și pînă dincolo de culmi, în valea Luncanilor la Piatra Roșie, se înșiră cetățile și turnurile izolate care întruchipau acest sistem de fortificații. Pe coaste și în poiene, pămîntul este plin de urmele așezărilor dace: castre săpate în stîncă, conducte de apă, urme de vetre, ceramică.

În locul în care valea Grădiștei primește apele înspumate ale Aninișului, se respiră casele satului Grădiștea Muncelului. Păgașul drumului vechi ce duce pe creasta muntelui, la vreo 1200 m altitudine, trece pe lîngă temelii de turnuri și urme ale valurilor de apărare. Zidurile, impresiionante prin masivitatea lor, acoperite de mușchi și de căderea milenară a frunzelor, înconjoară o suprafață de peste trei hectare. Aici, în fața porții mari s-au izbit, în anul 106 al erei noastre, dacii lui Decebal cu legiunile romane. Povestea unor vremi trecute, învățată pe băncile școlii, devine parocă realitate. Alături de cetate și legată de aceasta printr-un drum pavat cu lespezi, se afla marea sanctuar al dacilor. Cercetările arheologice întreprinse în ultimii ani prin grila regimului nostru pentru cercetarea acestor nespuse de importante vestigii, au scos la iveală coloane de andezit și șiruri de cilindri de piatră de dimensiuni colosale.

Printre trunchiurile copacilor, privirea cuprinde în jur culmile înalte ale munților Sebeșului. În apropiere, virful Godeanul, masiv și tăcut, străjuiește leagănul poporului dac.

RADU POPA

1. Cetatea de la Costești; 2. Ciocufa; 3. Cetățuia Înaltă; 4. Faeragul; 5. Blidarul; 6. Pietroasa; 7. Cetatea Muncelului; 8. Virful lui Hulpe; 9. Ciata; 10. Cetatea de la Căplina; 11. Piatra Roșie; 12. Valul de la Cioclovina.

Petreceți concediul dvs. în mod plăcut, recreativ și în condițiuni confortabile în vilele

**ÎNTRERINDERII REGIONALE A STAȚIUNILOR
BALNEO-CLIMATERICE**

„SINAIA“

Turiști! Admirați frumusețile naturale ale patriei noastre. Străbateți plaiurile masivelor Bucegi și Ciucas.

Folosiți pentru recreerea dvs., în popasul pe care-l faceți, cele 20 de cabane, printre care: Peștera, Padina, Căminul-Alpin, Muntele Roșu și altele, care vă oferă cazare confortabilă și meniuri alese.

Folosiți în tratamentul afecțiunilor reumatologice băile de sulf din stațiunea balneară Pucioasa, regiunea Ploești.

Aparatura modernă a stabilimentului de băi, superioritatea apei minerale și condițiile de cazare în stațiune vă asigură un tratament total eficient.

**SINAIA
BUSTENI
POIANA
TAPULUI
CHEIA**

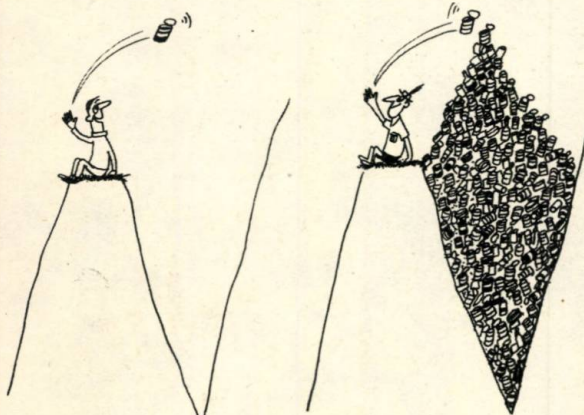
— Ura! Am găsit un trifoi cu patru foi!

Desen de GH. CHIRIAC

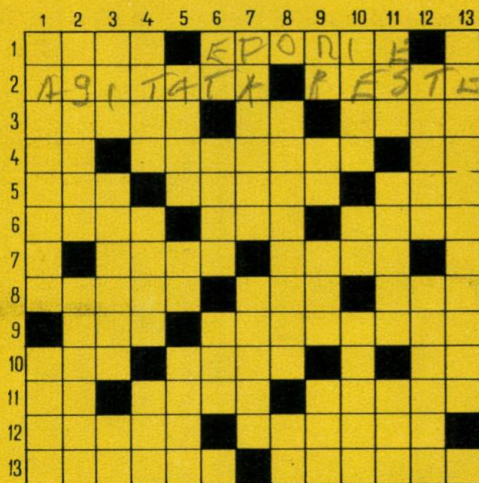
— Ce-i cu cabana? Se dărmă?
— Nu, dar s-ar putea. E vorba să sosească un grup vesel care a mai fost pe aici anul trecut...

Desen de D. PETRICĂ

Muntele este o formă de relief în continuă transformare...

Desen de N. ARION

LA MARE

ORIZONTAL: 1. Exerciți o puternică atracție asupra excursioniștilor în timpul verii. — Una din perlele litoralului nostru. 2. Marea cu valuri înspumate... — Scrumbii albastre, lacherde, nise-tri... (sing.). 3. Reflectă razele de soare ca și oglinda albastră a mării. — Margine de litoral! — Imitație de mortar. 4. Două...din Agigea! — Mișcări regulate ale pinzelor de apă la suprafața mărilor și oceanelor. — Consoane. 5. La malul mării este înviorător și bogat în săruri aduse de brizele marine. — Perioada propice curelor heliomarine. — Nume turcesc. 6. Țară asiatică. — Costinești! — Căldura soarelui i-a topit aripile de ceară (mit.). 7. Acest (pop.). — A stat prea mult la soare! 8. De azi, pe mâine. — Constanța (presc.). — Se joacă la club, dar și pe plajă. 9. Fire. — Colorarea pielii sub acțiunea razelor de soare (pl.). 10. ...Sumak. — Program de activități eșalonat pe ore. — Raze de soare! 11. Una și una! — La fel. — Își petrece vacanța în tabără, la Năvodari. 12. Prefixul apei. — Strins. 13. Loc de recreere și împropătare a forțelor de muncă. — Mare... pe mare.

VERTICAL: 1. Stațiune cu o minunată plajă și un impunător ansamblu arhitectonic. — Mică navă pentru sport și plimbări. 2. Stațiunea zoologică marină constituie falma acestei localități de pe litoral. — Cea mai modernă și frumoasă stațiune a litoralului nostru. 3. Manifestare a veseliei. — Încă o stațiune, între mare și lacul Tekirghiol. — Consoane. 4. Moral. — Pe ele circulă trenurile și spre litoral. — Curelușă. 5. Reversul... răsăritului de soare! — Sărată, la început! — Obiect de mare preț. 6. Pete! — Rămășiță. — Interjecție. 7. Se înalță deasupra brului nisipos al plajei. — Căutați-o la Murfallar! 8. Înfruntă valurile mării. — Puțin dans... 9. Jumătate de corp. — Ten! — Orașul în India. — Întrebare. 10. A pleca. — În turism! — A da de veste. 11. Punctul spre care își îndreaptă fața amatorii de ultraviolete. — La domiciliu. — Stilp. 12. Localitate pe litoral cu un vechi far. — Căldura mare și dogoritoare a soarelui. 13. Renumită stațiune de cură pentru reumatism.

Cuvinte rare: RAN.

ION PASCAL

LA RĂSĂRIT DE PETROȘANI

Plecat din București sau Craiova, lași în urmă cîmpia mănoasă a Dunării, străbați dealurile Olteniei pentru ca să intri în munte prin defileul Jiului. Trenul poposește la Petroșani de unde, mînat de dorul muntelui, începi excursia spre Paring, Obîrșia Lotrului și munții Sebeșului.

Cumpărî de ape între Jiu și Lotru, Paringul se află așezat în potcoavă uriașă, cu fața spre miazăzi, întinzînd culmile pleșuve pînă departe spre dealurile împădurite.

Părăsind în zori gara Petroșani și traversînd orașul abia luminat de soarele dimineții, alegi drumul mai ocolit, dar mai odihnitor, printre livezi și pașști frumoase care încet, încet, lasă în urmă Petroșanii rămași în adîncime. Poți lua scurtul direct din halta Petroșani, pe la Livezeni — Slătioara, sau pornind din centrul orașului, de la Institutul minier, însă diferența de 15 minute te face ca pe viitor să preferi marcajul cu bandă roșie în înaintarea care desfășoară mai mult privirea și îți dă senzația, cel puțin pentru început, a unui drum mai ușor pe acolo.

Trecînd pe lîngă stînci mici cu garduri de mărăcini, unde ciobanii coboară aducînd caș de la munte, lași în stînga stîncii lui Rusu și urci un prim prag de stînci după care dai cu ochii de cabana Paring, uitînd parcă cele trei ore de drum prin așezarea ei pitorească ce te încîntă. Acest drum nu este numai accesul cel mai lesnicios în masiv, ci constituie iarăși o pîrtie minunată pentru schi.

Dacă te despați ușor de cabana Paring, pe care poate ai mai vizitat-o vreodată, ia calea înspre vîrfurile ce le ai în față unde priveliștile te atrag, chemîndu-te îmbietor.

De aci începe adevăratul Paring, sterp, pleșuv, bătut de vînturi și de soare, unde apa e la mare preț, la diferențe de nivel de sute de metri, care nu-ți permit să te îndepărtezi de creastă, pe de o parte gîndindu-te la adîncimea văilor în care li-căresc ochiuri de apă minunate cum sînt lacurile Stăvelului, Jiețului, Roșiile, lacurile Rele și lacul Mindra izvor al Jiețului, atras pe de altă parte de frumusețea creștelor stîncoase printre care șerpuieste poteca îngustă ca un fir conducător spre înălțimi. Vîrfurile Cirja și Mindra aduc popasul bine-meritat, iar priveliștea îți desfășoară sufletul. Uneori întîlnești ciobani cu oi multe și cîini mișoși. Cîte un grup de turiști, studenți sau mineri, colindă aceste creste bătute de vînturi în toate anotimpurile, admirînd mărirea muntelui cu vîrfurile care își merită numele.

Ajuns pe Mindra, rezisti oricărei furtuni pentru panorama ce se desfășoară de jur împrejur. În vale scipește lacul cu o salbă de jnepeni printre care își face loc lîcărind Jiețul; în față, către sud, își întind crestele Moldovișul și Muncelul, iar spre est se profilează vîrfurile: Gruicul (2366 m), Piclișul

Lacul Mindra văzut de pe creastă

(2314 m) și Sătea Mare (2378 m), care se continuă înspre nord cu Coasta lui Rusu (2306 m), vîrfurile Ciobanul Mic și Ciobanul Mare (1946 m), Coricea (1858 m) și Capra (1929 m), urmînd apoi Muncelul Jiețului care încheie căldarea masivului, des-părțind Jiețul de Jiul Transilvan.

După un scurt popas, în care calculezi timpul pînă la înserare, într-o șa pe locul numit Piatra Tăiată (2306 m) de unde arunci o privire spre Paring și Cirja, cobori printre lespezi de piatră în căldarea Gilcescu cu fermecătorul lac alpin din care izvorăște Lotrul, încununat de jepi care se oglindesc în apele limpezi colorate în verde, roz și albastru. Vîr. Urdele (2166 m) și coasta muntelui Ștefanu, pe care șerpuieste drumul mocanilor ce trec de la Șugag la Novaci, străjuiesc lacul și-l domină dîndu-i mărirea de nedescris. Aci, în amurg, se zăresc uneori căprioare arcuindu-și silueta elegantă peste vîrfurile stîncilor și dispărînd între creste sau printre jnepenii mărginași. Vulturii scrutează din înaltul cerului orizontul, planînd peste singurătățile de piatră.

Cu greu te dezlipești de lîngă lacul Gilcescu care, ademenitor, te face să-l contempli cîteva ore, chiar cu riscul de a dormi într-un bordei de piatră

săpat pe marginea lacului, așternînd, în loc de pat, un covor de jnepeni a căror prospețime și miros te fac să uiți frigul și oboseala, visînd povești ca în copilărie.

O astfel de poveste mi-a istorisit un cioban din Jina, chiar lângă lac, alături de turma de mioare care păștea printre jnepeni și pe vîlcele, îmbîinînd verdele viu cu albul lor immaculat. Am rămas astfel pironit aproape o oră sub impresia poveștii aceluia mocan sfătos care încurca legenda Retezatului cu Piatra Iorgovanului și isprăvile viteazului oltean, cu haiducii și răcoala lui Tudor Vladimirescu, care și-a găsit refugiu în 1817 la Schitul Lameici, nu departe de trecătoarea cu același nume.

De la lac urmezi firul apei Lotrului în care scripesc păstrăvii ca niște sulite, intri în pădure de brad, treci peste cîteva poduri învechite, întîlnind șoseaua alpină care vine din Novaci și în 2 ore ajungi la cabana Obîrșia Lotrului unde pînă acum cîteva ani gospodărea un bătrîn sfătos în toane bune, dar și uricios în capricii, pe nume moș Ghișe, din a cărui viață mai bine de 40 de ani, adică aproape jumătate, și-a petrecut-o la Obîrșia Lotrului.

Această cabană, minunat așezată la răscruce de drumuri, are o climă aproape constantă, răcoasă vara și caldă iarna, dă posibilitate turistului să se odihnească alegînd itinerarul pentru a doua zi fie spre munții Sebeșului către Oașa sau Șurianul, fie spre Păltiniș sau Voineasa peste Cindrel (2245 m), sau Șteflești și Negovanu, colindînd munții Cîbinului ori cei ai Căpățînei.

Consultînd ghidul turistic poți pleca pe marcajul roșu de la Obîrșia Lotrului peste vf. Pietrele Albe și Cindrel și după 12 ore bune de mers ajungi la Păltiniș, făcînd o rezervă de apă din valea Moga, de la Tărtărau sau de sub Cindrel.

O excursie mai sălbatică prin minunata vale a Lotrului, accesibilă numai vara, pe la Puru, lacul Vidra și pe sub Balindru, te scoate la adăpostul vîntoresc de la Dobrun în 10 ore, sau, în 14 ore, chiar la Voineasa, pe la mina de mică așezată în virful muntelui, deasupra cataractelor Lotrului, unde cascadele se împletesc cu poteca ce duce peste podețe, printre stînci presărate cu micașist, din care răsar brazi, paltini și multe urzici grupate prin luminisuri.

Din Voineasa, dacă ți-ai uitat sacul la Obîrșia Lotrului, cobori pînă la Rudaru părăsind valea și mocănița care duce la Brezoi, te întorci prin cătunul Ciunget pe valea Latoriței, un splendid afluent al Lotrului care izvorăște din virful Urdele. Urmezi Latorița prin superbe chei, pe la Curmătura, un cătun format din cîteva case, apoi peste Munții Latorița prin superbe chei, pe la Curmătura, un cătun format din cîteva case, apoi peste Coasta Bengăi, urci muntele Ștefanu și pe șoseaua alpină ajungi din nou la Obîrșia, după 15 ore de drum nemarcat, pe care nu-l vei regreta niciodată.

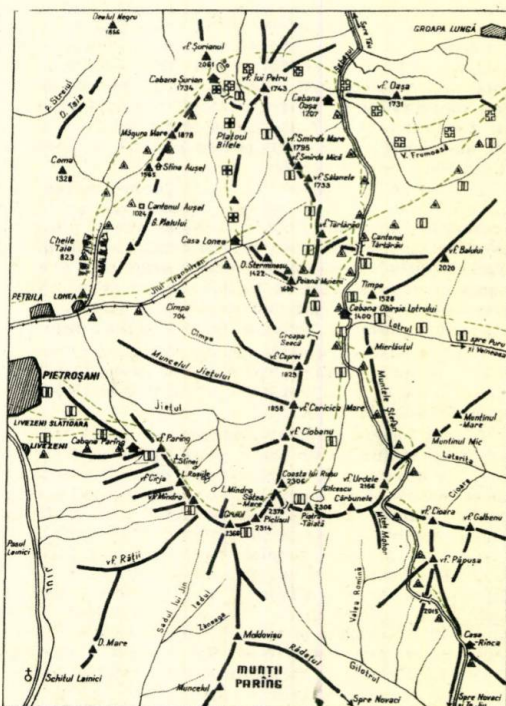
De la cabana Obîrșia ai posibilitatea să cobori prin Poiana Muierii pe Jiul Transilvan la Petrila, sau pe șoseaua alpină cu un camion de ocazie prin Tărtărau, Oașa, Tău și Șugag pînă la Sebeș sau la Sibiu. Pentru turiști se ramifică un drum mai ademenitor la nord, pe marcaj albastru, prin Poiana

Muierii (1668 m). Ocolind vf. Sălanele (1733 m) și Smîrda (1775 m) peste Platoul Bilele, prin Curmătura Șurianului, ajungi în 8 ore la cabana Șurianul. Pe acest itinerar Virful lui Pătru îți arată mereu calea spre nord, dacă ai noroc de vreme frumoasă, și contrastează cu Șurianul sfîncos și împădurit. Rămii o zi, dacă timpul îți permite sau dacă vremea îți face fasoane, la lacul Șurianul, adevărat monument natural așezat în coasta muntelui la cca. 100 m de la cabană. Mai sus de lac, la nord-vest, se află două lacuri mai mici tot atît de frumoase, înconjurte și ele cu jnepeni și cîteva brazi sau pini. De la cabana Șurianul auzi în zori de zi sau spre asfințit cocoși de munte care-și cheamă dragostele și după care umblă vîntorii zile și săptămîni fără prea mult succes.

De la Șurian, ocolind Vf. lui Pătru, cobori în 2 ore la cabana Oașa de unde prin valea Frumosei, care are poezia ei, peste Pietrele Albe și peste Cindrel, ajungi într-o zi la Păltiniș.

Te desparți cu greu de Șurianul și începi sfîrșitul excursiei coborînd Măgura prin pădure, pe la stîna Aușel și cantonul vînturilor cu același nume, și în cîteva ore ajungi la IFET, de unde străbați pe jos sau cu trenulețul Cheile Taia pînă în comuna Lonea, apoi prin Petrila te întorci la Petroșani încheind excursia cu regretul vreunui traseu rămas necunoscut.

Ing. GRIGORE MANIU

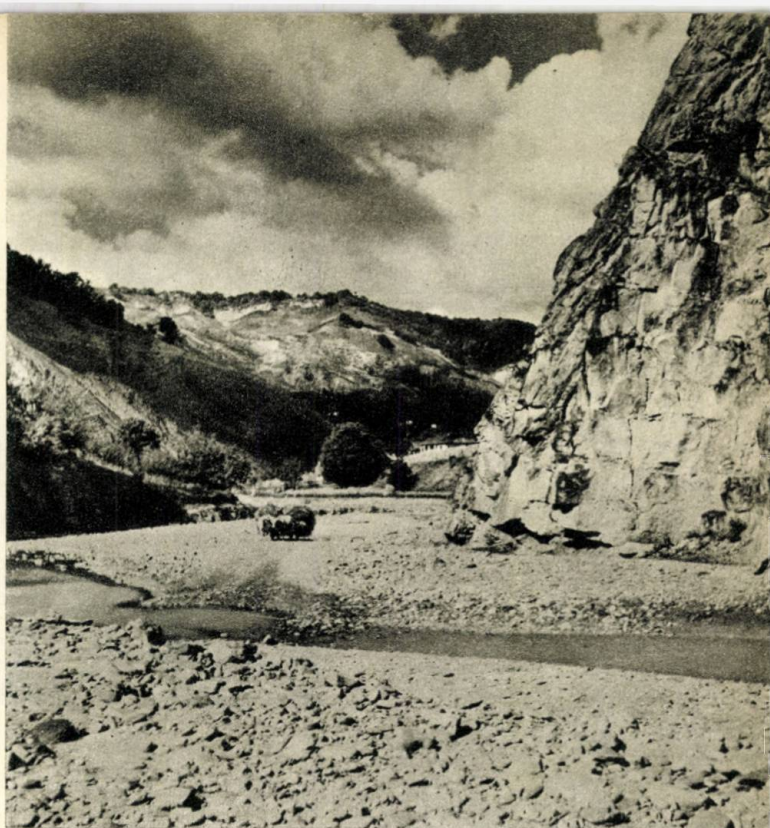
LEGENDĂ: Marcajele în roșu = (contur), în galben = (hașuri), în albastru = (plin).

Lacul Gilcescu

VRANCEA, ȚARĂ DE BASM

Călătorul din trenurile rapide, care aleargă grăbite între Mărășești și Focșani, privește poate plictisit la frumosul munte împădurit care este Măgura Odobeștilor cu vârful său de 1001 m. Poate, ca amator, el își amintește de gustul unui vin bun de Odobești. Uneori, el mai știe că la poalele Măgurii Odobeștilor se află înșiruite podgoriile, printre care și vestita Jariște. De cele mai multe ori însă, el nici nu bănuiește că în spatele Măgurii se adăpostește de veacuri Vrancea.

Doar dacă, la auzul acestui nume, el deslușește din amintiri vechi o legendă care i-a plăcut mult cândva, la vârsta fragedă de școlar. Atunci a aflat că în depresiunea de la apus de Măgura Odobeștilor trăia o bătrână, Tudora Vrîncioaia. În fapt de seară, un călăreț, bogat înveșmîntat, dar plin de praf și frînt de oboseală și de deznădejde, a poposit la căsuța bătrînei, cerîndu-i să-l lase puțin să se odihnească. Tudora l-a primit, l-a ospătat și i-a așternut să doarmă. Din puținele cuvinte ale călărețului, ea a aflat că drumețul ostenit era însuși domnul țării, Ștefan cel Mare. Învinș vremelnice de turci, el se trăgea spre codrii, care în vremea aceea erau o podoabă a Vrancei, ca să prindă puteri și să-și tocmească oaste nouă. Cît s-a odihnit Ștefan, Tudora și-a chemat cei șapte feciori și le-a arătat necazul voievodului. Prin sunete prelungi de buciom, feciorii Vrîncioaiei au răscolit munții și au pregătit oaste nouă cu care Ștefan a alungat pe dușmani. Drept răsplată, cei șapte voi-

La Scruntar, una din rarele „porți de intrare” în Vrancea

nici au primit fiecare cîte un munte să-l aibă în veșnică stăpînire, ei și neamul lor. Astăzi, șapte sate vrîncene amintesc prin numele lor de vitejii feciori ai Tudorii Vrîncioaia.

* * *

Frumoasa depresiune este cel mai tipic exemplu de criminală exploatare a pădurilor în trecut. Muntele Scaune, care stă în calea turistului doritor să intre pe la valea Sării în Vrancea, provoca, din acest punct de vedere, jale. Apa din ploi, nedomolită în scurgerea ei vijelioasă de păduri, rupea stînci și tăia prăpăstii.

Au mai rămas însă în Vrancea multe locuri care atrag pe turist; pe turistul amator de inedit, pe muncitorul doritor de odihnă. Ce locuri frumoase! Și mai ales, ce oameni sînt vrîncenii!

Dacă n-ar fi decît cascada Putnei, uriașă treaptă de piatră tare de pe care cade apă înspumată de la 30 m înălțime într-un lac în care zburdă păstrăvii; sau canionul Tișței —

frumusețe naturală întrecută doar de cheile Bicăzului; ori „La căldări” ale Zabalei — și tot ar merita Vrancea să fie cercetată de turiști.

Cine se nimereste să fie la o horă în Vrancea își desfășoară privirile din plin, și cu neîntrecuta frumusețe a costumelor, lucrate cu un rar simț artistic, și cu grația femeilor vrîncene, și cu statura falnică a bărbatilor. Modul de a primi oaspeții dezvăluie altă latură a sufletului vrîncean și a frumoaselor obiceiuri de gazde primitoare și cinstite. Bîrșeștii, Negrișteții, Spulberul... vor aminti drumețului de mîndrii feciori ai Tudorii Vrîncioaia.

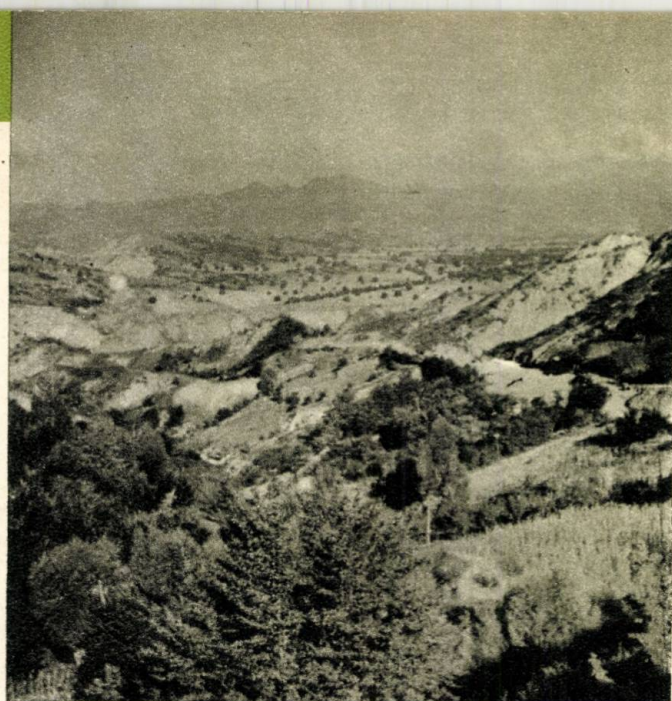
* * *

În Vrancea poți intra pe la Vidra, venind cu autobuzul de la Focșani sau, mai rar, cu trenulețul ce vine de la Odobești. Pe linia ei îngustă, „mocănița” asta, care face mult fum și țiuie ascuțit, se pierde printre viile de la poalele Măgurii Odobeștilor.

La Valea Sării află că aici se exploatează, de veacuri, sarea la lumina zilei. La Vizan-tea sînt ape sulfuroase care, încălzite cu bolovani încinși în foc, tămăduiesc bolnavii de reumatism. La Tulnici, în inima Vrancei, pe o coastă însoțită și cu falnice păduri de brad, este un loc minunat pentru o cură de aer. De la Tulnici poți merge spre cascada Putnei sau spre cheile Ti-șiței.

Mai poți să vii în Vrancea și pe valea Milcovului, dar ceva mai greu: pe jos sau călare. Pe la Odobești — Mera — Re-ghin. După ce lași în urmă Andreiași, pe valea părăsită de Milcov de la Fetig, ajungi la Năruja, frumosul sat al Vran-cei. De aici, pe valea Zabalei, poți să urci spre Zboina Fru-moasă la 1680 m, sau prin Mușa Mare pe muntele Giurgiu (1723 m) sau Gorul (1785 m), nodul orografic al regiunii.

De aici, spre miazăzi ai ve-dere frumoasă asupra Pente-leului cu poienile lui. Spre miazănoapte, pădurile nepă-trunse, pînă departe înspre Oi-tuz, limitează vederea, dar curiozitatea de neînvins a ade-văratului turist îndeamnă la drum. Transformat în explo-rator, avînd călăuze ciobanii, pe drumuri umblate numai de

Valea Putnei și munții Vrancei

ei, turistul are din plin sen-zația ineditului. În liniștea locului se distinge doar foșne-tul vîntului care glumește cu vîrfurile brazilor, ori jocul pîrîiașului din vale care a trans-format pietrele în mingi pe care le dă de-a dura. Străbați așa valea pîrîului Coza sau va-lea Tișiței, printre trunchiu-rile răsturnate de furtuni și încălcite, prin tihărași de unde

nu rareori țîșnește fiara. La limita de miazănoapte a Vran-cei, prin Zboina Neagră sau prin Măgura Cașinului, sînt locuri cunoscute de vînătorii din toată lumea. Acolo au fost vîinate, în ultimii ani, cele mai impresionante exemplare de cerbi avînd cea mai mare co-roană de coarne din lume.

Ar mai fi la îndemîna turis-tului Soveja, frumoasa stațiune climaterică, unde o mănăstire, clădită din porunca lui Matei Basarab, a fost mai tîrziu locul de surghiun al lui Alecu Russo. Cine vrea, își poate satisface dorința nestinsă după frumuse-țile țării înapoiindu-se din Vran-cea în lunca Siretului prin Va-lea Șușiței, prin satul Cîmpuri al lui moș Ioan Roată, pe la Mărăști, prin Panciul vinurilor vestite, pe la Răzoare și Mără-șești.

Geografii, în preocuparea lor științifică, nu socotesc această cale ca făcînd parte din Vran-cea, dar turistul își vede de drum pe unde are ceva nou de văzut.

Călătorule care treci grăbit cu automotorul rapid și arunci doar o privire fugară spre Mă-gura Odobeștilor, înscrie-ți în agendă, pentru vara viitoare, Vrancea!

V. GORĂNESCU

Valea superioară a Milcovului

MASIVUL FĂGĂRAȘ, GENERATOR DE NORI

Numai cine a străbătut creasta Făgărașului, în toată lungimea ei de 70 km, fie pornind de la Cîineni spre est, fie de la Rudărița spre vest, a putut aprecia frumusețile de basm ale acestui masiv, semeția piscurilor care străpung prin nori ca turlele unor catedrale gotice, dar și ostilitatea cu care te primește uneori acest munte trufaș.

Sînt rare zilele cînd Făgărașul este dispus să primească frumos pe vizitatorii atrași de măreția lui. Obișnuit, e crud și înșelător. Trăsnete, viscolul, ploaia, grindina, ceața, cornișele căzătoare, avalanșele, sînt pavezele sub care se ascunde cetatea de piatră a Făgărașilor asaltată de tot mai mulți turiști.

Nici un masiv nu-și făurește cu atîta ușurință și cu atîta stăruință armele de apărare ca Făgărașul. El este cel mai mare generator de nori din tot lanțul carpatic. În perioadele de mare uscăciune, cînd nici un nouaș nu se formează pe bolta albastră a cerului, singur Făgărașul își are umbrela sa noroasă ce se vede din depărtare cînd călătorești între Brașov și Podul Olt.

Unii din norii Făgărașului sînt migratori, venind din trei direcții și anume: a. cei mai numeroși sînt cei care vin din spațiul Oceanului Atlantic și care lasă aci ploi mari, însoțite pe creastă de un vînt puternic de NV; b. alți nori, care staționează puțin deasupra masivului, sînt cei ce vin din bazinele Polare, îmbrăcînd întreg muntele într-o ceață groasă chiar de la poale, din Țara Oltului; c. a treia grupă de nori migratori sînt cei ce vin din bazinul Mării Mediterane în două etape: unii călătorind la 3—6 km înălțime din direcția SV spre NE, iar alții între 1—3 km din direcția E spre V. Acești nori din ultima grupă dau ploi prelungite ce țin uneori și 10 zile în șir.

În afara norilor călători, Făgărașul își fabrică nori proprii, care se formează în intervalele de timp cuprinse între succesiunile de nori migratori. După modul de formare, acești nori locali se pot grupa în 3 categorii:

Norii de briză se formează dimineața pe creastă, datorită ceții din văi și urcă pe versantul încălzit de razele solare. Acești nori au aspecte foarte diferite și urcă obișnuit din abisurile și căldările abrupte ale versantului transilvan. E greu de redat în cuvinte spectacolul oferit de acești nori în formă de balauri, care trec prin Ferestrele Sîmbetei, peste Șaua Arpașului, încolăcesc Cioaca Moldoveanului, vîrfurile Negoiului, Acul Cleopatrei, Colții Dariei și dispar la 100—200 m spre sud în bătaia razelor solare.

Norii de convecție. În diminețile senine și calde, aerul umed al Făgărașului se ridică din văile însoțite, de pe platouri sau din poiene, pînă la 1000 m deasupra crestei, unde se răcește suficient pentru a-și condensa vaporii de apă invizibili în picături de apă ce alcătuiesc nori. Acești nori se dezvoltă foarte mult în plan ver-

tical luînd aspect de coloane sau munți de zăpadă. Ei încep a se forma către orele 10 și după 3—4 ore sînt foarte puternici, încît încep a tuna. Ei se deplasează pe direcția și cu viteza vîntului, de la 2500 la 3000 m înălțime. În drumul lor ei dezlănțuie averse violente de ploaie, măzăriche sau grindină; fulgerele străbat în toate direcțiile, iar vîntul suflă vijelios sub baza norilor. Cînd unul din acești nori uriași, formați pe culmea Moldoveanu, Gălăescu sau Bîndea, intră pe firul Văii Rele, atunci el se canalizează pe Valea Doamnei și Argeș, ajungînd la București unde determină mari furtuni.

Norii de front. Orientarea VE a masivului Făgăraș face ca aerul de pe versantul sudic să se încălzească mult mai mult decît cel de pe versantul nordic. Se diferențiază astfel, în lungul masivului, două mase de aer cu temperaturi și presiuni diferite. Între aceste două mase de aer se creează o discontinuitate sau un front meteorologic cvasistaționar, în lungul căruia apar formații noroase care persistă pînă la omogenizarea celor două mase de aer, sau pînă la alungarea lor de către un alt aer ce invadează țara.

Într-un mod sau altul, Făgărașul își creează permanent nori de toate formele și aceasta datorită pe de o parte orientării și masivității sale, iar pe de altă parte datorită faptului că este cel mai umed masiv, fiind bogat în păduri, lacuri alpine, izvoare, cascade, piraie și bancuri de zăpadă netopită. Fiind cel mai mare generator de nori din țară, este masivul cu cea mai complexă rețea hidrografică.

Pentru măreția sa și pentru a înțelege mai bine mecanismul prin care Făgărașul își fabrică norii, el trebuie vizitat oricum.

N. TOPOR

„PEȘTERA URȘILOR”

Versantul sudic al munților Făgărașului și Piatra Craiului îmbracă Muscelul din trei părți cu o mantie calcăroasă, prielnică fenomenelor carstice. De milenii, apa izvoarelor a erodat piatra, a descompus calcarul, creînd adevărate cetăți subpămintene, cu coridoare întortocheate, a modelat figuri care de care mai bizare, întrecînd ori ce fantezie.

În Muscel sînt cunoscute: peștera Dimbovicioarei, a Novacului de la ceardacul Stanciului pe versantul estic al Pietrei Craiului, cavernele Mateiașului, grotă Ursului de la Cindești și multe altele ce trezesc interesul turistului pentru misterioasele adîncuri ale muntelui.

Fiecare își are legenda ei brodată pe elementele folclorice locale. Descoperirea unora dintre ele se pierde în negura vremurilor, în schimb a altora este de dată mai recentă, așa cum e cazul „peșterii urșilor”.

În urmă cu cîțiva ani, tăietorul de lemne Nicolae Simtinica, din Podul Dimboviței, avînd nevoie de cîțiva bușteni de brad pentru o construcție, s-a urcat pe vîrfurile Roșu, un pisc ce domină Cheile Dimboviței, și aci, găsînd copacii trebuincioși, i-a tăiat și le-a dat drumul pe coasta muntelui, cu gîndul ca, odată ajunși în albia Dimboviței, să-i transporte de acolo pe apă pînă în sat.

A ocolit muntele pe la bază și cînd a ajuns la locul unde buștenii trebuia să poposească în albie, rămase surprins că nu vedea nici unul. Altcineva nu-i ridica de aci (nu este în obiceiul oamenilor să-și însușească munca altora), apa nu-i cărase fiind prea mică, așa că... Parcă-i înghițise muntele! Mai știi?... Și fel de fel de gînduri începură a-l frămînta.

O singură cale mai avea: să se urce pe versantul opus și de acolo să cerceteze coasta muntelui. Zis și făcut. Se cățăra cu mare greutate peste un grohotiș mișcător și după 70—80 de metri se opri spre a-și arunca ochii dincolo. Străbătînd perdeaua cetinilor de brad, zări într-o poieniță formată în spatele unui briu de stîncă, toate lemnele sale poposite... cu de la ele putere! Bucuros că le-a găsit, tăie un brad pe care-l propti cu chiu, cu vai, de peretele stîncii cu pricina și începuse a se cățăra printre crengile lui, mai ținîndu-se de rădăcini, de ierburi și după cîteva minute, care lui i s-au părut ore, ajunsese, cu sufletul la gură, în marginea poieniței.

Da, aci se opriseră blestematele de lemne. Dar nu apucă bine să iscodească dacă sînt toate, ori nu, că deodată rămase ca paralizat... În spatele perdelei de brazi zări intrarea întunecoasă a unei grote uriașe, pe care tăcerea din jur o făcea și mai impresionantă. A uitat omul și de bușteni și de tot, nici nu-și mai amintește cum a coborît, și fără a mai trece pe acasă s-a dus întins la Sfatul popular din Rucăr,

povestind despre „grozava văgăună” de la Colțul Roșu.

Cîțiva localnici au plecat la fața locului. Veniseră cu felinare, dar nu au făcut nici zece pași pe solul necălcăt vreodată de picior de om, nici nu au despicat bine bezna milenară, că s-au înapoiat, dîndu-și seama că nu ei trebuie să fie cei dinții care să dezvăluie tainele acestei comori a naturii.

Într-o zi frumoasă de toamnă, o echipă de speologi, geologi și arheologi, a sosit în cheile Dimboviței, înfruntînd sumedenie de piedici pe care natura, apărîndu-și „tainele”, le-a presărat parcă înadins în calea lor.

Uneori, bolocani, dislocați printr-o călcătură greșită din echilibrul lor vremelnice, se prăvăleau cu zgomot de tunet, multiplicat de văgăunile munților, și improșcau apa Dimboviței în toate părțile. Alteori, briul de stîncă părea de netrecut, dar, pînă la urmă, au ajuns oamenii cu bine în fața „văgăunii”, urmînd drumul lui Simtinica.

Pătrunzînd în peșteră, lămpile electrice sau cu acetilenă le-au dezvăluit frumuseți de basm pe care le-au

admirat câteva clipe numai, pentru că îi aștepta o muncă intensă. Geologii au citit vîrsta peșterii după formațiile straturilor calcaroase; arheologii au găsit urme ale unor viețuitoare străvechi — fosile ale ursului de cavernă, care a trăit cu un milion de ani în urmă și cu care avuseseră de-a face strămoșii noștri primitivi; speologii au analizat formarea peșterii, au studiat stalagmitele, stalactitele, țurțuri curioși asemeni stelelor de mare ce îmbrăcau bolțile, au luat probe, au fotografiat și au săpat în nisipul aluvionar, adus de piraie subterane, descoperind noi coridoare, noi bolți, care mai de care mai frumoase, mai impunătoare.

Mărturiile fosilizate au îmbogățit colecțiile de muzeu, s-au făcut comunicări în revistele de specialitate și în presă, și astfel, în patrimoniul turistic s-a adăugat o nouă frumusețe a munților noștri: „Peștera Urșilor“ de la Malul Roșu, pe albia Dimboviței gituită de cheile de dincolo de satul Podul Dimboviței.

De atunci, peștera a devenit loc de atracție pentru turiști. Să facem și noi o călătorie în această lume a adîncurilor, a întunericului, strecurîndu-ne prin coridoare peste care apasă milioane de tone de piatră, un întreg munte.

După ce urci scara destul de înaltă, lăsînd jos apele clocotitoare ale Dimboviței, ajungi în poienița sus amințită și privirea-ți pătrunde câteva zeci de metri în taina grotei, pînă ce întunericul devine compact. În această primă ochire îți apar o sumă de detalii. Bolovani de diferite dimensiuni par a fi rostogoliți din adînc spre gura peșterii, coloane de țurțuri atrînați de boltă îți dau impresia că ai în față gura unui monstru antediluvian.

Destrami întunericul, refugiat aci de la nașterea peșterii, și încet, încet, te lași furat de mirajul adîncului. Nu știi unde să-ți oprești mai întii privirea, totul este interesant și fiecare dintre insoțitori are cite ceva de spus ori se entuziasmează pentru un țurțur ciudat, care atunci cînd e atins, scoate sunete de orgă vibrînd puternic.

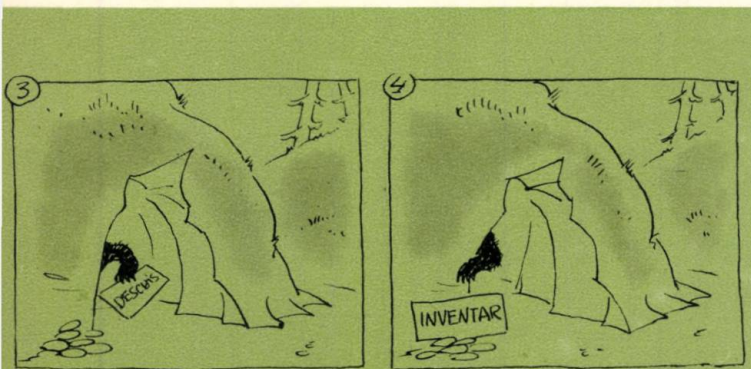
Din loc în loc, draperii ca de brocart, cad în falduri bogate peste cite o boltă. Acestea sînt cele mai frumoase creații ale apei și calcarului, unele subțiri cit o foaie de hîrtie, altele mai groase, lăsînd ca prin țesătura lor să se cearnă o lumină difuză. Arabescuri, de o simetrie perfectă, cute sinuoase și onduleuri fac din aceste perdele de piatră adevărate opere de artă.

Bolta peșterii, aci coboară jos de tot, aci urcă la înălțimi pe care lumina felinarului nu reușește să le distîngă. Liliecii, singurele ființe vii, zboară cu filfiri fantomatice, proiectate de lumină pe pereți. Picăturile de apă, ce de mii de ani cad cu o precizie de ceasornic, au o rezonanță aparte în hrubele peșterii. Galerii trebuie cercetate în ordine, de la dreapta spre stînga, altfel riști să te rătăcești în labirintul de coridoare. În total sînt trei, unite uneori prin galerii secundare, și fiecare ramificată apoi în zeci de coridoare, unele dintre ele păstrînd nivelul peșterii, altele dimpotrivă urcînd sau coborînd.

Uneori, într-un perete se deschide o nișă. Nu-i dai prea mare atenție, dar după ce din curiozitate pătrunzi cîteva metri, o nouă galerie se deschide, iar ea te duce tot mai adînc, tot mai departe, pînă cînd, instinctiv, dîndu-ți seama de distanța aruncată între tine și lumea de afară, te grăbești a te întoarce, urmînd firul de sfoară pe care ai avut prudența să-l desfășori sau urma piciorului tirșit de cel din urmă intrat pe nisipul uscat de pe sol.

Te îndrepți spre ieșire poticnindu-te uneori de cite un bolovan, pe care nu-l bagi de seamă deoarece privirile-ți aleargă în toate părțile și, după cîteva timp, zărești undeva departe o geană de lumină asemeni unui hublou de vapor și care, pe măsură ce te apropii, crește, cernînd, la întretăierea cu întunericul, o pinză străvezie, parcă ireală.

Cînd respiri din nou aerul de afară și cînd ochii îți clipească obosiți de lumina prea puternică a zilei, te simți parcă nespus de fericit că ai scăpat de o povară grea. Ai fost prizonier de bună voie al adîncului muntelui!

Desen de MATTY

ION DOBRESCU

Casă de odihnă la Tatranska Lomnica

CU TURISTII ROMÎNI ÎN MUNȚII TATRA

Din orașelul Tatranska Lomnica, un teleferic confortabil urcă de-a lungul cablului ce se întinde la înălțimi amețitoare, peste păduri întretăiate în toate direcțiile de drumuri și pîrtii de schi, peste văi adînci și paralele cu verticala unui perete de granit, înalt de 500 m.

Stația terminus este pe vîrfurile Lomnický (vf. Vînătorului) la 2636 m, de unde o minunată priveliște ne permite să admirăm în voie sălbaticile frumuseți alpestre ale Tatrei Mari, care, din acest punct, nu ascunde nimic din măreția sa.

Pretutindeni se văd pereți de granit ce scapă vertical 400—500 m, pierzîndu-se în imensele căldări glaciare, pe fundul cărora, printre zăpezi, apar apele limpezi ale lacurilor alpine. Aspectul măreț al vîrfurilor și al creștelor fierăstruite din Tatra îmi evocă imaginea Retezatului nostru. Văd, prin perdeaua închipuirii, tinerețea trecută a uriașului masiv din Banat, căci Tatra este un Retezat tinăr, care nu și-a pierdut încă creștele.

Am coborît de pe vîrf, oprindu-ne la o stație intermediară situată la 2200 m altitudine, de unde în faptul serii am pornit către cabana Kesmarska.

Urcînd ușor, urmăm poteca ce se strecoară pe la poalele unor pereți abrupti, trecînd prin căldări pline cu bolovani. Soarele scapătă spre apus, tîrînd în urma lui, pe cer, furioare lungi, roșii de foc, vestitoare de vînt. În dreapta noastră o rețea frîmintată de văi adînci, ca o mare cu valuri încremenite, se întinde pînă hăt departe spre cîmpie.

Am pătruns odată cu întunericul în împărăția liniștii. Am pătruns acolo unde caprele și marmotele nu cunosc frica de om, acolo unde florile rare cresc nestîngerite pe marginea potecii, acolo unde iarba nu-i păscută de oi, acolo unde copacilor nu le este frică de toporul turiștilor. Am pătruns în Parcul Național Tatra.

Pe malul unui lac, într-o poiană străjuită de două vîrfuri impunătoare, se profilează în amurgul tîrziu cabana Kesmarska. Un tricolor românesc filfiie la intrare, de parcă ne-ar spune „bun venit“. Cabanierul ne aștepta de bună seamă, căci în hol scria „Bine ați venit, dragi turiști romîni!“.

Luminile s-au aprins încet, aproape pe nesimțite, arătîndu-ne interiorul unei ca-

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★

● O expediție de alpiniste japoneze a urcat vîrfurile Deo Tibba (6800 m) în Himalaia. Vîrfurile au fost atinse de două din cele șase alpiniste, ajutate fiind de doi șerpași.

● Cinci tineri alpinisti și cercetători științifici din R.P. Bulgaria au descoperit în munții Rodope, în apropierea localității Velîngrad, o peșteră de o frumusețe excepțională. Înzestrați cu bărci pneumatice și echipamentul necesar, ei au parcurs pe un riu subteran 1310 metri, ajungînd într-o serie de săli cu admirabile formațiuni, cu perle de peșteră și cu patru lacuri.

● La Kolobrzeg — în R.P. Polonă — se construiește un complex balnear pe țărmul Balticeii. Acesta va cuprinde un hotel, un cinematograful, restaurante, braserii, cafenele, săli de tratament, o plajă acoperită, prevăzută cu instalații de raze infraroșii și o piscină acoperită, în care se va utiliza apă de mare, încălzită. Complexul va fi astfel, tot timpul anului la îndemîna celor ce au nevoie să-și îngrijească sănătatea.

● În editura Aufbau (Berlin), a apărut romanul „Poteca abruptă“ de Rudolf Hanke. Romanul a fost primit cu o vie curiozitate

de iubitorii drumeției, deoarece el este consacrat luptei comune pe care a dus-o un grup de alpinisti germani și cehoslovaci împotriva nazismului.

● Institutul pentru turism din Cuba a luat măsuri pentru dezvoltarea rețelei de baze turistice moderne în cele mai pitorești regiuni ale țării. În prima etapă s-a prevăzut construirea a 21 de cabane și amenajarea a 36 de terenuri pentru camping.

● Alpinistii din R.S.S. Kazahă au dat numele de „Julius Fuchik“ unui vîrf de 4000 m din munții Ala-Tau. Pentru a cinste memoria acestui

La premierea alpinistilor...

Desen de GH. CHIRIAC

bane frumos aranjate. În sufragerie erau expuse fotografii alpine; din loc în loc, sculptate în ghips, direct în perete, se reliefa formele unei echipe de alpinisti în escaladă; mai în fund, un tablou în creion reprezenta imaginea virfului Picătura din Bucegi, „prinsă” de cabanier cu ocazia vizitei făcute la noi...

A doua zi, când am părăsit cabana, soarele abia începuse să lumineze crestele munților. Prin văi, ceața cuibărită peste noapte începuse să se agite, mîngîind alene crestele înnegrite de vreme. Pe poteca ce șerpuiește printr-o pădure de jnepeni, înaintăm călăuziți de semnele unui marcaj discret și foarte original.

Din cînd în cînd ne oprim pentru a privi uriașul perete de nord al virfului Kesmarsky (2556 m). Stîncile lui negre, verticalitatea și lungimea peretelui, cu 1000 m diferență de nivel, precum și faima de care se bucură (fiind cel mai mare perete din Carpați), mă înfioară.

La poale, un lac cu apă verde îi servește de oglindă, fără să-i pese că uriașul colos geologic ar putea să-l șteargă de pe fața pămîntului, dacă și-ar năruî numai cîțiva bolovani de pe creastă.

Pe malul lacului Zelenem (Lacul Verde) observăm altă cabană, mai la stînga un ciopor de capre negre, iar printre stînci, apărînd și dispărînd, ne fluieră o marmotă, supărată, probabil, că i-am stricat somnul...

Trecînd dintr-o vale în alta, străbătînd imense cîmpuri de grohotiș, cățărîndu-ne de-a lungul crestelor amenajate cu balustrade din lanț, am putut străbate o distanță de 20 km, trecînd pe la cabanele: Teryho, Hore-Zdar, ajungînd în cele din urmă în faimosul ținut Kaci-Dolina (Valea Ra-

țelor), de unde ne-am îndreptat apoi spre punctul de frontieră dintre Republica Populară Polonă și Republica Socialistă Cehoslovacă, nu departe de stațiunea Zakopane.

Seara tirziu, am ajuns cu autobuzul la hotelul din stațiunea Zmokovec, unde am rămas pentru un binemeritat repaos în vederea excursiilor viitoare.

C. MOȘU

Teleferic spre vf. Lomnica (2634 m)

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★

erou al poporului cehoslovac, alpinistii au montat pe virful muntelui o placă comemorativă pe care sînt scrise ultimele cuvinte ale lui Fucik: „Oameni, eu v-am iubit. Fiți vigilenți!”.

● Într-o peșteră din Perigord (Dordogne, Franța), a fost descoperit un străvechi „muzeu” de pictură. Pe pereții acestei peșteri strămoșii noștri au executat, acum cca. 40.000 de ani, 61 de desene reprezentînd mamuți, bizoni, cai și rinocer.

● În navigația fluvială din U.R.S.S. sînt tot mai mult folosite modernele și rapidele vapoare

cu zbaturi subacvatice. În timp ce un autobuz are nevoie de 12 ore pentru a ajunge de la Gorki la Kazan, o navă cu zbaturi subacvatice, adesea „expres-fluvial”, parcurge aceeași distanță în numai 8 ore!

● Apele minerale de la Heviz, renumita stațiune de lîngă Balaton, și-au găsit încă o utilizare: ele sînt folosite cu succes în tratamentul parazitozelor. Noua metodă de tratament, elaborată de dr. András Toth, s-a dovedit superioară tuturor metodelor cunoscute pînă acum.

● În satul Sidun, din provincia Sicilian

(R.P. Chineză), crește un original copac care produce ... bumbac. Acesta este creștea tîndrului învâzător Cîian Van-i-un care a altori un lăstar de bumbac pe un dud. „Copacul de bumbac” are o înălțime de 2 m.

● Numeroase obiecte și unelte antice, descoperite în cursul expedițiilor arheologice locale, sînt expuse la muzeul din Durres (R.P. Albania). Deosebit de interesant este un inel cu piatră roșie care are o vechime de cca. 2000 de ani. Prioritar la lumină, piatra inelului înfățișează, în interior, pe Afrodita și Eros.

— Unul, bre! Nu amîndoi!

Desen de D. PETRICĂ

Cea mai „bătrână” parte a țării: munții Măcinului, cu vârful cel mai înalt: Țuțuia-tul (456 m).

Cea mai „tînără” parte a țării: Delta Dunării, în continuă prefacere și extindere.

Cea mai mare cîmpie: Bărăganul (cca. 2500 kmp).

Cel mai înalt deal: Măgura Odobeștilor (1001 m).

Cel mai înalt podiș: Podișul Transilvaniei (înălțimea medie: 600 m).

Cel mai înalt vîrf de munte: Moldoveanul (2543 m) din munții Făgăraș.

Cel mai lung defileu: defileul Oltului (57 km).

Cel mai lung curs de apă: Dunărea (1072 km), dintre apele care trec și prin alte țări, și Oltul (698,8 km) dintre apele care curg numai în țara noastră.

Cea mai bătrînă pădure: pădurea Mocear din raionul Reghin, unde se găsesc 371 de arbori în vîrstă de 650—720 de ani, fiecare cu diametrul de 1—2 m.

Cel mai mare lac natural: Razelm (394 kmp). Împreună cu celelalte lacuri din complexul său (Golovița, Zmeica și Sinoe) totalizează 731 kmp.

Cel mai înalt lac alpin: Tăul Custurii: (2270 m) din munții Retezat.

Cel mai întins lac alpin: lacul Bucura (10,8 ha) din munții Retezat.

Cel mai adînc lac alpin: Tăul Negru (25,5 m) din munții Retezat.

Cea mai mare baltă: balta Brăilei (87.000 ha).

Cea mai înaltă cascadă: Bîlea (50 m) din munții Făgăraș.

Cea mai întinsă insulă dunăreană: Ostrovul Mare (2200 ha).

Cel mai „înalt” oraș: Predeal (1000,66 m).

Cea mai mare cantitate de ploaie: la Stina de Vale din regiunea Oradea (1364 mm în medie anuală).

Cea mai mică cantitate de ploaie: la Mangalia în regiunea Constanța (365 mm în medie anuală).

Cea mai lungă peșteră: Izvorul Tăușoarelor (4,5 km) din munții Rodnei.

Cea mai înaltă peșteră: peștera Meziad (20 m) din munții Apuseni.

Cel mai mare grup de peșteri: Cetățile Ponorului din munții Ponorului.

SUPERLATIVE DIN ȚARA NOASTRĂ

Cele mai vechi dovezi de viață omenească pe teritoriul țării: unelte de cultură de prund găsite în Valea Dirjovului.

Cea mai veche localitate descoperită pe teritoriul țării: Histria (așezare din sec. VII î.e.n.).

Cel mai însemnat monument antic: Trofeul lui Traian de la Adamclisi (anul 1092 î.e.n.).

Cele mai vechi sate din cuprinsul țării: Govodarva (r. Tr. Severin), Izverna (r. Baia de Aramă), Berzovia și Ezeriș (r. Reșița), Arginești (r. Filiași), cu denumiri dacice sau derivate din limba dacă.

Cele mai vechi orașe: Deva (Singidava) și Abrud (Abruttus) din vremea dacilor; Constanța (Tomis) și Mangalia (Calatis), colonii grecești din sec. VII î.e.n., Cluj (Napoca) și Turda (Potaissa) din timpul romanilor.

Cele mai vechi cetăți existente: Cetatea Neamțului (reg. Suceava), Poenari (reg. Argeș), Rîșnov (reg. Brașov) și Huniade (Timișoara), toate din sec. XIII.

Cel mai vechi castel: Bran (anul 1212).

Cel mai vechi palat: Mogoșoaia (sec. XVII).

Cel mai vechi turn: Turnul lui Sever de la Tr. Severin (sec. II).

Cel mai vechi local de școală: în curtea bisericii Sf. Nicolae din Schitul Brașovului (sec. XV).

Cel mai vechi amfiteatru antic: amfiteatrul roman de la Sarmizegetusa (Ulpia Traiană) din sec. II.

Cel mai vechi teatru din epoca modernă: cel de la Oravița (anul 1817), clădit din inițiativa și după planurile arhitectului macedonean Ioan Niuni.

Cea mai veche șosea: un fragment de șosea romană la Celei lângă Corabia (sec. II).

Cea mai dreaptă șosea: Mizil — Buzău (34 km).

Cea mai înaltă șosea: Novaci—Sebeș (143 km), care se ridică la înălțimea de 2200 m peste munții Paring, prin pasul Urdelor.

Cel mai vechi pod de șosea existent: cel construit de Ștefan cel Mare peste apa Trotușului, la Borzești, în sec. XV.

Cel mai lung pod de șosea: cel care trece peste Argeș, la Ionești, cu lungimea de 300 m.

PE DUNĂRE, ÎNTR-UN CAIAC CU VELĂ

Dacă lăsăm de-o parte pe dunăreni, noi, ceilalți muritori, cunoaștem Dunărea de la nivelul podului Cernavodă ori al punții elegantului vas „Oltenița”; și o cunoaștem ca pe o întindere inexpressivă de ape tulburi și cenușii. Cîți dintre noi știu însă cît de viu și de variat apare chipul ei de la nivelul punții unui caiac? Cîți dintre noi știu că, străbătută în tăcere, apa își dezvăluie taine mai multe și mai greu de iscodit decît cealaltă mare deținătoare de secrete ale naturii, pădurea? Dar cîți dintre noi au stat singuri, ori aproape singuri, în mijlocul pădurii, într-un cort, și cîți au plutit liniștit pe ape pe o plută ori într-o barcă fără motor, care să nu alunge cu zgomotul ei vietățile susceptibile ale apelor?

Caiacul, din acest punct de vedere, este foarte potrivit. Lung și zvelt, el se strecoară cu ușurință pe sub sălcii și răchite, se apropie mut de cuiburile pline de ouă ale rațelor, te poartă pînă în vecinătatea locurilor unde, dacă ai răbdare, poți pîndi cum se joacă și dănuiesc cocorii; din cocpitul lui poți avea prilejul să vezi pe o insuliță lupta cutremurătoare, semnalată de naturalistul Botnariuc, dintre fiorosul muscoid păsos *Satanas gigans*, adică „Diavolul gigant” și libelula mare, cunoscută pentru grozăvia mandibulelor ei oțelite; de asemenea, dacă vislești cu grijă, poți surprinde șarpele de apă atacînd broasca și poți auzi ciudatul și atît de puțin cunoscutul strigăt de moarte al broaștei. Dar toate aceste întîmplări își au locul în altă parte; rîndurile de față vor arăta mai bine cum se poate ajunge în această lume de basm a apelor, pe care fiecare turist o descoperă singur.

Caiacul folosit de scriitorii acestor rînduri este o ambarcație de trei locuri, construită din bare de lemn și crivace metalice, al căror ansamblu e îmbrăcat în pînză cauciucată. Cîrma e manevrată de picioarele vislașului din spate, iar catargul, alcătuit din șuruburi Dural, înalt de 2,5 m, se află în fața vislașului înaintaș. Vela trapezoi-

dală, cu o suprafață de vreo 4 mp, susținută de o vergă, are două scote (stîngă și dreaptă), ambele la mina vislașului cîrmaci. Fiind demontabil, caiacul intră în două rucsacuri, nu prea grele la transportat.

Ca echipament auxiliar am luat un cort, o damigeană goală cu tub de cauciuc și două pelerine din polietilenă. Mîncare aveam să ne rostuiim pe drum.

Ne-am urcat în tren într-o frumoasă dimineață de cîreșar și am coborît la stația Cernavodă-Pod. Portul cu același nume se află la 1,5 km de gară. Ajutați de un mus tăcut și chibzuit, am transportat în grabă tot bagajul pînă acolo, am montat caiacul și ne-am avîntat nerăbdători pe apele cam tulburate ale bătrînului drum fără pulbere.

Vîntul neprielnic bătea dinspre nord-est, adică din direcția către care trebuia să navigăm; era deci cu neputință să folosim vela. E știut că un caiac e o ambarcație construită pentru vîsle, vela fiind un bun ajutor numai cînd vîntul bate din pupa ori din carturile dinapoia traversului, cel mult din travers. Dacă vîntul bate dintr-unul din carturile dinaintea traversului, caiacul cu velă nu poate înainta decît în volte foarte largi, deci cu foarte mare pierdere de timp.

Așa că am pus mina pe padele și am început să padelăm voinicește cu elanul vîforos al tuturor începuturilor. În dorința de a străbate cît mai mulți kilometri, nu prea dădeam atenție elementului înconjurător. Priveam cu invidie șalupele și remorcherele care treceau cu viteză și vîiet pe lîngă noi, tulburînd apele și ne străduiam să facem tot ce puteam cu brațele noastre. Încă nu aflasem că frumusețea excursiei noastre sălășluia nu în viteza cu care înaintam ci în integrarea noastră în liniștea maiestuoasă a naturii; dar noțiunea aceasta aveam s-o desprindem abia a doua zi.

Ne-am oprit vreo jumătate de ceas lîngă satul Topalu pe malul drept al fluviului, unde ne-am aruncat privirile asupra ruinelor castrului roman Capidava, cu rezonanțe da-

Caiajul nostru cu velă

cice în terminația numelui și am pornit apoi mai departe, străduindu-ne să ajungem la Hirșova, unde am poposit la căderea serii, frinți de osteneală.

Am acostat chiar sub zidurile vechiului Carsium, la un mal pietros, pe locul unde, cu 1700 de ani în urmă, acostau poate galere grecești și trireme romane. Am tras barca pe uscat, am întins cortul și la lumina violacee a amurgului scit am sfărîmat sub pumn o ceapă dobrogeană și am înfulecat brînză de oaie cu piine de grîu. Bucuros aș fi întins mîna după o amforă cu vin parfumat de Cipru, adusă la Carsium de vestitul Ancestor, bețivanul, dar eram prea trudit și am preferat să-mi las capul în poala caldă a lui Morfeu, care intrase și el de curînd lîngă noi, sub pinza cortului.

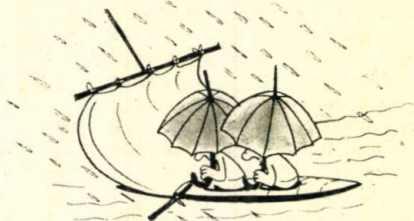
A doua zi, zorii ne-au găsit strîngînd cortul și lansînd nava pe apă. Vîntul bătea potolit dar din aceeași direcție, așa că am folosit iarăși forța brațelor. Numai că avîntul din ziua trecută se mai domolise. Pe cer se înălța soarele, începea să fie cald și noi nu prea ne îndemnam la padelat. Ne era sete. Cînd am pomenit de echipament, cititorul se va fi întrebant poate, ce gîndeam să facem cu damigeana goală și cu tubul de cauciuc. Damigeana adăpostea rația de apă pentru băut și spălat pe o zi întreagă pentru ambii pasageri. O umplusem la un apeduct din Cernavodă și o împropătaseam la Hirșova.

Dar era greu să ridici damigeana din cocpitul îngust și să torni apă în pahar ori de cîte ori ți-era sete. Intervenea atunci tubul de cauciuc: un capăt era în damigeană, altul în gura insetatului. Și-ți trecea setea. Mai gustai cîte ceva, îți astîmpărai foamea. Curentul te ducea înainte. Soare... cald... frumos...

Fabrica făcuse barca noastră să meargă la pas. Fiind lungă de 6 m, ședeam tolăniți în ea ca în pat acasă. Capetele ne erau cam la o șchioapă de fața apei. Zăpușeală. Pace. Curentul slab ne împingea agale către o rădăcină de răchită. Pe măsură ce ne apropiam, ne ajungea la urechi un susur neînțeles persistent. Lîngă brațele rădăcinii o mulțime de pești se băteau pe burtă, se înghesuiau unii în alții, se frămîntau, săreau în aer; dacă am fi avut o plasă și am fi virît-o în grămadă, am fi prins cîtiva lîni dolofani. O foarte mărunță probă din cunoscuta bogăție piscicolă a Dunării.

Ne-am lăsat duși mai departe de curent. Iată aninat de o ramură de salcie cuibul așelului. Păsărica aceasta își construiește o locuință meșteșugită, ca o pungă, din puf, fulgi și paie subțiri. Ascunși după niște fultănașe, am văzut așelul ieșind din cuib, ciripind subțiratic. Am pipăit cuibul, am băgat degetul în el ca într-un buzunar cald, moale, și am simțit pe fundul lui ouăle mici ca mărgelele.

Curentul ne-a luat mai departe. Cum ședeam întinși, Dunărea ni se părea o mare nesfîrșită, calmă. Prin această perspectivă văzurăm apărînd la orizont contururile unor vase curioase. Erau bacurile de la Vadul Oii. Acostăm la malul betonat. În dreapta, spre Constanța, și în stînga, spre București, șoseaua asfaltată se întindea cît vedeam cu ochii. Bacurile uriașe treceau de pe un mal pe altul camioane, motociclete, automobile. Un restaurant bine aprovizionat cu mîncăruri și băuturi, aflat la dispoziția trecătorilor, ne-a reținut pînă a doua zi, cînd am plecat mai departe, odată cu un lung șir de șleperi pintecoase.

După cîtiva kilometri, Dunărea se despărțea în două brațe: unul apuca la dreapta,

Dunărea veche, celălalt înainta spre nord, Dunărea navigabilă. Pe aceasta apucară șlepurile. Noi cîrmirăm spre dreapta. Malurile printre care pluteam acum, erau acoperite de o vegetație aproape virgină. Rareori mai trecea pe aici vreun vas. Meandrele numeroase ale fluviului adăposteau o mare varietate de viețuitoare. Am poposit într-un loc și am stîrnit o vidră care ședea întinsă la soare. În altă parte am dat de niște șobolani de apă, mari cît godacii, care munceau un arici, făcut ghem. Mai încolo am fost martori la o nuntă a rusaliilor gălbioare. Ieșeau cu mîile din apă, se hirjoneau unele cu altele, se împerecheau în aer și apoi cădeau moarte. O sărbătoare măreață, de cîteva ore, în lumină și culoare, după o viață larvară de 3 ani petrecută în nămolul de pe fundul apei.

Seara am ajuns în satul Rața. Înaintasem foarte puțin. În schimb văzusem multe. Prin meandrele Dunării vechi era frumos, dar timpul ne zorea. De aceea, în ziua următoare ne-am întors la Vadul Oii, ajutați de o șalupă și ne-am alăturat unui convoi de lotci pescărești care porneau pe Dunărea navigabilă, trase de un remorcher.

Eram în a patra zi a excursiei; de data asta înaintam pe Dunăre cu viteză, fără să ne cheltuim forțele. Era plăcut dintr-un punct de vedere, dar în ziua aceea n-am văzut nici o pasăre, nici un animal, nici un pește, căci zgomotul motoarelor gonea viețuitoarele.

În după amiaza zilei ne-am întins cortul pe malul drept, chiar în fața portului Brăila, într-o pădurice. Băieți și fete din oraș se scăldau în acel loc ori făceau plajă. Unul avea o mandolină, alții aduseseră mîncare și băutură. Erau tare veseli și șugubeți. A fost o noapte plăcută.

De la Brăila la Galați am padelat două ore, cu alte cuvinte am făcut 10 km pe oră. Trebuie arătat însă că, începînd de la Brăila, distanțele pe Dunăre nu se mai măsoară în kilometri ci în mile, căci de la Brăila începe Dunărea maritimă. Am întîlnit multe vapoare de diferite naționalități; unele veneau tocmai din cealaltă emisferă.

La Galați am vizitat centrul nou, ultra-modern al orașului și docurile în plină activitate. Am luat informații în privința posi-

bilității de a ne continua excursia pe apă și ne-am luat bilete la vasul de pasageri care pleca la Tulcea. Era un vas cu două zbatouri, cu punte foarte lată și încăpătoare. Am făcut escală la Isaccea (vechiul Noviodunum, locul pe unde se pare că au trecut perșii lui Darius) și am ajuns spre seară la Tulcea.

Cerul vechii capitale dobrogene era acoperit cu nori. La căpitănia portului ni s-a spus că previziunile meteorologice nu erau prielnice. Într-adevăr, în cursul nopții a început să plouă. Dimineața era neguroasă și bătea un vînt subțire din răsărit. Ne-am făcut totuși plinul de apă și de mîncare și am pornit mai departe, îndreptîndu-ne către Maliuc. Vremea însă nu ne-a lăsat; puțin înainte de Ilgani ne-am oprit și am tras la mal. Am întins cortul pe ploaie, pe vînt și în frig, într-un cîmp de ferigi cu miros tare și proaspăt. Am intrat la adăpost; înăuntru era cald și bine; ședeam întinși pe pătura moale și priveam printr-o crăpătură la vremuiala de afară. Dunărea clocoțea supărată.

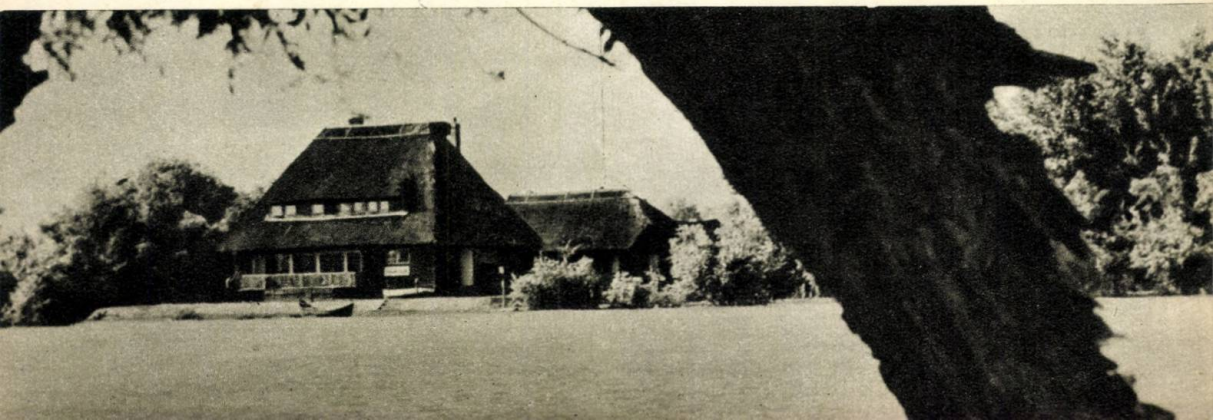
Așa am petrecut toată ziua a 6-a a excursiei. Seara am aprins o luminare și am început să citim. Apoi ne-am culcat. Mult timp am auzit afară vîntul de răsărit șuierînd sălbatic în noapte, printre frunzele mari, foșnitoare, ale ferigilor.

A doua zi vremea era neschimbată; previziunile meteorologice erau deci exacte. Fără să ne mai mirăm, am pus barca pe apă, am ridicat vela și am pornit înapoi spre Tulcea. Vîntul bun de pupa ne împingea avan împotriva curentului; ne creștea inima văzînd frumusețea de mustăți la prova. Am intrat în portul Tulcea fără să punem mîna pe padele. La căpitănie veștile despre timp erau tot proaste. Am mai stat o zi în Tulcea, vizitînd vechiul bazar turcesc, azi monument istoric și muzeul local, apoi ne-am făcut bagajele și ne-am suit în tren, apucînd calea Bucureștilor.

Poate că la anul vremea va fi mai prielnică. Învățăturile trase în aceste opt zile ne vor fi atunci de mult folos, dar nu numai nouă ci și acelor care vor citi și înțelege chemarea prietenească a acestor rînduri.

ȘERBAN ANDRONESCU

Cabana Ilgani, în Delta

- DULCEȚURI
- GEMURI
- SIROPURI
- DIN FRUCTE
- NATURALE
- COMPOTURI
- CONSERVE
- DE LEGUME
- BISCUȚI

FRUCTUS
TIMISOARA

*pentru excursii
și călătorii
aprovizionați-vă cu:*

Produse de calitate superioară în sortimente variate, în ambalaje estetice și practice fabricate la „Fructus” din Timișoara

UNT SPORT ÎN TUBURI

Brînzeturi topite în tuburi

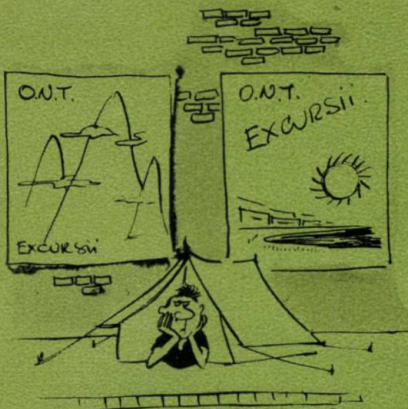
*valoare
nutritivă
mare
într-un
volum
reduc*

Șvaițer,
Olanda,
Trapist,
Cryovac

Lapte concentrat în cutii

Ușor conservabile — ușor de transportat

Nehotăritul

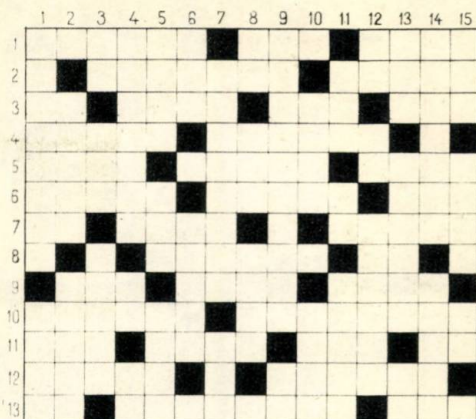

— Tot cu O.N.T.-ul, tot cu O.N.T.-ul ?

— Ei, acum te-ai convins că nu linia albastră indică șoselele ?

Desene de MATTY

C A B A N E

ORIZONTAL: 1. Cabană în regiunea Brașov pe nuntele Piatra Mare. — Punct cardinal. — Piatra..., cabană din Bucegi. 2. Cabană în munții cu același nume, lângă Reșița. — Căminul... de la Bușteni. 3. Aer! — ... Ziata, cabană în Retezat. — Neîntrecuți alpiști. — Sumă incompletă! 4. Noroi binefăcător. — Vîrf în nordul Olteniei, cu o cabană care-i poartă numele. 5. Personaje remarcabile. — Lăcaș... alpin. — Localitate în Nigeria. 6. Săturat. — Cabană lângă Clăbucetul Taurului. — Sfoară. 7. Dumneata. — Șir de munți. — Cabană în Făgăraș. 8. Cabană în masivul cu același nume, lângă Ploiești. — Pronume. 9. Trecătoare între munți. — Jurnal. — Dar. 10. Cabană în munții Gutin. — Urare cu aer și cu munte. 11. Pline de apă. — Și-a pierdut lumea capul... — Ceasuri. — Cu luna! 12. Cabană... cu izvoare! — Important fluviu european. 13. Unit! — Cabană în munții cu același nume, lângă Miercurea Ciuc. — A se odihni.

VERTICAL: 1. Cabană în pădurea Pustnicul. — Verbul mării în furtună. 2. Cabană și vîrf în regiunea Suceava. — Pod mic. 3. Culese! — Din munții Apuseni. — Cabană... din fagi. 4. Cabană și vîrf în Făgăraș. — Pe el! — În Bihor! 5. Vîrf și cabană în Bucegi. — Bilea — ..., cabană în Făgăraș. — Răsuna. 6. Deasupra munților. — Orînduială. 7. A nedreptăți. — Unitate de lucru mecanic. 8. În munții Birsei! — Acum. — Locuința... turiștilor de lângă Lacul Roșu. 9. O scară mică în Munții Apuseni! — Dan Iordăchescu. 10. Cale ferată. — Nou. 11. În taină! — Pune mîna. — Anotimp alpin. 12. Alexandru. — Vorba gîstei. — Cabană și munte lângă Săcele. 13. Tară vecină și prietenă. — Cabană și vîrf la nord de Cîmpulung-Muscel. — Curs! 14. Cabană... la sfîrșit de săptămînă. — Luptător. 15. Lac vulcanic în Carpați. — Cabană în munții Sebeș. — Dînsa.

Cuvinte rare: APAO.

I. ȘUȘELESU

PRIN MUNȚII COZIEI

Regiunea acoperită de munții Coziei se înfățișează drumeților ca un parc natural de o frumusețe neasemuită, fiind unicul loc de întâlnire a florei mediteraneene cu flora specific carpatică. Clima de aci, mai blândă ca oriunde, ca și așezarea geografică a masivului, ale cărui clinuri bogat împădurite coboară, pe alocuri, până în apele învolburate ale Oltului (malul estic), au prilejuit dezvoltarea acestei uriașe grădini botanice montane, a cărei faimă crește mereu. Chiar în locurile sălbatiche și de abrupt apar înfrății pinii, frasinii de munte, mojdrenii și nucii, iar codrii seculari de goruni alternează cu pădurile străvechi de fag și de conifere. Aspectele deosebite geologice ale masivului, ca și cele hidrografice, completează zestrea munților Coziei. Drept consecință, fauna e variată, numeroasă.

Mărginit la vest de serpuirile Oltului pe distanța cuprinsă între localitățile Călimănești (nord) și renumitele stațiuni balneoclimaterice Căciulata și Călimănești (sud), masivul Cozia, cu virfurile lui dispuse în evantai: Rotunda, Turneanu, Piatra Scortărilor, Foarfeca, Durducul și Bulzul, dominate de vârful Ciuha Neamțului (Cozia, 1675 m), oferă turiștilor priveliști atotcuprinzătoare asupra văii Oltului, precum și perspective unice asupra Țării Loviștei și lanțului de munți făgărășan (la nord).

Marile lucrări executate în anii din urmă au înfrumusețat încă și mai mult legendarele și istoricele ținuturi. Pe alocuri, chiar cursul Oltului a fost corectat. Prin îndrăznețe tăieri în stincă s-a realizat o șosea de trafic turistic internațional. Lucrări de înaltă valoare artistică au transformat vechile așezări ale lui Mircea cel Bătrîn de la Cozia, într-un muzeu istoric de mare importanță. Stațiunile de odihnă și cură: Căciulata și Călimănești, așezate în imediata apropiere a munților Coziei, au căpătat o înfățișare nouă. Oamenii muncii din regiunea Oltenia, cu osebire cei din centrele Craiova, Rm. Vilcea, pot ajunge acum lesnicios, în 1—3 ore, cu trenul sau cu autobuzele, la Călimănești sau stația C.F.R. Turnu, puncte de plecare pe căile de acces către inima masivului. Din aceste două puncte, ascensiunea către culmile Coziei poate fi ușor realizată într-un răstimp de 4—5 ore, cu posibilitatea reîntoarcerii în aceeași zi la bazele de plecare. De aceeași avantaje turistice se bucură oamenii muncii din orașul Sibiu, precum și cei din centrele transilvane situate în împrejurimi.

Primele patru drumuri (trasee) descrise mai jos (din care două de acces și două de pătrundere), pot fi folosite de toți turiștii obișnuiți, de orice vîrstă. Drumurile 5 și 6 sînt recomandabile drumeților antrenati și experimentați.

Drumul de acces nr. 1: halta Călimănești — cătunul Păușa — dealul Păușa — „La Troiță” — mănăstirea Stînișoara. Durata: 2½ ore.

Caracteristica traseului: drum nemarcat, dar bătut și larg.

Itinerarul. De la halta Călimănești, poteca însoțește calea ferată spre mănăstirea Turnu (nord) și străbate cătunul Păușa. Din dreptul podețului C.F. de peste pîrîul Păușa (capătul nordic al cătunului), cărarea apucă spre dreapta, pe malul pîrîului. Îndată se ajunge la o moară, de unde drumul nostru se îndreaptă spre stînga, dînd ocol bisericuței Păușa. Drumul de care, suie prin pădure, dealul Păușii, iar după zece minute de mers, panta se domolește. Mai departe, drumețul urcă printre pîlcuri de pini și molizi, apoi printr-un codru străvechi de fagi și goruni, pînă ce se răzbate într-o mică șa. Din acest loc, frumoasă priveliște panoramică spre sud, asupra văii Oltului. A trecut o oră de la plecare și drumul continuă să urce creasta dealului Păușa, apoi străbate o alee umbrasă care coboară într-o poiană numită „Șeasa Păușii”. La marginea de nord a poienii, drumul de care apare din nou și drumețul coboară acum prin pădurea tînără de arini, goruni și fagi. După aproape 2 ore de la plecare, se răzbate în poiana „La Troiță”. Aici, răscruce de drumuri și bun loc de popas la umbra unor străvechi exemplare de fagi. Mai departe, drumul bine bătut conduce pe drumeț pe la „Peștera din Cale” (monument al naturii), apoi pe la stîncă „Sălbaticul”, stîncă numită „Gura Balaurului” și „Mecetul Pustnicului”. În urmă, drumul străbate două „porțițe” tăiate în stîncă, trece pe o punte pîrîl din valea seacă și urcă ușor pe platforma întinsă unde e așezată mănăstirea Stînișoara.

Drumul de acces nr. 2: halta mănăstirea Turnu — mănăstirea Turnu — „La Troiță” — mănăstirea Stînișoara. Durata: aproape 2 ore.

Caracteristica traseului: drum nemarcat, dar bătut și larg.

Itinerarul. De la halta mănăstirea Turnu (prima stație C.F.R. dincolo de Călimănești, spre nord), drumul însoțește taluzul C.F. către sud, dar după 150 m el se abate

spre stînga, urcă delușorul din față și intră direct în livada și incinta mănăstirii Turnu. De aci, un drum larg de căruțe suie pieziș coasta muntelui din față, împădurită cu goruni falnici. După 15 minute de mers, pădurea face loc hățîșurilor de fâget, mure și boschete de ferigi. Curînd se străbate „Muchia trăsniță” și drumul intră apoi într-o pădure umbroasă de molizi. După o oră de la plecare se ajunge în poiana „La Troiță” (vezi, în continuare, partea finală din drumul de acces nr. 1).

Drumul nr. 3: mănăstirea Stinișoara — Colțul lui Damaschin — Piatra Vlădesii — muntele Durducul — cabana Cozia (în construcție) — cf. Ciuha Neamțului (Cozia). Durata: aproape 3 ore. Marcaj: bandă roșie.

Caracteristica traseului: numeroase elemente de mare interes turistic, între care: Cheile Bulzului, Pîntenul Durducului, Scoaca Ursului ș.a. Diferență de nivel aprox. 1000 m. Potecă bine trasată, pietroasă, necesită purtarea bocancilor.

Itinerarul. Drumul se orientează către est și poteca bătută suie în lungul serpentinei o coastă împădurită cu goruni și conduce pe drumeț, după 20 de minute de mers, într-o golîște. Aici loc de popas cu bancă. Mai departe, cărarea traversează un vilcel. În urcuș mai pieptiș, poteca trece pe lingă o stîncă uriașă, surplombată (bun adăpost pentru ploaie) și după alte 15 minute se răzbate pe o platformă colțuroasă numită Colțul lui Damaschin. Din acest loc, priveliște panoramică asupra versantului sudic al culmii Coziei. În imediata apropiere (în coborîș, în

dreapta potecii, la 15 m depărtare) se află peștera Haiducului. În continuare, cărarea descrie un șir de serpentine scurte și un urcuș ajunge pe un al doilea colț de stîncă cu platformă, de unde privirea poate cuprinde către sud valea Oltului pînă la Rîmnicul Vlcea și o parte din cîmpia Olteniei. Mai departe, drumul urcă mereu și curînd apare în față (nord-est) sălbaticul abrupt al Bulzului; curînd se răzbate pe o nouă platformă luminoasă. Loc de popas cu bancă. Cărarea se desfășoară apoi pe muchia Vlădesii, prin pădurea de pini, pînă la „Piatra Vlădesii” dincolo de care ea începe să coboare în zig-zaguri, dînd ocol vilcelor ce brăzdează abruptul muntelui Bulzu. În continuare, poteca urcă șerpuind centura de piatră a muntelui Durducul, pînă ce ajunge, încă odată, pe o platformă pietroasă. Și în acest loc, bancă de popas. În vecinătate, Cheile Bulzului se înfățișează ca unul din cele mai valoroase monumente ale naturii din întregul masiv. Drumețul lasă apoi în urmă (în stînga) uriașa prăpastie, ce se adîncește pînă la poalele muntelui Durducul, numită „Scoaca Ursului” și ajunge pe culmea munților Coziei. De aci înainte, o alee bătută coboară ușor pe spinarea vestică a vîrfului Ciuha Mică, spre șaua unde se află cabana Cozia (în construcție). Din acest punct, drumul se îndreaptă spre nord prin pădurea rară de brazi și, după 15 minute de suiș ușor, drumețul se găsește pe vîrfurile Ciuha Neamțului (Cozia, 1675 m). În imediata apropiere se află un mic adăpost de lemn pentru vreme rea. De pe vîrfurile Ciuha Neamțului, drumețul se bucură, în zilele limpezi, de o frumoasă priveliște de ansamblu asupra lanțului munților Făgăraș (către nord-est), cu osebire asupra zonei dominată de vîrfurile Surul, Bidislavul, Ciortea, Scara, Mîzgavul, Șerbota și Negoii (enumerare de la vest la est), puternic reliefate de uriașele căldări glaciare ce le înconjoară.

Drumul nr. 4: mănăstirea Stinișoara — „Peștera din Cale” — „La Meliță” — Muchia Scorțarului — „La Troc” — Stîna din Turneanu — Stîna din Rotunda — Curmătura Mică — cf. Ciuha Neamțului (Cozia). Durata: 3 ore. Marcaj: de la „Peștera din Cale” la Stîna din Turneanu: punct alb (apare pe alături și semnul bandă roșie, rămășiță a unui marcaj mai vechi).

Caracteristica traseului: în prima parte, zone de codrii străvechi, cu bogată floră subalpină; în a doua parte, potecă de culme, cu largi perspective panoramice în toate direcțiile.

Itinerarul. Drumul coboară de la mănăstire, pe largă alee ce duce spre mănăstirea

Turnu, pînă la „Peștera din Cale“. Dincolo de peșteră, la o distanță de 150 m, se desface către dreapta o potecă în direcția nord. O săgeată indicatoare orientează pe drumet. Cărarea urcă dimbul în serpentină și îndată se ajunge pe o platformă cu bancă, în vecinătatea unui colț de stîncă. Sintem în locul numit „La Meliță“. Poteca suie mai departe versantul vestic al Muchiei Scorțarului și răzbește la „Troc“, deasupra unui boldan de piatră, lîngă un izvor bogat, cu scoc; aci loc de popas, cu masă și bancă. În continuare, drumul nostru traversează un vîlcel și cărarea urcă în zig-zaguri o zonă bolovănită, pînă ce trece peste „pragul Haiducului“. Apoi, poteca suie ușor prin pădurea de fag și pătrunde într-o vale largă (V. Turneanului), pentru a începe să urce mai pieptiș pe fundul albiei secate, acoperită de frunziș și stîncărie, direct către fundacul ei. Se lasă în urmă un izvor cu mai multe scocuri și cărarea urcă mereu prin pădurea străveche pînă ce, în fundul văii, o săgeată încrustată în coaja unui fag bătrîn orientează pe drumet spre stînga (vest). După un șir de zig-zaguri, prin păduricea aici tînără, cărarea răzbate la gol pe spinarea muntelui Turneanu, chiar în fața Stînei. Mai departe, drumul apucă către nord-vest, traversează un șir de șei și trece prin dreptul creștelor munților Rotunda, Turneanu și Foarfeca (lăsa-te respectiv spre sud-vest și sud), pentru a atinge, în cele din urmă, Curmătura Mică a Coziei. Din depărtare, drumetul are ca reper semnul de triangulație al virfului Ciuha Neamțului (1675 m), vizibil pe vreme bună (către est-nord-est). În trecere pe la cabana Cozia (în construcție) se atinge virful cel mai înalt al munților Coziei (vezi partea finală din drumul nr. 3).

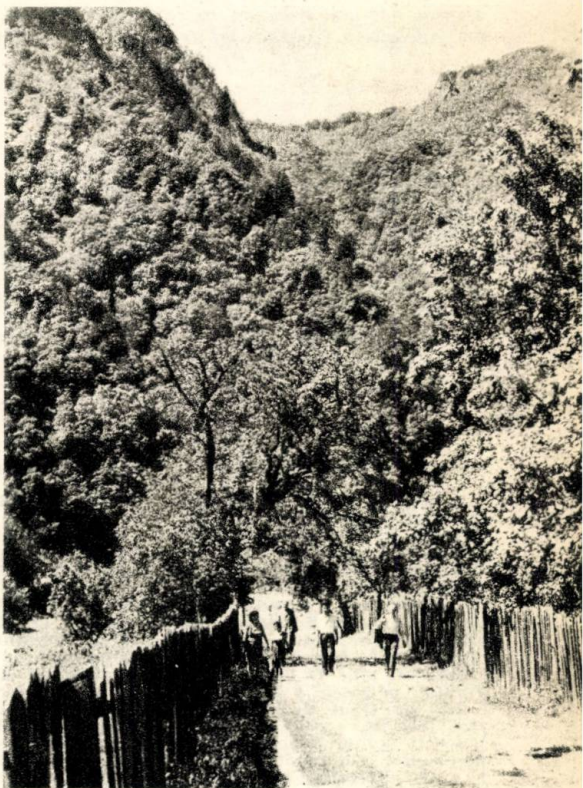
Drumul nr. 5: mănăstirea Stînișoara — „La Polițe“ — Fruntea oii — „Culmea cu Pini“ — Valea Gardului — Colții Foarfeca — Stîna din Foarfeca. Durata: 2 ore.

Caracteristica traseului. Drum nemarcat. Monumente ale naturii: „Încuietorile Foarfecii“, prăpastia Gardului, Valea Seacă a Foarfecii, „Cascada de sub încuietori“ (înălțime 30 m), Colții Foarfecii. Bogată vegetație: pini, goruni, mesteceni, molizi, ienuperi, mojdreni, nuci.

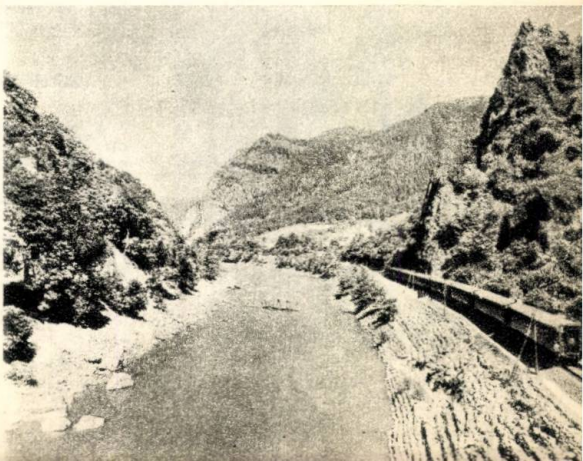
Drumul nr. 6 (circuit): mănăstirea Stînișoara — Stîncă Izvorului — Vîlcelul Despicăturii — Valea Gardului — Cascadele Urzicii — mănăstirea Stînișoara. Durata: 2 ore.

Caracteristica traseului. Drum nemarcat. Monumente ale naturii: Stîncă Izvorului, prăpastia Gardului, Vîlcelul Despicăturii, peștera Diavolului, cascadele Urzicii.

O. MANIȚIU

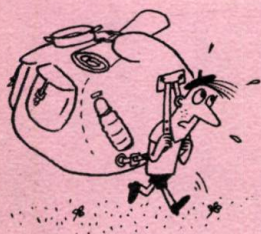

De la halta Turnu spre punctul „La troița“

In vitrinele magazinelor destinate să pună la îndemna oamenilor muncii variate materiale și ustensile sportive, au apărut în ultimul timp și corturi de diferite tipuri, profilate și confecționate anume pentru a fi utilizate fie la mare, fie la șes sau mai cu osebire la munte. Dezvoltarea rapidă a producției acestor materiale — odinioară cu totul necunoscută în patria noastră — face lesnicioasă, în viitor, practicarea „drumeției fără cabane”, cum a fost denumit campingul.

În practica pe teren a drumeției fără cabane, când omul devine arhitectul propriului său adăpost, sînt cuprinse (cu excepția litoralului mării) două elemente de bază: apa și pădurea. De aceea, în toate cazurile, alegerea locului de campare (bivouac) trebuie strîns legată de împlinirea unor condiții esențiale și anume: locul să fie expus strălucirii soarelui și înierbat; să fie plan și uscat (neexpus zuvoaielor); să fie adăpostit, adică ferit de curenți prea puternici; să ofere priveliști cît mai întinse asupra ținuturilor înconjurătoare. Țara noastră, renumită pentru numeroasele ei monumente ale naturii de o nemaiîntîlnită frumusețe, este înzestrată cu pajiști, poieni și rariști de codru, situate în apropierea acestora și unde se poate ajunge cu ușurință. Dintre acestea, relevăm mai jos doar cîteva, adevărate podoabe naturale pentru toți cei care au îndrăgit și vor îndrăgi drumeția fără cabane.

CÎTEVA PROPUNERI PENTRU

„Drumeția fără cabane”

MASIVUL CIUCAS

1. Regiunea Văii Delghiuului, cuprinsă între Poiana Delghiuului și muntele Măgura (1330 m). Puncte de plecare: Zizin, reg. Brașov; distanța pe șosea pînă în Poiana Delghiuului: 18 km, sau întorsura Buzăului, prin Vama Buzăului; distanța pe șosea pînă la Vama Buzăului: 14 km. De la Vama Buzăului, pînă la Poiana Delghiuului, pe șosea: 6 km.

Întregul ținut, de un pitoresc fără pereche, e caracterizat de poienițe și luminisuri înierbate de pădure, în imediată apropiere a văii. Priveliști mărețe asupra abrupturilor nordice și nord-vestice ale masivului. De aici, o potecă, marcată cu ban-

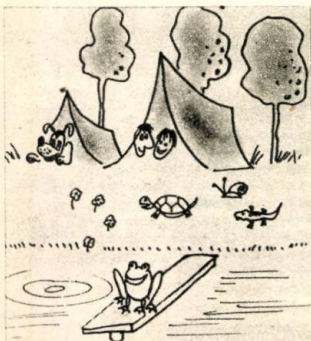
dă roște, urcă, prin Plaia Domnesc, în vîrful Ciucașului (1959 m). Climă dulce.

2. Poiana Stîinii, una din cele mai întinse poieni subalpine din Carpați, la confluența pîrului Boncuța cu pîrurile Alb și Telejenel. Punct de plecare: localitatea climaterică Cheia, la 19 km distanță de stația terminus C.F.R. Mineciungureni, de pe linia Ploiești—Vălenii de Munte.

În apropiere, păstrăvărie model. Perspectivă panoramică asupra versantului răsăritean al munților Gropșoarele (1882 m) și Zăganul (1785 m) cu abruptul de sub Coțul Vinătorului. O potecă bătută, marcată cu bandă albastră, duce de la Cheia peste muntele Buzăianul la Poiana Stîinii; distanță: 8,5 km; durata de mers: 2 1/2 ore.

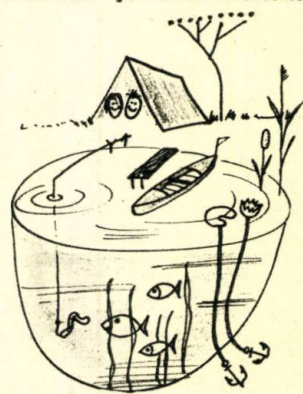
băta de Jos—Sîmbăta de Sus—Lisa. Mai departe, potecă bătută, marcată cu triunghi albastru și de acces spre linia de creastă a Făgărașului. Durata de mers: 2 ore.

2. Poiana Mușeteica, situată la confluența pîrului Mușeteica cu valea Budel. Aici, lac de acumulare. Punct de plecare: Cumpăna-Argeș, stația IFET terminus pe linia forestieră

MASIVUL FĂGĂRAȘ

1. Regiunea Văii Brescioara, cu numeroasele ei cascade, cuprinsă între poienițele de la sud de comuna Breaza și confluența pîrului Brescioara cu valea Curmăturii. E una din cele mai frumoase văi din munții noștri. Punct de plecare: stația C.F.R. Voila pe linia Brașov—Sibiu. Distanța Voila—com. Breaza: 20 km pe drumul carosabil ce trece prin Sim-

Curtea de Argeș—Cumpăna. Potecă bătută, marcată cu triunghi albastru și de acces spre linia de creastă a masivului și vîrful Moldoveanul (2543 m). Durata de mers: 4 ore.

MASIVUL BUCEGI

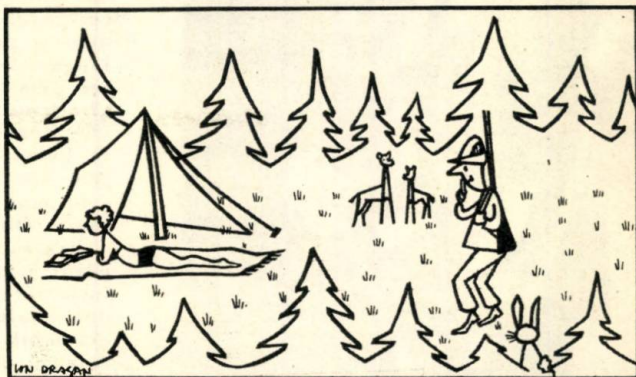
1. Poiana Guțanului (cu locurile învecinate), situată la sud de valea Șimonului și la vest de abruptul Guțanului. Punct de plecare: localitatea climaterică Bran. Potecă bătută, marcată cu punct roșu, prin valea Șimonului și apoi Plaiul Pleașa. Durata de mers: 3 1/2—4 ore. Drumuri de acces pe toate culmile masivului.

2. Poiana Coștilei și prima terasă a văii Cerbului (la aproximativ 1 km mai sus de poiană). Punct de plecare: localitatea climaterică Bușteni. Potecă bătută, marcată cu triunghi roșu, peste plaiul Munticelul și apoi cu bandă galbenă. Covârșitoare perspective asupra abruptului nordic al muntelui Coștila (2489 m) și cel sudic al muntelui Moraru. Poteci de acces către vârful Omul (2506 m). Durata de mers: 1 1/2 ore.

MASIVUL RETEZAT

Regiunea lacului Bucura, cel mai întins lac alpin din țară. Punct de plecare: cabana Pietrile (1475 m). Până la cabană se ajunge de la gara C.F.R. Bătești (pe linia București—Petroșani—Simeria),

pe șosea, prin comuna Nucleș: distanță 19 1/2 km. De la Nucleș până la cabana Pietrile, pe drum bătut, marcat cu bandă albastră, durată de mers: 4—5 ore. De la lacul Bucura, drumuri de acces spre toate culmile masivului.

— Ssst! ...

CUM SĂ NE ALIMENTĂM ÎN EXCURSIE ?

Asigurarea hranei în timpul practicării turismului nu poate fi lăsată la voia întâmplării. Oricât de năvalnică ar fi setea sau oricât de puternică foamea, născută în urma cheltuielii de energie fizică, alimentarea nu trebuie să devină în timpul drumeției un scop în sine — bucuria că vom mânca și vom bea mai virtuos decât în zilele de muncă obișnuite — ci dimpotrivă să rămână doar un mijloc pentru a se păstra neconținut cea mai bună condiție fizică.

Sforțarea fizică impusă omului de mersul prelungit pe poteci — cu deosebire în urcuș și pe vreme mai caldă, este resimțită nu numai de mușchii corpului nostru, ci și de diferite organe interne. Munca stomacului nu trebuie îngreunată în timpul eforturilor, ci ușurată pe cât posibil. Dacă stomacul va primi un „combustibil alimentar” greu digerabil, el va împlini o muncă grea. În asemenea situații omul obosește repede, transpiră mult, se simte indispus. Dimpotrivă, stomacul va împlini o muncă ușoară dacă „combustibilul alimentar” va fi foarte ușor digerabil. De data aceasta, drumețul va rămâne volos, nu va resimți oboseala drumului, nu va transpira prea mult, iar mîntea lui va putea iscodi cu plăcere și mare folos frumusețile naturii!

Cu o oră înainte de a porni în excursia propriu-zisă, turistul se va alimenta bine o ceașcă de lapte, sau cafea cu lapte mult îndulcit și ușor încălzită, însoțită de cornuri sau pesmeți dulci, cu unt, marmeladă sau miere. Se poate adăuga chiar un ou sau o porție de friptură proaspătă, dacă e posibil. Ceaiul simplu, obișnuit, nu trebuie considerat ca aliment propriu-zis, ci ca o băutură recomandabilă cu deosebire după sosirea la țintă. Atît vara cît și iarna, pinea (cea albă e mai indicată), precum și biscuiții nu vor lipsi din rucsac. Acestor alimente li se vor adăuga ouăle (proaspete și semi-tari, nu mai mult de două-trei pe zi), brînzeturile și carnea friptă și ceva mai mult sărată ca de obicei. În lunile mai reci, cu osebire la munte, slănina și carnea de porc proaspătă

urmează a fi consumate cu precădere. Rămîn recomandabile, în toate cazurile, fructele (mere, prune, caise etc.). Un rol de frunte îl vor avea în rucsac preparatele cu zahăr, precum: bomboane sub orice formă, prăjituri ușoare, ciocolată, rahat etc. Alimentele care au la baza compoziției lor zahărul, pot fi luate în doze convenabile (și nu pe săturate!) chiar în cursul activității turistice (în mers, în urcușuri mai grele) și în măsura în care cel în cauză simte el însuși nevoia aceasta.

În ceea ce privește consumul lichidelor, trebuie respectate unele reguli importante. Mai întîi să nu se consume băuturi alcoolice nici înainte și nici în timpul activității turistice. Numai după sosirea la țintă (cabană), se poate bea la cină 1—2 pahare de vin. În al doilea rînd, trebuie avut în vedere că orice drumeț pierde în cursul unei zile prin transpirație cîtiva litri de apă. Dar setea ce se ivește nu trebuie potolită oricum, atîtă timp cît nu ne-am atins țelul propus. De aceea nu este deloc recomandabil să bem apă ori de cîte ori înțîlnim un izvor în cale și resimțim setea. Turistii sînt îndemnați să bea apă la intervale rare și cantități de lichid cît mai mici (preferabil cea mai ușor îndulcit și cu lămie). Dimpotrivă, după aproximativ o oră după sosirea la cabană, setea va putea fi cu totul „lichidată” cu ajutorul siropurilor sau consumîndu-se ceaiuri cu lămie, lapte ori cafea cu lapte, supe ușoare sau chiar ciorbe. În sfîrșit, o ultimă regulă: să evităm în timpul mersului de iarnă să ne potolim setea „mîncînd zăpadă”. Să ne gîndim la consecințele neplăcute pe care le provoacă confruntarea bruscă a diferitelor organe respiratorii cu cristale de gheață sau apă la temperatura de 0° și să înlocuim acest învechit obicei al imprudentilor de altădată, cu disciplina turistică recomandată în rîndurile de mai sus. Făcînd astfel, vom simți în tot timpul excursiilor, fericirea unei sănătăți depline!

M. OVIDIU

ÎNTÎLNIRE

Port din reg. Suceava (Vama)

Frumuseții folclorului românesc i s-a dus vestea...

Oameni de știință străini, excursionsiști care ne vizitează țara, cunoscători de pretutindeni ai tezaurului popular — remarcă și constată mereu bogăția și varietatea într-adevăr uimitoare a producțiilor folclorice românești.

Una din cele mai interesante categorii estetice din folclor o formează cîntecele populare răspîndite pe tot cuprinsul țării. Cu ajutorul cuvîntului expresiv, al figurilor de stil, sînt definite în cîntece felurite stări sufletești ilustrînd o stare de fapt într-un moment istoric dat: în trecut — jalea unei vieți necăjite, astăzi — sentimentul plinătății și fericirii.

Un grup aparte de cîntece îl constituie colindele. Majoritatea lor au un caracter profan, de urare pentru noul an. Ele se adresează direct și cu aluzii speciale celui cărui i se face colindă; există astfel colinde: „de flăcău“, „de fată mare“, „de tineri căsătoriți“, „de bătrîni“, sau, după criteriul ocupațiilor, „păstoraști“, „pescărești“ etc.

Colindele sînt astăzi cîntece menite să sporească veselia petrecerii, așa cum se întîmplă și cu jocurile dramatice de Anul Nou devenite astăzi spectacole cu rosturi similare. Cîntecele și jocurile sînt executate uneori în numeroase regiuni ale țării de către oameni costumați și mascați. În aceste prilejuri întîlnim măști de animale, de păsări, măști omenеști caricaturale.

Dintre melodiile populare românești neglate organic de un obicei oarecare, sau de

un ceremonial, genul popular cel mai reprezentativ îl constituie străvechea doină, puternic și larg răspîndită pe întreg cuprinsul patriei. Ea se aude pretutindeni și poartă numiri diferite ca: „Horă lungă“ în Transilvania, „Cîntec lung“ sau „De coastă“ în Oltenia, „De codru“, „De frunză“ în Muntenia. Pe melodii asemănătoare doinei, poporul a imortalizat în balade momente din viața sa. Cîntecele bătrînești sau baladele sînt răspîndite mai ales în cîmpia Dunării, Muntenia, Oltenia și sudul Moldovei.

Pentru a-și tălmăci simțămintele, poporul român folosește un mare număr de instrumente populare, cele mai vechi fiind: duba, dairea, drimba, buciumul, fluierul, cimpoiul, naiul, cobza, cărora li se adaugă frunza, coaja de mesteacăn, solzul de pește, precum și diferite accesorii ca: plăci de lovit, duruitoarea. Ele sînt construite de cele mai multe ori chiar de executanți sau de mici meșteșugari de la țară.

Ca și cîntecele vechi populare, instrumentele muzicale vechi se deosebesc adesea de la o regiune la alta, potrivit condițiilor social-istorice diferite. Așa, de pildă, flautele populare nu circula decît restrîns într-o regiune limitată a Olteniei, iar buciumul cu tubul drept și conic nu este cunoscut decît în munții Apuseni; buhaiul, naiul, cobza și țambalul mic, sînt necunoscute în Ardeal; ducele acompaniază colindele doar într-o regiune limitată care cuprinde o parte a Hunedoarei și ținuturile bănățene și ardeleni învecinate.

Unele instrumente muzicale populare se întîlnesc mai rar (de pildă cimpoiul, naiul, tilinca), dar Ministerul Învățămîntului și Culturii a luat o serie de măsuri menite să ajute la păstrarea acestor instrumente. Astfel, a fost stimulat Ansamblul de cimpoaie din Cătina—Ploiești.

Nuntă în ținutul Pădurenilor (reg. Hunedoara)

CU FOLCLORUL

iar cîntatul la nai se predă la școala medie de muzică din București.

Una dintre frumoasele sărbători specifice rominilor este *nedeia*, cu urme adînci în tradiția populară. Potrivit locului de desfășurare și, în funcție de acesta, avînd unele caracteristici aparte, nedeile sînt de două feluri: „de munte” și „de țară”. Vechimea nedeii este atestată în regiunea muntoasă de numeroase culmi de munte care poartă acest nume, legînd linia carpatică din munții Rodnei pînă în cei ai Banatului. La obîrșie, nedeia de munte este un prilej de întîlnire pentru ciobani. Odată pe an (de obicei în iunie), ciobanii munților se adunau pe un plai ca să petreacă. Nedeia dura odinioară cîte trei zile; astăzi nedeia ține o zi, continuînd să aibă însă același caracter sărbătoreț, de petrecere. E vestită de exemplu și astăzi nedeia din Poiana Muierii (Obîrșia Lotrului). În afară de nedeile „de munte” sînt nedeile „de țară”, mai frecvente. La majoritatea nedeilor „de țară” nu întîlnim denumirea de nedeie, ci „hram” (Muntea și Moldova), „drăgaică” (în nordul Olteniei — Cernădin, Radoș, Novaci), „govie” (Gorj și Mehedinți) etc.

Nedeile pot fi întîlnite mai ales în satele de pe valea riului Doamnei și a riului Vîlsan (Argeș), sau în zonele Maramureșului — Rodna, Neamțului sau Iașului, Vasluiului, Buzăului.

Manifestări cu caracter similar nedeilor sînt tîrgurile care se deosebesc de alte prilejuri prin specificul lor de schimb de marfă. Unul dintre tîrgurile cele mai vestite din țara noastră este tîrgul așa-zis „de fete” de pe muntele Găina, care se ține în cea dintîi duminică din luna iulie. De cu zori, de pe toate dealurile vin îmbrăcați sărbătorește moși și crișeni. Cîntecele „igreților” (lăutarilor) răsună pretutindeni. Pînă pe la orele 10 dimineața se fac cumpărări și vînzări de fructe, oale, unelte agricole. După tîrguirea celor trebuincioase, lumea începe să prînzească. Apoi încep jocurile. Jocul crișanului este specific: joc „pe loc”. Moșii joacă în special „țarina”.

Tîrguri se organizează în toată țara. Sînt vestite: tîrgul Fetei ce se ține în ianuarie la Recea (Făgăraș) sau tîrgul din august de la Teuș (Valea Mureșului), ori cel de la Ispas din Blaj.

Unul dintre jocurile cele mai dinamice ale poporului nostru este călușul. Jocul călușarilor este și el un prilej de petrecere. „Legarea” călușarilor se face astfel: un țăran se duce pe la tîrgurile satești și privind jocul flăcăilor își alege pe cei mai destoinici. Flăcăul ales își dă ade-

Constructor de fluier din Horezu

Horă de fete din reg. Craiova (raion Balș)

ziunea la căluș plătind pe loc „arvuna”. Urmează apoi un întreg ceremonial tradițional. Călușarii merg prin curțile oamenilor, prin ogrăzile G.A.S.-urilor, S.M.T.-urilor sau prin ogrăzile colectivei și interpretează jocul lor vechi spre desfătarea privitorilor. Unele echipe călușărești se deplasează chiar în Capitală unde-și desfășoară măiestria (de pildă călușarii din Zimnicea, reg. București, vin o dată pe an la București).

Călușarii noștri au cucerit admirația publicului internațional. Jocul lor a fost apreciat cu prilejul Concursului internațional de jocuri de la Londra din 1956, cînd li s-a decernat premiul I, precum și cu ocazia repetatelor turnee în străinătate.

În afară de jocurile ocazionale, jocurile propriu-zise sînt cunoscute în toate regiunile țării. Jocurile săltărețe atît de dragi poporului nostru: „solistice”, „în doi”, „de cerc”, „de ceată” etc. se întîlnesc la toate serbările populare.

Acestea sînt numai cîteva dintre elementele de folclor pe care le pot întîlni excursioniștii.

Dar această sumară trecere în revistă a numai cîtorva dintre aspectele vieții folclorice românești nu izbuteste nici măcar să sintetizeze lapidar bogăția unui imens material viu care a stîrnit admirația unanimă.

MIRA RĂDULEA

CU VITORIA LIPAN, DE-A LUNGUL BISTRIȚEI

Este cunoscut faptul că maestrul Sadoveanu era un neobosit călător, care a culegerat întreaga țară, de la munte la Dunăre, atent la foșnetul apelor și trîlul păsărilor, la vorba oamenilor și povestea locurilor. Aproape toate ținuturile prin care sălășluiesc eroii săi, Sadoveanu le-a străbătut cu pasul, retrăind vechi întâmplări de spaimă sau bucurie. Cititorul operei sadoveniene poate urmări cu mintea ondularea lentă a dealurilor Moldovei și nemișcarea grea de veacuri a codrilor ei.

Poate mulți au visat astfel, citind romanul „Baltagul” și urmărind drumurile Vitoriei Lipan și ale fiului ei Gheorghiță. Drumuri seculare, pe care ciobanii din partea locului le străbat an de an în virtutea ritmului binar al transhumantei. Vara, turmele urcau spre munte, la păscut, iarna se întorceau în văile mai calde ale Jijiei, Prutului, Siretului. Toamna, se țineau târgurile în ținutul Dornelor. La Vatra Dornei sau în Șarul Dornelor, coborau ciobanii din Rarău. Pe valea Bistriței, urcau cei din părțile Tarcăului, cumpărau oile și se retrăgeau spre cîmpie în locuri mai ferite de vînturi și frig. Primăvara, urmau calea-ntoarsă... Și așa se face că Nechifor Lipan a cumpărat 300 de oi de la Gheorghe Adamachi și Vasile Ursachi, ciobani din Rarău, pe la începutul lunii noiembrie.

Drumurile se succedau matematic și cea mai mică abatere se putea explica numai printr-un accident, printr-o întâmplare năpraznică. Vitoria Lipan știa aceasta și a înțeles imediat că înfriziera bărbatului ei poate avea numai pricini grave. Ea-i cunoștea drumurile, mereu aceleași, încl, parcurgîndu-le, era sigură că va regăsi urmele lui.

Toate acestea le știa și Sadoveanu. El cunoștea oamenii din partea locului, viața și obiceiurile lor, dar cunoștea și personal drumurile. Profira Sadoveanu ne povestește că, în 1929, tatăl ei a mers el însuși, cu automobilul, la Vatra Dornei, a coborît apoi pe Bistrița, pînă la Broșteni și a trecut spre M. Stănișoara. Pe un vîrf, la Crucea Talienilor, „opriindu-se și adîlmecînd zările... a ascultat tăcerea de deasupra prăpăstiilor și a cetit pe vînturi și nouri întîmplarea năpraznică a lui Nechifor Lipan”.

În zece zile romanul este gata. În 1930 apare în librărie „Baltagul” și strălucirea sa literară adăugă noi lauri celor 50 de ani de viață pe care nastrul tocmai îi implinea.

Să urmărim puțin pe Vitoria și Gheorghiță Lipan în drumul lor. Satul lor de baștină era așezat pe pîrlul Tarcăului la poalele culmii Măgura. Într-o vineri, 10 martie, au pornit dis-de-dimineață, coborînd, călare, spre Bistrița (după ce, mai înainte, se interesaseră de soarta lui Nechifor la prefectura din Piatra-Neamț).

Spre seară au ajuns la Bicaz și-au dormit într-un han de acolo. A doua zi, spre prînz, „au prins a avea în coada ochiului stîng umbra albăstruiă a Ceahlăului nins”. Începea primăvara și călătorii simțeau în aer vestirea ei, adîlmecau „ca sălbăticuilele pădurilor, mireazămă de apă nouă”. Au trecut de Bistrițioara și a doua seară l-a prins în Călugăreni, la poalele Pietrii Teiului și l-au ascultat povestea de demult. „Știu, încuviință domnu David, este o istorisire cum că diavolul ar fi rupt cîndva, noaptea, piatra asta din vîrfurile Ceahlăului, și-a adus-o aicea în brațe, ca s-o lepede în curmezișul Bistriței, să poprească apele și să înceapă cuprinsul. Dar cum o ducea în zbor, l-a apucat cîntarea cea din urmă a cucoșilor. A lepadat-o și a fugit în pustie, la întineric, ca să nu-l fulgere soarele. Dar acestea-s numai vorbe de-ale oamenilor”.

Cu 90 de ani în urmă, prin aceeași regiune, călătorea Alecu Russo, culegînd poezii și datini populare, cărora, printre primii, avea să le remarcă frumusețea și vechimea. Într-o povestire, „Piatra Teiului”, amintind trecerea lui prin valea Bistriței,

nara aceeași legendă ca și Sadoveanu, pe care, la rîndu-i, o auzise de la un cioban din partea locului, și pe care o reia și Al. Vlahuță în „România pitorească”.

Duminică au mers pînă la Farcașa. Apoi înfrindu-se mereu de firul apei, drumul a continuat, păstrînd în dreapta munții Bistriței, dincolo de care, spre Tg. Neamț, se înalță vechile mănăstiri moldovene ca și ținutul copilăriei lui Creangă, Humulești și Pipirig, și bucurîndu-se, spre stînga, de priveliștea munților Grințef.

Au trecut de Borea, unde se desface drumul spre Fălticeni, și au ajuns la Broșteni. Pe aici Sadoveanu a înfrînit poate amintirea unui copil ștrengar, adus de bunicii lui, David din Pipirig, să învețe carte la Broșteni, după ce trecuseră și ei călare prin Farcașa și Borea. Aici Nică a lui Ștefan a Petrii (Ion Creangă de mai tîrziu) dărmase bordeiul cu capra rîloasă a babei Irinuca și fugise apoi cu pluta pe Bistrița spre Humulești. Vitoria Lipan, mistuită de griji, n-a zăbovit mult la Broșteni, ci a plecat din nou spre nord, pe Bistrița, a trecut prin satul Crucii, pe sub Rarău, și a intrat în minunata țară a Dornelor.

„Dornele-s numai pîraie, numai munțișori cu brazi, numai tășpanuri și așezări de sate. Cîte neamuri, atîtea Dorne. Neamuri de oameni curaji și frumoși. Îi plăceau Vitoriei. Îi privea în treacăt cum petrec la crîsmă și cum joacă cu mare aprindere și patimă parcă în puține ceasuri avea să fie sfîrșitul lumii”.

Iarmarocul fusese în Vatra Dornei, punct de înfrînire al Dornei cu Bistrița, dar și a ciobanilor și turmelor care coborău dinspre sud, din munții Dornei sau dinspre nord, din munții Rarău și Giumalău. Aici Vitoria a găsit înregistrat actul prin care Nechifor cumpărase cele 300 de oi. Pe urmele bărbatului ei, care plecase cu oile la iernat, Vitoria coborău spre Păltiniș și Dîrmoxa, și apoi pe valea Neagrei la Broșteni. Din han în han, regăsește imaginea celor trei ciobani. Uneori

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

● „Valea trandafirilor” este una din principalele atracții turistice din R. P. Bulgaria. Centrul său este satul Rozino. Acum 500 de ani, horticultorii necunoscuți au adus aci primii trandafiri.

● Pentru a proteja unele specii pe cale de dispariție, cum ar fi de pildă cocoșul de munte, în Ardeni a fost creată o vastă rezervație care cuprinde părți din teritoriile Franței, R. F. Germane, Belgiei și Luxemburgului. Crearea acestei rezervații a fost patronată de Uniunea internațională pentru protecția naturii.

● Palatul Adunării Reprezentanților Popu-

lari din întreaga Chină este fără îndoială cea mai impunătoare clădire din Pekin. Palatul are o suprafață de 171.800 mp. În marea sa aulă pot lua loc 10.000 de persoane. Aulă are 76 m în lungime și 60 m în lățime, iar înălțimea sa este egală cu cea a unui bloc cu 12 etaje. Cu tot volumul imens al sălii, nici măcar o singură coloană nu stînjenește vizibilitatea.

● În pădurea din Zhusice (R.S. Cehoslovacă) trăiește o trupă de cerbi albi, unici în Europa și, pare-se, în lumea întreagă. Acești cerbi sînt originari din India, de unde au fost aduși acum un veac. Între timp, în India, o maladie necunoscută a

abia plînd „ca și cum un gest, o privire, un cuvînt s-ar putea înmormînta pe totdeauna“. Alteori, strălucind de generozitatea și prietenia cu care Nechifor se adresa oamenilor, pentru o ulcică cu vin vechi sau numai pentru o vorbă bună.

De la Borca, drumul părăsește Bistrița îndreptîndu-se spre Fălțiceni, prin valea Suhei. În fașă, au întîlnit culmea Stănișoarei. De-o parte satul Sabasa, de partea cealaltă, Suha. În primul, oamenii-și aminteau de cei trei ciobani. În al doilea, numai de doi. Și Vitoria înțelege că undeva, între Sabasa și Suha, Nechifor a căzut răpus de dușmani.

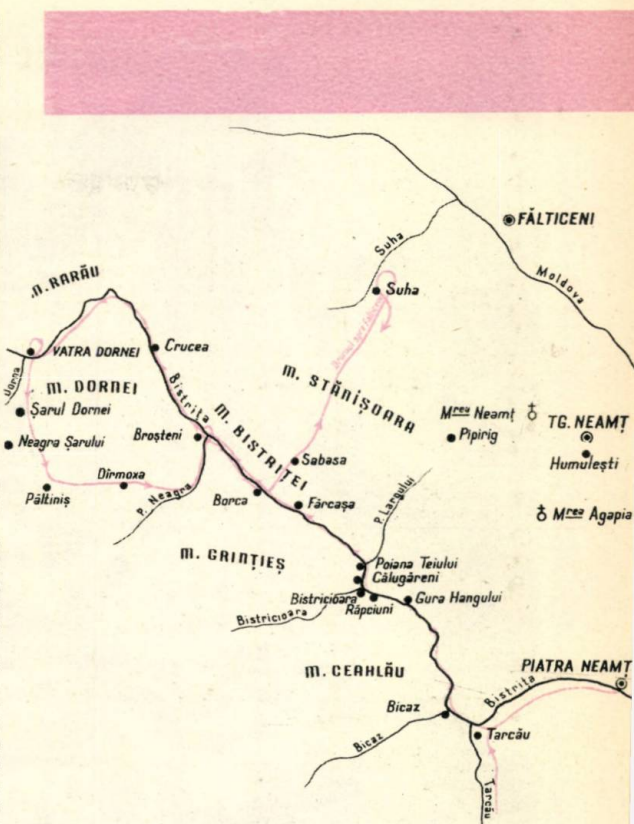
Cu aceasta, peregrinările muntencii sîrșesc. Încep însă încercări și mai grele. Înfrîmîndu-și durerea, simulînd naivitatea, Vitoria își concentrează toate forțele spre a dovedi și pedepsi pe uci-gaș. Curajul ei împune tuturor. Singură, într-un ținut străin, fără nici o indicație alta decît intuiția și dragostea ei pentru Nechifor, Vitoria reușește. Romanul se încheie prin triumful dreptății și al omeniei, specifice eroilor sadovenieni. Replică epică a cunoscutei balade „Miorița“, „Baltagul“ este răspunsul artistic strălucit pe care un mare scriitor, crescut din legende și cîntecele poporului nostru, l-a oferit, ofrîndă acestuia.

Și mai este un tablou însoțit al ținuturilor pe care Sadoveanu le-a iubit poate cel mai mult, ținutul Neamțului. Parcurgînd romanul, ai impresia certă că te afli undeva, la poalele Ceahlăului și-i așculți vocile tainice. Profira Sadoveanu povestește că la Crucea Talienilor localnicii au pus semn de recunoaștere locului în care a murit Nechifor, într-altă erau de siguri că acesta a existat cu adevărat.

Pe urmele lui Sadoveanu, întîlnești, în pitoreasca regiune a Neamțului, urmele oștenilor lui Ștefan cel Mare și a haiducilor, vitejii mai aproape de noi. Întîlnești vechi mănăstiri și cetăți. Munții și apele au rămas aceleași, ca și pădurile. La Bicăz, și în alte locuri, Bistrița întîlnește azi semnele noii orînduiri, lacul de acumulare, centrala electrică, lumina irupînd vijelios în toate satele.

Călătorul prin aceste locuri le-ar putea vedea toate acestea. Precum, mărturisesc, mergînd pe acolo, mi-aș aminti și de Vitoria Lipan. Umbra ei s-ar profila, îndrăzneț, deasupra apelor Bistriței.

SORIN ALEXANDRESCU

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

făcut să dispară pînă la ultimul cerb alb. Departe de țara lor de baștină, cerbii albi de la Zehusice au scăpat nevătămați...

● Grădina zoologică din Copenhaga se mîndrește cu șapte exemplare de „Diploglossus lessoniae“, specie extrem de rară de reptile sauriene, cunoscute și sub numele de „șerpi de sticlă“.

● Una din insulele Mării Aral poartă numele „Barsa-Kelmeș“, ceea ce, în limba kazahă, înseamnă „pleci și nu te mai întorci“. Localnicii i-au spus astfel pentru că, odinioară, cei care se duceau iarna pe patine pînă la această insulă riscău să rămîna acolo deoarece

dezghețul survenea extrem de rapid și pe neașteptate.

● Laboratorul de televiziune din Moscova a realizat un atrăgător televizor de volaj, deservit numai de diode și triode cu semiconductori, care necesită un consum foarte redus și care se alimentează dintr-un acumulator de 12 volți. El poate fi luat cu destulă ușurință într-o excursie cu mașina. Televizorul cîntărește numai 6 kg. Ecranul are dimensiunile de 10 × 14 cm.

● Pe terasa unuia dintre cele mai mari hoteluri din Vargovia — „Grand Hotel“ — a fost amenajat un aeroport pentru elicoptere. În felul acesta drumul de la Okecie, principalul aeroport al capi-

talei poloneze, pînă în centrul orașului, durează doar 5 minute!

● La Oslo există un original muzeu al vikingilor. Aci se află, între altele, corabia „Osenberg“, datînd din sec. VIII, care a fost găsită îngropată în pămînt pe litoralul sudic al Norvegiei. Pe bordul corăbiei au fost descoperite scheletele a două femei, 15 cai și un cline, precum și un car, patru sânni, cîteva paturi, găleți lopoți și butoaie. Se pare că pe această corabie a fost înmormîntată soția unei căpetenii a vikingilor, împreună cu servitoarea ei și averea de care dispunea.

● Praga are 2950 de străzi care măsoară, în total 1152 km. În Praga sînt de asemenea, 634 de hectare de parcuri și grădini.

● Marile întinderi interioare de apă ale U.R.S.S., în special Marea Caspică și Marea de Azov, cuprind peste 90% din rezervele de nisetră și aproape 60% din cele de crap, știucă și plătică.

● Una din cele mai vechi patine de fier din lume, poate chiar cea mai veche existentă, se află expusă la muzeul de la Balaton. Patina are o vechime de aproximativ 5000 de ani și a fost găsită în fundul lacului Balaton.

„Pădurea florilor de scorțișoară“

Nu se știe de când datează expresia „Kueilin, cea mai frumoasă țară din lume”, folosită pentru a caracteriza această regiune fermecătoare din R.P. Chineză, nici câți mari pictori și poeți cu faimă au creat opere emoționante preamărind valea Likian, care se întinde de la orașul Kueilin până la lănciu. În primul rând însuși numele Kueilin reprezintă o imagine plină de poezie. Într-adevăr, „Kueilin” înseamnă „Pădurea florilor de scorțișoară” sau mai precis „Orașul din pădurea florilor de scorțișoară”.

Cercetînd regiunea mai îndeaproape, descoperi că numele orașului nu se limitează la această idee. În ziua sosirii mele am căutat să aflu ce curiozități sau locuri pitorești se pot vedea. Mi s-a spus că există, printre altele, o colină numită „Semiluna” și o peșteră „Pleiadele”.

Există, de asemenea, la Kueilin, un curios „Vîrf al frumuseții unice”, înalt de aproape 200 de metri și izolat de ceilalți munți care înconjură orașul. De acolo ai o interesantă vedere de ansamblu asupra întregii regiuni, atît a orașului cît și a împrejurimilor sale.

„Vîrf al frumuseții unice” se află în „Cetatea imperială”, chiar în inima orașului. Am ajuns pe „Vîrf al frumuseții unice” după ce am urcat, pe coasta vestică, o scară cu 360 de trepte, un fel de potecă întortocheată și periculoasă. O panoramă de mai multe zeci de kilometri se desfășoară de sus, în jurul privitorului. Nenumărate vîrfuri și coline țînesc parcă din pămînt, ace de piatră și spade tăioase de un

verde-albăstrui admirabil! În depărtare se estompează norii și munții, o mare îngrămădire de spade și de lănci; văzuți de aproape, munții și colinele au înfățișare de ace sau de muguri de bambus, ciopliți în jad, în timp ce alții au luat forme ciudate de bătrâni, elefanți, cămile, cocoși sau stele... Această frumusețe stranie m-a umplut de uimire.

Peștera Pleiadelor, situată în apropiere de Kueilin, își trage numele de la muntele Pleiadelor, care are șapte vîrfuri așezate în aceeași ordine ca Pleiadele de pe cer. Peștera se află în Putuo, vîrf principal al muntelui. Ea este foarte vastă, adîncă, sinuoasă și stranie, avînd șase săli care se deosebesc nît între ele prin varietatea și forma lor. Stîncile și stalactitele au aici forme uimitoare; unele amintind ființe omenești, altele de animale și plante, iar altele din ele evocă imagini mitologice. Dacă s-ar instala aici lămpi de culori diferite, vizitatorul ar crede că a pătruns într-o „feerică lume subterană”.

În cea de a patra zi după sosirea mea la Kueilin, am pornit cu vaporul pe Likian, îndreptîndu-mă spre Lanciuo. După ce am trecut de Tzaopin și Tavei, am văzut apărînd vîrfurile și colinele de pe cele două maluri. Munții de un verde cald și bolta cerului albastră, brăzdată de norișori albi, se oglindeau în rîu. Din timp în timp ne încrucișam cu plute de bambus, conduse de pescari.

În dreptul munților Eulangșan și Huașan, priveliștea a devenit mai încîntătoare. Vîrfurile ascuțite se succedau unul după altul, Likianul curgea domol și sinuos.

Nu eram prea departe de Hsinpin cînd mi s-a înfățișat privirilor o aglomerație de vîrfuri verzui, învăluite de ceață; fiecare din ele avea o formă pitorească, originală și se înșirau ca într-o paradă în care urma să fie ales cel mai frumos.

Pe la asfințit, vaporul s-a oprit la Hsinpin, frumos ca o miniatură. Am petrecut noaptea aici pentru a pleca a doua zi în zori, sosind la Lanciuo către orele 11.

Vîrfurile orașului Lanciuo, situat pe malul Likianului, evocă mii de flori de lotus verde crescute parcă în apa rîului. În mijlocul acestor flori de piatră se ascunde orașul. La poalele unui vîrf numit „Lotusul verde” se află un pavilion al priveliștilor frumoase, recent construit. El are șapte ferestre, fiecare îndreptată spre alt peisaj măreț. Atunci am înțeles de ce, în fiecare an, vin în acest mic orașel de munte, artiști din orașe depărtate ca Pekin și Șanhai.

A doua zi, autocarul m-a dus înapoi la Kueilin. El a trecut prin Waiao și Heișan și prin cartierul de sud al Kueilinului. Am văzut atunci întinderi mari acoperite de uzine și locuințe pentru muncitori. Aici e cartierul industrial din Kueilin.

În timpul războiului anti-japonez orașul a avut mult de suferit. Acum el este reconstruit. Toate casele, atît de frumoase, din cuprinsul orașului, au fost ridicate după eliberare. Lacul longhu este acum limpede și curat. De jur împrejur îl înconjură o balustradă roșie. În 1953, peștera Pleiadelor a fost curățată, dezinfectată și prevăzută cu lumină electrică. Gomindanul nu a întreprins, în zecile de ani de stăpînire, nici o măsură de întreținere a locurilor pitorești și a monumentelor culturale din regiune.

În viitor, peisajele și locurile pitorești din Kueilin, din Lanciuo, de pe valea Likianului, din Hșingan (60 km nord-est de Kueilin) și din Ienșan (30 km la sud), vor deveni locuri ideale de odihnă și cură pentru oamenii muncii din diferite regiuni ale țării.

SIU-MIN

Locuri de odihnă și recreație la Kueilin

UNDE SE AFLĂ BUCUREȘTII NOI?

La o asemenea întrebare e greu de răspuns. În orice caz, răspunsurile ar implica și o nuanță de — ca să spunem așa — patriotism local. Cetățenii de pe calea Griviței ar susține că ei domiciliază în zona cea mai proaspătă a Capitalei. Locuitorii din Balta Albă ar pretinde că dacă există pe suprafața pământului București într-adevăr noi, numai pe la ei ar trebui să se afle. Giuleștenii s-ar bate cu pumnii în piept pentru cartierul lor, iar cei de pe Mihai Bravu ar susține morțiș că București mai noi ca ai lor nu se mai află. Și așa mai departe. În competiție ar intra bulevardul 1 Mai, Gara de Est, Vatra Luminoasă.

Este adevărat că pe harta orașului există un cartier denumit Bucureștii-Noi. Dar din punct de vedere al ritmului vertiginos în care se construiește azi, acest cartier — schimbat la față doar cu 6—7 ani în urmă — este de mult vechi. Blocurile de acolo datează încă din 1955—56, ca să nu mai vorbim de teatrul de vară „Nicolae Bălcescu” și de cinematograful „Înfrățirea între popoare”, clădite în 1953. Cvartalurile de aici sînt astăzi niște iluștri înaintași, ca și cele din Floreasca sau din Ferentari!

Atunci unde vom găsi Bucureștii cu adevărat noi?

Greu de răspuns. Sau, dacă vreți, foarte simplu.

Bucureștii noi sînt pretutindeni. Și pe Grivița, și la Gara de Est, și la cea de Nord, și pe Giulești, și pe Balta Albă, și pe bulevardul 1 Mai, și pe Drumul Taberei. Și această înșirare de nume încă poate continua, căci Capitala patriei noastre este un oraș care se înnoiește necontenit. Acum cîtiva ani priveam la construcțiile din cartierul Ferentari ca la o desfășurare feerică de cărămidă, beton și var. Asemenea panoramă arhitectonică era fără precedent în București. Nici nu găseam termeni de comparație pentru ea. Astăzi însă Ferentarii sînt doar o realizare de domeniul trecutului apropiat, ca și stadionul „23 August”, ca și Teatrul de operă și balet, ca și cartierul Floreasca. S-au înălțat ansambluri arhitectonice noi. A dat în floare Piața Palatului R. P. R., cu măiastra sală de spectacole și cu impozantul bloc-turn. Au îmbrăcat haine noi cartierul Gării de Est, al Gării de Nord, Mihai Bravu, Vatra Luminoasă. Fiecare dintre acestea se cere amintit, vizitat și admirat. Tot mai multă notorietate își revendică noua clădire a Circului de Stat, magistrala nord-sud, eleganta „Gioconda”, „Macul Roșu”, monumentalul bloc „Dalles”, ansamblul de blocuri și magazine din Piața Romană etc. De asemenea, atrag atenția „plombele” de pe Calea Victoriei și bd. Magheru, acești minunați coloși ridicați între clădirile existente, contrapunând cu masiva și strălucitoarea lor tinerețe, patina construcțiilor vechi din preajmă.

Se poate spune deci fără exagerare că fiecare colț de București e nou, în plină înflorire. Fiecare constituie un punct de atracție, un adevărat obiectiv turistic. Tinerețea orașului clocotește în risul copiilor și în scrișnetul macaralelor, în strigătul zidarilor și în huruitul betonierelor, în susurul hăvuzurilor și în optimismul trecătorilor. Din logodna pământului cu betonul și fierul se zămislește permanenta tinerețe fără bătrînețe, a orașului care acum cîtiva ani își sărbătorea o jumătate de mileniu de existență. Iar această tinerețe fără bătrînețe înseamnă socialism.

D. MARIN

Unul din primele cartiere înnoite ale Bucureștiului:
Floreasca

Pe străzile noilor cartiere

Bd. Muncii — o arteră modernă

Noua față a bd. Magheru

Pe aleea ce duce la noul Circ de Stat

Cvartal de locuințe în Calea Victoriei

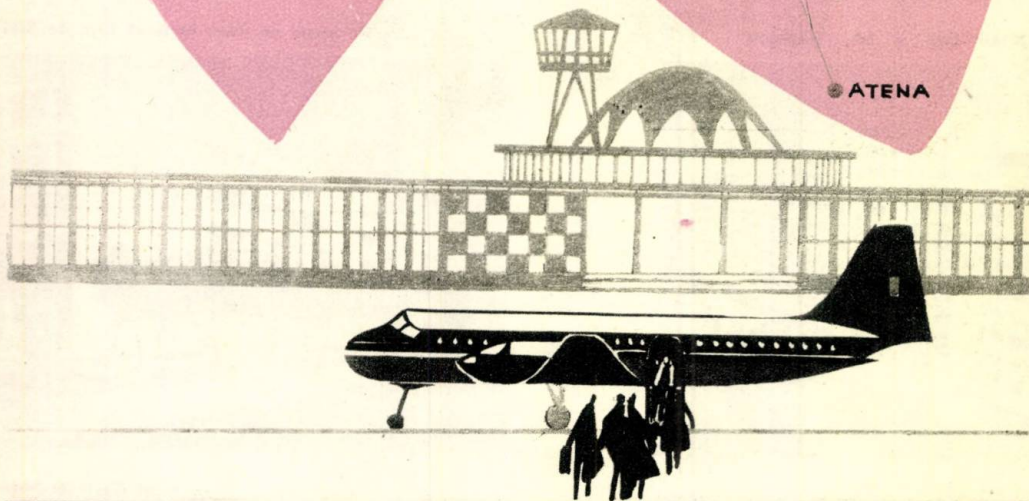
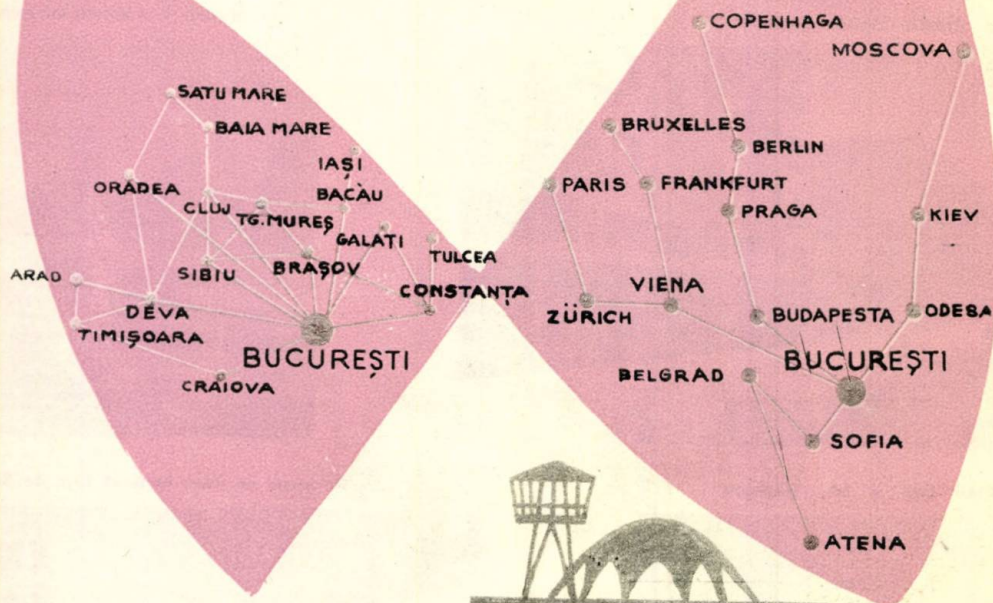
În jurul Gării de Nord

ÎN CĂLĂTORIILE DV. ÎN ȚARĂ
ȘI ÎN STRĂINĂTATE FOLOȘIȚI
AVIOANELE

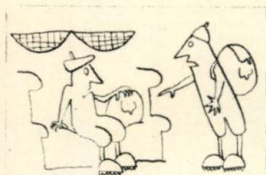
tarom
TRANSPORTURILE AERIE NE ROMINE

tarom

O DUMINICĂ DE NEUITAT...

Duminică am fost la munte. A fost grozav!

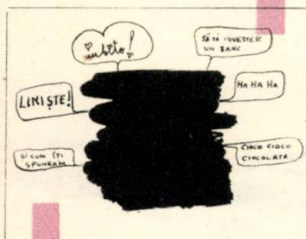
1. Cu o oră înainte de plecarea trenului, am ocupat locurile

2. În tren am băut o țuleuță și ne-am distrat

3. Seara la cabană am făcut un chef pe cînte

4. Pe la 3 noaptea ne-am culcat

5. Dimineața am jucat jocuri de cabană...

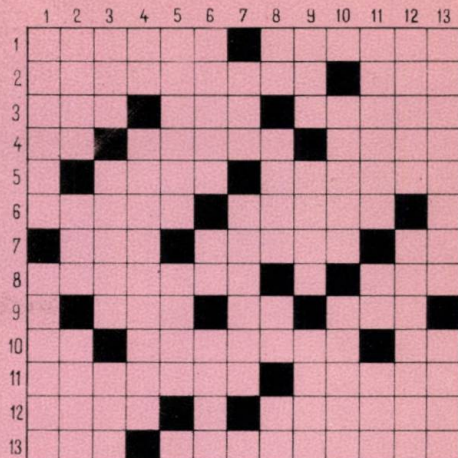
6. ... în timp ce alții băteau mingea pe poiană

7. La 3 și jumătate ne-am dus la tren să ocupăm locurile și să ascultăm meciul...

Desene de WALTER

...SAU CUM NU TREBUIE
FĂCUT TURISMULI

LACURI

ORIZONTAL: 1. Lac amenajat ca loc de odihnă și bază sportivă pentru oamenii muncii din Capitală. — Unul din lacurile de pe țărmul Mării Negre. 2. Situat lângă Cheile Bicazului, s-a format prin năruirea unei părți a muntelui Suhard (2 cuv.). — Ieșiți din lac! 3. Cele din lacul Mangalia s-au îndulcit, iar cele din lacul Tekirghiol au devenit mai sărate. — Tot (mold.). — Lac maritim legat prin canale cu Dunărea. 4. În Slănic! — Alt lac dobrogean. — Ți-o întinde prietenul. 5. ...Sibiului, lac sărat în regiunea Brașov. — Taler. 6. Unul din lacurile glaciare din munții Făgăraș. — Salvă-teluni din fauna carpatină. 7. Prefix pentru nou. — Apă curgătoare. — Cer! 8. Munți în care se găsește lacurile Bucura, Gilcescu, Bilea, Capra, Lala, Ghilcoș și altele. — Strand în București. 9. Zeul vînturilor. — Lac african. — Metaloid. 10. Vocală cu ecou! — Îndepărtată. — Pronume. 11. Regiune în nord-vestul țării, cu lacurile de la băile „Victoria” și „1 Mai”. — Referitor la munții înalți. 12. Aceasta. — Bătă bogată în pește, între Subaia și Călărași. 13. A se urca pe munte. — Alt lac bucureștean.

VERTICAL: 1. Lac curativ și stațiune de recreere în reg. Ploiești. — Lacul din Tușnad. 2. Plante alimentare. — Lac vulcanic din muntele Puciosul, vestit prin frumusețea sa. — Unul din lacurile sărate de la Sovata. 3. Frunze de brad! — Lucrări de seamă. — Pronume. 4. În regulă! — Lac și cabană în Bucegi. 5. Liman fluviatil între Ostrov și Cernavodă. — Bătă... din Muntenia. 6. La butoi. — Consoane. — Indică prioritatea. 7. Prefix. — Viețuitoare. 8. Pește! — Ținut în Grecia. — Aliment. — În Mangalia! 9. Metal. — Lacul din care izvorăște Bistrița. — Os la picior. 10. Lac și stațiune balneară în Bărăgan. — Lacul lebedelor! 11. Percepute cu urechea. — În viitor! — Cu soț. 12. Aceea de superfosfați de la Năvodari este situată pe malul lacului Siutghiol. — Lac pe riul Colentina. 13. Lacuri fluviiale, de formă alungită. — Vîrf în munții Rodnei (2280 m).

Tulcea-port

In Delta Dunării

NOTE DE DRUM

SULINA

Cînd am intrat cu vaporul la Sulina, ne-am frecat buimăciți la ochi. Unde am ajuns oare? Casele, care se înșiră de o parte și de alta a brațului dunărean ce poartă numele orașului, păreau stranii. Parcă totul era dintr-o altă lume. Firme de hoteluri dubioase și cabarete cu nume exotice, forfota pe străzi a unei mulțimi care afișa o eleganță clovnească, totul părea să fie aidoma unui vis de cheflui. Ce se petrece oare aici? Să fi rămas timpul în loc la Sulina?

Din fericire, aparatele de filmat de pe țarm ne-au readus repede în inimi certitudinea că trăim în anul 1961. Va să zică, nimic mai simplu: se turnează exterioarele filmului făcut după romanul lui Jean Bart „Europolis”...

Sulina este un port, dar este mai cu seamă un peisaj. Dacă există un paradis al pictorilor sau fotografiilor, apoi o sucursală a sa este și Sulina. Nu este vorba numai de imensitatea de apă. Dar aici apa e „așezată”, aici apa are „forme”, aici apa „stă” în apă și nu se amestecă cu apal. Să nu credeți că e vorba de niște „figuri de stil”. Brațul Sulina avansează pe o lungime de cîțiva kilometri bunișori pînă pătrunde în inima mării. Parcă e un bulevard, străjuit în stînga de sălcii, în dreapta de acareturile pescarilor. „Bulevardul” acesta, străbătut de cargoboturi și remorchere, se mărginește cu marea fără să se amestece cu ea. O plimbare pe acest bulevard lacustru, care te duce departe în largul mării, îți dă senzația amețitoare că ai învins ceva din legile materiei. Dar la mijloc nu e decît munca omului, perseverența, strădania de a avansa în fiecare an cu 200 de metri de dig, pentru ca gurile brațului să fie ocrotite de aluviuni.

Oricum ar fi, niciodată n-am văzut ceva mai frumos.

SFÎNTU-GHEORGHE

Brațul Sfîntu-Gheorghe se varsă în mare cu un fel de solemnitățe discretă. La locul de întîlnire dintre apa fluviului și apa mării există o tăcere plină de taine, o tăcere care parcă „se aude”, o tăcere încărcată cu energii uriașe, dar

care rămîn pentru urechea omenească insensibile. Aici se întinde cît vezi cu ochii o plajă magnifică și n-ar fi de mirare ca într-o bună zi să apară și aici o nouă așezare turistică, cu toată acea animație multicoloră a unei stațiuni balneare. Ce îmbinare încântătoare și îndrăzneată de peisaj! Ici nisipul diafan al plajei marine, mai departe talieele pescărești care domesticesc parcă marea și o fac mai „umană”, dincolo sălciile pletoase de pe malul Dunării, dincoace ochiurile de apă limpede, înecate în papură și stof. Sfîntu-Gheorghe e un mic „dicționar de buzunar” al Deltei.

Satul se înșiră de-a lungul brațului dunărean, proaspăt și curat și plin de poezie. Aici locuiesc mulți caholi, populație de origină ucraineană, oameni gospodari și vrednici care cultivă în micile lor grădini fiecare palmă de loc: am văzut aici, cultivat, ca un fel de plantă de ornament în fața caselor, porumb înalt cît omul călare. Casele localnicilor sînt pitorești și extrem de curate și o plimbare pe ulița satului reprezintă pentru călător o adevărată reconfortare. Un complex alimentar foarte cochet și un cămin cultural, cu bibliotecă, săli de lectură și sport, au fost construite aici în ultimii ani și au început să aducă la Sfîntu-Gheorghe ceea ce întotdeauna a lipsit acestui sat izolat: și anume confortul. Vizităm cherhanaua, una din cele mai mari din Delta. Șeful secției piscicole de la Sfîntu-Gheorghe ne arată ghețaria modernă și camera-frigider, cu un orgoliu pe care nici nu încearcă să și-l ascundă: de la el aflăm că producția lunară a secției este de 50 de vagoane de pește. În fața noastră moruni giganti primesc cea dintîi toaletă. Aflăm că aici se prind deseori moruni cîntărind 300 de kg bucatal. La „laboratorul” de icre negre, micile perle care fac deliciul gurmanșilor sînt trecute prin ciur, sortate și ambalate.

Sînt zile, aflăm, cînd cherhanalele secției aduc pînă la 15.000 kg de morun, și cît privește icrele negre, primăvara și toamna „graficul de producție” poate să atingă 1000—1500 kg zilnic, cantități care evocă parcă fabuloase ospețe pan-tagruelice.

„Un paradis al pictorilor“...

Cu lotea pe canale

Din brațul Sf. Gheorghe se desprinde canalul Dranov pe care plutim trei ore bune cu un ceam cochet, pînă ajungem la lacul Razelm. Deși cîrduri de cocostîrci ne dau la tot pasul tîrcoale, drumul nu e tot așa de pitoresc ca plimbarea pe Matia, în schimb sîntem recompensați de priveliștea măreață a Razelmului răscolit de furtună.

MALIUC

Stațiunea experimentală Maliuc răsare dintr-o dată din acea imensitate care era înainte un „deșert al apelor” și care astăzi devine, pe drept cuvînt, o „împărăție a apelor”. Cîteva blocuri de locuit — curate, albe, moderne, un șir de laboratoare și mai cu seamă un vast parc de mașini pentru recoltarea stufului, acesta este nucleul a ceea ce va deveni în viitor un veritabil orașel științific al Deltei. Căci există un plan de amenajare complexă a Deltei, plan care provoacă entuziasmul a nenumărați specialiști în hidroameliorații, piscicultură, agricultură, construcții hidrotehnice, biologie, geografie, topometrie etc.

La stațiunea de la Maliuc se studiază posibilitățile de exploatare a stufului, materie primă excelentă pentru întreprinderea pentru valorificarea stufului Brăila. Stuful are ciudățeniile lui. Este o plantă care poate fi recoltată numai iarna. Există mai multe specii de stuf, și specialiștii vor să studieze și posibilitățile de aclimatizare a unor specii străine, cum este stuful italian. Problema îngrășămintelor chimice în plantațiile de stuf interesează și ea în cea mai mare măsură pe cercetători. Și apoi mai sînt mașinile de recoltat, ale căror caracteristici și productivitate formează iarăși un obiect de studiu. Mecanici, biologi, chimiști, cu toții studiază cu pasiune, într-un fel sau într-altul, această inestimabilă bogăție a Deltei. N-am să-l uit niciodată pe tînrul inginer chimist care ne însoțea și care, îmbrățișînd cu privirea lui caldă mica oază de la Maliuc, ne-a spus, arătîndu-ne niște răsaduri de flori:

— Ceea ce vedeți acolo sînt străzi. Viitoarele bulevarde. Întîi avem grijă de arbori și flori, fiindcă blocurile, cum știți, „cresc” mai repede...

TULCEA

... Apă. Pastă de tomate. Ceapă, oțet, zahăr, ulei, coleandru, piper, enibahar, foi de dafin etc.

... Iată cam care este rețeta sosului de pește, pe care îl prepară, în instalații speciale, muncitoarea Alexandrina Buzoianu de la fabrica de conserve din Tulcea. Această femeie ne vorbește despre conservele sale de pește cu o mîndrie și un lux de amănunte de parcă le-ar fi produs în propria sa bucătărie.

Are doi băieți, unul din ei student la Facultatea de chimie alimentară și cînd află că grupul nostru de turiști se pregătește să meargă la Galați, face, cu o licărire plină de tandrețe a ochilor:

— La Galați? Și băiatul meu învață acolo...

Fabrica de conserve e spațioasă, bine utilată, foarte modernă. Aici e de fapt un mare combinat piscicol, care are depozite frigorifice impunătoare, unde moruni mări cît vițelii zac cu sutele într-un fel de Nirvană polară. Ba am văzut acolo și mistreți congeलाți, care dădeau locului un aer aparte, de colț zoologic sau de muzeu.

Cum acostezi la Tulcea te întîmpină, vesele și curate, blocurile înălțate aici în ultimul timp și care au transformat cu totul panorama, mai înainte cam decrepită, a portului. Tulcea e o așezare străveche. În vechime se chema Aegysos și se pare că a fost întemeiată în urmă cu 2600 de ani, cînd grecii din Milet au început să trimită corăbii pe malurile daco-scitice ale Mării Negre. Orașul e așezat la poalele a șapte coline, amintind oarecum — cu respectul proporțiilor — de așezarea Romei. La Tulcea, ca de altminteri peste tot în Dobrogea, pămîntul este un valoros tezaur de interesante antichități. În centrul orașului am văzut o veche piață turcească, un soi de bazar oriental care va fi fost pe vremuri sediul unui negoț pitoresc și de bună seamă foarte zgomotos. Această piață adaugă Tulcii încă o „notă turistică”, deloc convențională, deloc de filă de album sau de carte poștală ilustrată.

Și, totuși, în ciuda longevității sale, Tulcea nu pare deloc un orașel predispus la reverie și la lînceda depănare a amintirilor. Dimpotrivă,

e animat, viu, dinamic, foarte preocupat de treburile zilelor noastre și foarte cufundat în patosul lor.

MILA 23 ȘI MATIȚA

Mergem pe canalul Sulina, măsurat în mile marine. Deși pe aici nu se scurge decât 16% din apa Dunării, Sulina e singurul braț pe deplin accesibil vapoarelor maritime de mare tonaj, avînd și avantajul că reprezintă un drum scurt: 72 km. La un moment dat părăsim acest braț, care pe o anumită porțiune reprezintă un canal săpat de om și are, din pricina asta, aspectul măreț, dar oarecum artificial, al unei străzi lacustre. Navigăm pe placida „Dunăre veche” și poposim curînd în satul de lipoveni de la Mila 23. Se zice că o treime din producția piscicolă a Deltei se datorește iscusiților pescari din acest sat. Acești oameni au chipuri foarte expresive, lucrate de mării maestri machiori care sînt vîntul și soarele, și se arată primitivi, simpatici, bucușori să-ți facă cunoștință cu acareturile lor pescărești și mai ales cu pitoreasca lor „bania”, baie de aburi care funcționează prin încălzirea unor pietre și care nu lipsește din nici o casă.

De la Mila 23 navigăm, pe un drum de apă superb, pînă la lacul Matița. Pe un fir de apă înfîm, vaporul înaintează străjuit de stuful semet, care aici poate ajunge la șase metri înălțime. Aici nu există acele grinduri, petice solide de pămînt care dau piciorului siguranța că poate pași în voie. Numai apă și plaur plutitor și iar apă și din nou plaur. Și ce încîntător paradis al păsărilor! Pelicani maiestuoși clocesc pe stuful plutitor și, întovărășindu-se uneori cu cormoranii, organizează monstruoase vînători de pește. Privești vrăjît și parcă nu te mai saturi privind. Aici ești în inima Deltei.

PE PUNTEA VASULUI

Un punct de atracție în Delta Dunării îl constituie însăși puntea vaporului, cu care se organizează excursiile sub egida O.N.T. Carpați.

În afară de confort și în afară de îmbelșugatele mese pescărești (al căror deliciu constă pentru unii în ciorba lipovenească, iar pentru alții în crapul la proțap), există o strădanie permanentă de a face viața turistului cît mai plăcută. Carnavaliuri, focuri de tabără, concursuri „Cine știe cîștigă”, dar mai ales neuitatele plimbări prin canale, toate acestea fac din excursia în Deltă o vacanță încîntătoare.

Delta e o regiune de un farmec și de un pitoresc fără asemănare. Vegetația și fauna ei luxuriantă fac ca aici să se perinde săptămîină după săptămîină, vînători, pescari amatori, turiști din toată țara. Dar Delta mai înseamnă și o lecție despre puterea omului asupra naturii. Planul de amenajare a acestei zone a apelor și stufului poate stîrni admirația oricărui turist care a pus piciorul pe un grind din Deltă. Cînd poposești la spațiile și bine amenajatele cherhanale, cînd vezi satele pescărești electrificate, cînd vezi magazine și cămine culturale moderne, cînd vezi ce s-a putut face pe peticul de pămînt de la Maliuc și cînd întîlnești la tot pasul vasele purtînd inscripția TAVS, care transportă stuful de aici tocmai la Brăila, nu poți să nu lași pentru o clipă pitorescul de o parte și să te cufunzi, împreună cu ghidul, în tot felul de calcule economice. Delta va furniza industriei de celuloză 700.000 de tone de stuf anual. Dacă din toată producția de 200.000 de tone de celuloză, cîte se vor produce anual la Brăila în etapa finală, s-ar fabrica hîrtie, s-ar putea acoperi cu ea o suprafață de 167.000 de hectare. Convertite în stofe sau costume, cele 50.000 de tone de celofibră, care vor fi produse tot în etapa finală, înseamnă 150—200 de milioane de metri pătrați de stofă, adică vreo 50 de milioane de costume. Sînt „mici curiozități” care tîlmăcesc, în limbajul lor agreabil, o bogăție uriașă. Și Delta abia și-a dezvăluit adevăratul tezaur. Cine știe ce va mai pune în valoare aici știința, cercetînd cu mîgală printre firisoarele de apă și plaurii ei!

N. VĂLMARU

Remorchere la încărcatul stufului

Apus de soare în Deltă

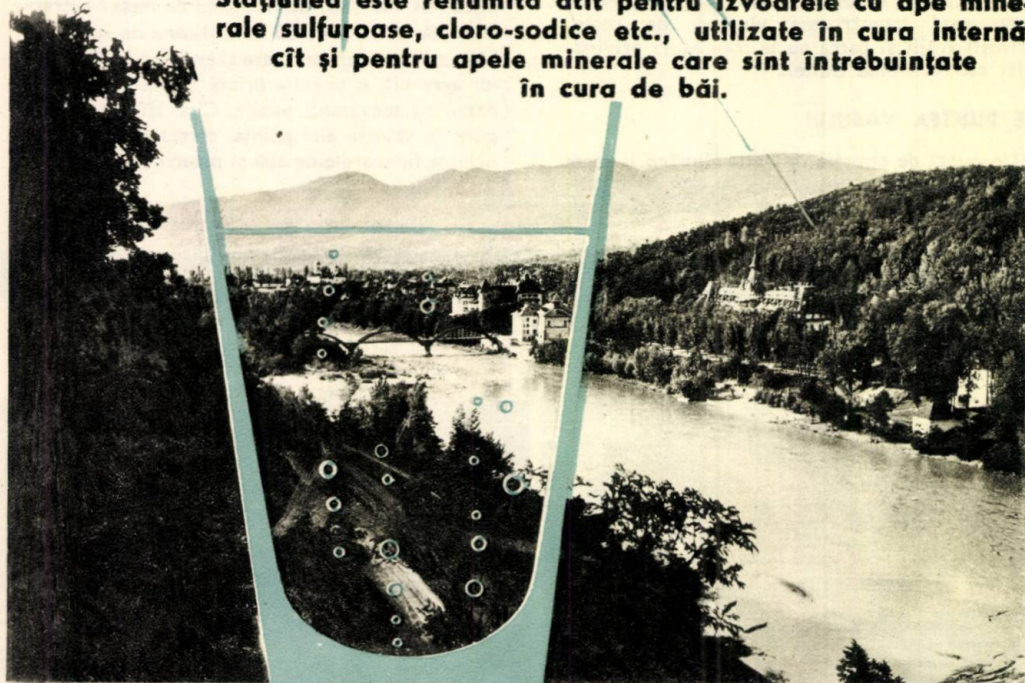
Călimănești

Căciulata

Stațiunea Călimănești—Căciulata este situată pe malul drept al Oltului, într-unul din cele mai frumoase și pitorești locuri ale regiunii subcarpatice, în imediata apropiere a munților Cozia care o feresc de curenți, cu un climat plăcut.

Cazarea se face în vile spațioase, atrăgătoare, bine încălzite și iluminate, cu tot confortul necesar.

Stațiunea este renumită atât pentru izvoarele cu ape minerale sulfuroase, cloro-sodice etc., utilizate în cura internă, cât și pentru apele minerale care sînt întrebuințate în cura de băi.

POSSIBILITĂȚI DE TRANSPORT AVANTAJOASE

● Turiiții în grupuri organizate de O.N.T. „Carpați” beneficiază de 50% reducere pe C.F.R. la trenurile de persoane, pentru călătorii dus-întors, sau în circuit, dacă sînt minimum 15 persoane, sau se plătesc taxele pentru acest număr. În cazul cînd, pe unele porțiuni, călătoria se face cu alte mijloace de transport (auto, fluviale, maritime) sau pe jos, taxele se calculează numai pentru parcursul efectuat cu trenul.

● Turiiții organizați în grupuri mari beneficiază de o reducere de 67% din tariful trenurilor de persoane pentru călătorii dus-întors sau în circuit, dacă se plătesc în stația de plecare taxele pentru întreaga călătorie și dacă întrunesc numărul minim de persoane prevăzut în tabloul de mai jos, sau se plătesc taxele pentru acest număr.

Distanța kilometrică simplă

Numărul minim de călători

10— 240	300
241— 450	360
451— 770	440
771— 990	510
991—1260	580
1261—1500	650

● Turiiților individuali, care merg la cabanele turistice prin O.N.T. „Carpați”, li se acordă o reducere de 50% din tariful trenurilor de persoane. Această reducere se acordă pe bază de bilete de călătorie turistică prin O.N.T. „Carpați”. Biletul este valabil pentru o călătorie dus-întors. Pentru înapoiere poate figura pe bilet altă stație de plecare decît stația de destinație la ducere. Ruta la înapoiere, de asemenea, poate fi alta decît la ducere.

● Pentru călătoria în trenurile accelerate sau cu regim de rezervare de locuri, turiiții sînt obligați să-și procure suplimente de tren accelerat și tichete pentru rezervarea locului.

Durata de valabilitate a biletului de călătorie turistică este de 31 de zile.

Sistemul biletelor turistice cu 50% reducere se extinde și pentru cei care pleacă la stațiunile de odihnă și tratament la munte sau pe litoral.

● Se acordă de asemenea reducerea de 50% din tarif la autobuzele I.R.T.A. pentru călătorii ce pleacă prin O.N.T. „Carpați” în stațiunile balneoclimaterice. Această reducere este valabilă pentru călătoriile individuale.

De asemenea, se acordă reduceri substanțiale (peste 50%) pentru grupurile de turiști care participă la excursii și călătoresc cu autobuzele I.R.T.A.

● Turiiții organizați beneficiază de reduceri și la călătoriile cu vasele NAVROM, după cum urmează:

Grupuri de 10—30 persoane — 20% reducere

Grupuri de 31—60 persoane — 30% reducere

Grupuri mai mari de 61 persoane — 40% reducere

Dacă taxele se plătesc la plecare, atît pentru dus cît și pentru întors, reducerile sînt următoarele:

Grupuri de 10—30 persoane — 25% reducere

Grupuri de 31—60 persoane — 40% reducere

Grupuri mai mari de 61 persoane — 50% reducere

În cazul cînd un grup este compus dintr-un număr mai mic de călători decît minimumul prevăzut de tarif, reducerea poate fi acordată dacă taxele se plătesc pentru minimum de persoane prevăzut mai sus.

● Vînătorii și pescarii amatori, în grupuri compuse din cel puțin 3 persoane, beneficiază de 50% reducere din tarifele normale ale clasei a II-a pe vasele NAVROM, astfel: vînătorii între 1 octombrie și 30 aprilie, iar pescarii între 1 februarie și 31 martie sau 1 iunie și 30 noiembrie.

● La cererea colectivelor de turiști, se pot organiza excursii pe diverse itinerarii și cu durată diferită, cu vase speciale.

PE VALEA DÎMBOVIȚEI, LA CETĂȚENI

Turistul venit în Cîmpulung Muscel — oraș datînd de la mijlocul sec. XIII, cel mai vechi din Țara Romînească, prima capitală, pînă în 1368, a statului feudal muntean încheiat — își urmează desigur, în mod obișnuit, drumul, urcînd munții prin Dragoslavele la Rucăr, Dîmbovicioara — și după vreo 50 km de cale în serpentine și măreț peisaj carpatin, atinge Branul, coborînd în cîmpia Țării Bîrsei, pînă la tovarășul de viață al Cîmpulungului, vecinul de strînsă legătură și întimplări comune, rămase mărturisite pe înfloriturile hrisoavelor: pînă la Brașov.

Dacă însă, curînd la ieșirea din Cîmpulung, același turist, prin derogare de la regulă, și-ar schimba drumul și de la „costița Nămăieștilor” — satul ce cuprinde mănăstirea săpată în stîncă și casa memorială cu mărturii despre viața creatorului „Noptii de mai” și a savuroasei „Balade a chiriașului grăbit”: poetul Gh. Topîrceanu — ar coti spre dreapta, ar coborî un timp de-a lungul Argeșului și ar tăia perpendicular cîteva dealuri, s-ar drumeți, statornic, de-a lungul rîului Dîmbovița, urmîndu-l spre miazăzi, în direcția Tîrgoviștei.

Pe acest drum, pe o distanță de circa 20 km de la Cîmpulung, priveliștea se desfășoară de-a lungul cursului superior al Dîmboviței — prin sub-Carpații Getici — coborînd treptat muscelele ce au atras și denumirea cuprinsului întreg.

Către Stoenesti însă (așezare cu activitate intensă, cu marele complex forestier, crîmpei din viața nouă a construcției socialiste), vecinătățile încep iarăși să-și ridice fruntea, să îngusteze rîul, întocmai ca spre izvoarele sale din munți, și să-l facă și mai prezent, prin cursul devenit acum mai vijelios, cu sonorități crescînde, ce-i mărturisesc, parcă mai mult, limpezimea involburată de spume.

La Bădeni, drumul mereu paralel cu apa, în imediata apropiere a acestuia, îți arată, pentru scurt timp, o lățire neobișnuită a albiei, la confluența cu valea Bădeanca, riulețul cu capricii de torent.

Aci, pe malul stîng, se ridică, scăldată și de Dîmbovița și de Bădeanca, o înălțime masivă, ca un pînten în albia desfășurată, cu o adevărată terasă deasupra: este platoul Mălaiștei, ce păstrează încă, avînd patru laturi, cu trei porți, una din taberele — în palisadă — ale lui Mihai Viteazul, venit aici în refacere, în sfîrșitul de august al anului 1595, după zdrobirea cîmpitorilor otomani la Călugăreni.

Deodată, însă, priveliștea se transformă brusc: albia rîului devine iarăși gîtuită și după o cotitură turistul constată, pe neașteptate, profilată pe orizontul apropiat, cea mai tipică imagine de munte: pe ambele părți ale Dîmboviței, de abia la 10—12 metri de maluri, se ridică masivele muntoase drepte și înalte pînă la 200 m deasupra nivelului șoselei, cu povînișuri repezi și în tonalități de culoare, de la verdele întunecat sau puțin mai deschis al pădurilor de altitudine, la cenușiul sever al stîncilor încremenite.

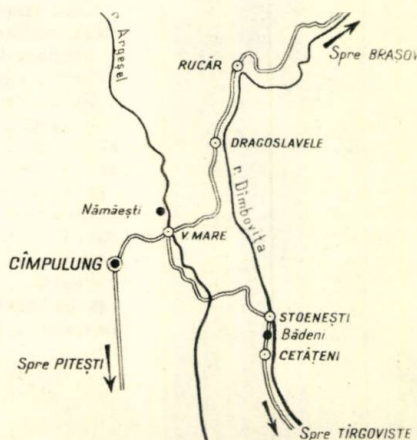
Apropierea nu face decît să mărească surpriza. Drumul s-a îngustat și mai mult, atmosfera s-a răcit simțitor, iar în stînga și în dreapta apei — tot mai clocotitoare — se ridică acum, cînd drept ca peretele, cînd în terase, munți de piatră sură.

Din dreptul unei văi, deschisă — în stînga apei: Valea lui Coman, imaginea începe acum să te lase să mai respiri; munții consimt să se mai distanțeze, cîteva zeci de metri de malul, stîng în special, al Dîmboviței, făcînd loc unor succesiuni de terase cu iarbă, dar străjuindu-le și mai departe, aplecați amenințători asupra-le, cu aceleași forme bizare, stînci masive de un cenușiu metalic punctate cu vegetație rară și doar cu vîrfurile împădurite.

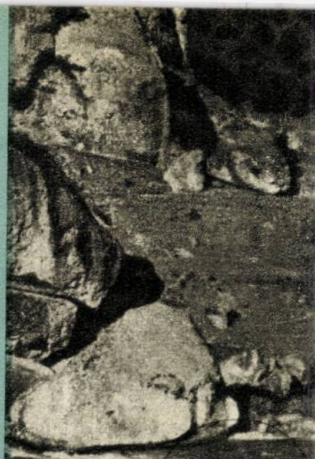
Locul, în ansamblu, apare acum ca o căldare uriașă, pe o distanță de circa 500 m, pînă la altă vale perpendiculară pe malul stîng al apei: Valea Chiliilor.

Ne aflăm în punctul Cetățuia, la puntea suspendată, aruncată îndrăzneț peste o stîncă uriașă din mijlocul apelor înspumate ale Dîmboviței și de unde începe comuna Cetățeni.

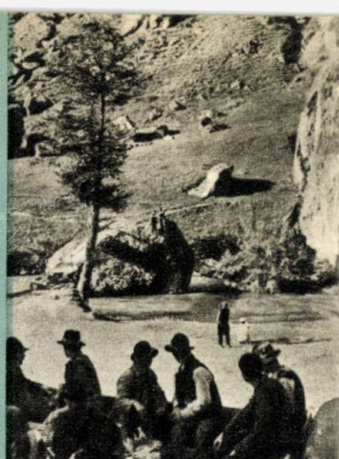
Aci, în măreția sălbatică — și poate mai mult ciudată — a acestui loc, pe șoseaua

Terasă din așezarea dacică de la Cetățeni

„Puntea” peste Dîmbovița, la Cetățeni

Cîmpulung—Tîrgoviște, n-ar crede nimeni că a fost cîndva — acum 23 de secole — o nevănuț de întinsă, tumultuoasă și ridicată viață omenească, ale cărei mărturii materiale sînt scoase astăzi la lumina zilei, după atîta vreme.

Datorită grijii permanente pe care o poartă partidul și guvernul culturii în genere, sectorul cercetărilor științifice arheologice cunoaște, astăzi, o dezvoltare fără precedent în patria noastră. Această preocupare a dat roade și în locul în care ne aflăm, plin de măreția naturii, oferind turistului și emoția vieții desfășurate aci, acum 80 de generații, de către geto-dacii secolelor III-I înaintea erei noastre.

Căci a fost, într-adevăr, aci, o puternică așezare dacică, un „emporium” — depozit pentru schimbul de mărfuri, o „dava” de proporții desfășurate ale unui adevărat polis: oraș antic, poate Netidava sau Zusidava, cele menționate de geograful alexandrin din sec. II e.n. Claudiu Ptolomeu, ca existente prin părțile noastre, și pe care săpăturile arheologice le scot astăzi la lumină.

Dacă legăturile strînse ale triburilor dacice cu lumea antică elenistică din arhipelag, sînt atestate concret prin numeroasele amfore cu ștampile de magistrați eponimi, vase speciale pentru păstratul lichidelor, importate din insulele Thasos, Cnydos și Rhodos, cu vinul generos al sudului și cu untdelemnul măslinilor de pe țărmul Mediteranei, în același timp oglinda istoriei reînviată reflectă și imaginea tragică a maselor exploatate de către orînduirile începuturilor societății sclavagiste de atunci.

Dacă privirea turistului caută sus, pe cea mai ridicată terasă a stîncilor, ce pornesc din vale de pe țărmul stîng al apei, vede iarăși, cu mirare, proiectate pe fundalul cerului, profiluri din construcțiile multiseculare ale Cetățuii. Într-adevăr, viața generațiilor și-a succedat curgerea neoprită și după drama dacică.

Străvechea cale a Dîmboviței, îngustată aci de cleștele granitic al formelor de relief generate de frământările continue ale

scoarței, a cunoscut și migrația tătarilor din 1241. Aceștia și-au lăsat aci, vizibil pînă astăzi pe stîncile din fața noastră, marcajul lor itinerar: tridentul, furca lui Neptun cu trei colți și de astă dată cu o coadă curbă și alte semne bizare, aproape astupate de mușchiul verde-cenușiu al timpului scurs.

Cavalerii, în armuri și cruci papistase ale ordinului cavalerilor de Malta, săpate pe aceleași stînci, ne reamintesc de mercenarii apuseni, de etapa formării statului feudal al Țării Românești, în sec. XIV, de prima armată populară de țărani și ciobani conduși de Basarab I, care a zdrobit la Posada, în 1330, cătușele vasalității față de regele feudal Carol Robert.

Din această epocă este și schitul săpat în stîncă, sus pe înălțime, din incinta complexului cetății feudale.

De sus, de la aceste mărturii ale cetății lui Negru Vodă, cum i-a rămas numele, prăpăstii fără fund apără toate împrejurimile, iar privelistea prinde panglica argintului viu al Dîmboviței din abis, spre nord, către coșurile fumegînde ale complexului forestier Stoenеști, iar spre sud se ghicește, cu scăderea treptată a muntelui, filatura „Musceleanca” cu hărnicia muncitoarelor ce dau patriei firele de aur alb.

Emoțiile neprevăzutului drumeției, încîntarea ochilor, fermecați de grandioarea ciclopică și îndrăzneala sălbăticiiei stîncilor, multe prăbușite în apa înspumată, dar cristalină și cu sclipirile păstrăvilor stropiți cu pete roșii, răsplătesc din plin osteneala turistului. Dar și evocările istorice sînt satisfacțiile obținute de cei ce trec prin Cîmpulung și-si planifică o zi și pentru Cetățeni din valea Dîmboviței, cu Valea lui Coman și a Chiliilor, cu Cetățuia din vîrf și cu acest cuib de vulturi, dacic, mai puțin accesibil stăpînirii sclavagiste a Romei, unde și-au trăit viața înaintașii noștri de acum 23 de veacuri.

FLAMINIU MÎRTU

ASCENSIUNEA MUNTelui POPOCATEPETL ÎN ANUL 1522

Până la sfârșitul secolului al XVIII-lea, când cucerirea Mont-Blancului deschide drumul unui nou sport, alpinismul, ascensiunile munților înalți au fost foarte rare.

Înspăimântați de „duhurile rele” cu care religiile populaseră asprele regiuni muntoase, oamenii nu îndrăzneau să depășească zona pădurilor în care găseau vinatul necesar traiului. De altfel, în munții înalți ei nu găseau posibilități de trai, ci doar vânturi puternice, ploi torențiale, ierni aspre și de multe ori veșnice, pericole la fiecare pas, toate contribuind la amplificarea fricii propagate de superstițiile religioase.

Din când în când apar totuși îndrăzneți. Împinși de curiozitate, sau de nevoi, ei înfruntă misticismul și greutățile munților, realizând ascensiuni care uimesc. Pe aceștia istoria alpinismului îi socotește precursori și nu uită niciodată să-i amintească în capitolul introductiv în care se tratează despre primele relații ale omului cu muntele.

Pe aceste file ale începutului este scrisă și isprava unor ostași din armata lui Cortez, cotropitorul Mexicului, care în 1522 întreprind o ascensiune a muntelui Popocatepetl, stabilind — din câte se cunoaște pînă acum — un record de altitudine ce nu va fi depășit cîteva secole.

Popocatepetl este un munte vulcanic, în activitate, care se ridică cu 5452 m deasupra nivelului mării. El se află doar la 12 ore de orașul Mexico, capitala ținutului și este al cincilea vîrf al Americii de Nord. Ascensiunea a fost inițiată chiar de Cortez, îngrijorat de epuizarea pulberii necesare tunurilor cu care se străduia să „civilizeze” pe băștinaii. Socotind că sulful necesar fabricării pulberii va putea fi scos din craterul vulcanului, el convinge pe un curajos luptător al său, Mon-

tano și pe artileristul Messa, — bineînțeles cu ajutorul unor promisiuni de mari recompense — să facă încercarea. Și aceștia pornesc, însoțiți de încă doi spanioli, Penalosa și Juan de Lairos, și de cîțiva indieni.

Istoricul spaniol Herrera (născut în 1695), care povestește isprava, arată că cei patru îndrăzneți au sosit în satul Amecamec, aflat doar la două mile de vulcan, urmați de circa 40.000 de indieni, curioși să vadă ascensiunea. Imediat după prînz, în timp ce indienii se instalau la poalele muntelui, grupul lui Montano, îmbrăcat în piei de capră și avînd ca bagaj două păături mari necesare înnoptării, a început ascensiunea. Noaptea i-a surprins după ce parcurseră un sfert din panta muntelui. Cum frigul se făcea simțit, ei și-au săpat o gaură în pămînt pentru a se adăposti sub păături. La 40 de centimetri adîncime, ei au însă surpriza să dea de o căldură puternică și de un miros pătrunzător de sulf. Speriați de această descoperire, ei au, totuși, curajul să reziste cîțva timp în această groapă, căci frigul de afară este și mai neplăcut. Către miezul nopții situația devenind insuportabilă, ei se hotărăsc să continue drumul. Terenul alunecos și întunericul făceau urcușul dificil. Unul din călători cade într-o rîpă de cca. 13 metri și n-a lipsit mult ca să dispară complet. Cu ajutorul unei frînghii cu care s-a legat pe sub brațe și cu prețul unor eforturi disperate din partea lui și a tovarășilor, accidentatul a fost scos din rîpă. Întîmplarea i-a convins pe toți că trebuie să aștepte răsăritul soarelui, lucru pe care l-au făcut, deși frigul era atît de puternic încît picioarele le deveniseră insensibile.

O dată cu zorile și-au reluat drumul. Curînd, o piatră arzînd vine să-i avertizeze pe îndrăzneți

Fără cuvinte

Desen de GH. CHIRIAC

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

● Savantul sovietic Andrei Kapița a întreprins, la stațiunea Mirnîi din Antarctica, cercetări pentru măsurarea icebergurilor. Cunoașterea mărimii ghețarilor este foarte importantă pentru navigație deoarece anual se formează cca. 7500 de astfel de munți de gheață, 4—500 dintre aceștia coboară sub cea de a 40-a paralelă nordică, dincoace de insula Terra Nova, spre sud, primejduind circulația vapoarelor în Atlanticul de Nord, acolo pe unde există cel mai intens trafic maritim de pe suprafața globului.

● La Norosibirsk, în Siberia apuseană, a fost construită cea mai mare

bibliotecă tehnico-științifică din lume. Ea are un fond de cărți de specialitate de 10.000.000 volume. În cele 16 săli de lectură pot studia simultan 1300 de persoane.

● 3690 km, dintre care 3550 navigabili: aceasta este lungimea fluviului Volga. Bazinul său are o suprafață de 1.380.000 kmp. Cei 70 de afluenți ai Volgăi totalizează peste 10.000 km cai de navigație.

● Într-una din galeeriile minei de sare din Wieliczka (R. P. Polonă) a fost amenajat un original „sanatoriu” pentru bolnavii de astmă. Aerul pur și rece, cu particule

de sare, produce o rapidă vindecare în această boală.

● Cea mai scăzută temperatură înregistrată vreodată pe pămînt a fost notată în august 1960 la stațiunea de cercetări polare „Vostok” din Antarctica: minus 88,3 grade Celsius.

● Peste cîțiva ani întregul litoral caucazian al Mării Negre se va transforma într-un șir neîntrerupt de stațiuni balneoclimaterice. Stațiunea Soci va fi destinată exclusiv tratamentelor. În schimb, vor fi construite nu mai puțin de 9 stațiuni de odihnă, care de care mai atrăgătoare: Adler, Dagomls, Loo, Golovinka, Lazarevskaja, Ase, Magri, Sepst și Ghizel-

că vulcanul nu doarme. Ei nu se gîndesc însă la pericol, ci profită de oprirea pietrei în apropierea, lor pentru a se încălzi. Puțin mai sus, epuizat de efort, cel ce căzuse în rîpă leșină. După ce-l readuc în simțiri, ceilalți îl părăsesc, promițându-i să-l caute la întoarcere. La ora 10, cei trei „alpinisti” ajung pe vîrfurile vulcanului. De pe marginea craterului, ei îi pot distinge bine fundul care clocotește ca un uriaș cazan, la 150 de metri mai jos. În căutarea unui loc accesibil pentru coborîre, ei înconjură craterul, dar peste tot pantele sînt atît de dificile și periculoase, încît încep să regretre că au primit să execute această misiune dificilă. Pînă la urmă se decid să tragă la sorți pentru a afla cine urmează să coboare primul. Sorții îl indică pe Montano. Pus într-un sac de piele de capră, cu o sacoașă în mînă, el este coborît cu ajutorul frînghieii vreo 25 de metri. În grabă, el umple sacoașă cu sulf și este scos afară. De șapte ori repetă această aventură, pînă cînd face o provizie de cca. 100 kg de sulf. La rîndul lor, Juan de Lairos și Mesa coboară de cîte 2 ori. Socotind că cele 150 kg adunate sînt suficiente, ei renunță să mai continue acest joc cu moartea și se îndepărtează rapid de craterul în fundul căruia nu puteau privi fără să se cutremure de spaimă.

Dar greutățile nu s-au terminat, căci drumul la înapoiere prezenta la tot pasul pericole chiar pentru un om neîmpovărat. În urma unei recunoașteri, Montano, nedescoperind nici o urmă de potecă, sau un loc mai sigur, propune să efectueze coborîrea de-a coasta, dînd mereu ocol vulcanului. Deși astfel drumul se lungia considerabil, ceilalți sînt de acord și, încărcăți cu sacii de sulf, pornesc la vale, ocolind cu multă grijă rîpele care-i pîndeau la tot pasul.

Pe porțiunile mai netede, se așezau pe spate și, ținînd pe piept încărcăturile, se lăsau să alunece pînă la un prag care-i ajuta să se oprească. Nu de puține ori au fost însă nevoiți să se întoarcă, pentru a căuta un alt drum.

Maniera aceasta de a coborî, înconjurînd mereu conul vulcanului, i-a ajutat pe cei trei îndrăzneți să-și regăsească tovarășul abandonat la urcuș. Bucuria acestuia a fost fără margini. După o pauză pentru odihnă, coborîrea a fost reluată și, pe înserat, cei patru au ajuns la poalele muntelui unde mulțimea de indieni îi aștepta curioasă.

Aici au fost întâmpinați cu multă bucurie de garda care-i însoțise la venire. Li s-a dat să mănînce și să bea, căci trecuseră mai bine de 24 de ore de cînd nu mai pusese nimic în gură. Fiecare a fost pus apoi pe cîte o brancardă și, purtați pe umeri ca mării seniori, au pornit spre oraș. Un mare număr de indieni urmau cortegiul, căutînd fiecare să fie cît mai aproape ca să vadă figurile acestor curajoși care săvîrșiseră o faptă extraordinară, cum nu se mai văzuse și nici nu se mai auzise pînă atunci.

Ei au parcurs astfel 6 leghe, pînă la o lagună unde s-au suit într-o barcă continuîndu-și drumul, însoțiți de un mare număr de ambarcații.

Vestea succesului înregistrat de mica expediție a precedat-o, și însuși Cortez i-a întâmpinat pe învingători înaintea intrării în oraș. El i-a îmbrățișat cu recunoștință și le-a promis mari recompense, fără a neglija să arate indienilor, amici și inamici, că nimic nu este imposibil pentru „castilieni”.

Din sulful adus, după curățire, au putut fi folosite peste 130 kg la fabricarea pulberii necesare armatei cotropitoare a lui Cortez.

Dar dacă din această pulbere nu a putut rezulta nimic bun, ascensiunea celor patru îndrăzneți, pe un munte de 5452 m, în anul 1522, rămîne o ispravă demnă de menționat în istoria alpinismului.

De altfel, ea reprezintă un record de altitudine, care nu va fi depășit decît în secolul al XIX-lea, deci după 400 de ani, cînd alpinismul începe să ajute omul în cucerirea celor mai înalți munți.

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

Dere. Fiecare dintre ele va putea primi simultan 5000 de oaspeți.

● Un nou și interesant obiectiv turistic elvețian: arhiva — muzeu Thomas Mann. Aci se află 597 de manuscrise și 2613 scrisori ale marelui scriitor, precum și camera sa de lucru cu o bibliotecă de peste 5000 de volume.

● Pe locul unde se afla, în vechime, orașul Horasan, în centrul Asiei, arheologul sovietic Mihail Masan a descoperit ruinele celei mai vechi moschei din lume: moschea Dîmna din sec. VII.

● Pînă la terminarea turnului de televiziune din Moscova, care va avea o înălțime de peste

500 de metri, cea mai înaltă clădire din lume este Empire State Building din New-York (380 m). Urmează, în ordine: Universitatea Lomonosov din Moscova (313,50 m), turnul Eiffel din Paris (300 m), pagoda din Rangoon (170 m), catedrala din Köln (158 m), catedralele din Ulm și Rouen (151 m) și piramida lui Keops (146 m).

● Urșii albi sînt pe cale de dispariție în nordul Canadei. Motivul? Eschimoșii îi extermină pentru a le vinde blănușile turistilor, în special americanilor, amatori de „suveniruri” rare...

● Primul pod cehoslovac din materiale prefabricate a fost dat în

exploatare la Sereď. Podul, care trece peste rîul Vah, are o lungime de 360 m și se compune din 6 arce. Construcție unică în genul său, podul de peste Vah a fost vizitat pînă acum de numeroși tehnicieni și constructori din Uniunea Sovietică, R. P. Ungară, R. P. Polonă, R. D. Germană, Italia și Suedia.

● În pădurea Bialoweza (R. P. Polonă) se află un stejar în vîrstă de 800 de ani. Cum el amenință să se prăbușească, i-a fost creată o temelie de beton care, după afirmațiile specialiștilor îl va ajuta să mai trăiască cel puțin 100 de ani.

— Curios! Ca să înoți trebuie să dai din mîini, or dacă dai din mîini, cum mai ții cartea?!

Desen de F. GHENĂDESCU

CEL MAI INTERESANT LOC DIN LUME

Am văzut ceva locuri, ceva sisteme de turism, ceva ghizi, iar astăzi aş vrea să vă spun câteva cuvinte despre cel mai interesant loc dintre toate.

Am văzut ghizi americani, care se caracterizează printr-o minuție extrem de mare; orice loc turistic ai avea de vizitat în S.U.A., îl găsești gata inventariat în scris, cu toate amănuntele: la Empire State Building de pildă, există prospecte care îți indică pină și greutatea clădirii, iar o firmă lângă casa de intrare indică gradul de vizibilitate, în așa fel încît în zilele cînd nu se vede bine, să nu mai cumperi bilet și să nu mai sui pină sus, la etajul 102, în caz că nu-ți convine.

La polul opus mi s-a părut a fi stilul ghizilor francezi, care pun accentul nu atît pe informație — știind că bietul călător nu poate înghiți orice cantitate de date — ci pe zîmbet, politețe, atmosferă. La cei americani simți că glumele au fost de mult pregătite de către un profesionist rutinat; francezului însă îi mai scapă cite una pe care o simți improvizată. În Turcia am văzut un ghid care căuta să explice jenat de ce doamnele și în general nimeni nu poate vizita locul unde fuseseră haremurile sultanilor, iar la Roma o doamnă bătrînă părea o caricatură ambulantă: într-adevăr, biata femeie uitase de toată măreția Romei antice și toate explicațiile ei sunau foarte ciudat. Cînd am ajuns în dreptul unei statui celebre, în loc să amintească numele sculptorului și detaliile artistice mai importante, ne-a spus că în burta călărețului ar putea lua masa 24 de persoane; în altă parte a indicat greutatea statuii, la alt monument s-a referit exclusiv la o anecdotă din viața imperatorului respectiv; se vedea că de ani și ani biata femeie, tot conducînd americani bogați și fără cultură și tot satisfăcînd curiozitatea lor cam statistică și utilitară, uitase că monumentele istorice au și o semnificație istorică și una artistică și una culturală. Dimpotrivă, în Grecia unii ghizi erau atît de tari în istorie și mitologie, că numai cu greu omul fără studii de specialitate putea să-i urmărească. Există apoi și colțuri ale lumii unde recunoști fără nici un ghid, cu emoție, locurile unde s-au scris cele mai hotărîtoare pagini ale istoriei contemporane; e vorba, desigur, despre Uniunea Sovietică.

Și tabloul pe care-l oferă turiștii e destul de amestecat: aici vezi oameni ai muncii, în alte părți vezi oameni bogați, aproape toți în vîrstă, pentru care contează numai pitorescul exterior și care se fotografiază numai ca să lase moștenitorilor cite o poză excentrică și banală totodată: uite-l pe unchiul Robert pe o cămilă, uite-o pe tanti Patricia într-o gondolă. De îndată ce se anunță evenimente dramatice și neplăcute — americanii ocupă Libanul, englezii ocupă Kuweitul, francezii se bat la Bizerta și dezlănțuie o nouă ofensivă singeroasă în Algeria — unchiul Robert și tanti Patricia fug imediat în altă parte a lumii și înjură supărați; înjură însă așa, în general, fără să protesteze împotriva politicii guvernului lor; se duc la ambasadă și întreabă unde ar putea găsi un loc mai liniștit, să se fotografieze pe o cămilă sau dînd pomană unor băștinași plini de pitoresc prin mizeria ce se vede pe ei.

Nu de mult am fost la Casa de ajutor reciproc a pensionarilor din raionul Stalin. M-a primit un om cu părul alb, dar cu tenul bronzat și ochii verzi plini de tinerețe.

— Cînd am ieșit la pensie, am simțit deodată că îmbătrînesc. Dacă nu lucrezi, simți că ba te doare aia, ba ailaltă, pînă te îmbolnăvești de-a binelea. Aici, la Casa de ajutor, la fel: veneau niște bătrînei și niște bătrînici să asculte conferințe, se gîndeau la bolile lor și picoteau pe la mijlocul conferinței. M-am gîndit ce e de făcut. Într-o zi am întrebat pe unul: — Ascultă, ce-ai zice dacă în loc să ascultăm conferința asta despre construcțiile noi, am porni-o la plimbare, să le vedem cu ochii noștri?

Omul, care nu trecuse de 70 de ani, mi-a răspuns: Eu aş merge, dar vezi, n-ai cu cine. Sînt mulți bătrîni.

M-am dus la O.N.T. Carpați:

— Am vrea să organizăm o excursie cu niște pensionari din București.

— Din București? Și ce vă interesează: Valea Prahovei? Marea?

— Nu, am zis eu, Bucureștiul. Și vă rog să nu ne dați orice fel de mașină, ci numai un autocar din acelea pentru străini, și un ghid din aceia care merg pentru străini; să nu ne socotească bucureșteni care știm tot, să ne explice toate ca și cînd le-am vedea prima oară în viața noastră.

Douăzeci și patru de bătrîni, între care cinci trecuți de 80 de ani, s-au prezentat la „postul de luptă”. Oamenii aceștia altminteri nu prea s-ar fi mișcat de la ei de acasă. Cînd au văzut piața palatului și a gării de nord, mulți au început să plîngă. Cel mai mult i-au impresionat mahalalele: nu le mai recunoșteau, fiecare avea amintiri, fiecare voia să povestească ceva. Explicațiile ghidului — o fată drăguță și dezghețată — se încrucișau cu amintirile lor.

— Acum pot închide ochii liniștită, mi-a spus o tinerică în vîrstă de 86 de ani.

— Nu se poate draga mea: mai ai de văzut litoralul, Valea Prahovei și o grămadă de locuri. N-ai voie să-i închizi fără aprobarea noastră.

La excursia următoare, pe același traseu, s-au prezentat și mai mulți pensionari, ba spre mirarea mea și cîțiva care fuseseră și data trecută.

— Am vrut să mai văd odată orașul meu, mi-a spus unul. Dom'le, am văzut multe locuri, dar zău dacă nu-i ăsta cel mai interesant loc de pe lume. Că vezi lucruri pentru care ai trăit și ai muncit, vezi unde or să trăiască ai tăi după ce tu o să închizi ochii. Dar ascultă, dragă, fiindcă veni vorba, unde-i fata aceea care a fost data trecută cu noi? Parcă explica mai bine.

Deși umblam a doua oară pe același traseu, tot drumul l-am făcut cu ochii umezi. O femeie a văzut că dispăruse o casă veche unde căpătase reumatismul care-a chinuit-o toată viața. Altul a văzut un bloc pe locul unde îi fusese ucisă de bombe singura fiică. Erau între noi, ca să-ți spun drept, și cîțiva care pe la casa de ajutor cîrteau mereu; dar și lor le-a pierit graiul. Și clădirile, ale naibii, străluceau în soare de parcă le-ar fi uns cu ceva!

— Ei, am strigat eu, începem chiar acum înscrierile pentru Valea Prahovei.

Au ridicat cu toții mîna. După vreo două săptămîni, una din cele mai bătrîne membre ale noastre, în vîrstă de peste 90 de ani, se așeza zîmbitoare pe scaun la fereastră, să facă tot drumul acela, care nu e chiar atît de ușor. Tinărul ei fiu, în vîrstă de vreo 60 de ani, îi dădea mereu sfaturi cum să se poarte pe drum și îi desenase cu mîna lui un soi de hartă, ca să știe pe unde trece. Căci mă crezi? erau mulți care nu mai fuseseră niciodată pe acolo.

Am ajuns la iarbă verde. Văzînd autobuzul nou și falnic, figurile mirate ale pasagerilor, cite un tinăr se apropia de fereastră și întreba:

— Polonia?

— Nu, răspundeam eu mîndru, România!

★

Am redat, cam palid față de realitate, povestirea omului cu păr alb de la Casa de ajutor reciproc.

Zilele trecute, o rudă din provincie mi-a scris că și-a strîns ceva bani și vrea să se înscrie la O.N.T. Carpați pentru o excursie în străinătate. Mă roagă s-o sfătuiască care e cel mai interesant loc unde ar putea să meargă.

I-am răspuns că locuri interesante există multe și că aș putea eventual să-i dau un sfat, dar că aș vrea să știu mai întîi: ce are de spus nou despre orașul propriu? Cît de des îl vizitează? Are sentimentul că este explorator în propriul său oraș?

Acum aștept răspunsul. Întrebările mele i s-or fi părut poate nu știu cum. Dar spuneți dumneavoastră, n-am avut dreptate?

SERGIU FĂRCĂȘAN

În munții Balcani, iarna

„Înălțați-vă, Balcani...”

De mult, de mult, un curajos călugăr, cu traista pe umăr și toiagul în mână, a pornit dis de dimineasă în întimpinarea soarelui. Riul vijelios și cristalin îi arăta calea spre munții cei înalți. A străbătut călugărul păduri. A trecut pe lângă cascade. A urcat suișuri obositoare și în sfârșit a ajuns lângă lacuri albastre cu ape limpezi, în oglinda cărora se reflectau stînci înalte. Mult timp a privit călugărul la aceste frumuseți ireale și apoi a mas peste noapte pe mal. Din aceste lacuri izvorăște și curge la vale un riu limpede care înfrumusețează locul unde se află mănăstirea lui Ivan Rilski.

Poporul, care s-a născut și a crescut în munți, cu furtunile ce bîntuiau pe acolo și cu albastrul liniștit al cerului, cunoaște multe locuri pitorești din peisajul patriei sale. Nu există colțisor de vis pe pămîntul nostru, unde stăpînii și robii să nu fi ridicat palate sau colibe, pentru ca mereu să aibă în fața ochilor, orizonturile nemărgi-

nite, frumusețile pădurilor, ale munților, ale stepei.

În epoca Renașterii noastre s-au creat sumedenie de cîntece în care e vorba de bătrînii Balcani, de păduri de fag și de izvoare cristaline. Dorul de libertate al poporului și măreția falnicilor munți, au aprins în inimile bulgarilor nețărmurită dragoste pentru Balcani. Și astăzi, mii de turiști urcă spre vîrfurile semețe, ca să admire albastrul întins al cerului și unduirea îndepărtatelor dealuri. Pretutindeni răsună imnul turiștilor: „Înălțați-vă, aproape de cer, Balcani!”, scris cu o jumătate de veac în urmă de marele nostru poet Kiril Hristov.

Pe atunci turismul era la începuturile sale. Astăzi, oriunde te oprești, pe povîrnișul oricărui munte, vei vedea clădirile albe care adăpostesc baze turistice și hoteluri. La pasul Șipka, acolo unde se ridică un mare monument în memoria eroilor căzuți pentru libertatea noastră, a fost construit un hotel frumos și confortabil pentru turiști.

Pitoreștii Rodope oferă oamenilor, și iarna și vara, darurile sale. Vara — flori și ciuperci; iarna — mari cupole înzăpezite. Da, asemenea frumuseți nu întîlnești oriunde!

Iar de te urci pe Perelik, cel mai înalt punct din Rodope în fața ta se deschid necuprinsele depărtări dintre marea Egee și Balcani. La poalele Perelikului se cîntă cele mai frumoase melodii populare vechi, iar veșmintele țărăncilor sînt mai frumoase ca penajul păsărilor călătoare.

Cine n-a văzut munții iarna, acela nu-și poate închipui cu ce generoasă frumusețe va fi răsplătit. Iarna, cel mai frumos și cel mai vizitat este muntele Rila!

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

O NUNTĂ ÎN PEȘTERĂ

Nu! Nu este vorba de o nuntă din timpuri străvechi, o nuntă între oamenii cavernelor! Nunta aceasta a fost organizată de un speolog italian, B. Franceschini, într-o peșteră din munții Dinarici. Mireasa, ca și cei 40 de invitați, au fost nevoiți — printre altele — să coboare pe o coardă, 50 de metri, pentru a ajunge la locul unde s-a celebrat originala nuntă. Nu știm, însă, cum au ajuns la suprafață eroii acestei întîmplări, după terminarea zaiafetului!...

...ȘI TOTUȘI E ADEVĂRAT

Într-o recentă decizie a autorităților din Uganda se poate citi: „Începînd de astăzi, oile, vacile, șerpii boa, crocodilii,

porcii sălbaticii și viperele sînt socotiți animale domestice. Lei, leoparzii, rinocerii, vulturii și gorilele sînt animale sălbatice și nu mai trebuie considerate animale domestice. Orice abateri va fi pedepsită”. Fără comentarii!

AMERICANII DESCOPERĂ... AMERICA

Funcționarii însărcinați cu efectuarea ultimului recensămint al populației în statul Florida (S.U.A.) au făcut o descoperire, ca să spunem așa, senzatională. Au constatat că există în acest stat trei sate de indieni care nu figurau în nici unul din recensămintele anterioare, deși se aflau în acele locuri de 120 de ani. Indienii, aparținînd ramurei Seminoliilor, fuseseră aduși aici pe la

jumătatea secolului trecut. Cum oficialitățile nu le-au arătat nici o... solitudine, indienii au preferat să rămîna izolați. Atît de izolați încît nimeni nu a mai știut de existența lor pe acele meleaguri.

GHIZII ÎN PERICOL?

Afluența extraordinară de turiști pe care a cunoscut-o Roma în anul Jocurilor Olimpice, a făcut să se resimtă o criză acută de ghizi. Pentru remedierea situației, s-a recurs, în preajma unor obiective turistice, la un ghid mecanic, avînd la bază un magnetofon. Vizitatorul introducea în aparat o monedă de 50 de lire, îl regla la una din limbile imprimată pe benzi și asculta o prezentare completă a monumentului vizitat. Sistemul bucurîndu-se de succes, unele

Pe schiuri poți străbate întreaga sa coamă — de la Belmeken pînă la Gianki (Grîncear), de la Kanari și pînă la lacurile Peștilor unde sînt mulți păștrăvi.

De la Vizel, peste Veden-ceal, către Kupa, de acolo la Govedarși sau la Malevișe — acest traseu muntos de iarnă, te inspiră și-ți îmbogățește sufletul. Dar cel mai frumos este Rila lîngă Kupa și Maleviș. Rila — este izvorul bogatelor și cristalinelor ape pe care le beau locuitorii Sofiei.

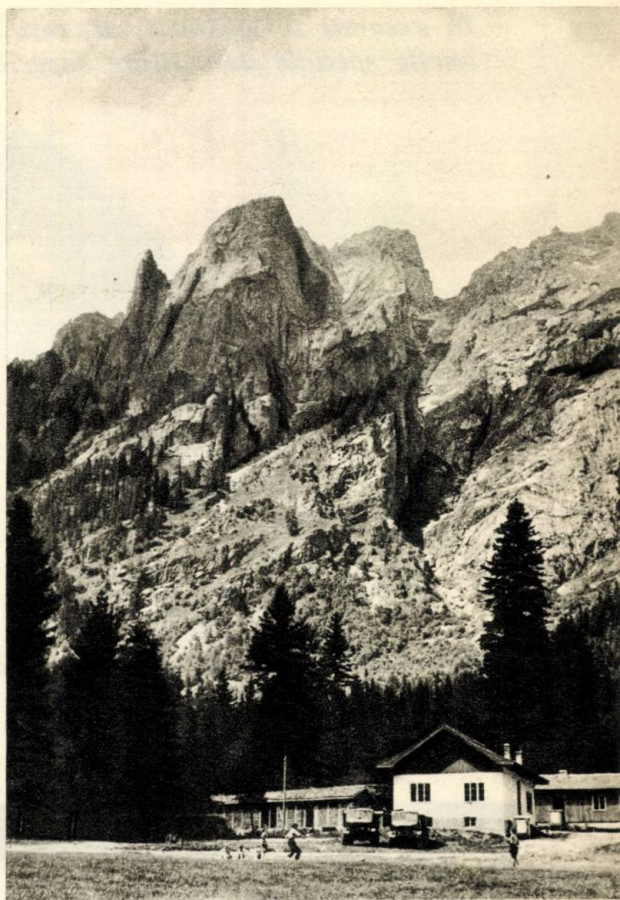
Dar ce pitoresc este Pirinul care se înalță parcă dintre culmi și albe piramide. Altul mai semeț ca el, nu găsești. Stînci albe și furtunoase vînturi, albastrul de azur al cerului... De nedescris este măreția legendarului munte.

Legende și cîntece spun că Pirinul este sălbatic și de netrecut. Dar acum, pînă la baza turistică Eltepe, iubitorii peisajelor muntoase pot ajunge în automobile. La poalele Pirinului, izvoare calde umplu bazinele cu ape tămăduitoare și bolnavii își părăsesc patul de suferință. După ce ai încercat puterea tămăduitoare a băii Guliina sau a apelor Dobreniște, străbateți munții și opriți-vă pe coasta sudică lîngă Markostino, acolo unde bolnavii aruncă cirjele.

Pirinul este puțin cunoscut și puțin umblat. Dar el ascunde neasemuite frumuseți!

Călătorule, ce străbați iarna și vara munții noștri, nu riști nicăieri să-ți pierzi viața! Pretutindeni — pe toate piscurile, la lacuri, în strîmtoarea văilor, te așteaptă noi baze turistice, unde vei găsi o odihnă plăcută. Aceste clădiri sînt înălțate pentru tine! Odihnește-te și apoi pornește din nou spre piscurile ce se înalță mîndru spre cer!

LAMAR

Silueta mărească a muntelui Rila

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

firme turistice vor să extindă sistemul și pentru turele cu autocarul. Magnetofonul ar fi acționat, în acest caz, de sofer, sau de un însoțitor de grupă fără calificarea ghidului și, deci, plătit cu un salariu mai redus!...

PRIMARUL ȘI CAMPINGUL

Gino Barbieri, primarul orașului Toril, situat pe malul lacului Garda, a suferit o categorică înfrîngere în ultimele alegeri comunale. Știi de ce? Pentru că a desființat terenurile de camping din vecinătatea orașului Toril. Amatorii de camping alegînd alte locuri, restaurantele, cafenelele, barurile și diferitele magazine din orașul Toril, au suferit pierderi im-

portante. Și atunci păgubașii... s-au răzbunat cu ocazia alegerilor comunale. Noul primar, Gino Bonetti, a dispus să se reînființeze vechile terenuri de camping. Om prudent!...

UN ALPINIST CENTENAR

Cel mai bătrîn locuitor de pe insula Man (situată lîngă coasta Angliei), Thomas Bridson, este totodată și cel mai bătrîn „alpinist” al Angliei. În decembrie, el a împlinit 101 ani, iar de la vîrsta de 80 de ani el face de ziua aniversării nașterii o ascensiune pe cel mai înalt vîrf al insulei Man: vîrfurile Snaefel de 620 m. După ultima ascensiune efectuată el a declarat: „Mi-a cam lipsit suflul. Dar mi-am revenit după un pahar de whisky și cîteva sandviciuri”.

CU BICICLETA ÎN LARGUL MĂRII...

Se spune că olandezii nu concep să treacă o zi fără să facă o plimbare pe bicicletă. Nu e o glumă, ci un adevăr pe care o societate de navigație din Amsterdam l-a luat în considerare organizînd pe pacheboturile sale un serviciu de închiriat biciclete. Și serviciul a avut succes mai ales pe liniile lungi, ca de pildă aceea care leagă Olanda de Australia. Pasagerii olandezi nu se dau în lături să facă o promenadă pe două roți, de jur împrejurul punții.

În excursii și călătorii utilizați săpunurile speciale de calitate superioară:

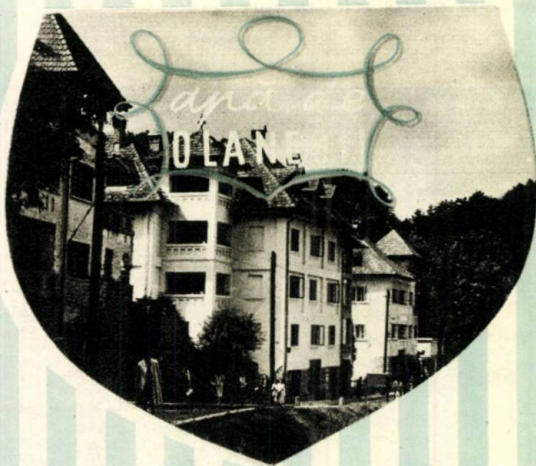

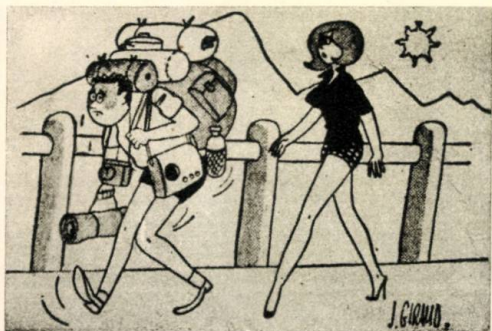
Produse ale I. I. S. GH. DOJA Timișoara
Spl. Peneș Curcanul Nr. 5, tel. 2671

EFORIE FILD EȘ SMARALD OLIMPIC MIOARA

La Olănești, se tratează în tot cursul anului, prin izvoarele de apă minerală unice în R.P.R., boli ale tubului digestiv și glandelor anexe, boli ale rinichilor și căilor urinare, boli de nutriție, boli de piele. În sezonul cald se tratează prin băi minerale sulfuroase, boli ale articulațiilor mușchilor și tendoanelor.

Stațiunea e deschisă tot anul

— Albert, ține-te drept!

Ea: — Eu cînd plec în excursie mă simt veselă, ușoară... Tu nu?!

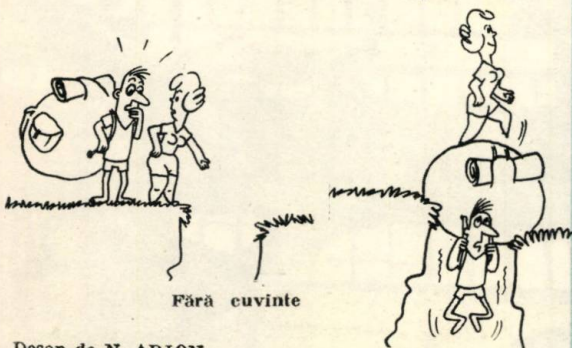
Desen de F. GHENĂDESCU

Cînd caricaturiștii
sînt răutăcioși cu
femeile..

El: — Abia adineauri te plîngeai că nu mai poți
face un pas de oboseală...

Desen de D. PETRICĂ

Fără cuvinte

Desen de N. ARION

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

FLORĂ ȘI FAUNĂ

ORIZONTAL: 1. Măiastra cîntăreacă din pădurile noastre. 2. Pasăre de baltă cu pene negre și o pată albă între ochi, înflinită în zona zăvoaielor și stufurilor. — Răpitor... bărbos sau pleșuv. 3. Coadă de cocoș... — Leguminoasă originară din Extremul Orient. — Păsări cu penaj frumos colorat și care imită sunetele altor păsări. 4. Arbori din clasa coniferelor, răspîndiți în special în partea nordică a Carpaților Răsăriteni. — Unitate de măsură a energiei. — Cal dobrogean. 5. Dat cu grăsimi. — Conifer cu frunzele în patru muchii, ascuțite, de culoare verde. 6. Păsări mici și vioaie, cu penele colorate și cîntecul asemănător cu al canarului. — Ivit. 7. Se întind pe dealurile de la Cotnari, Odobesti, Drăgășani, Murfatlar... — Fără final. — Cui bont. 8. Frunză de brad. — Vopsea pentru unghii. — Cap în Franța. — Margine de stepă! 9. Cele negre sar din piatră în piatră pe crestele înalte din Parîng, Făgăraș, Retezat (sing.). — Petre Marin. — Din portul popular. 10. O pasă turmele de oi pe plașurile carpatice. — A năzui. 11. În vijelie! — Arbust rășinos cu frunzele veșnic verzi, care crește pe înălțimi, spre limita inferioară a pășunilor alpine. 12. Alt arbore rășinos cu frunze lungi, înguste, lucitoare și lemn prețios. — Din lumea satului. 13. Pește de rîu cu solzi de culoare verde-cenușie pe spate. — Are colți pe care cresc flori minunate, adevărate monumente ale naturii.

VERTICAL: 1. Arbori înalți, cu ramuri subțiri. — Animale domestice. — Teme! 2. Animal sălbatic foarte crud, cu blana roșcată cu pete negre, numit și „pantera Carpaților” (pl.). — Plantă erbacee cu frunze de un verde închis și cu flori albastre sau roșietice. — Fructul fagului, hrana mistreților. 3. Sint. — Pomi fructiferi. — „Arborele genealogic” de Lucia Demetrius, „Casa din livadă” de Mihai Joldea, „Soimul” de Mihail Davidoglu, „Lumina de la Ulmi” de H. Lovinescu. 4. O găsiți în... dulceată! — O frîntură de timp. — Doi amici! 5. Localitate în Japonia. — Formează cea mai mare parte a pădurilor noastre de la șes și de pe podișuri și dealuri mai joase. 6. Răpitoare cu pene ruginii, cioc coroiat și ghiare puternice. — La veveriță și la... loștrită! — Cap și coadă de becață! 7. Oaste. — Porție... de somn! 8. În sevă! — Virf de gorun! — Ramură eminesciană. — Cel brun... mormăie în pădurile de conifere ale Carpaților. 9. Tren (reg.). — Pești de apă dulce stătătoare, cu solzi mici. — Varietate de calcit. 10. Meșesugul olarului. — Alți pești cu capul mic și corpul lunguleț, care, ca și păstrăvii, trăiesc în apele rezepe de la munte. 11. Particulă. — Prepoziție. — Întindere de pămînt. 12. Traseu turistic. — Pește cu capul lung, folosit mai mult ca nadă. — Sec! 13. Altă pasăre răpitoare. — Pește de culoare neagră, asemănător cu caracuda.

Cuvinte rare: AIL, ITO.

Litoral, tărâm în-
sorit al zilelor de
binemeritată odih-
nă pentru oamenii
muncii!

FOTOGRAFII CARE SPUN MAI MULT DECÎT CUVINTELE...

Eforia își primește oaspeții cu confortul hotelurilor
moderne și policromia rondurilor de flori

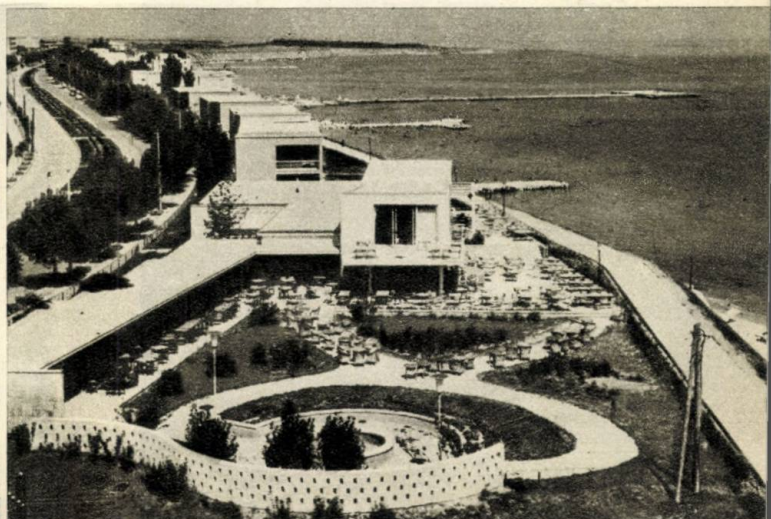

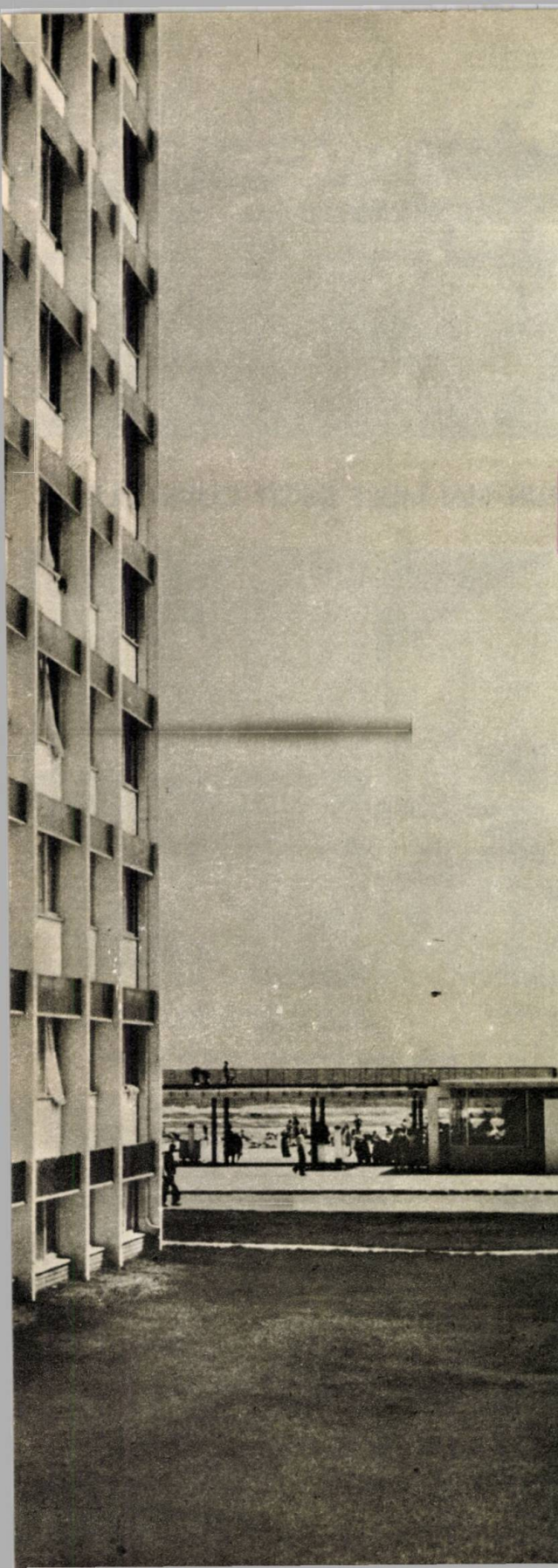
Sub cerul incandescent al verii, plaja
Eforiei devine un furnicar de oameni

Teatrul de vară din Vasile Roaită, în
cadrul adecvat al unui pitoresc parc

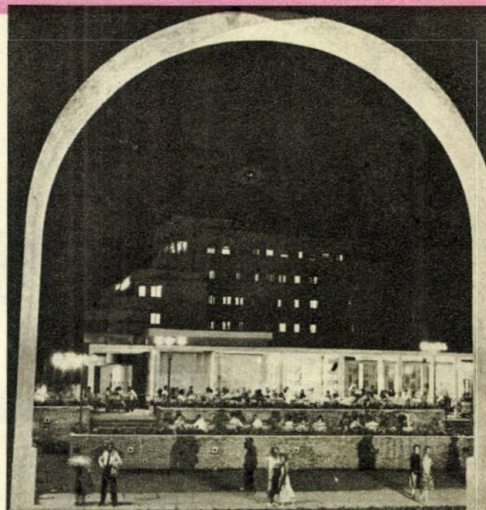
Pe înalta faleză a Eforiei — șirag de vile între
freamătul valurilor și foșnetul frunzelor

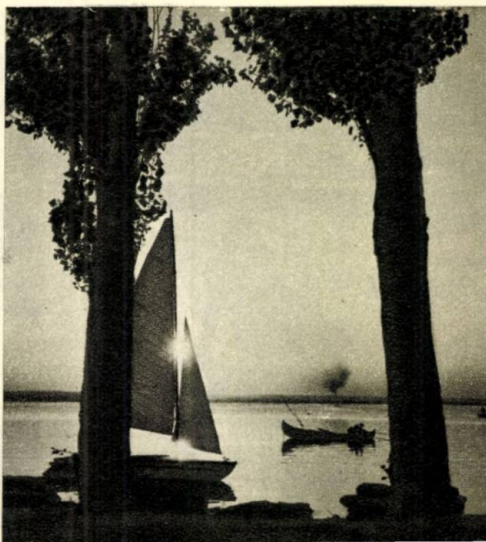
Mamaia în ceasul înserării

◀ Înălțimea — noua dimensiune a Mamaiei în vertiginoasă dezvoltare

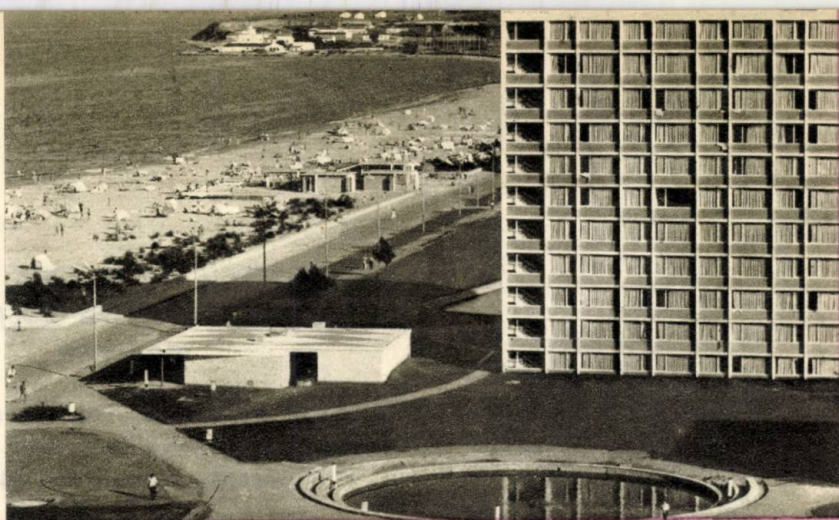

Restaurantul și hotelul „Albatros”

Amurgul conferă Siutghiolului o ambianță romantică

Hotelul Doina,
una din noile construcții
magnifice
ale Mamaiei

FOTOGRAFII CARE SPUN MAI MULT DECÎT CUVINTELE...

Plaja Mamaiei,
preferata turiștilor

Panta lină a coas-
tei îngăduie și ce-
lor ce nu știu să
înoate o ieșire...
în larg

*Conservele de legume sînt un
prețios ajutor în gospodăria
modernă*

**O masă completă variată și gustoasă
se poate prepara în scurt timp și în
condiții optime de igienă**

Pe lacurile dintre mare și deltă

CĂLĂTORIE VECINĂ CU MAREA

În mod curent, la noi, litoralul Mării Negre e cunoscut de la Mangalia la Constanța. Aci se află principalele stațiuni de odihnă, încoace se îndreaptă vara zeci de mii de oameni.

Luna răsare aici așteptată — cronometrată. Mii de oameni lipiți de balustradele suple ale falezelor din jurul cazinoului constănțean, ceremoniază în nopțile de vară dintre cele două pătrare, când rotunjimea vecinei noastre planetare e mai mult sau mai puțin deplină, ieșirea ei aprinsă din apele mării.

— Ai văzut luna răsărind din mare?

— Da. La Constanța.

Ca și cum de-aici înainte n-ar mai fi mare, n-ar mai fi lună.

De fapt, de aici înainte nu prea mai sînt așezări. Cea mai la nord stațiune de odihnă de pe litoral e Mamaia. Cea mai la nord și cea mai frumoasă.

Cum ieși din oraș — din Constanța — vraja luminii solare se dublează. Mirific, peisajul pare desenat pe sidereal strălucitor, în nuanțe pale.

E o plajă lată cu cel mai fin și mai alb nisip marin de pe litoral, scînteind la nivelul apelor mării, la un loc cu apele verzi ale mării ce pornesc din el spre dreapta, la un loc cu apele cenușii ale lacului pe care-ți lunecă privirea-n stînga.

Mamaia toată e un perisip. O dungă de nisip între mare și lac. Legenda spune a fi fost un golf. Un golf de partea cealaltă a căruia, se afla tabăra oștenilor romîni. Într-o noapte, dușmanul a venit cu bărci și a furat-o pe soția domnitorului, s-o ducă în haremul pașei din Silistra. Singura care a observat a fost copila ei. A început a alerga după barca în care se aflau furii, și barca tot mai înainte spre sud, spre celălalt țărm al golfului. Valurile creșteau, apele se umflau, copila se-neca, doar strigătul ei dăinuia deasupra mării: mamaia, mamaia!... Atunci minunea s-a întîmplat. Apele s-au retras cumînți deoparte și de alta, lăsînd între ele dunga de țărm pe care copila a putut să alerge strigîndu-și mama: mamaia, mamaia!

Și „Mamaia” i-a rămas numele. Chiar cîntecul turcesc o spune: „*Agla ciogiuc agla — Agla mamaia!*”. Parte de adevăr

există, pentru că toată ghirlanda de lacuri care se-nșiră de sus, de la Razelmul vecin deltei și pînă la sinuosul lac al Mangaliei, toate lacurile acestea cu forme ciudate, prelungi ca niște frînturi de fluvii ce nu curg nicăieri, au fost cîndva golfurile acestei mări despre care astăzi se spune a fi o mare fără golfuri, și și-au astupat gurile cu depuneri de nisip: Tekirghiol, Siutghiol, Tașaul, Buhazul, Deiengi, Sinoe... Care-au avut pe fundul lor izvoare cu apă venind din văile calcaroase ale Dobrogei, s-au prîmînit și s-au îndulcit; care n-au avut, au tot dat tribut de vapori soarelui, păstrînd sarea mării tot mai multă, tot mai densă.

Legenda e tristă. Mamaia e însă un cuib al veseliei. Imaginea ei însoțită, locuitorii ei pasageri, veniți pentru a se distra și a se odihni, aspectul festiv, sărbătoresc al fiecărei zile de concediu, îi dau o perpetuă vibrație de voioșie.

Printre vegetația aspră, ascuțită, palidă, rod al nisipurilor fierbinți și al luminii, se ridică hoteluri cochete, de o cochetărie simplă, specific marină — copii ai betonului și ai formelor pur geometrice, căpătînd splendoare prin marea lor simplitate, prin culorile vii ale lemnațiilor, joc naiv și încîntător, permițînd soarelui să definească precis umbrele și luminile. Podul toboganului, atât de specific ilustratelor noastre de la mare, înaintează bont, străjuit de ciuperca din vîrf — lată și turtită — și de cele două ciuperci de la bază, ridicîndu-se cu muchiile lor drepte, spre cerul imaterial de vară, fără nici un scop și pline de utilitate estetică. Arhitectura hotelurilor, moderne și comode, capătă aici o aureolă de basm acvatic cu împărați bărboși și codați, căluți de mare și palate de mîrgean. Volantele dungate care umbresc ferestrele lor, par zeci de drapele fluturînd în briză spre fata morgana ce unduiește siropos-strălucitor pe zare, trecînd din mare-n lac și din lac în mare.

E ultima și cea mai frumoasă stațiune. De aici înainte, la adăpostul dunelor de argint, litoralul își poartă sălbatic trestia subțire și pustnică, plajele se întind nude și virgine doar pentru mingierea

apelor — uneori cochetă, alteori pătimașă. Soarele și luna răsar fără admiratori.

Mergem spre nord. Tot spre nord, spre depărtatele guri ale Dunării. Pașii foșnesc pe nisip și tiparul lor se topește imaterial chiar mai înainte de a apare în întregime. Marea, prin consecvența cu care urmărește lichid țărmul, sau țărmul, prin statornicia peisajului nisipos cu care mărginește marea, ne arată drumul. E unul din locurile cel mai puțin umblate din țară și totuși nu ai cum te rătăci. Ca ni căieri într-altă parte, aici corespondența naturii cu harta e perfectă. Știi că nu te poți avînta în apă ca s-o iei razna și nici de la ea prea mult ca s-o pierzi din ochi, și atunci cu siguranță ajungi la locul dorit. Tot așa, navigatorii dinaintea inventării busolei, navigau pe lângă țărm, la o distanță cît era necesar să nu eșueze, dar nici mai departe de vederea lui. Aceasta se numește cabotaj.

De altfel nici nu ne-am putea depărta prea mult în interior, deoarece la nici 200 de metri, apa apare iar, parcă înadins pentru a ne limita drumul. Sînt lacurile.

Cel care-ncepe în dreptul Mamaiei, se cheamă Siutghiol, ceea ce pe turcește înseamnă „lacul dulce”, așa cum Tekirghiolul dinspre sud înseamnă „lac rău mirositor”. Are apă dulce lacul, izvoarele de pe fundul lui făcîndu-l de aproape o eră să-și uite filiația marină. Din pricina asta vegetația de pe fundul lui e robustă și cărnăsoasă, încingîndu-l de jur împrejur, ca un feston. Astfel, dacă l-ai putea privi de deasupra, el ți-ar apare ca un șir de brîuri concentrice viu colorate, după diversele plante care cresc la diverse adîncimi, pînă ce-i va rămîne mijlocul întunecat al adîncimii de nepătruns. E lacul de care se leagă cel mai mult numele lui Publius Ovidius Naso, poetul roman exilat pe țărmurile Pontului.

Se leagă în mod legendar, pentru că poetul a trăit și, pesemne, a și murit, cu 15 km mai jos, în Tomis. Cu toate că cetatea era grecească, locuitorii ei, ca și cei ai împrejurimilor, erau în majoritate geți. Capitala de lemn a unui regat al lor se afla undeva, pe malurile acestui lac. Acolo a poposit Ovidius, la invitația lui Cotys, rege al păstorilor acestor locuri, l-a inițiat pe rege în arta poeziei și a învățat de la el limba geților, ajungînd pînă la a scrie în ea o odă hexametrică. Astfel, poetul iubirii romane, cel care s-a transformat mai tîrziu în primul cîntăreț al acestor țărmuri și al acestor valuri, este și primul scriitor cult al limbii gete.

Geții l-au prețuit mai mult decît cei cărora le-a îmbogățit literatura cu mii de versuri. Legenda spune că i-ar fi luat trupul și l-ar fi îngropat pe insula subțire din mijlocul acestui lac, insulă care, de atunci, îi poartă numele.

În zare, lacul Razelm

În dreptul ei, pe mal, a apărut cîndva un sat, care-a luat același nume. Mai de curînd, lângă sat, a luat ființă un șantier care, implicit, în scriptele organizatorilor a fost trecut tot așa. Apoi, cînd s-a ales locul viitoarei termocentrale a cărei construcție a fost deservită de aceeași întreprindere, s-a făcut un transfer de oameni și de unelte de muncă și s-a numit Ovidiu II.

Astăzi, arhitectura industrială, cu forme drepte — imagine a utilului — se oglindește în unda nordică a lacului. Prin cele trei coșuri negre, ca niște țevi retezate, care capătă de departe o simetrie sui-generis, termocentrala fumegă zi și noapte, trimițînd lumină pe aproape jumătate din pămîntul Dobrogei.

Alături, maiestuos, calm, cenușiu, începe Tașaulul, lac cu nume sonor și impunător. Are și el, bineînțeles, o legendă. Se spune că întinderea pe care-o ocupă era altă dată pămînt. Pămînt bun. Pămînt în stăpînire a unui om bun. Cine vroia, venea, lua din el, lucra și se hrănea. Și așa a lăsat omul acela cu limbă de moarte să facă și urmașii lui. Dar feciorii au început a se certa pe moștenire, pe împărțirea ei, s-au dușmănit și au tras hotare groase, au umblat să fure unul de la altul și n-au mai permis nimănui să se hrănească de pe pămîntul lor. Atunci, marea, care fusese martor ultimei dorințe a bătrînului, a venit răzbunătoare, a acoperit pămîntul cu apele ei și a făcut din el un lac cu pești, nehotărnicit, din care să poată lua oricine.

Taşaulul e mare și bogat în pește. Pare înadins făcut pentru a instaura aici, la numai o dungă de nisip de apele mării cu guvizi, zargani, scrumbii, delfini și pălămidă, un regat al crapilor și linilor, al

somnilor și știucilor de apă dulce. El șerpuiește printre dealurile de humă acoperite cu pășuni verzi și galbena rapiță, ca o hidră uriașă, neagră, strălucitoare, intrînd în trupul Dobrogei. E cel mai mare lac din stepă. După el începe nesfîrșita întindere de apă a Razelmului și-a lui Sinoe care se continuă cu delta. O ciudățenie a acestor lacuri: cu toate că și Tașaulul și Sinoe au apă dulce, între ele, rotund și nămolos, se află lacul Deiemgi, de multe ori mai sărat decît marea. Sînt ciudățeniile erelor, față de care marea tace, îmbrățișînd cupid malul și ziua de vară.

Ziua e de cleștar. Un masiv curb de cleștar definindu-se undeva deasupra, pe albăstreala cerului. Malul e de aur. Aur fin, pulverizat, împrumutînd refracții de la luciul untdelemnii al apelor privity pe orizontal.

În nesiguranța depărtărilor, peisajul începe să dovedească unele schimbări.

După plaja Năvodarilor, așezarea ome-nească de la care urmează — pînă hăt, sus la Sfîntul Gheorghe unde Dunărea tulbură limpezimea mării cu apele ei nămolose — mai bine de-o sută de kilometri de pusti, linia elegantă — de filigran pe dimensiuni terestre, a perisipului, se pierde și, brutal, îți apare-n față un deal de calcar. Face parte din pămîntul stepei și nu al malului, pentru că, pe el, cresc, pipernicite, e drept, tufe amar mirositoare de laptele cucului. Înaintează impertinent pînă la apă, în fața căreia se rușinează și scoate la iveală o față transversală în care, sub învelișul cretei, vezi că-i format din falii de lut: lut galben, lut roșu, lut cărămiziu.

Rostul dealului ăstuia pare preventiv: ca să te faci să te aștepți la ceva.

Și nu te-aștepți în zadar. Cum treci de el, ochii, obosiți de splendoarea perpetuă și obositoare a încremenirii de nisip și apă, ți se fac mici.

Da, e un golf, primul golf; un golf cu ape adînci, crispate neîncetat de curenții superficiali și, din pricina asta, mai închise la culoare. În cealaltă margine, un deal, mult mai mare decît primul, înainteză prelung, parcă grăbit și hotărît să ajungă undeva, în largul mării. Are pe spinare o pădurice de salcîm și e capul Midia.

Îl bănuiești, ca și fratele său mai mic, cel care te-a întîmpinat prevenindu-te, din calcar și lut. Așa cum stă însă și străjuie cel mai mare golf al țărmlui nostru, așa cum e cunoscut — ca loc de adăpost al pescarilor de la mare, mai că nu-ți vine-a crede.

Și-ntr-adevăr, pe celălalt versant, discret, bolovanii ce ți-au părut la primul aduși de mare, se prefac în creasta unui brontoaur îngropat dedesubt. O fostă creastă uriașă, dințată, din cenușiul roșcat al granitului. Nu aparține nici unui brontoaur, însă e cel puțin la fel de veche ca vremea în care au existat aceștia. Îmbrăcat în lut, capul Midia are o coloană vertebrală de granit — extremitate marină a vechilor munți dobrogeni. Din pricina asta, dealurile și faliile ce se întind de-aici încolo, cînd scot la iveală cite un colț de stîncă, îți aduc imaginea bătrîneții de piatră a cuprinsului dintre Dunăre și mare.

De aici încolo, malul e înalt și crenelat. Plaje mari, plaje înguste, debarcadere naturale se deschid la picioarele rețezăturii, pîrînd de departe originale construcții de o necesitate pur tehnică.

Odată, am văzut și un oraș medieval. Apropiîndu-ne ne-am dat seama că nu era chiar atît de vechi. Părea mai degrabă o așezare arabă cu case albe avînd în arhitectura lor multe forme ovale. Plaja era o uriașă, diamantină semilună.

În realitate ne încîntă vederea creta fa-sonată de vreme a unei peninsule. Peninsula fără nume a Mării Negre. La adăpostul ei, suportînd cu oarecare sadism arșița sărată, cresc alătura mării, oferînd vreunui imaginar navigator însetat tentația acră a aguridei lor mărunte, cițiva butuci de viță de vie. Satele sînt departe în interior. Omul se ferește de mare, se retrage de la ea. Marea e caracteristică Dobrogei; dar dobrogeanul nu e caracteristic mării. Chiar atunci cînd pescar fiind, vine la ea, el își lasă familia în loc sigur, de preferință acolo unde natura are două principale elemente constituante: pămînt și cer, și nu trei: pămînt, cer, mare.

Hala de materii prime a uzinei de îngrășăminte de la Năvodari

CORNELIU LEU

FIGURI DE MARI ALPINIȘTI

VITALI

Nu e deloc ușor să scrii biografia unui veritabil alpinist contemporan — spune pe bună dreptate Evgheni Simonov în cartea sa „Asaltul piscului Victoria” — pentru că trebuie să-l cauți neîncetat pe vîrfurile munților. Și aceasta devine cu atît mai greu cînd este vorba de viața lui Vitali Abalakov, conducătorul de mai bine de 20 de ani al echipei alpine din clubul „Spartak” — Moscova, cel al cărui nume este legat de toate marile escalade sovietice din ultimii 30 de ani.

În vîrstă de numai 12 ani, Vitali Mihailovici Abalakov învinsese teama de înălțime, cățărîndu-se „la liber” pe stîncile în formă de pană din jurul Krasnoiarsk-ului natal, împreună cu fratele său mai mic Evgheni — cuceritorul de mai tîrziu al piscului Stalin, cel mai înalt vîrf din U.R.S.S.

Prima mare escaladă a fraților Abalakov datează din 1931, cînd urcă pe vîrfurile Dîh-Tan din Caucaz, efectuînd apoi și traversarea zidului muntos Bezingui, considerat pînă atunci inaccesibil.

În 1936 asaltează Khan-Tengri (6995 m) din Tian-Șan, uriașă piramidă de marmură roșie numită și Kan-To („Muntele de sînge”). Vîrfurile a fost cucerit, dar Kan-To vrea parcă să-și răzbune înfrîngerea și un viscol năpraznic se abate asupra alpinistilor la coborîre. Vitali Abalakov supraviețuiește urgiei, dar pierde mai multe degete și i se amputază laba piciorului. „Cu alpinismul în orice caz ai terminat-o — i-a spus atunci

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

● Cel mai vechi far în funcțiune este cel de pe insula Neuwerk (R.F. Germană). El este așezat pe Elba și are o vechime de 660 de ani.

● O originală atracție prezintă pentru turiști orașul Benares din centrul Indiei. În această localitate de pe malul fluviului Gange se găsesc nu mai puțin de 1500 de temple hinduse!

● În munții Zerafșan (R.S.S. Uzbekă) au fost descoperite mai multe peșteri care au fost locuite acum 100.000 de ani de strămoșii noștri din paleolitic.

● Muzeul național din Atena se mîndrește cu un

exponat de un fel deosebit: o „mașină” de calculat de acum 2000 de ani!

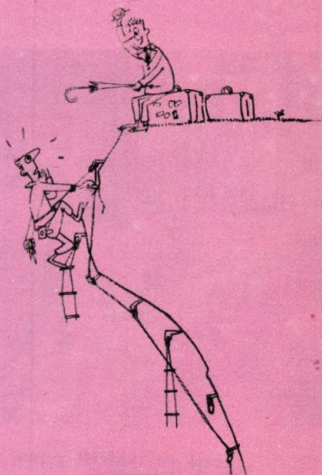
● Cel mai vechi oraș din R.P. Albania este Elbasan. El a fost ridicat pe ruinele vechii cetăți romane Scampa și este situat la 55 km de Tirana.

● În Nepal, din motive religioase, ascensiunile alpine nu sînt admise decît cu o autorizație specială, care se obține foarte greu. Contravenienții sînt puși să plătească o amendă corespunzătoare cu înălțimea muntelui pe care s-au urcat!

● U.N.E.S.C.O. a stabilit că, în ultimii 150 de ani, au dispărut peste 150 de specii de

animale sălbatice, iar multe altele sînt amenințate să dispară la rîndul lor. De pildă, astăzi există numai 250 de exemplare de lei asiatici în pădurile de lângă Bombay, cîteva zeci de zebre de munte în unele rezervații sud-africane și 20 de elefanți Ado într-o rezervație din apropiere de Porth — Elisabeth.

● De necrezut, dar adevărat: nisipurile din deșert obișnuiesc să cînte. Într-adevăr, în zori și pe înserat, ele emit niște sunete asemănătoare cu cele de orgă. Fenomenul, cunoscut de sute de ani, dar rămas multă vreme

— Nu vă jenați! Dacă vă pot fi de vreun folos...

Desen de N. ARION

MIHAILOVICI ABALAKOV

chirurgul. Apucă-te de șah sau de pescuit cu undița". Și totuși medicul s-a înșelat: inginerul Vitali Abalakov revine în munți alături de soția sa, Valentina Ceredova, tot mai curajos, tot mai sus, deschizând mereu drumuri noi și formînd o întreagă școală de alpinisti.

Constructor al unor aparate de gimnastică vestite în toată lumea și al unor materiale de alpinism pe care le experimentează el însuși, Vitali Abalakov cucerește rînd pe rînd vîrfurile din Caucaz și apoi Skhatra trecînd deasupra unei prăpăstii de 2000 m, inaugurează escadalele de iarnă și este primul alpinist sovietic prospector de minereuri în munți înalți. Tot el conduce echipa care cucerește impozantul vîrf Lenin de 7000 m, fiind distins pentru curajul și priceperea sa cu titlul de maestru emerit al alpinismului, apoi maestru emerit al sportului, precum și cu înalta distincție: ordinul Lenin. Calm, hotărît, Vitali Abalakov cunoaște nu numai toate secretele alpinismului în munții înalți, dar și pe acelea ale sufletului omenesc, știind să ajute și să formeze pe cei pe care-i conduce acolo sus, unde — în luptă cu ghețurile, vîntul și stîncile — sînt puși la cea mai grea încercare. Grijă sa pentru viața coechipierilor și alegerea traseului este atît de mare, încît se spune despre el că nu pornește cu echipa la asalt pînă ce nu a pipăit personal fiecare piatră pentru a fi sigur de succes.

Aceste minunate calități ale alpinistului sovietic s-au relevat cu prisosință în 1956 cînd, deși trecut de 50 de ani, Vitali Abalakov pornește în fruntea unei echipe să cucerească marele vîrf necunoscut de 7439 m din Tian-Șan, care a căpătat numele de Pobeda (Victoria). 11 alpinisti din 3 generații au asaltat atunci piscul de stîncă și gheață, care timp de 18 ani rezistase tuturor încercărilor. După săptămîni de luptă cu pereții abrupti, cu gheața și cu viscolul, biruind frigul și oboseala specifică marilor înălțimi, echipa alpinistilor sovietici, în frunte cu Vitali Abalakov, se apropia de vîrf.

„Vîntul spulberă zăpada. Ea se ridică deasupra vîrfului ca drapelul alb pe o cetate asediată — scrie Evgheni Simonov. Încă o pantă abruptă: Abalakov mai face un pas, apoi altul și se oprește tăcut. Ultimii metri ai unui drum început în 1938. În sfîrșit vîrf! Au fost 11 oameni la plecare și 11 au ajuns. Acum se regroupează. Într-o sticlă ei închid o scrisoare purtînd data de 30 august 1956, dată la care a fost smuls pentru totdeauna vîlul inaccesibilității de pe acest gigant care se ridică deasupra a 44 de piscuri în Munții Cerului”.

Victoria e a tuturor, a celor tineri, ca și a celor cu tîmplele ninse.

Aici, pe piscul Pobeda s-au adevărit încă odată vorbele alpinistului sovietic Vitali Abalakov: „Omul se ridică mai presus decît muntele”.

N. SAFTU

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

fără explicație, este datorat compresiei și decompresiei cristalelor de cuarț care intră în compoziția acestor nisipuri.

● În Japonia, femeile nu au voie să urce pe cîțiva munți, considerați drept „sfinți” și rezervați, potrivit învățăturilor religioase, numai... bărbatilor. În 1957, un grup de alpiniste japoneze, deghizate în bărbăți, au încercat să urce pe un astfel de munte: muntele Ochima, dar bărbății au prins de veste și, „ocupînd” povârnișul muntelui, le-au obligat să se întoarcă din drum!

● Maharadžahul din Jaipur (India) vrea, după cît se pare, să se find

în pas cu vremea. Renunțînd la izolare și la faimoasele tradiții ale castei sale, el și-a transformat hotelul turistic, iar faimoșii elefanți, care-i alcătuiau cortegiul, au fost închinăți unei agenții turistice. Modernizare, desigur, dar și cu... beneficii!

● Pe cînd cobora de pe Everest, pe care-l cucerește în 1953 împreună cu neozelandezul Ed. Hillary, Tensing a fost întîmpinat de un călugăr lama din mănăstirea Katmandu. Convinș că acolo sus e locașul zeilor, bătrînul lama l-a întrebat pe Tensing dacă l-a văzut la față pe zei.

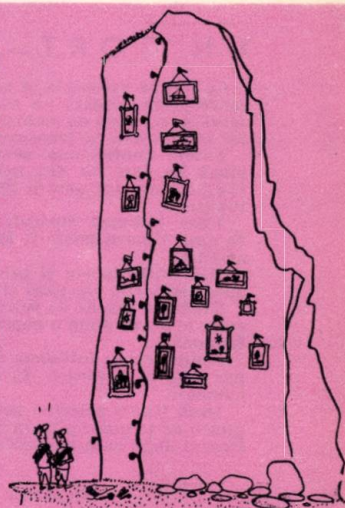
— Nu, a răspuns alpinistul. N-am văzut decît stîncă, zăpadă și gheață.

— Atunci n-ai ajuns pînă sus, i-a replicat convins bătrînul. Cu atît mai trist pentru voi.

Și totuși, Tensing ajunsese pe vîrf. Cu atît mai trist... pentru zeli bătrînului lama...

● Știați că mările și oceanele ocupă peste 70 % din suprafața globului?

● Orașelul Andora, centrul micului „stat” Andora, este cea mai mică capitală din lume: nu are decît 950 de locuitori. De altfel, întregul stat nu are mai mult de 6000 de locuitori!

— N-ai impresia că așa pare peretele mai primitiv?

Desen de N. ARION

EXCURSIA PE DOUĂ ROTI

O excursie pe biciclete nu se face la întâmplare. Ea trebuie să fie pregătită. La sfârșitul săptămânii a secțiilor cicloturistice, participanților li se vor face cunoscute locul și ora adunării, precum și ruta pe care o vor parcurge. Dacă secția cicloturistică nu ține ședințe săptămânale, programul ieșirii viitoare va fi anunțat la sfârșitul excursiei anterioare. Acest lucru va fi apoi popularizat în presă, în preajma deplasării.

Ora de adunare va fi fixată cu o jumătate de oră înaintea orei de plecare. În acest interval, organizatorul excursiei va controla dacă bicicletele sînt în perfectă stare de funcționare, dacă au frîne zdravene și, în sfîrșit, dacă sînt bine întreținute. Cu acest prilej va da și unele indicații cu privire la mecanica bicicletei și modul cum se îngrijesc anumite piese. Tot în intervalul premergător deplasării, organizatorul, prin discuțiile pe care le va purta cu cicloturiștii, va verifica dacă aceștia cunosc bine legile de circulație, factor importanți într-o deplasare. Totodată le va da și instrucțiuni cu privire la mersul în cadrul coloanei cicloturistice.

Un punct important îl constituie echipamentul. Organizatorul, sau șeful de coloană, va atrage atenția din vreme asupra modului de echipare. De pildă, pe timpul verii: pantaloni scurți din pînză, o bluză (iar dedesubt un maieu), caschetă din pînză ușoară (ca acelea de ciclist) cu corozoc, ochelari de soare, ciorapi scurți și pantofi cît mai ușori (de preferat din cei de ciclist). Nu sînt indicate ghețele de baschet. În locul ghetelor se pot utiliza pantofi de tenis, deși nici aceștia nu asigură un pedalaș eficient. Oricum ar fi

vremea, e recomandabilă o pelerină de ploaie. În trasa de merinde e loc, pe lîngă alimente, și pentru o pelerină de ploaie.

În ceea ce privește alimentele, se pot lua: friptură rece, cîteva sandvișuri, fructe și dulciuri. Tot în trasa mai e loc și pentru un bidon cu infuzie de cafea sau ceai de mentă.

Un cicloturist conștiincios va avea prînsă sub șă, întotdeauna, o mică geantă cu cîteva chei mecanice, soluție de lipit și petice. Pentru a reduce timpul cu înălțarea unei pane de cauciuc, este practic să-și ia și o cameră de rezervă.

Primăvara și toamna, cicloturistul va purta trening (bluză și pantaloni) sau pantaloni de golf și ciorapi lungi, un pulover și o haină de vînt, prînsă în jurul mijlocului sau sub capacul trasei de merinde. E necesară haina de vînt, în special spre seară, sau după ploaie, cînd atmosfera se răcește.

Cum de obicei într-o coloană de cicloturiști sînt și începători, organizatorul va stabili iuteala de mers și kilometrajul pînă la primul popas. Eventual, poate împărți coloana în două grupe: avansați și începători. Primii vor fi conduși de un ajutor al șefului de excursie sau de un cicloturist cu vechime, iar el va rămîne cu începătorii, cărora le va da toate indicațiile necesare. După un anumit număr de kilometri, grupurile se vor întîlni la primul popas.

În nici un caz, conducătorul nu va admite destrămarea coloanei, necum să rămîna în urmă vreun cicloturist, de unul singur.

Cicloturismul cere disciplină, ordine și, mai ales, spirit colectiv.

TĂNASE IGNAT

UN CORT-PELERINĂ

Cu puțină osteneală și tot atîta cheltuială putem confecționa singuri un cort care la nevoie poate servi și ca haină de ploaie, lucru deosebit de folositor în excursii. Se transportă cu ușurință în rucsac.

Putem confecționa acest cort-pelerină fie din pînză de cort fie din nylon, avînd dimensiunile 150/240 cm, iar pentru glugă, o bucată de 24 cm lungime.

Îm alăturat tiparul, cu toate dimensiunile în cm. Tiparul poate fi făcut din hîrtie groasă de ambalaj.

Mai întîi coasem și prindem clapa din față (5), apoi cusăturile din părți (1) și din spate (2).

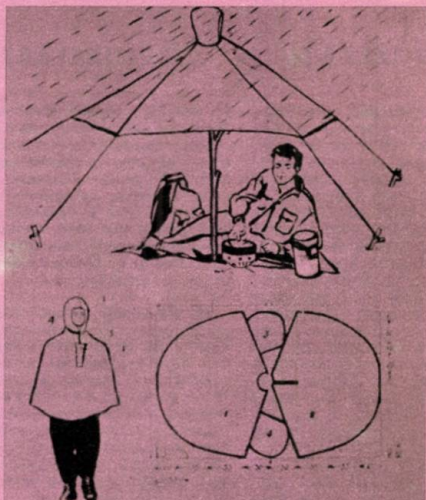
Gluga se prinde de pelerină și se cos (3 și 4) una peste alta; se pune o copcă secretă și se încheie cu fermoar.

Pentru ca să întindem cortul este nevoie de un par gros și 4 țaruși. În cort se pot adăposti doi oameni.

Dacă facem pelerina pentru un copil, luăm lungimea de la umăr pînă la genunchi și apoi executăm tiparul după cum am arătat.

MARIN DIKOV

(din revista „Turist”—R.P.Bulgaria)

MAREA BICAZULUI E DULCE...

Bună dimineața meștere Melniciuc! Poate că te afli acum la Hunedoara sau la Galați, dar, în dimineața aceasta de cristal, dumneata trebuie să fii — măcar în amintire — aici, lângă mine. Aici, pe șalupa asta, pe care n-ai schimba-o cu cel mai luxos transatlantic. Pe șalupa care despică apele celui mai tânăr lac al țării.

Așadar, lacul: o fărîmă de cer siniliu, amplificată în milioane de picături. Fiecare picătură ascunde în ea, ca într-o scoică, muncă omenească, dîrzenie, inteligență. Fiecare picătură e un roman, și din fiecare picătură scapără amintirile.

— Cam aici a smuls Bereny prima cupă de pămînt... Ții minte, meștere?

— Cam aici... Era îndărătnic pămîntul și se lăsa greu cucerit...

— Și stîlca sfirtecătă de prima pușcătură a artificierului, și-o amintești, meștere Melniciuc?

— Mi-o amintesc... A fost o explozie cu ecou prelung, care a trezit Ceahlăul...

— Și prima baracă?

— Și prima baracă... Patru pereți de scînduri, care prevesteau construcțiile de fier și beton...

Șalupa străbate „marea” Bicazului, a cărei genază au hotărît-o oamenii și au înfăptuit-o oamenii, la chemarea partidului. Șalupa despică apele și apele sînt file de istorie.

— Dar prima mutare a Bistriței, și-o amintești, meștere Melniciuc?

— A uitat-o oare careva dintre oamenii care au durat barajul? Asemenea lucruri nu se pot uita, așa cum nu se uită prima întîlnire de dragoste... Asemenea lucruri fac parte din tine...

Șalupa străbate „marea” Bicazului, și fiecare undă de apă are înălțimea Ceahlăului.

— Atunci, la mutarea Bistriței de pe un mal pe altul, uriașul faringe de beton creat de mîna omului, a devenit o albie pentru apele imblînzite. Ții minte prima plută, meștere Melniciuc?

— Firește că mi-o amintesc... Străvechea plută, atît de familiară Bistriței, devenise, atunci, un simbol...

Șalupa străbate „marea” Bicazului și drumul peste aceste ape duce către oamenii care au lucrat aici, cu excavatorul și tirnă-copul, cu pikhamerul și mistria. În urmă cu 10 ani, Bicazul era doar o noțiune geografică. Și iată: cea mai mare hidrocentrală a țării — rod al politicii înțelepte a partidului — s-a ridicat literalmente sub ochii noștri. Istoria socialismului se scrie cu viteza luminii... Uriașul lac de acumulare — marea artificială a Bicazului — a dăruit o nouă frumusețe acestor așezări.

— Marea aceasta nu este sărată, meștere Melniciuc.

— E dulce marea Bicazului... În ea e muncă omenească...

Șalupa străbate „marea” Bicazului și apele mării sînt dulci. Și parcă și Ceahlăul a devenit mai frumos în megieșia acestei mări... Fiindcă nimic nu poate fi mai frumos decît izbînda trudei omenești.

— E obiectiv turistic „marea” Bicazului, meștere Melniciuc?

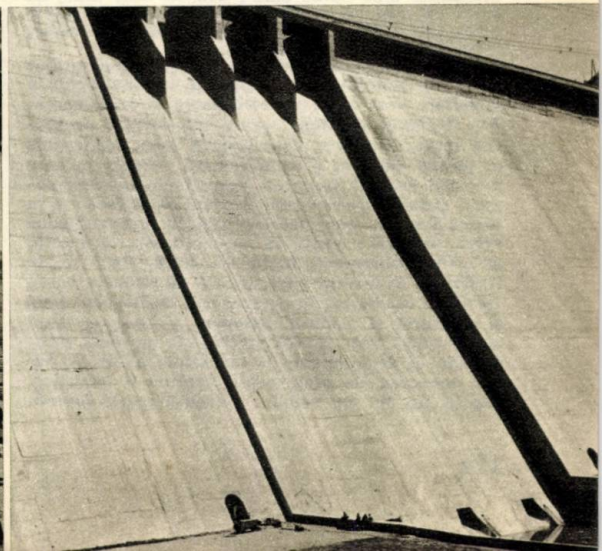
— Firește. Dar e obiectiv turistic care nu poate apărea decît în socialism!

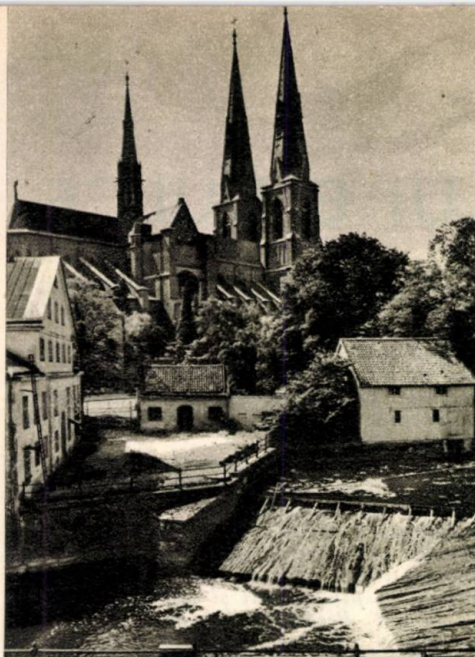
Șalupa străbate „marea” Bicazului și apele acestei mări au limpezimea de cleștar a constructorilor ei.

SORIN HOLBAN

Călătorie de plăcere pe lacul de acumulare

Colosul de beton al barajului

Imagine din Uppsala

IMAGINI CARE RĂMÎN

Cînd ai văzut o singură dată o țară, imaginea ei rămîne în mintea ta fixată în acel anotimp ca și cum altea nu s-ar mai perinda deasupra ei, primenindu-i lumina, improspătîndu-i sau ofilindu-i vegetația, îmbrăcînd-o în alte culori. O păstrezi în amintire așa cum era în ceasurile acelea în care ochii tăi bucușori i-au cules chipul, caracterul, urmele trecutului, trăsăturile prezentului și-ți pare, ca mie acum, că, în Suedia de pildă, trebuie să fie totdeauna iarnă, că zăpada și ceața albastruie sînt haine care-l vin cel mai bine, cu toate că știu că primăvara Nordului, că nopțile albe, zilele cele fără de capăt, sînt de o mare, incomparabilă frumusețe.

Am văzut Suedia în luna decembrie a anului 1959, cu prilejul unei conferințe internaționale a femeilor, care avea ca temă pacea și dezarmarea. Am străbătut cu trenul și cu automobilul drumurile largi, asfaltate, care serpuie între nesfîrșitele ei păduri de pin și de mesteceni, păduri în care veverițe cenușii joacă ca Vesperidele în luna august, păduri care se desfac deodată ca să facă loc în inima lor cite unui lac înghețat în mijlocul polenilor, pe care zăpada, ca un email alb, fără pată, se întinde compactă, înghețată, dură. Dacă se întîmplă ca în miezul zilei, soarele să străbată norii, fenomen rar de tot în aceste ierni cu nopți lungă și zi scurtă și sumbră, fenomen pe care am avut norocul să-l văd, zăpada strălucește cu focul mili-oanelor ei de diamante și încrustate în ea, ca într-o montură de preț, gema opalină a lacurilor, capătă un fel de relief, o transparență lunară.

Orașele Suediei sînt așezate la mare distanță unele de altele, satele la fel. Mai dese, dar tot la o cuvîntcioasă depărtare una de alta, sînt vilele de lemn semănate în păduri, vilele vopsite în alb sau în roșu, simple ca linii, neîmprejmuite, singuratice, prin ale căror ferestre cînd se aprind luminile — și asta se petrece iarna cam pe la ora 4 după masă în sudul Suediei, mult mai devreme cu cît te urci mai spre nord — se ghidește o viață caldă, gospodărească, intimă.

Stockholmul, oraș cu străluciri de sîdef și de roză, ca interiorul unei scoici, așezat pe cîteva insule și străbătut de largi canale pe care plutesc bărci, șlepurî, vaporase, are lumina tuturor orașelor care beneficiază de apropierea unei ape mari, care sînt tălate de ape mari. Reflexul binecuvîntat al apelor joacă pe case, îmbibă atmosfera, o umplu de mireasmă și de o blajină umiditate. Casele roșii, casele cenușii, casele albe, monumentale din Stockholm sînt îmbăiate de lumina purceasă din ape. Așa cum Leningradul, orașul perfect, nobil, înalt, unitar, e veșnic scaldat de o dulce, diafană ceață, de un imponderabil abur străveziu care pune un soi de aură liniilor lui zvelte și mărețe, Stockholmul e și el luminat de ape.

Orașul, în veacuri, a crescut asemeni cîrnii unui fruct în jurul simbului inițial. Simburele, orașul vechi, așezat în mijlocul lui, ale cărui străzi și case s-au ridicat multe din secolul XIII pînă în secolul XVI, ridicate și coborîte iute după cum urcă și coboară terenul, înguste, cu parfum medieval, pline de prăvălii de tot soiul și mai ales de anticării, are o mare poezie desuță.

Dar cel care vrea să se afle în plin Ev Mediu, vizitează Upsala, orașul nu prea depărtat de Stockholm, a cărui bătrînă universitate, clădită în 1477, azi muzeu, te duce, cu puterea de vehiculare a unui poem, în mijlocul groazei și teribilei epoci în care știința înspăimînta biserica și la propriile ei limite, în care răceala, austeritatea, duritatea liniilor în arhitectură sau în sculptură erau acelea ale spiritului omeneș, întemnițat în toate spațiile religiei și unei morale inflexibile și neomenești. Micul hol de piatră cenușie, nu mai larg decît un vestibul într-o casă de azi, cu scărițele lui de piatră învîrtite în melc, ca scăriile de turnuri, amfiteatrul de disecții, în mijlocul căruia, jos, se află masa de disecție și alfa loc cît îi trebuia profesorului să se învîrtească în jurul ei ținîndu-și prelegerea exemplificată și ai cărui pereți, de un roșu tragic, întrerupți de coloane de marmură cenușie, suie înalt, ca pereții unui puț profund și au încrustate în ei, lojile în care, în picioare, elevii urmăreau ceea ce se petrecea jos, evocă parcă mai bine decît orice alt monument păstrat din acea vreme, caracterul epocii.

Orașul Götteborg, al doilea oraș al Suediei, clădit începînd din 1600, cu casele lui de un fel de baroc cuminț, viu colorate, cu străzile lui înguste sau cu marile lui bulevarde liniștite, cu toate luminile de neon de un roz diafan și un vioriu rozatic, aprinse din zori pînă în zori, din ce în ce mai vii pe măsură ce lumina scade, începînd de pe la ora 2 după masă, cu enormii brazi împodobiți de la răsrucci și ghirlandele de lumini, lungi, verzi, clopote roșii care leagă casa de casă pe deasupra străzilor, în întîmpinarea sărbătorilor de iarnă, are ceva de basm, de ilustrații la o carte pentru copii, în acest decembrie.

Oamenii sînt frumoși, cu fața lor albă, cu ochii lor de floare albastră, cu părul lor ca un abur de aur. Tinerii sînt și mai frumoși, zvelte și supli, aerieni, dar un soi de dezorientare, de dezabuzare care îi îndeamnă la o viață puțin cam destrămată, cam zgomotos risipită, te face să regreti că această frumusețe fizică nu corespunde azi total unei adevărate purități morale, că întreg acest tineret, care formează azi o problemă pentru pedagogii și părinții din Suedia, nu urmărește, sau nu poate urmări, un ideal de viață mai rodnic, mai generos.

LUCIA DEMETRIUS

Superlative din țara noastră

Cea mai largă șosea modernizată: Oradea — București — Giurgiu (693 km).

Cea mai veche cale ferată: Cernavoda — Constanța (anul 1860).

Cea mai dreaptă cale ferată: București — Fetești (136 km).

Cea mai „înaltă” cale ferată: porțiunea de pe culmea Carpaților, la Predeal (1000,66 m).

Cea mai mare pantă: Balota — Tr. Severin (18,9 km) înclinată cu 20 mm/1 m.

Cel mai lung traseu direct de cale ferată: București — Baia Mare (844 km).

Cele mai numeroase tunele: pe calea ferată Bumbești — Livezeni (38 tunele pe o distanță de 30 km).

Cel mai mare lac artificial: Bicaz (cca 60 kmp).

Cel mai mare port fluvial: Galați.

Cel mai vechi far: farul genovez din Constanța (sec. XIII-XIV).

Cel mai nou far: farul piramidal din Constanța (anul 1960).

Cele mai vechi saline: Ocna Sibiului și Slănic-Prahova, de pe vremea daco-romanilor.

Cea mai veche exploatare auriferă: Abrud — tot din timpul daco-romanilor.

Cele mai vechi construcții laice: casa din Cluj în care s-a născut Matei Corvin (sec. XIV), casa domnească a lui Matei Basarab de la Plumbuita (1633), „Podul Meșteșugarilor” din Brașov (sec. XVI) și casa Dosoftei din Iași (sec. XVII).

Cea mai veche clădire universitară: „Academia Mihăileană” din Iași (inceputul sec. XIX).

Cea mai mare clădire universitară: clădirea centrală a universității „C.I. Parhon” din București.

Cea mai întinsă clădire: „Casa Scintei” (suprafața: 37.769 mp).

Cel mai mare parc: parcul de cultură și odihnă „I.V. Stalin” din București (190 ha, inclusiv lacul Herăstrău).

Polul frigului din țara noastră: pe vârful Omul (2511 m), unde timp de 8 luni, din octombrie până în iunie, temperatura este permanent sub 0 grade, iar din iunie până în septembrie temperatura medie este de 5,5 grade și ninge tot timpul, stratul de zăpadă atingând anual, în medie, 6,75 m.

E BINE SĂ CUNOAȘTEȚI ACESTE ADRESE

AGENȚIILE ȘI FILIALELE O.N.T. „CARPAȚI”

BACĂU str. N. Bălcescu 34 tel. 16.81
 Piatra Neamț str. Lt. Sidnikov 15 tel. 272
 BAI-MARE str. 17 Octombrie nr. 20 tel. 10.59
 Satu-Mare bd. Malinowski 20 tel. 16.90
 BRAȘOV str. Republicii 46 tel. 38.31
 Făgăraș str. Constantin Pop I tel. 11.96
 Predeal str. Panduri 14 tel. 83, 75
 Sf. Gheorghe str. Kosuth Lajos 6 tel. 440
 BUCUREȘTI cal. Victoriei 100-112 tel. 14.62.35
 tel. 15.74.11, 15.19.72.
 Buc. I bd. Republicii 68 tel. 14.01.00
 Buc. Gara Nord Gara de Nord tel. 17.05.78
 Băneasa Aerogara Băneasa tel. 17.65.37
 Giurgiu str. Gării 6 tel. 17.01
 Călărași str. 7 Noiembrie nr. 8-10 tel. 362
 Alexandria str. Libertății 273 tel. 267
 CLUJ piața Libertății 6 tel. 38.49, 30.78
 Turda piața Republicii 34 tel. 266
 CONSTANȚA bd. Republicii 20 tel. 18.18
 Tulcea str. 23 August nr. 24 tel. 168
 CRAIOVA str. V.I. Lenin 63 tel. 11.46
 Tg. Jiu cal. Victoriei 13 tel. 345
 Turnu Severin str. I.V. Stalin 64 tel. 103
 DEVA str. dr. P. Groza 1 tel. 526
 Hunedoara piața Libertății 29 —
 Petroșani str. Gh. Gheorghiu-Dej 23 tel. 556

GALAȚI str. Republicii, bloc L tel. 15.08, 28.08
 Brăila str. Republicii 20 tel. 20.08
 Focșani str. Karl Marx 6 —
 IAȘI str. Lăpușeanu 7 tel. 26.52
 Huși str. Republicii 48 tel. 162
 Brlad str. Republicii 20 tel. 60
 ORADEA piața I.V. Stalin 4 tel. 22.19, 40.14
 PITEȘTI str. Victoriei 85 tel. 934
 Rm. Vlcea str. V.I. Lenin 152 tel. 238
 PLOIEȘTI piața I.V. Stalin 34 tel. 45.63, 19.63
 Bușteni bd. Libertății 137 tel. 117
 Sinaia bd. V.I. Lenin 19 tel. 315
 Cîmpina str. Șt. Gheorghiu I tel. 227
 Tîrgoviște str. 30 Decembrie nr. 73 tel. 17.89
 Buzău piața Republicii tel. 19.17
 Rm. Sărat str. Suworov 127 tel. 208
 SIBIU str. I.V. Stalin 49 tel. 25.59, 11.88
 Medias str. D. Ghenea 5 tel. 385
 SUCEAVA str. Ștefan cel Mare 26 tel. 28.97
 Botoșani piața V.I. Lenin tel. 627
 TIMIȘOARA str. Republicii nr. 6 tel. 31.05
 Arad str. Republicii 90 tel. 32.80
 Lugoj str. I.V. Stalin 39 tel. 418
 Reșița str. 7 Noiembrie 3 tel. 295
 TÎRGU-MUREȘ str. Bolyai I tel. 22.88
 Gheorghieni piața Libertății tel. 290

Preferatul

Noile modele de sacouri sport,
costume și paltoane bărbătești
cu marca fabricii de confecții

„ORADEA”

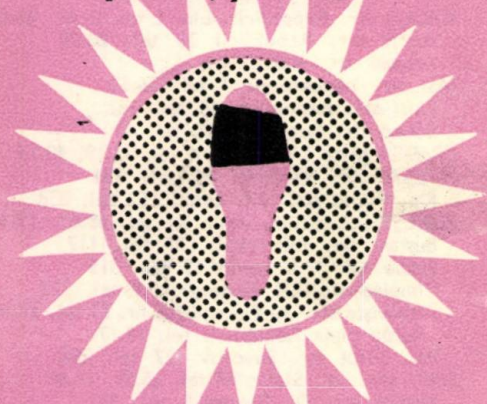
Vinurile Podgoriei Alba Iulia
au obținut la concursurile din
ultimii ani:

7 medalii internaționale
7 medalii naționale
22 medalii interregionale

Întreprinderea Regională
Vin-alcool Alba Iulia

livrează vinuri superioare, țuică
de prune, rachiuuri naturale

Cereți la magazinele de specialitate
sandalele de plajă din mase
plastice, produse de

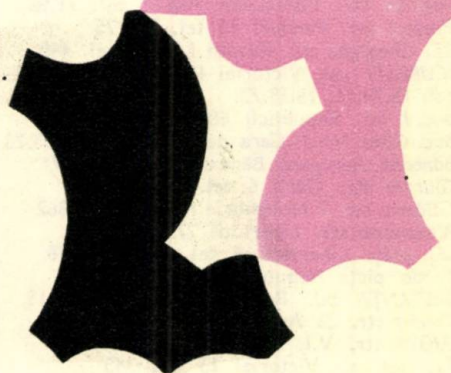

I. I. Dermatina
Timișoara

PRODUSELE

Fabricii de piele și încălțăminte
„RÎMNICU VÎLCEA”

sînt rezistente, durabile, de calitate su-
perioară, bocancii de iuft au o imper-
meabilitate unanim recunoscută

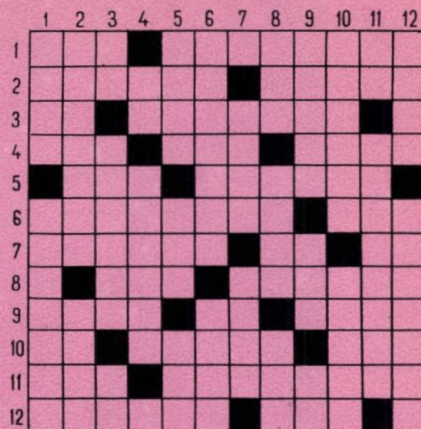

O floare rară...

— Cel puțin veniți să vedeți apusul! Mecii tot e pierdut...

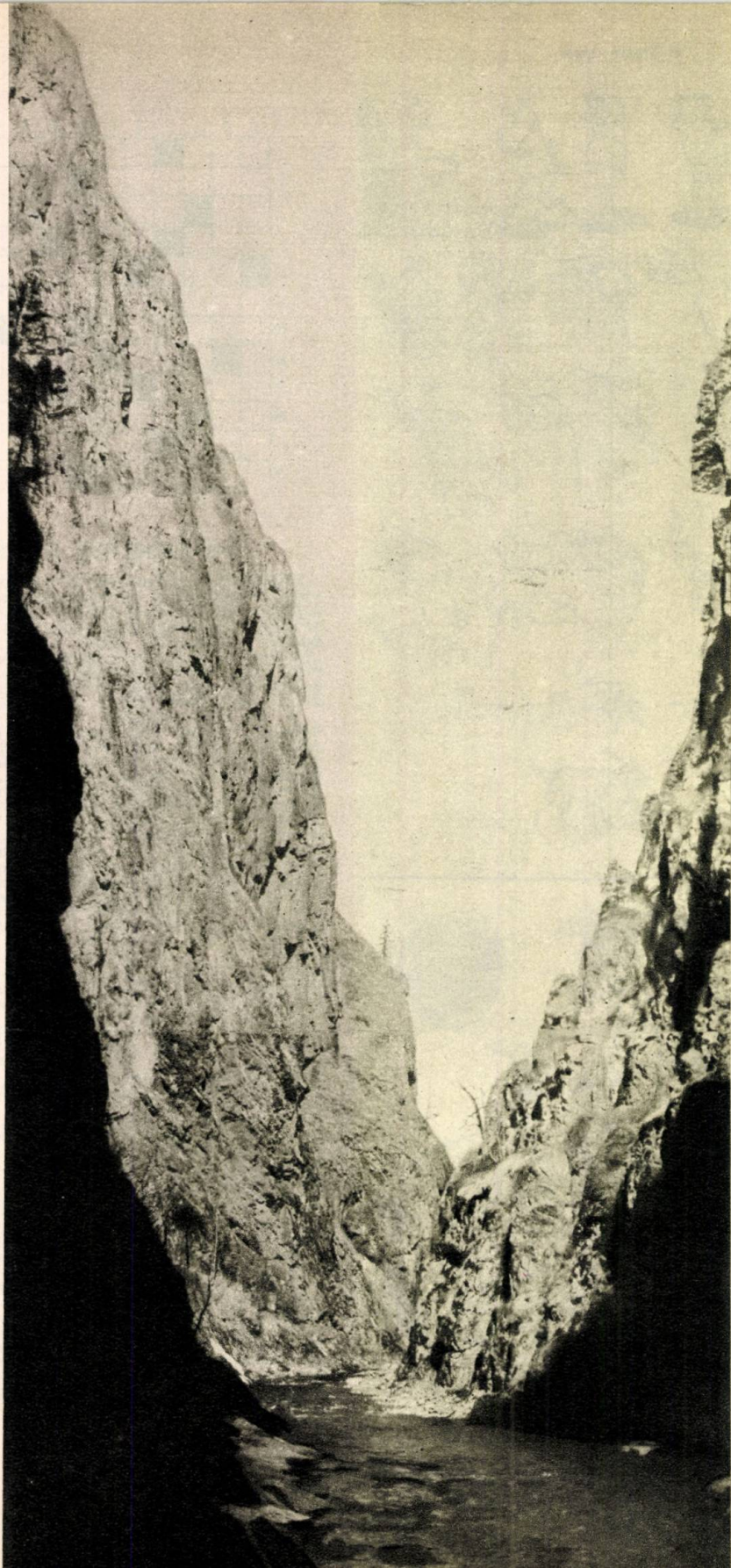
Desene de MATTY

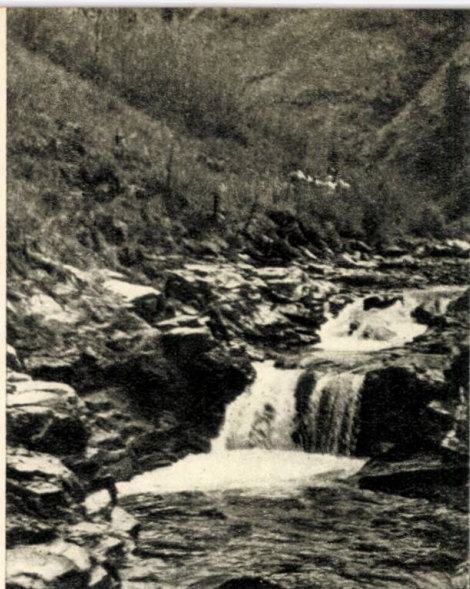

MONUMENTE ALE NATURII

ORIZONTAL: 1. Frumosul lac Tăul Negru dintre virful Retezatului și virful Șeselor, de pildă. — Alt nume dat minunatei podoabe a naturii „floarea de colț”. 2. Albă sau neagră, grațioasă ca o...dansatoare, plutește pe luciul lacului. — Cel al „voinicului” este o plantă agățătoare cu flori mari roșii, violete sau albe, ocrotită prin lege. 3. Un ulm neterminat. — Se găsește în salbe, în Valea Ierii din munții Gilăului (sing.). 4. Fluviul Egiptului. — A șii (od.). — Culoarea muntelui Scărișoara-Belioara, în care dalta naturii și a timpului a sculptat formațiuni deosebit de pitorești. 5...sălbatic sau torpan, animal descris de Dimitrie Cantemir, dispărut în urma vînatului neștiințific. — Lipsite de farmec. 6. Cea a Pietrii Craiului, care se găsește în locul numit Crăpătura, este unică pe lume. — Întreprinderea de utilaj de construcții. 7. Porni o acțiune. — Între Omul și Caraimanul... — Sandu Retezat. 8. El pe el se scoate! — Împreună cu 7 vertical, formează cea mai mare rezervă științifică din țara noastră, cuprinzînd însemnate măruri ale glaciațiunii cuaternare (neart.). 9. Un zeu care va fi dat uitării prin voința de pace a popoarelor. — Transportă! — Culege o plantă textilă! 10. Sodiu. — Pene de despicat. — Cîntăreț sovietic. 11. În Transilvania. — I s-au aprins călcîiele... 12. Cea albă face parte din plantele de o frumusețe deosebită, ocrotite prin lege. — Cel al lui Tudor Vladimirescu se găsește pe dealul Hurezanilor, în apropierea Gilortului.

VERTICAL: 1. Cel turcesc este o plantă rară, iubitoare de căldură, care se găsește în pădurea Beușnița. — Molizii din pădurea Slătioara. 2. Pasărea-stilou! — Plante ca bujorul romînesc, „papucul doamnei” și zăda sau animale ca risul, capra neagră, vulturul bărbos, dropia, stîrcul alb etc. 3. Început. — Alt nume dat zădel, arbore cu conuri mici și acoperite cu un păr catifelat. — Trunchi de zădă! 4. Servește la cusut. — Plantă asemănătoare nufărului care s-a păstrat în lacul de lângă Oradea de aproape un milion de ani, în timp ce în restul Europei a dispărut! (pl.) 5. Asigurările de stat. — Copli. — Tercl (mold.). 6. Lețcaie. — Mormane de nisip în jurul pădurii de tip ecuatorial Letea, din Delta Dunării (sing.). 7. Îmi încerc vocea! — ... Ziata, împreună cu Gemelele, rezervă în Parcul național al Retezatului. 8. Poartă. — Componente ale scheletului. — Întreprinderea metalurgică de utilaj. 9. Regele cu urechi de măgar. — Pronume. — Oală. 10. Molizii din pădurea Slătioara sînt cei mai... din Europa. — Mare. 11. Tudor Georgescu. — Pădurea lângă Oravița care are o frumoasă cascade, precum și numeroase plante rare, ca alunul turcesc. 12. A aerisi. — Masivul Pietra Craiului se înalță singularitic, cu o masă încoasă imensă, terminată cu o... de o frumusețe fără seamăn.

„Moara dracului” pe valea Topologului

PE VĂILE TOPOLOGULUI ȘI ARGEȘULUI

Cu excepția masivului Iezer-Păpușa, versantul sudic al Făgărașului constituie o regiune puțin cunoscută turiștilor, în ciuda numeroaselor atracții și frumuseți naturale pe care le conține.

Puțini sînt cei care aleg, drept drum de acces spre crestele Făgărașului, potecile ce pornesc din Cumpăna și desigur și mai puțini cei ce se abat pe văile laterale față de potecile marcate, pentru a admira măreția naturală a ținutului.

Acestei regiuni i se rezervă însă un viitor turistic nou! Prin hotărîrea partidului și guvernului nostru se va construi o hidrocentrală pe Argeș. Prin această lucrare se va crea la poalele Negoiului un lac pe ale cărui maluri, într-un cadru minunat, se vor putea dezvolta noi stațiuni și ansambluri turistice.

În dorința de a dezvălui cu un ceas mai devreme ceva din tezaurul turistic al acestei regiuni, prezint alăturat unul din traseele pe care le-am parcurs recent.

★

După cîteva ore de călătorie cu trenul, dimineața mă găsește în Curtea de Argeș, pitorească așezare la poalele munților, în care vestigiile istorice te întîmpină la tot pasul. Coborînd pe peron, privirile mi se opresc pe crestele semețe ale Făgărașilor care, la orizont, albe de nea, strălucesc în bătaia soarelui.

Cele aproape trei ore pe care le am disponibil, pînă la plecarea cursei IRTA care mă va duce în valea Topologului, le folosesc vizitînd biserica domnească, mănăstirea, ruinele de la Sinnicooară și fîntina legendarului meșter Manole.

În sfîrșit, ora îmbarcării în mașină a sosit și o nouă parte a călătoriei a început. Șoseaua străbate o pitorească regiune de dealuri, trecînd din bazinul Argeșului în acela al Topologului, pe al cărui curs urmează apoi în sus. După aproape trei ore de drum, adică pe la orele 13, sosesc la capătul liniei, în satul Sălătrucul de Sus, ultimă așezare pe vale, de unde urmează să mă deplasez „cu mijloace proprii”.

Primele informații asupra drumului le obțin de la un canton forestier așezat lingă șosea. Voi avea de mers aproape 15 km pînă la exploatarea forestieră de la Iaroslave, unde pot găsi cele necesare rămînerii peste noapte.

Pornesc urmărind șoseaua forestieră realizată recent și pe care, dacă nu ar fi sîmbătă după amiază, aș găsi nenumărate ocazii prin mașinile care transportă lemne.

Odată cu dispariția ultimelor case, valea capătă un aspect sălbatic; pădurea care coboară pînă în firul văii, pereți de stîncă în care se deschid guri de peșteri și recentele prăbușiri ale unor blocuri de dimensiuni uriașe, atrag privirea, creînd acea variație de peisaj care te face totdeauna să uiți cît timp ai mers și cît mai ai de parcurs.

După aproape o oră și jumătate de mers, valea se transformă în cheie. Cheia Topologului, deși lungă numai de cîteva sute de metri, atrage prin aspectul său deosebit de sălbatic, cu pereți înalți, cu coame care reproduc la o scară mai mică acoperișul virfurilor Viștea-Moldoveanu, cu turnulețe și colți, și, în sfîrșit, cu riul care se aruncă vijelios să scape din strînsarea de piatră. Trecînd cheia, valea se deschide mult și șoseaua se așterne dreaptă înainte. După încă o oră și jumătate de mers, ajung la Iaroslave, așezare forestieră cu multe cabane, unde obțin găzduirea peste noapte în condiții mai mult decît bune.

Ziua următoare pornesc la orele 4, odată cu mijirea zorilor. Pentru azi, etapa ce mi propun este ceva mai lungă, fiind vorba de cca. 25 km pe vale pînă la punctul Stîna Mare și apoi de aici încă vreo 15 km pînă la Cumpăna.

Aspectul tot mai impresionant al locurilor și răcoarea dimineții dau elanul necesar intrării în ritmul de mers. După aproape 2 ore ajung în poiana de la confluența Topologului, a cărui vale împădurită se deschide pe stînga. Pe malul opus începe a se zări versantul golaș al Clăbucetului, în timp ce jos, pe firul văii, apa se aruncă peste o serie de praguri și uluce de piatră formînd cascadele de la „Moara

Dracului". Locul este impresionant, cu atât mai mult cu cât poteca urmărind valea la o cotă superioară, pe versant, lasă o vizibilitate foarte bună asupra întregului ansamblu.

După aproape 7 ore de drum, ajung la poiana de la Stîna Mare, unde două cabane, de curind ridicate, pot oferi adăpost.

Altimetrul indică 1260 m. Mai aveam de parcurs cca. 2 ore pînă la Izvorul Negoilului și mai puțin de o oră pînă la punctul unde se ivește, pe vale, marcajul triunghi roșu, care vine pe sus, pe undeva pe creasta din stînga, de la Cumpăna.

Este ora 13 și popasul făcut în poiană trebuie să ia sfîrșit. Pe un hățaș abrupt, pornind din spatel cabanelor, urc din greu timp de 3/4 oră o pantă care mă scoate pe golul alpin al muntelui Marginea, imediat sub vf. Comarnic (1928 m alt.). Aici întîlnesc marcajul triunghi roșu pe care încep să-l urmez spre sud.

Privești este remarcabilă; la nord, vîrfurile și căldările glaciare ale Negoilului, la sud Ghițul-Iezerului și Păpușa, iar în față, pe creastă, vîrfurile dublu al Clăbucetului acoperit de haina sumbră a pădurii de conifere.

Urmez drumul pe creastă timp de aproape o oră, trecînd pe lingă citeva tîrle de vite și cantoane silvice care ar putea fi folosite în caz de intemperie. Un izvor amenajat îmi dă posibilitatea reînnoirii proviziei de apă, pe care uitasem să mi-o asigur la plecarea din vale. Mergînd, privesc tot timpul la dreapta și la stînga spre pădurile nesfîrșite de la obîrșile văilor Cumpenitei și Modrugazului, a căror întindecime înfioară.

După circa o oră de mers, încep coborîrea în serpentine pe poteca ce prezintă acum semne de marcaj proaspăt și pe care, urmîndu-l, ajung, după aproape 3 ore de la plecarea din Stîna Mare, la Cumpăna. Este ora 16,20!

Împrejurimile cabanei unde îmi voi petrece noaptea, sînt atrăgătoare și îndeamnă la cercetare.

Cea de a treia dimineață a excursiei mă prinde coborînd de-a lungul frumoasei văi a Argeșului, pe lingă linia ferată forestieră, către chei. Cheile Argeșului, sînt la circa 8 km depărtare de Cumpăna (în aval) și parcurgerea distanței îmi ia aproape 2 ore. Lungi de aproape 5 km, cheile Argeșului oferă, la o scară mult mai grandioasă, aspectele întîlnite pe Topolog. Pereți înalți și zdrențuiți, în cleanturi ascuțite de stîncă, cascade și multe alte elemente își dau aici mîna pentru ca împreună să creeze acea măreție neasemuită pe care natura știe să o ofere celor ce o cercetează!

Pe un colț de stîncă, ruinele cetății lui Vlad Țepeș, ca un adevărat cuib de vulturi, domină trecătoarea și orizontul pînă de-

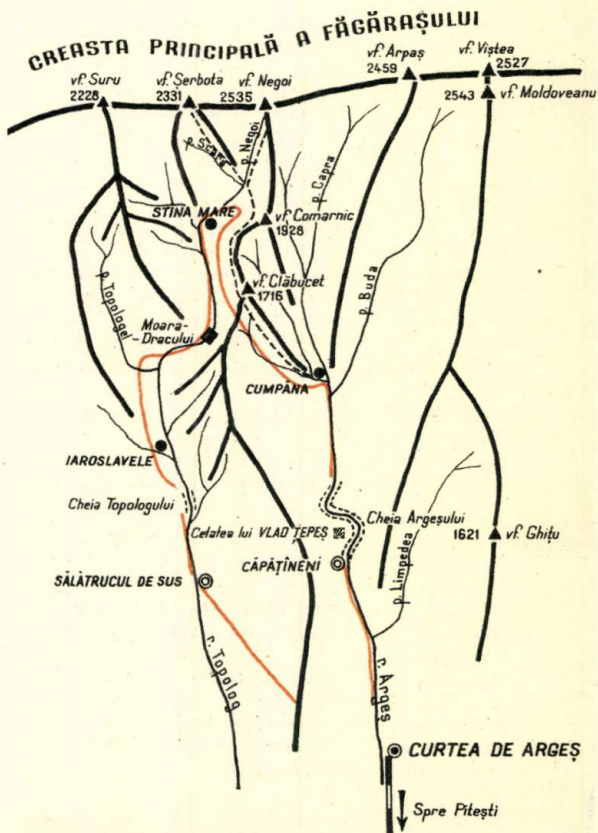
parte spre Argeș și Negoii.

După ce aproape timp de o oră și mai bine am străbătut printre pereții înalți și stîncoși ai cheilor, valea se deschide larg și apar primele case ale satului Căpățineni. Excursia s-a terminat. De aici un autobuz IRTA mă va duce cale de două ore de-a lungul văii către Curtea de Argeș, de unde trenul mă va purta spre casă împreună cu amintirile. Despre drumul de întoarcere din excursie, nu se scrie niciodată!

Itinerarul descris nu necesită pregătire specială sau echipament tehnic deosebit, singura lui dificultate constînd în distanțele ce trebuie parcurse. Condițiile create prin dezvoltarea exploatarea forestiere oferă și creează nenumărate ocazii de transport, cazare și aprovizionare, care în momentul de față facilitează foarte mult parcurgerea regiunii.

Traseul prezintă interes în primul rînd pentru turiștii regiunii Argeș, precum și pentru toți iubitorii naturii dornici să parcurgă regiuni și locuri mai puțin umblate.

Ing. VALENTIN GEORGIAN

PEȘTERA DE LA BAIA DE FIER

Peștera de la Baia de Fier, cunoscută de către localnici sub numele de „Peștera Muierii”, a fost săpată de apele râului Galbenul în calcarele jurasice care mărginesc spre sud munții Lotrului.

Ai stat la îndoaială, înainte de a veni aici, întrebându-te dacă nu trebuia să te oprești la Novaci, câțiva km mai la V, ca să întreprinzi un urcuș pe drumul de automobil ce urcă pe lângă vârful Mîndrei la peste 2000 m și care te conduce în Transilvania.

În loc să te apropii de circurile glaciare scăldate în lumina soarelui, ai preferat să vii aici, să intri în întunecimi apăsătoare, unde natura nu-ți oferă, la suprafață ceva cu totul deosebit. Sau poate era mai bine să te oprești la Polovraci, numai cu 7 km spre E, unde la mănăstirea cu același nume, străbați cheile Oltețului, atât de impresionantă prin îngustimea și sălbăcia lor, mai ales că noua șosea te îndreaptă în modul cel mai comod spre înălțimile munților Lotrului. Și pe urmă, dacă vrei să vezi o peșteră, nu ai și aici una despre care în literatura turistică s-a scris cu mai mult entuziasm decît despre multe alte peșteri de la noi?

Aceste gânduri s-au împrăștiat singure în clipa cînd ai pătruns în Peștera Muierii, prin intrarea mai mică, mai modestă, care se deschide în partea din amonte a defileului.

De la primii pași pe care îi faci, pe alocuri ușor aplecat, te întîmpină stalagmitele care îți anunță senzațiile cu totul particulare de mai tîrziu. Un moment ești cu inima strînsă. Dacă s-au concentrat aici toate minunile din peșteră și mai departe nu mai este nimic? Dar iată, mergînd înainte spre S, stalagmitele, scurgerile de calcită pe pereți și stalactitele se tot înmulțesc. După ce ai parcurs cam 50 m, apare în mijlocul galeriei un dom, a cărui formă nu ai mai întîlnit-o în altă peșteră. Perfect rotund, cu un diametru bazal de cel puțin trei metri, are jur împrejur rînduri de coloane în basorelief suprapuse ca tuburile unei orgi (fig. 1). **Bazinașele de apă cristalină, neclintită, care îl străjuiesc, te îndeamnă să nu le tulburi liniștea și nu te mai apropii să atingi domul, spre a te convinge că nu e arătarea unui vis.** După încă 40 m spre S, se deschide o sală mai largă, dar cu tavanul nu prea înalt și cu pereții de calcar gol, cu puține podoabe ici și colo. Excepție face colțul din stînga al sălii, unde rînduri de coloane zvelte, dar îndesate una în alta, abia lasă liberă trecerea unui om în galerie care, mergînd spre SE, conduce după 60 m la intrarea mijlocie (intrarea a II-a) a peșterii. Partea de la început a acestei galerii constituie o sală spațioasă, plină de formațiuni de culoare albă, stalagmite, stalactite elegante și de proporții mari. Masivitatea stalactitelor îți arată o vechime a procesului de concreționare și te întrebi dacă această parte a peșterii este încă în plină formare sau concrețiunile s-au oprit din creștere. Glasul

picăturilor de apă pe care l-am auzit totdeauna aici mi-a răspuns de fiecare dată tainic, în șoapte cadentate și limpezi: cristalele cresc mai departe, pentru că și picăturile vor cădea încă multă vreme, poate mii de ani.

Întors în galeria principală, trebuie să parcurgi, tot spre S, încă aproape 250 m, fără a avea un prilej de prea mare satisfacție. Acest culoar este ca un tunel simplu, care leagă cele două extremități ale etajului superior al peșterii. La extremitățile acestui etaj s-au concentrat toate frumusețile, în timp ce pe această galerie pereții sînt aproape goi. Numai pe podea, din loc în loc, sînt dezvoltate baraje curbe de calcită ce formează „gururi”, bazine în care mai ales primăvara se găsește apă limpede, adîncă de 20–30 cm.

În fine, după parcurgerea acestor 250 de m, pătrunzi într-o sală lungă de 15 m și largă de 10 m, cu tavanul înalt de 4 m, care formează și antecamera unei alte săli de proporții impresionante. Ajuns aici, în a doua sală, nu te mișcă atît faptul că spațiul este larg (lungime 25 m, lățime 15 m și înălțime 15 m), ci mai ales stalagmitele, domurile cu gururi la baza lor, concrețiunile paretale ca niște sculpturi în basorelief și cele două stalactite în formă de candelabre, care atîrnă la 10 m din tavan. Și aici picăturile de apă — pe care le auzi căzînd în toate anotimpurile, îți arată că procesul de concreționare continuă și astăzi.

De la această sală mai mare poți merge spre ieșire pe două culoare; unul mai greu de urmat, conduce spre SV, iar celălalt spre SSE, mai accesibil. Ele se reîntîlnesc după aproape 100 m și dau în culoarul de ieșire, care după 60 m se deschide deasupra văii Galbenului prin intrarea a III-a a peșterii.

Dacă pornim din sala mare spre ieșire, alegînd culoarul stîng, găsim încă o sală pe traiect, interesantă prin faptul că podeaua ei este ocupată **de un depozit de guano** ce s-a format datorită numeroaselor generații de lilieci care au viețuit aici în colonii. Stropii de apă care au picat și aici neconținut, au provocat migrarea sărurilor fosfatice din depozit, ceea ce îl face lipsit de valoare economică.

Din culoarul de ieșire se deschide (în perețele drept, dacă vii dinspre sala mare), imediat după reîntîlnirea celor două galerii, avena prin care se coboară în etajul inferior al peșterii. Despre acest etaj ne rezervăm să vorbim ceva mai departe, pentru că este necesar să ne reîntoarcem în sala mare, din capătul sudic al căreia pleacă direct spre răsărit și o a treia galerie. Este păcat să o lăsăm de o parte pentru că ea duce, după 15 m, la cea mai împodobită sală a peșterii de la Baia de Fier. Pentru a pătrunde în această sală este necesară o scară din cauza unui prag de 2 m care trebuie escaladat. Odată urcat acest

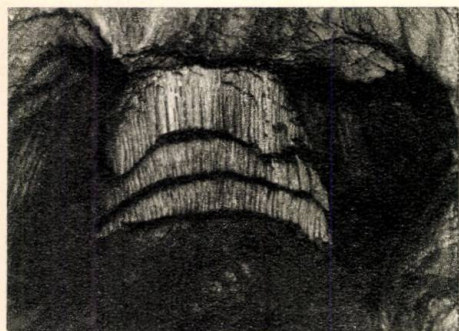

Fig. 1. — Dom stalagmitic

Fig. 2 — Stalactite în formă de țurțuri

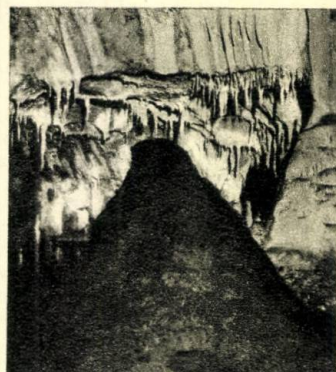

Fig. 3 — Morman de guano

prag, ai în fața ochilor un spectacol unic. Pînă aici formațiunile stalagmitice erau în majoritatea lor de culoare albă, uneori cenușie, altele galben-roșcată. În această sală, căreia i-aș spune „sala minunilor”, formațiunile au culori mai intense, iar efectele de contrast sînt încîntătoare. Stalagmitele apar, pe unele porțiuni, ruginii, pe altele albe ca emailul. Ele nu sînt simple, ci concrețiunile formează pe suprafața lor ornamentații felurite care din primul moment al pătrunderii în sală îți provoacă entuziasm. Podeaua sălii mai întîi urcă și apoi coboară. Din prima parte a ei nu o vezi pe a doua, dar este destul să urci cîțiva pași și să te uiți spre fundul sălii pentru a avea noi motive de încîntare.

Zveltețea unor stalagmite ce se înalță pînă lîngă tavan și ghirlandele de țurțuri fini de culoare fildeşului, rămîn de neuitat, ca și sutele de țurțuri ce acoperă tavanul, aici în partea cea mai înaltă a sălii (fig. 2). Dacă întîrzii mai mult în acest loc, îți dai seama că liniștea desăvîrșită caracterizează „sala minunilor”. Glasul picăturilor a încetat și odată cu el și creșterea figurinelor de piatră.

De aceea încet, încet, bucuria lasă loc unui sentiment de respect, de admirație mută, și în fața acestor relice împietrite te simți ca într-un muzeu al naturii în care timpul însuși s-a oprit o clipă spre a-și arăta nemărginirea.

Aici este locul să amintim că drumurile de la sala mare către „sala minune” și către ieșire le-am parcurs cu mult mai ușor decît le-am fi străbătut fără inițiativa localnicului Ion Panduru — mort în 1960 — care a pus tot sufletul la amenajarea acestei peșteri încă cu mulți ani în urmă. Cunoșcînd toate ungherele peșterii, țărănul de la Baia de Fier și-a dat seama de valoarea turistică a acestei peșteri și a săpat cu mîna lui șanțuri în umplutură, acolo unde tavanul — pe distanțe

destul de mari — coboară la 20—30 cm de podea, împiedicînd înaintarea.

„Nu insist asupra sistemului de galerii descendente care conduc spre etajul inferior folosind cele trei praguri amintite. Voi spune numai că etajul se compune din două galerii. Prima este „galeria urșilor” ce se dezvoltă pe direcția NV; a doua reprezintă un sistem complicat de săli unite prin galerii.

Ambele galerii, care totalizează 250 m, se deosebesc mult de etajul superior prin formațiunile lor mai fine, mai tinere. Galeria înseși au fost săpate de ape ulterioare galeriei și sălilor etajului superior și diferența de nivel de 17 m ne arată și o diferență de vîrstă, pe care este greu să o apreciem. În orice caz este vorba de multe mii sau chiar zeci de mii de ani. Galeria de jos este în consecință mai tînără decît cea de sus și este natural ca și stalactitele, stalagmitele și în general toate formațiunile ei de calcită să fie mai tinere. Ele se găsesc astăzi în plină formație. Finețea lor deosebită dovedește aceasta.

„Galeria urșilor” este numită astfel din cauza nenumăratelor resturi de *Ursus spelaeus* (urs de peșteră) ce se găsesc aici în argila de umplutură. Ceva mai mult, chiar concrețiunile de calcită au prins în ele oseminte de urs. Aici te întîmpină stalactite excentrice și coloane de formă cu totul particulară. Pe alocuri tavanul este plin de stalactite „macaroane”, care atestă și ele activitatea procesului de concreționare. Totul este împînzit cu formațiuni tinere și ceea ce m-a impresionat mai ales în sala terminală a galeriei, au fost petele cu nuanțe albastrii, de o extraordinară finețe, ce se găsesc pe tavan și pe pereți. Acestea, la lumina magnezului îndeosebi, arată toată splendoarea contrastului pe care îl fac cu petele albe ale peretelui. Înaintea acestei săli există o alta mai mică, populată cîndva — nu

Fig. 4 — Văl de calcită

Fig. 5 — Bazinaș cu apă în care se oglindesc coloane miniaturale în formă de ciorechini

Fig. 6 — Craniu de *Ursus spelaeus* prins în baza unei stalagmite

prea de demult — de o colonie de lilieci, care au lăsat un morman conic de guano, ce nu a avut destul timp să se taseze (fig. 3).

În fine, aripa vestică a etajului inferior apare cu aceleași caracteristici ca și galeria urșilor. Merită însă în orice caz să remarcăm trei formațiuni care mi-au rămas mai puternic întipărite în minte. Prima este splendidul „Văl cu franjuri” din sala întâia a acestui sistem, unic poate în peșterile de la noi (fig. 4).

La a doua formațiune, pe care vreau s-o amintesc, se ajunge mai greu, trăindu-te pe o distanță de 20 m, printr-o sală cu tavanul la 50—60 cm deasupra gururilor ale căror margini îți rănesc genunchii. Dar cazna și chinul sînt din belșug răsplătite. O nouă galerie se desface spre V și aici, între alte multe podoabe, descoperi sub peretele stîng un cotlon cu tavanul scund. Te apleci, curios să vezi ce se mai ascunde și acolo. Ai în fața ochilor o săliță în miniatură, scufundată în apă limpede, către suprafața căreia coboară din scundul tavan, ici și colo, tije de cristal. În locul unde ele ating suprafața apei, se transformă în ciorchini de flori de piatră albă ca zăpada (fig. 5). Neîncrezător față de ceea ce îți arată ochii, miști cu mîna apa și ca prin farmec totul se dublează prin oglinda de cristal a apei, iar mai în fund apar deodată și alte miniaturi de fel și fel de forme.

Peștera de la Baia de Fier nu constituie o comoară numai în ceea ce privește formațiunile sale, care sînt fără îndoială întrecute în frumusețe și interes științific de cele din noua galerie recent descoperită în peștera de la Cloșani, grație stăruinței cercetătorului nostru Matei Ghica. Ea este importantă și pentru datele științifice pe care le furnizează speologiei și științelor ce au contingente cu știința peșterilor.

În afară de cîteva specii de nevertebrate caver-nicole interesante care s-au găsit în această peșteră, este important de amintit că au fost găsite și mărturii care ne arată că ea a fost locuită de oameni din timpurile paleolitice. La intrarea a III-a a peșterii (cea mai apropiată de sat), săpăturile antropologice și arheologice (1951—1955) au scos la iveală resturile industriilor umane vechi, ca de pildă silexuri paleolitice musteriene, precum și neolitice, resturi de ceramică neolitică și fosile de animale vîinate în epoca pietrei cioplite ca, de pildă, ursul de peșteră (fig. 6), hiena, leul, bizonul, rinocerul, mamutul etc.

În umplutura unei galerii, ceva mai depărtată de intrare, au fost găsite și resturi umane provenind de la două schelete fosile, dintre care unul a fost considerat mai înțîl, de specialiștii antropologi care au lucrat aici, ca aparținînd lui *Homo primigenius*. Recent, aceiași cercetători l-au atribuit unei forme de trecere între *H. primigenius* și *H. sapiens fossilis*.

Am insistat în aceste rînduri mai mult asupra frumuseților ce se ascund în peștera de la Baia de Fier și pentru motivul că în momentul de față se plănuieste refacerea instalațiilor de iluminare. La noile lucrări ce se vor întreprinde trebuie neapărat să se aibă în vedere punerea în valoare a formațiunilor în toată frumusețea lor neștirbită. Această peșteră a fost foarte bine aleasă pentru amenajare și electrificare. Ea poate familiariza pe vizitatori cu o bună parte din problemele speologiei, printr-o explorare comodă, fiind ușor accesibilă. În același timp, spațiile peșterii sînt destul de mari spre a putea fi vizitate de grupuri mai importante de vizitatori.

dr. TRAIAN ORGHIDAN

Automobilisti Motocicliști Turisti

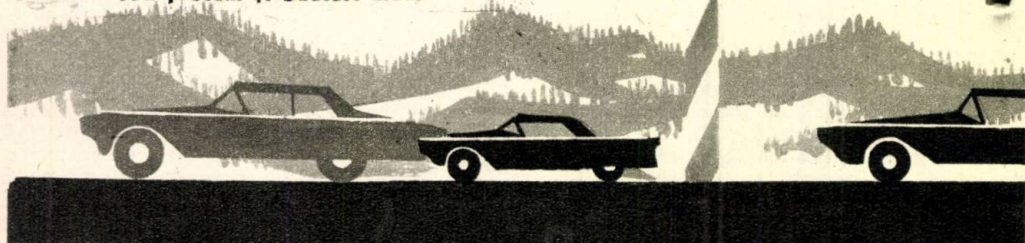
Călătorind pe traseul turistic internațional
București — Budapesta

POZIȚII

pe teritoriul regiunii Crișana la:

**PUNCTUL PIATRA CRAIULUI — ALESD —
ODORHEI**

unde vă stau la dispoziție bufetele și res-
taurantele cooperației de consum, care sînt
continuu aprovizionate cu mîncăruri calde și
reci precum și băuturi alese

Turisti - excursioniști

Vizitați bufetele și magazinele alimentare
ale cooperației de consum din regiunea
Crișana, situate în localitățile Balneo-
climaterice

TINCA — MONEASA — STÎNA DE VALE
vă puteți aproviziona cu sortimente variate de produse
alimentare și băuturi alese

Prea pușini dintre cititorii romanului lui Jules Verne, „Castelul din Carpați”, știu că acesta este unul dintre puținele pentru care autorul lor s-a documentat „la fața locului”. În adevăr, marea majoritate a lucrărilor sale celebrul romancier le-a scris înainte de a fi început să călătorească, ceea ce nu a putut face decât atunci când ajunsese celebru.

„Castelul din Carpați” a fost însă scris după ce Jules Verne a făcut o călătorie în țara noastră, unde a venit în anul 1892, însoțind pe o prietenă a familiei sale, originară din părțile Petroșanilor, și stînd pe aici mai multă vreme.

În acest timp, Jules Verne a călătorit în împrejurimi și s-a documentat atât asupra locurilor, cit și a locuitorilor, studiind întreaga istorie a Transilvaniei. Această se vede cu prisosință din cuprinsul romanului, în care citează printre „patrioți romîni” pe eroul popular din sec. XV, voievodul Huniad. Chiar în primele pagini ale romanului, autorul a ținut să arate, în cuvinte mișcătoare, că după ce românii din părțile acelea au luptat — referindu-se probabil la revoluția de la 1848 — „pe viață și pe moarte” (menționînd că aceasta e o zicală romînească), dîndu-și singele pentru cauza libertății, acum sufereau „cea mai nemeritată subjugare”. Apoi continuă: „Valahii din Transilvania nu deznădăduiesc însă că într-o zi, totuși, vor scutura jugul. Viitorul este al lor și cu o credință nestrămutată își repetă cuvintele în care sint concentrate toate năzuințele lor: Romînul nu pierde!”.

J. Verne arată că „limba romînă e formată din latină și slavă” și că poporul are frumoase poezii „numite doine” și numeroase legende, citînd pe aceea a Meșterului Manole, apoi „poveștea fortăreței din Deva” și aceea a stîncii „Detunata, acel faimos munte de bazalt”.

JULES VERNE ȘI CARPAȚII

De asemenea, descrie cu plăcere frumoasele priveliști din „Transilvania, vechiul ținut al dacilor”. Jules Verne a localizat acțiunea romanului său în munții Retezatului și în „bazinul deschis între munții Bihorului, Retezatului și Paringului”, în jurul satului și pasului Vulcana.

Jules Verne mai citează orașele Sibiu, Alba-Iulia și Cluj, enumerînd apoi bogățiile minerale ale Transilvaniei, precum aurul din Munții Apuseni, cărbunii din Valea Jiului, sarea de la Praid și precizează că locuitorii băștinasi nu au nici un folos din toate aceste bogății ale țării lor.

Locul principal al acțiunii romanului este satul „Werst”, aflat pe platoul „Orga” de pe „muntele Pleșa la poalele Retezatului”, pe lîngă care curge un rîu numit „Nyad”, care nu poate fi decât un afluent al Jiului (și nu Oltul, cum greșit este identificat în vechea traducere romînă a acestei cărți).

Eroii sînt toți romîni: pădurarul Niculae Dec (probabil derivat din Deac), „birădu” Colț, fiica sa Miorița, ciobanul Eric, boierii Radu Gorj și Telec (din Craiova), savantul Orfanic și învîțătorul Hermod (nume derivat de J. Verne din cel al satului Homorod, de lîngă Rupea, unde fusese învîțător tatăl prietenei sale).

Jules Verne descrie cu simpatie casa lui Colț, dovînd că cunoștea bine interiorul caselor romînești, în care se vede că s-a și ospătat cu mîncăruri romînești, căci scrie că „mămăliga nu e rea cînd o înmoi în lapte muls proaspăt” și vorbește și de „drojdie” și „șuică”. De asemenea, arată că era informat asupra administrației țării, deoarece se referă și la „intabulări”, specifice dreptului din Transilvania.

Privind de pe o înălțime de deasupra satului Vulcana spre culmile Carpaților, Jules Verne descrie astfel mărețul peisaj ce se desfășoară, de aci, înaintea ochilor:

„Depart, se profilează lanțul, așa de capricios ramificat, care arată granița Valahiei. În față, se ridică defileul colțuros al Vulcaniei, singurul drum practicabil între provinciile vecinașe. Dincolo de valea celor două Jiuri răsar localitățile Livezeni, Lonea, Petroșani, Petrița, grupate la gura minelor din care se extrage cărbune. Apoi, pe ultimele plănuri, e o admirabilă înșiruire de coline, înverzite pe margini, sterpe în creștet, pe care le domină piscurile colțuroase ale Retezatului și Paringului. În sfîrșit, dincolo de valea Hațegului și de albia Mureșului, apar umbrele inecate în ceață ale Alpilor Transilvaniei centrale”.

PRIMELE VERSURI TURISTICE

În anul 1833 spătarul Gane, împreună cu clucerul Dragoș, întreprind „o călătorie la muntele Stănișoara”, pe valea Suhei și coborînd pe valea Săbasa. Aceasta este prima călătorie la munte descrisă în versuri. Iată un fragment:

„Deci pe lîngă malul Suhăi călătorind amîndoi
Și citeva herestei lăsînd în urmă de noi,
Am văzut pe acé apă și un grozav cataract
Carele face un huet indestul înfiorat,
Și mergînd mai înainte nu s-au mai zărit apoi
Vre-o altă lăcuinșă, decât ciobani păsînd oi”.

(După: Kirileanu Gh. T. — Călătoria la munte din 1833 a Spătarului Gane; Buc. 1909).

„MAREA

În pădurile virgine de la Bialowieza

Turistul care se urcă din Varșovia în trenul ce merge spre răsărit, va poposi, după numai șase ore, într-unul din cele mai pitorești colțuri ale Poloniei — pădurea Bialowieza. Această regiune atrage anual mii de turiști, datorită ineditului și farmecului frumuseților sale. Pădurea se găsește la izvoarele riurilor Narew, Sesna și Jasiolda, învecinându-se cu hotarele Republicii Sovietice Socialiste Bielorusie.

Pădurea Bialowieza ocupă cea mai mare suprafață împădurită în cîmpia Europei Centrale (700 kmp numai pe teritoriul polonez). Și cu toate că peste virfurile semețe ale arborilor ei au trecut două războaie mondiale, Bialowieza n-a pierdut nimic din măreția sa. Pe zeci și zeci de kilometri se întinde o nesfîrșită „mare verde”. Această pădure nu este numai cea mai mare din Europa Centrală, dar este și cea mai sălbatică, mai virgină, mai diversă. Ca într-un mozaic, întilnești aci arbori de cele mai diferite esențe, multe dintre ele neplântate de mîna omului. Regiunile mlăștinoase sînt și ele bogat îmbrăcate în verde, cu vegetația lor specifică.

În pădurea Bialowieza puteți întilni și arbori uriași, datînd din secolele XIV și XV. Trunchiurile lor se înalță semețe ca niște coloane, ori, împovărate de bătrînețe, stau căzute la pămînt. Dar asta nu înseamnă că viața lor a încetat. Ca dintr-un corp omenesc, răsar tinere mlădițe, ramuri delicate, liane, care se prind, se înnoadă, se împletesc ca serpentinele de bal, formînd un fel de perdele.

Pe lîngă vegetația atît de diversă, pădurea Bialowieza se caracterizează și printr-o faună extrem de bogată. Aci își au sălașul diferite specii de animale care nu mai pot fi întilnite decît foarte rar în altă parte a Europei.

Linxul, care trăiește în partea cea mai retrasă, cea mai inaccesibilă a pădurii, se simte aci în perfectă siguranță și se plimbă nestingherit ziua și noaptea pe cărările numai de el

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

● În munții Kara-Taz (R.S.S. Kazahă), într-o peșteră, la 160 m adîncime, se află o neobișnuită pădure de... brazi. Peștera are o înălțime de 70 m. Interesant este că în această pădure trăiesc și numeroase păsări, printre care porumbei cu splendid penaj albastru!

● Cînd timpul este foarte călduros, lacul Tavel din Italia devine... roșu. Savanții afirmă că existența unor microorganisme de această culoare, aflate pe fundul lacului, încă din vremurile preistorice, ar fi cauza acestui fenomen neobișnuit.

● Pe insula Saaremaa din Marea Baltică a fost creată o rezervație botanică a republicilor baltice. Aci, pe o suprafață de 3000 kmp cresc peste 800 de specii de plante care nu mai pot fi întilnite în alte locuri din U.R.S.S. și, unele, chiar din lume.

● Cel mai mare teatru din lume se află în Cuba, la Havana: teatrul „Blancquita” cu 6500 de locuri.

● Muzeul agricol din Cairo posedă un ierbar unic în lume. Acest ierbar — alcătuit în anul 1450 î.e.n. — cuprinde 275 de desene imprimate în granitul din care a fost construit templul

lui Tutmes al II-lea de la Luxor. Desenele înfățișează cele mai cunoscute plante din epoca respectivă.

● Cel mai bătrîn castan din R.P. Ungară are 700 de ani și se află în apropierea orașului Kőszeg. Botaniștii au prezis că el se va usca în anul 1958, dar copacul, infirmîndu-le părerile, continuă să viețuiască și să dea anual o recoltă de 70—80 kg castane!

● O mare atracție pentru turiștii care vizitează R. P. Chineză o reprezintă desigur faimosul „zid chinezesc”. El a fost construit în sec. IV—III î.e.n., are o

Fără cuvinte

Desen de D. PETRICĂ

VERDE "

Bizoni la Bialowieza

știute. Tot aci se găsească urși, lupi, cerbi. Păsări rare, cu penaje smălțuite cu dărnici, de penelul pictorului „Natură”, așează pete luminoase pe undele austere ale pădurii.

Dar cea mai mare atracție a pădurii Bialowieza o constituie bizonii. Aceste animale rare au fost un timp sortite dispariției complete. Datorită însă măsurilor severe care s-au luat, pericolul a putut fi îndepărtat. Actualmente, pădurea Bialowieza adăpostește câteva zeci de bizoni, dintre care unii trăiesc într-o rezervație specială, iar alții în libertate. Tot într-o rezervație specială se cresc și elanii, care odinioară erau foarte numeroși în Bialowieza. În libertate pot fi întâlniți caii tarpan (sălbatici).

Istoria ne spune că, acum câteva secole, existau în inima pădurii, pe o întinsă poiană, câteva satele. Locuitorii se hrăneau mai ales cu mierea pe care o scoteau din scorburile copacilor și cu vînatul bogat.

În economia națională a R. P. Polone, pădurea Bialowieza este socotită principalul furnizor al prețioasei materii prime — lemnul.

Pentru a păstra intactă o parte din pădurea seculară, a fost creat Parcul Național Bialowieza, care ocupă o suprafață de 47 kmp și este zona cea mai sălbatică și cea mai pitorească din impresionanta „mare verde”. Parcul Național a devenit obiectul cercetărilor științifice ale naturaliștilor, ca și o atracție deosebită pentru turiști veniți din toate colțurile lumii. În imediata apropiere a Parcului Național se găsește Institutul Forestier, unde lucrează numeroși specialiști care studiază pădurea Bialowieza. Tot aci se găsește o bibliotecă și un muzeu de istorie naturală, cu numeroase exponate — animale, păsări, insecte, reconstituirea vechilor așezări și a ocupației locuitorilor — documente și piese rare, un pavilion de vînătoare, un refugiu-cabană pentru turiști și gara.

F. N. GHELLES

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

— Nu vă supărați, vă rog,
încolo e grota urșilor?

Desen de MATTY

lungime de peste 4000 km, înălțimea și lățimea lui fiind de 6—10 m. Actualmente, celebrul dar și... bătrînul zid, deteriorat în mai multe locuri de trecerea necruțătoare a vremii, se află în plină restaurare.

● În apropierea localității Umbukta (Norvegia) au fost descoperite urmele a 12 locuințe din era de piatră. Tot acolo au fost găsite, cu același prilej, unelte de pescuit și obiecte casnice din vremea aceea.

● Lanțul stîncos Kondier din regiunea Habarovsk (U.R.S.S.) se aseamănă în mod izbitor cu craterele existente pe...

lună. Acest lanț are formă circulară, diametrul lui fiind de 8—10 km. Înălțimea medie: 1300 m. Cel mai jos punct din interiorul său are altitudinea de 700 m.

● În apropiere de Ulan-Bator (R. P. Mongolia) a fost descoperit, desenat cu tuș negru pe o stîncă, portretul unei femei. Acest portret datează din sec. XIII și este considerat prima operă plastică mongolă din Evul Mediu.

● Pinguinii „uriasi”, măsurînd în medie 1 m înălțime, nu trăiesc doar în Arctica: o expediție sovietică a descoperit pe coasta răsăriteană a Antarcticii 11 colonii de astfel de pinguini!

● O planetă pierdută a fost... regăsită. Este vorba de planeta-miniată „719 Albert”, identificată în 1911 și pierdută după aceea. Ea a fost regăsită de un astronom de la Observatorul din Sonnenberg. Aviz vizitorilor turiști în Cosmos!

● Piramidele nu sînt un apanaj al egiptenilor. Vechii maya, popor care a trăit în Mexicul meridional, Guatemala și Honduras, pînă în sec. XVI, cînd a fost exterminat de coteropitorii spanioli, au construit de asemenea piramide ale căror urme se văd și azi. Aceste piramide nu erau însă folosite drept mormine.

ÎN ZORI DE ZI

Versurile de *Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu*

Muzica de *Temistocle Popa*

Tempo di fox moderato

REFREN

La Ma-ma-ia-n zori de zi
 sos
 zi
 reu

Pe plă-ja-n-so-ri-tă
 E a-ur din ste-le
 Tu riș-tii se su-ie
 De-cò-ru-i fe-e-ric

Rid mul-ti-co-lor Cor-turi mici, pi-to-rești... Tu pri-vesti ca vră-ji-tă
 Lîn-gă el ră-sar Vi-le noi de cleș-tar Flu-tu-rași de dan-
 Li-că-rind u-sor Prin-tre brazi soa-re-le Și-a fă-cut că-ră-ru-ie
 Rid ca-ba-ne mici, Ju-că-rii, iar pe sus Zbur-dă un te-le-

Iar ni-si-pul mă-tă-te-le. So-sesc me-reu stră-ini
 Vin tu-riș-tii, vin me-fe-ric. E-to-tul un pas-tel

Sad-mi-re ma-reă Cum se-a-prin-de za-reă În mii de lă-
 Plin de cu-loa-re... Din-tre brazi ră-sa-re Fru-mo-sul ho-

mini La Ma-ma-ia-n zori de zi Pe plă-ja-n-so-ri-tă
 tel La Po-ia-na-n zori de zi Un cin-tec te-m-bi-e

Azi e ca-n po-vesti! Tu te joci în ni-sip Și zîm-besti fe-ri-ci-tă!
 Ho-la-ri-u-ri, Ho-la-ri, ho-la-ri, Cin-tec de dru-me-ți-e.

VERS

Ra-ze-le se scal-dă-n va-luri Sus pe cer nu e un nor
 Sub un brad lî-nalt cit ce-rul Fer-me cat pri-vesti pri-vesti

Soa-re-le azi la Ma-ma-ia Par-că e mai scli-pi-tor La Po-ia-na-n zori de
 Ce fru-mos e la Po-ia-na To-tul e ca în po-vesti

HERMANN BUHL

În ziua de 3 iulie 1953, la orele 7 seara, Hermann Buhl ajunge pe vârful de 8125 m al lui Nanga Parbat. Această performanță unică în istoria alpinismului — cucerirea unui „optimiar” de unul singur — îl face cunoscut lumii întregi. Hermann Buhl s-a pregătit cu toată seriozitatea pentru acest drum, care reprezintă încununarea carierei sale alpine.

„Trebuie să fii antrenat. Orice clipă liberă trebuie folosită. Și sînt puține clipe libere în timpul săptămînii... Zilnic, mă scol la cinci și mă grăbesc spre cariera de piatră a Innsbruckului pentru a mă antrena, iar la ora prescriasă sînt la serviciu. Seara nu mă duc la cinema, nici la bodegă, nici la plimbare cu fetele, ci mă întorc la carieră.

În curînd cunosc fiecare priză. Ceea ce la început mi se părea imposibil chiar în espadri, îmi reușește mai tîrziu în bocanul de schi cu talpă lucioasă de piele. Ba chiar ajung să urc și să cobor, ca într-un lift, aceste porțiuni dificile, de mai multe

ori. Cel mai important lucru este ca degetele să fie antrenate”.

Cine a fost în fond Hermann Buhl? S-a născut în 1924 la Innsbruck. De origină modestă, rămîne orfan de mamă la 4 ani. Neavînd cum să-l crească mai bine, tatăl lui îl încredințează pentru un timp unui orfelinat. Școala o începe cu un an întîrziere din cauza debilității. Chiar și mai tîrziu, Buhl nu va avea niciodată o constituție athletică. La 10 ani tatăl său îl ia pentru prima oară pe munte, iar la 13 ani începe să se cațăre. Activitatea sa e uimitoare. Numai în anul 1947, în decursul a 68 de ieșiri pe munte, escaladează 134 de vîrfuri, 35 de pereți de gradul 6, face 11 premiere. Cu timpul, realizează cele mai grele trasee din Alpi — pereții nordici ai lui Grands Charmoz, Grandes Jorasses, Dru, Eiger, traversează toate Aiguilles (acele) de Chamonix „dintr-un foc”. Escalade de gradul 6, le întreprinde iarna. Dar performanțele lui cele mai extraordinare sînt desigur escaladele de

unul singur pe trasee dificile ca Piz Badile (peretele de nord-est) sau Watzmann (peretele estic), pe care-l parcurge într-o noapte cu lună, în februarie.

După victoria de pe Nanga Parbat, Buhl revine în Himalaia în 1957, reușind să escaladeze împreună cu cei trei prieteni ai săi muntele de 8047 m Broad Peak din Karakorum. Această expediție în 4 a fost prima expediție în care alpinii și-au adăugat bagajele singuri, fără ajutorul „tîgrilor” (șerpașii). Cîteva zile mai tîrziu, încercînd să escaladeze vîrfurile Chogolisa (7654 m), o cornișă de zăpadă se rupe și Buhl dispare pentru totdeauna în zăpezile vesnice ale peretelui de nord al lui Chogolisa.

Mai jos, reproducem un pasaj din cartea lui Hermann Buhl „8000 de metri — deasupra și dedesubt”. Pasajul redă escalada de unul singur, amintită mai sus, pe traseul Watzmann (peretele estic), parcurs de Buhl ca antrenament și autoverificare a forțelor, în vederea participării la expediția pe Nanga Parbat.

SINGUR ÎN NOAPTE

Într-o zi de februarie a anului 1953, la ora prînzului, mă strecor, ca la un slalom, prin mulțimea de oameni din gara München, încercînd cu rucsac, schiuri și piolet. Acceleratul mă duce spre munte.

„Berchtesgaden — toată lumea coboară!“. Aci e iarnă. Mai cumpăr cîte ceva, schiurile le las la bagaje, apoi plec mai departe spre Königssee. Cei din Königssee își cunosc meseria. Abia după ce am achitat „întrarea” mi se permite să trec, cu biletul în mînă, peste gheața lacului.

Multe priviri întrebătoare mă fixează: „Rucsac?... Piolet?... Singur?... Spre schitul Bartholomeu? Doar nu cumva...?”. Pe deasupra mai întîlnesc și un vecin din Ramsau. De n-ar afla nevastă-meal Curios, vrea să afle dacă sînt singur. „Vin și ceilalți...”

Peste o oră ajung la schit. Arunc o privire tainică peretelui estic Watzmann, cel mai înalt din Alpii Răsăriteni. De jos nu se pot stabili bine condițiile.

În restaurantul de pe lac îmi potolesc foamea de lup. În fața mea stau la o masă mai mulți cetățeni veseli. Par a fi tovarăși de vînătoare; întocmesc meniul serii: friptură de porc, bere, apoi vin roșu. Eu comand o supă fierbinte. Căutînd de mîncare prin rucsac, nu pot evita apariția unor obiecte de echipament alpin. Și iar

aceeași întrebare pe fețele celor prezenți. „Ce vrei să faci cu pioletul? Unde ți-e tovarășul?”. Mă sustrag întrebărilor, plecînd cît mai repede. Încă odată, studiez în grabă, pe baza ghidului, ruta. „Salzburger Weg” (traseul Salzburg) ar fi cel mai potrivit. E atît de înclinat încît va avea puțină zăpadă. Fac o scurtă comparație cu ceea ce se mai vede în lumina amurgului. Punctele marcante mi le întipăresc în minte.

La șapte seara plec de la Bartholomeu. Peste puțin timp dispare drumul de care și, odată cu acesta, orice urmă omenească. Adesea mă scufund pînă la genunchi în zăpadă. De după masivul Göll apare luna; e lună plină și acoperă toată împrejurimea cu un luciu argintiu. Ca o umbră crește în fața mea peretele uriaș.

Peste conuri proaspete și înghețate de avalanșe, urc spre cel mai îndepărtat colț al „Capelei de gheață” (Eiskapelle). Prima treaptă stîncoasă e acoperită de zăpadă. Pereții de gheață, tari ca betonul, se înalță peste masele de zăpadă care au căzut din perete cu forța unor trenuri de marfă. Am făcut bine să aleg noaptea pentru partea de jos a escaladei, căci acum gerul menține zăpada stabilă. O mică greșeală s-a strecurat totuși în calcul. Suprafața întărită a zăpezii nu rezistă la greutatea corpului. Puținele ore cu soare n-au fost suficiente pentru a îndesa ză-

pada; numai crustă, o crustă afurisită... În cele din urmă, jgheaburi tari de avalanșe îmi permit o înaintare mai rapidă. Dar aici zăpada este atât de înghețată încât trebuie să apelez la colțari.

De câteva ori, tunetul avalanșelor în cădere mă face să tresar. Asta se petrece pe flancurile vecine ale lui Hachelkopf, care, aflate încă în umbră, par amenințătoare ca niște monștri.

O traversare ușoară mă conduce în cir-cul Schöllhorn. Îmi regăsesc liniștea obiș-nuită. Și aici, canalele adânci ale avalanșelor îmi permit o înaintare mai rapidă. Un perete întunecat de stîncă se înalță acum în fața mea. Știu că lumina lunii e înșelătoare, că ceea ce urmează nu va fi un joc de copil.

O rampă îngustă, un cîmp scurt și în-clinat de gheață, apoi dintr-o dată stîncă spălată. Stînd pe gheață, îmi dezleg colțarii și-i depun în sac. Pentru mult timp nu-mi vor mai trebui. Ceasul arată 10 noaptea. Altimetrul indică 1400 m. Deci am parcurs 500 m de perete. O dală foarte linsă era cît pe aci să mă forțeze să fac un ocol mai mare; reușesc însă s-o esca-ladez și astfel ajung la baza traseului Salz-burg, cel mai greu traseu al peretelui estic.

Tocmai pe ieșiturile care ar permite o priză bună pentru tălpile mele de cauciuc profilat, se află un strat subțire de gheață. Peste tot se prelinge apa pe perete. Noap-tea aceasta mi se pare nepotrivit de căldu-ță. Sau poate căldura provine din miș-cările mele? Stîncă neprimitoare și lisă. Urc spre stînga într-un fel de diedru, iar pe primii cîțiva metri picură apa de sus. Pitoane ruginite îmi dau siguranța că mă aflu pe drumul cel bun. O rampă înclinată urcă spre dreapta. Corpul meu aruncă umbre întunecate asupra stîncii și uneori trebuie să mă trag la o parte pentru a putea descoperi prize în imediata apropiere. Deasupra mea, în perete, se aude o miș-care — este zăpadă care cade. Dincolo, peste placa lui Schöllhorn, alunecă gheața, dar eu sînt în siguranță.

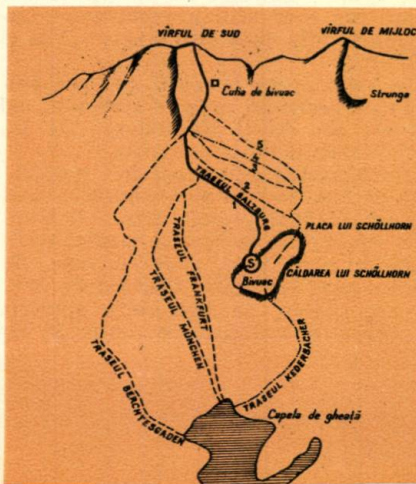
Am atins o regroupare — îngustă — o terasă expusă. Deasupra mea se află o surplombă mare. Două pitoane privesc de sus; le încerc cu prudență dacă rezistă. Stîncă mă scoate mult în afară, curelele sacului îmi taie umerii. Sînt nevoit să mă întorc, stau din nou pe mica platformă de sub surplombă.

Cu ajutorul unui ochi de coardă, ruc-sacul, care e destul de greu, l-am atîrnat în pitonul de jos. Fără încărcătură merge mult mai bine. Puțin ramonaș și surplom-ba, cheia traseului, se află în urma mea. Trag sacul sus și la lumina lanternei arunc o privire în ghid. Asupra continuării tra-seului știu acum totul. Lumina lunii îmi ia orice posibilitate de apreciere, mai ales

la distanțe mai mari și nu dă nici un fel de relief terenului. Trec în revistă posibili-tățile de retragere. Fierăria și coarda de 40 m vor ajunge în orice caz. Hornul de la ieșire îmi poate rezerva tot felul de surprize. Cascade de gheață, balcoane de zăpadă! Gum va arăta trecerea spre prima brînză? Cîteva plăci acoperite cu gheață, le ocolesc prin stînga. Un prag îngust duce mai departe, pe stînga, spre o muchie. Înclinată mai e stîncă! Rece și neprimitor este astăzi calcarul, altădată cald și înso-rit. Dar prizele sînt bune. Chiar și acum, iarna, noaptea. Încă odată am dubii asupra traseului. De cîteva ori rățăcesc drumul — mă întorc, un mic traseu cu ajutorul unui ochi de coardă, apoi stau la baza borului terminal al acestei trepte înclinate. Sînt plăcut surprins. Drumul spre înălțime pare deschis. Fundul bo-rului este parțial acoperit cu gheață, dar cățărătura nu e îngreunată. O rampă alcătuită dintr-o dală se întinde spre stînga, unde începe prima brînză. Nemijlo-cită este trecerea de pe stîncă pe zăpada întărită, care se termină jos în culoare de gheață. Căldarea lui Schöllhorn am lăsat-o mult sub mine. La Bartholomeu, străbate lumina prin ferestre. Acolo, ser-barea vinătorească va fi atins punctul culminant!

Lumina lunii s-a mutat mult spre sud și se urcă pe creasta Schöfeld. O însoți-toare mută în noapte... O față mare, albă, urcă înclinat spre stînga sus. Încă o mică, mică întrerupere, și ajung pe Brîna Uri-așă. În diverse locuri zăpada s-a rupt și privesc în crăpături adînci. Grosimea zăpezii o fi de vreo zece metri. Brîna se îngustează și în curînd privesc în culoare înclinate ce se prăbușesc la vale. Un perete de zăpadă aproape vertical urcă spre înălțime. Cascade întregi de gheață atîrnă de pereți, dar fac o impresie foarte stabilă. Virfurile din față ale colțarilor în 12 puncte și virful pioletului îmi dau singurul reazem în acest teren înclinat.

În curînd ajung la traseul spre șiștoa-ca ce duce spre virf. O portocală îmi înviorează gura uscată. Luna dispare după creasta lui Watzmann și, din ce în ce,

umbrele urcă pe perete. Emoționat, pun piciorul în șistoaca ce duce spre vîrf. La început, pare primitoare. Un culoar înclinat de zăpadă, întrerupt doar pe alocuri, urcă spre înălțime. Deocămdată zăpada e tare ca sticla, dar din ce în ce devine mai proastă, necoezivă. După felul cum vîrfurile vecine devin din ce în ce mai joase, pot să-mi dau seama cum urc. Hachelkopf este acum la aceeași înălțime cu mine, „copiii” lui Watzmann sînt numai cu puțin mai înalți. Dunga întunecată de colo trebuie să fie muchia de sud a celui de al treilea „copil”. De mult mi-am notat-o pe programul meu de ture.

Ritmul meu scade. De mai multe ori trebuie să mă opresc și să răsufliu. Trasea urmei în zăpadă mă obosește îngrozitor. Ating o treaptă a crestei. La dreapta, peretele se rupe foarte înclinat spre marile brîne. Aci, desigur, iese traseul lui Kederbacher, realizat pentru prima oară acum 55 de ani. De atunci, peretele a fost urcat pe mai multe trasee, dintre care traseul Salzburg, pe care mă aflu azi, e cel mai greu. Peste tot formațiuni ciudate de zăpadă, ciuperce, cornișe asemenea unor balcoane — vagoane întregi de zăpadă atîrnă gata să cadă de pe pragurile înguste. Totul e acoperit de masele albe. Cîmpuri înclinate de zăpadă urcă spre creastă, acoperă treptele stîlcoase și dau fețelor o impresie aeriană. Totul, o singură pantă neîntreruptă.

Traversez spre dreapta. Dar după primii pași înot în zăpadă prăfuită. Brusc, s-au schimbat condițiile. Aci peretele este orientat mai spre nord, ferit de soare. Urmez creste fine de zăpadă. Ele formează poduri de la o treaptă la alta. Aproape că-mi pare rău să stric aceste minunate formațiuni ale naturii. Dar acum nu e timpul pentru reticențe estetice. Trebuie să merg mai departe...

În apropierea stîncii, înaintarea e aproape imposibilă. Goluri mari s-au format între stîncă și zăpadă, obligîndu-mă adesea la ocoluri obositoare. Spre sud-est lucește platoul lui Hochkönig. La dreapta, piramida întunecată a lui „Hundstod”.

Sub o stîncă surplombantă înghit ultima portocală. Vîntul, în jocul său creator, a format aci o văgăună care-mi servește drept loc plăcut de odihnă. Pe aici trebuie să fie cutia de bivuac (refugiu minuscul din tablă), dar probabil că e adînc îngropată în zăpadă. Culoare înclinate și creste ascuțite de zăpadă mijlocesc urcușul, întrerupt de porțiuni scurte, stîlcoase și, pentru ruperea monotoniei, traversee obositoare. Înclinat, se ridică în fața mea peretele final. E umbrît și nu se vede nici un detaliu. Un horn umplut cu zăpadă traversează o treaptă înclinată. Trec pe lingă formațiuni de zăpadă ieșite mult în consolă. Înclinarea

crește. Am impresia că pot atinge silueta crestei, ce se profilează ca o dungă albă pe cerul întunecat al nopții. Dar peretele nu se predă ușor. Fiecare metru trebuie cucerit. O treaptă mică stîlcoasă... Un culoar înclinat, care urcă spre creastă. Drumul e oare liber? Abia pot să mă stăpînesc, urc, mă grăbesc, alerg în sus.

Deodată sînt din nou în lumina lunii. Vîntul rece mă ia în primire. Ultimii metri pînă la vîrf... Nici o stringere de mînă, nici un prieten, cît vezi cu ochii. Nimeni, căruia să-i comunicî impresiile. Și totuși, o clipă mărează. Atît de mare încît tăcerea spune mai mult decît vorba. Sub mine, abruptul întunecat, cel mai înalt perete al Alpilor Răsăriteni, 1800 m de zăpadă și stîncă, iar departe, în vale, lumini — Berchtesgadenul. Aici domnește o liniște absolută. Nici un zgomot. O oră rece ca moartea, singuratică precum moartea, dar binecuvîntată. Stau sub învelișul umed al sacului de bivuac. Ceasul indică ora 4 dimineața. Frigul mă pătrunde pînă în măduva oaselor. Dar vreau să aștept pînă se luminează. Coborișul, o creastă ascuțită, îmi rezervă tot felul de greutăți. În vale, sub mine, clipelesc primele lumini — oameni ce se scoală de vreme. Și colo, la Bartholomeu, se pare că tot se mai benchetuieste! Acum 9 ore stam și eu, colo jos, în restaurantul încălzit.

De cîte ori n-am stat, după o escaladă grea, pe vreun vîrf, înfometat, surescit, obosit, dar plin de mulțumire. Acest sentiment ne împinge pe noi, alpinistii, spre munții înalți, care ne fac să acceptăm cele mai mari osteneli și care ne ridică peste mărunțișurile vieții. Și în timp ce cu ochii mai urmăresc traseul ce urcă peste prăpăstii, gîndurile mele călătoresc departe, spre cei mai înalți munți ai lumii, spre vîrfurile Asiei, spre Nanga Parbat. Pentru el trebuie să fiu tare. Pentru el trebuie să cer totul de la mine. Abia atunci voi avea voie să mă apropiu de el...

Bucuria expediției la care voi participa, face ca noaptea să treacă relativ repede și în curînd mă salută primele raze de soare. Creasta spre Hoheke îmi oferă priveliști minunate spre perete și fără încetare privirea mea caută fețele pe care le-am urcat azi noapte. Cu toată ființa, gust căldura zilei. Doar cîteva galerii de cornișe încă și peste o spinare dezgolită de zăpadă cobor la cabana Watzmann. Cît de mult îmi doresc un ceai fierbinte! Dar cu fiecare pas cu care mă apropiu de cabană, dezamăgirea mea crește. Obloanele sînt trase, ușile încuiate — deci ceaiul s-a dus! Cobor la vale. Și acest coboriș e obositor, pînă ajung în cele din urmă pe o pîrtie bătută...

AUTO

● PENTRU TRANSPORTURILE URGENTE DE MĂRFURI FOLOSIȚI CURSELE DE COLETĂRIE RAPIDĂ AUTO. SE RIDICĂ ȘI SE PREDĂ MARFA DIRECT LA LOCURILE INDICATE DE DVS.

● Întreprinderile Regionale de Transporturi Auto, prin autobuzele lor, execută prompt și în condiții tarifare avantajoase, orice transport solicitat de întreprinderi, instituții și organizații obștești.

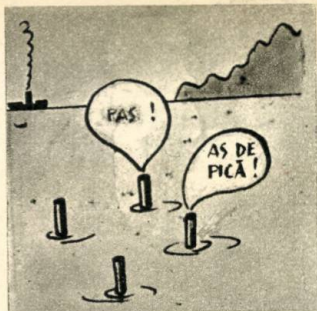

Accesibile publicului întregul an, *Băile Govora* au ape minerale clorurosodice-iodate, clorurosodice-sulfuroase și nămol, renumite în Europa, ce sînt utilizate în: boli reumatismale (artroze, spondiloze cu sau fără neuromialgii), artrite și poliartrite, poliartrită cronică evolutivă și spondilită ankilopoetică, stări alergice după Bouillaud-Socolski, artrite toxice, boli ale oaselor, mușchilor și tendoanelor, boli și sechele traumatiche ale sistemului nervos periferic: radiculite, poliradiculite, plaxite, nevrite, polinevrite, nevralgii reumatice infecțioase.

Stabilimentul de băi are sectoare speciale de electroterapie, mecanoterapie, hidroterapie, precum și un sector de tratamente pentru căile respiratorii: inhalatii, pulverizatii, spălături nazale, aer rarefiat, camere de aer comprimat etc.

Asistență medicală de ridicat nivel științific.

Așezarea pitorească, la o altitudine de 360 m, cu climat plăcut și condiții optime de cazare, masă și tratament, precum și o bogată activitate culturală, fac agreabilă șederea în stațiune.

Bridge... subacvatic
(Ogoniok)

— Aș omorî mistrețul, dar dacă
e ocrotit de lege...
(Freie-Welt)

— Cristiana?
— Nu, Marcela... Dar d-ta?
(Camping — Plein air)

— Începe să mă enerveze
ciocănitoearea asta!
(L'Humanité Dimanche)

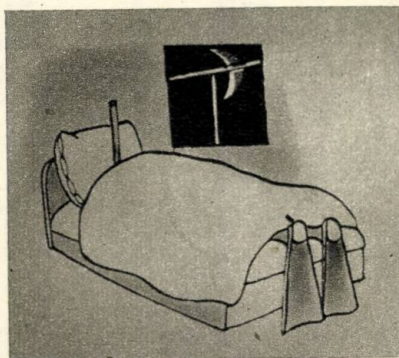
UMOR STRĂIN

— Cel mai frumos lucru la
camping e legătura nemijlo-
cită cu natura...
(Berliner Zeitung)

Turista americană: — Aveți ul-
tima listă a țărilor în care au loc
acțiuni anti americane?
(Wall Street Journal)

Noaptea dinaintea scufundării
(Smena)

COMPLEXUL TURISTIC BORȘA,

CENTRU PENTRU EXCURSII

Amenajările de la Gura Fintinii (cabana Gura Fintinii și complexul turistic Borșa cu hotelul și pârțile de schi) constituie înlesniri de seamă pentru drumeții ce vor să cerceteze frumosul masiv al Rodnei, atât vara cit și iarna.

La Gura Fintinii se poate ajunge fie cu trenul (pînă la Borșa și de aici mai departe cca. 15 km pe șosea), fie cu autobuzele care fac curse zilnice între Sighet și Vatra-Dornei.

Prin așezarea lor și grație mijloacelor de transport în comun care circulă pe drumurile de la poalele masivului, munții Rodnei sînt accesibili mai ales oamenilor muncii

care își desfășoară activitatea în regiunile Maramureș și Suceava. Judicioasa întocmire a orarului CFR cit și faptul că s-au prevăzut cîteva trenuri accelerate care circulă între diversele regiuni din țară și Maramureș, creează situații favorabile și pentru drumeții din restul țării care, în timpul concediului de odihnă, și-au propus efectuarea de deplasări către minunatele peisaje ale Rodnei.

Pentru a ușura alcătuirea programului de excursii, redăm în cele ce urmează cîteva itinerarii turistice care au ca bază de plecare complexul turistic Borșa.

I. ITINERAR DE O ZI:
Cabana Gura Fintinii — Cascada de pe pîrîul Cailor — pasul Prislop — cabana Gura Fintinii.

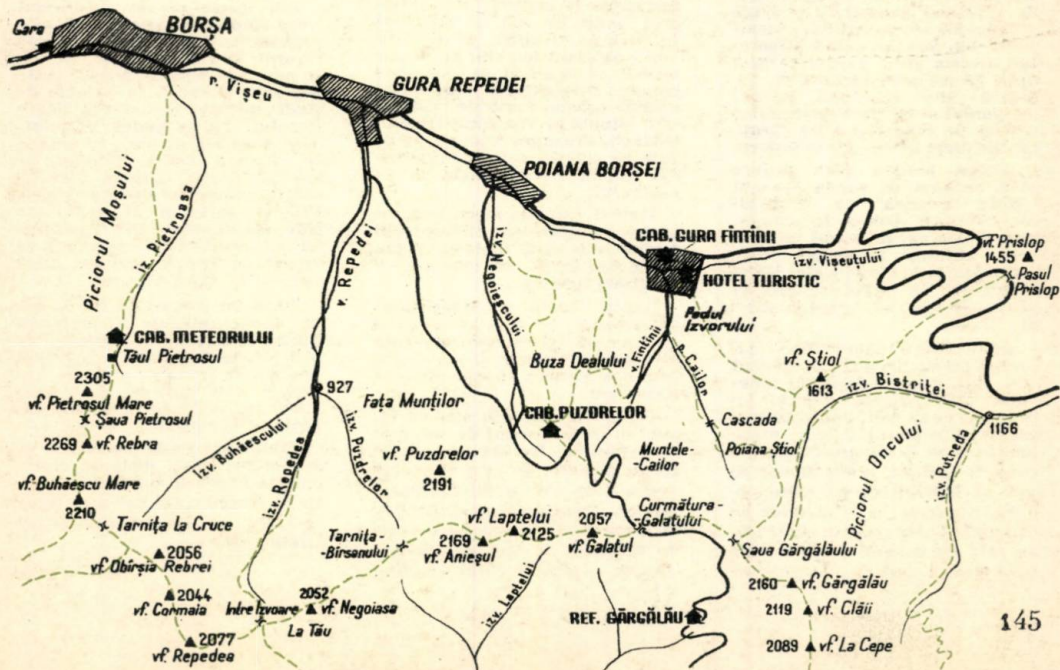
De la cabana Gura Fintinii, situată pe șoseaua Borșa-Prislop, ne dirijăm pe șoseaua ce însoțește firul de apă al văii Fintinii, pe care o părăsim la confluența cu pîrîul Cailor. Din acest loc, cotînd jumătate la stînga, urmăm firul pîrîului Cailor, la început pe un drum de cărăuș apoi, după ultimele case, pe cărare. Poteca urcă pe versantul drept al văii, prin pădure și, după aceea, revine la firul apei pe care îl urmărește pînă sub golul alpin. În drum, avem prilejul să admirăm, către dreapta, impresionanții pereți de calcar ai Pietrîi Rele. Peste unul dintre acești pereți, în

susul văii, un șuvoi argintiu de apă sare din stîncă în stîncă de la o înălțime de peste o sută de metri. Cea mai frumoasă privește a cascadei o putem prinde în primele două ore după răsăritul soarelui, timp în care ea este luminată direct și din plin. Mai tîrziu, șuvoiul de apă înspumată intră în umbră și priveștieta pierde mult din farmecul ei.

De la baza cascadei, în continuarea itinerarului, traversăm pîrîul pe dreapta lui și ne angajăm într-un lung și mult prea pieptșuș care ne scoate într-o șa a culmii, în marginea poienii Știolului. Din șa, cotim la stînga și urmăm, în urcuș ușor către nord-est, drumul de cărăuș croit de-a lungul culmii. Coborîm apoi într-o depresiune în mijlocul căreia se află un mic lac mîlos, o adevărată baltă. Aci, înspre stînga,

se desparte cărarea ce coboară la hotelul turistic, prin Runcul Ars și Podul Izvorului.

Din acest loc, reluăm drumul de cărăuș și, ocolind vf. Știol prin dreapta lui, ajungem într-o altă șa prin care se face trecerea din valea Bistriței în valea Vișeuului. Din șa, alternînd coborîșurile line cu urcușuri ușoare și cu porțiuni orizontale, urmăm mereu drumul care se desfășoară prin brădetul rar. Treccm de două bifurcații de drum și din ultima ramificație, cotînd către stînga, coborîm pe serpentine pînă la un fir sîrac de apă. De la podet, ne continuăm calea drept înainte pe drumul de cărăuș, trecem pe lîngă întocmirile stînei Prislop (în stînga drumului) și ajungem apoi pe șosea, în pasul Prislop lîngă troița din șa.

De lângă troiță începe coborîșul dirijându-ne către N—NV, de-a curmezișul șoselei, pe scurtătură. După 14 minute de mers din șaua, reîntîlnim șoseaua pe care o părăsiserăm după plecarea de lângă troiță. Alternînd mersul pe șosea cu trei coborîșuri pe cărările ce tale serpentinele, din ultima revenire pe șosea, cotim la stînga, și urcînd ușor, întîlnim o nouă potecă. O luăm la dreapta, pe scurtătură, pe lângă grupul de case din marginea șoselei și începem un lung coborîș prin pădure. Cîrînd după traversarea pîrului Iancului, un afluent pe stînga Vișeuului, ajungem lângă pîrlul principal al văii pe care îl urmăm, coborînd mereu. Vișeuul îl traversăm, pe dreapta lui, peste un zăgăz de hait (baraj de lemn al lacului în care se adună apa necesară plutirii buștenilor), acum părăsîți.

Imediat după hait, leșim iarăși în șoseaua Prislop—Borșa pe care, cotînd la stînga, nu o vom mai părăsi pînă la cabana Gura Fîntînii, locul din care s-a pornit pentru parcurgerea itinerarului descris mai sus.

Ținînd seama de toate opririle mai scurte pentru odihnă, cît și de popasurile mai lungi ce se fac pentru masă sau admirarea peisajului, itinerarul poate fi străbătut în cca. 7 ore (timp mediu).

II. ITINERAR DE DOUĂ ZILE: hotelul turistic al complexului Borșa — Podul Izvorului — șaua Gărgălaului — cabana Puzdrele (ziua I) — Fîntînii (ziua a doua).

De pe terasă, prin spatele hotelului turistic, ne îndreptăm către E—SE și urcăm pe lângă peninșura silvică aflată în dreapta cărării. Poteca urcă prin fînețele de pe Podul Izvorului, pe lângă o împrejmuire de brăduți culcați la pămînt. Sus, în capul praporului, trecem peste gardul de brăduți, încrucîșăm cărarea ce urmează firul vîlcului paralel cu gardul și ne continuăm calea urcînd pe drumeagul de cărută ce suie drept înaintea, prin pădure.

Urcăm binișor prin pădure pînă ce dăm de pîrtia de schi („linia turistică” în limba localnicilor). Cotim la stînga, urcînd mereu în susul pîrtiei, prin pădure, urmărind toate schimbările de direcție ale „liniei turistice”. În capul de sus al pîrtiei de schi, ajungem la stîna din Runc.

De la stîna o luăm către S—SE urcînd prin poiana de pe Runcul Ars. Sus, dîncolo de capul urcușului prin poiană, urmăm un drumeag ce se desfășoară aproape orizontal pe plaiul golului alpin apoi, cotînd la stînga și mergînd către S—SE, în urcuș domol pe plai și îndreptîndu-ne către pădure, ajungem la o bifurcare de drumuri. Calea noastră urmează, de aci, drumeagul din față care urcă peste o zonă de bolovănișuri

prin veche tăietură de pădure. Leșim cîrînd în gol alpin și, urcînd către E—SE, ajungem pe culme.

În continuare, drumul este lipsit de denivelări, resfirîndu-se în evantai de cărări. În josul cărării din mijloc, către dreapta acesteia, se află un izvor prins în uluc și jgheaburi. Cărarea aceasta ne scoate, în poiana Știol, lângă băltoaca din mijlocul ei. Din acest loc, o luăm la dreapta, către sud-vest, pe drum de cărută. Trecem prin șaua în care, din dreapta, iese poteca desfășurată de-a lungul văii Izvorul Cailor și, îndreptîndu-ne către S—SV, urmăm mai departe drumeagul de culme care trece printr-o zonă de steiuri în mijlocul cărora se află un bordei al vîcăriei din valea izvorului Bistriței.

De aci înainte, drumeagul de cărută se transformă în cărare ciobănească, desfășurată prin căldarea glaciară din stînga izvorului Bistriței. Trecem printre jnepenii ce coboară treapta căldării și, pe lângă torentul ce sare în cascadă pragul de stîncă, ne continuăm urcușul pe cărarea ce suie în serpentine pereții Zănoagel.

După un ultim și larg ocol către vest și apoi sud-vest, ajungem pe culmea lângă o stîncă izolată, mai înălțată între pietroaiele mai mărunte risipite pe plai. Din acest loc, ne îndreptăm către S—SE și, coborînd de-a lungul culmii poposim în șaua Gărgălaului (1945 m alt.). Locul este însemnat cu o bornă geodezică, de beton, și cu o troiță de lemn.

Din șaua Gărgălaului, către dreapta, pînă în Curmătura Galațului (1890 m alt.), șerpuiește un drum de cărută condus pe sub culme și în stînga ei. În Curmătura Galațului, drumul cotește la dreapta, trecînd prin șaua și desfășurată în serpentine, coboară prin zona de sus a zănoagii Puzdreilor. Urmînd acest drumeag (drumul fostului funicular minier) și scurînd în două-trei puncte serpentinele, ajungem ușor la cabana Puzdrele (1540 m alt.) situată pe versantul drept al căldării, deasupra pădurii. Peste vale de cabană se află întocmirile unei stîne de oi (în stînga drumului).

Timpul total de mers, necesar pentru străbătarea itinerarului descris mai sus, inclusiv popasurile mai lungi, este de cca. 8—9 ore (timp mediu).

Partea finală a itinerarului se parcurge în ziua a doua a excursiei, după o noapte petrecută la cabana Puzdrele și ea constă în coborîrea de-a lungul pîrului Negoiescu.

De la cabană, din spatele ei, pornim către izvorul de sub mai și coborîm, trecînd pe lângă grajd, dîncolo de care prindem șoseaua de sub fostul funicular minier. Drumeagul ocolește larg la dreapta și trece peste o serie de firșoare de apă ce coboară dinspre stînga. În cotul șoselei

dăm de o bifurcare de drumuri: brațul din stînga al drumeagului duce pe culme, în Curmătura Galațului.

Din bifurcarea de drumuri, ne continuăm calea de-a lungul ocolului pe care șoseaua îl face atît de mult înspre dreapta încît ajungem ca, de la cabană, să parcurgem o spiră de elice aproape întregă. Ocolul se sfîrșește în locul unde traversăm pîrlul adunat din firele de apă peste care trecem imediat după plecarea de la cabană.

Foarte aproape de traversarea pîrului, dăm de o stîncă pe care o ocolim pe la stînga gardului ei și intrăm apoi, pe cărare, în pădure. Mai jos, între copaci, traversăm încă un fir de apă. Cărarea se cam pierde printre crengile putrede rămase de la tăierea pădurii, dar continuarea drumului se face ușor, coborînd neîntrerupt și îndreptîndu-ne mereu puțin spre stînga. În acest fel, prindem cîrînd drumul vechii exploatare forestiere, podul de-a curmezișul cu trunchiuri de molid. Drumul însoțește torentul izvorului Negoiescului, fiind croit aci pe dreapta apei.

Silit de cotiturile capricioase ale torentului, drumul de exploatare trece des cînd pe un mal cînd pe altul. Jos în vale (la 930 m alt.), torentul Negoiescului primește ca afluent pe stînga, apele Pîrului Mic ce curge printr-o vale largă și scobită în adînc.

Din confluență, ne continuăm calea coborînd pe drumeagul dinspre stînga Negoiescului și, după șase minute de mers, trecem pe dreapta apei. Cam tot după atîta timp se ajunge apoi într-o bifurcare de drumuri. De aci, continuăm a merge pe șoseaua de pe dreapta Negoiescului, pînă ce întîlnim primele construcții ale cătunului Poiana Borșei.

Am intrat în sat și drumul trece cînd pe o parte cînd pe alta a pîrului. Un ultim pod peste izvorul Negoiescului și, la 90 de pași mai departe, trecem peste pod apa Vișeuului, în amonte de confluența lui cu izvorul Negoiescului. De la podul Vișeuului, după încă 150 de pași, se ajunge în șoseaua Borșa—Prislop, la km 17 + 230. Sîntem aici în centrul cătunului Poiana Borșei. Ultima parte a traseului se parcurge pe șosea. Din capul ultimei pe care am coborîț, cotim la dreapta și urmăm șoseaua, către sud-est, în susul Vișeuului.

După un parcurs de 3,770 km pe șosea, ajungem lângă borna km 21. Aici, în stînga șoselei, se află cabana Gura Fîntînii. Înspre dreapta se ramifică șoseaua din lungul văii Fîntînii care, după 1,600 km, conduce la hotelul turistic al complexului Borșa.

Ținînd seama de popasurile ce se fac pe drum, distanța dintre cabana Puzdrele și hotelul turistic al complexului Borșa se poate străbate în aproximativ 4 ore (timp mediu).

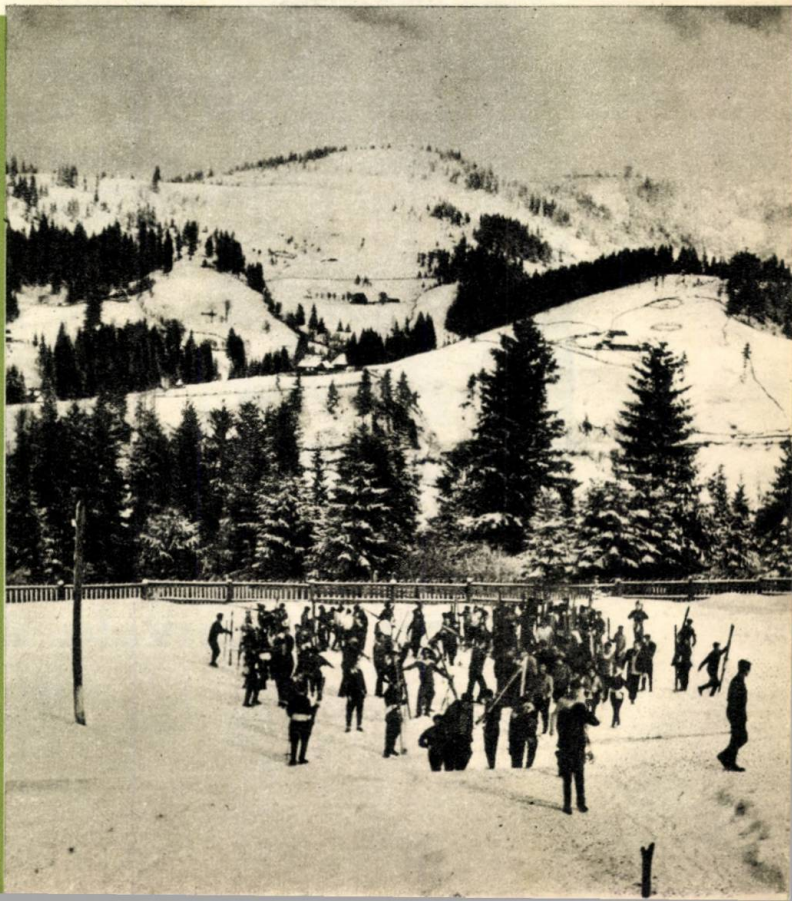
EM. ILIESCU

La poalele munților, un adevărat hotel

Pregătiri de schi, pe pistele învecinate

Holul și sala de mese
a hotelului de la Borșa

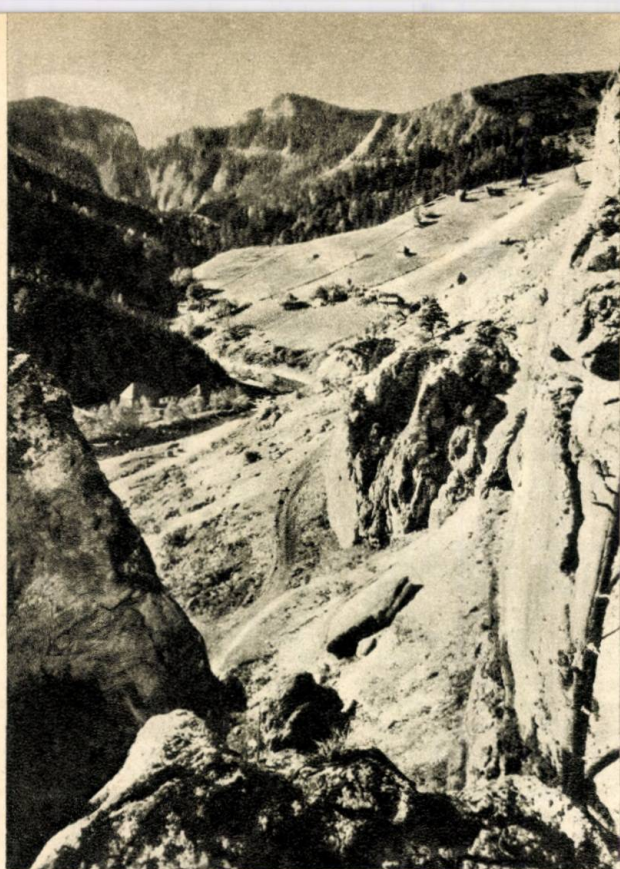
Puteți pregăti în

10
minute

*o masă
gustoasă*

folosind conservele de carne

La Podul Dîmboviței

Din frumoasa depresiune a Rucărului se deschide spre vest o vale sălbatică, străjuită de stînci, cenușii spre vîrf, înbrăcate în cetina verde a bradului la poale. Este atît de ademinitoare această vale, încît nu poți rezista tentației de a o cunoaște, așa că o iei frumos pe una din ulițele comunei și te trezești urcînd o potecuță ce șerpuiește printre stîncile încremenite de veacuri și se pierde îndrăzneată spre priporul destul de repede al vîrfului Crucii.

Această încîntătoare vale, care începe de la marginea Rucărului, de la hidrocentrală, nu este alta decît valea Dîmboviței, care și-a adăugat noul nume de la muntele Ghimbavului care-l taie în două, construind cheile pline de farmec și totodată de sălbăticie nedomesticită.

Odată ajuns sus, deasupra hidrocentralei, privești înapoi la panorama Rucărului, jos la panglica de argint a Dîmboviței străjuită, mai bine zis încheștată, de stîncile dure și colțuroase, și mai departe la potecuța ce te

călăuzește spre cine știe ce misterioase locuri și văgăuni în inima muntelui.

Tumulul apei, izvorît din încheștarea cu stîncă, aci sus abia se aude ca un murmur înăbușit, în schimb prinzi un sunet ca de corn ce pe măsură ce pătrunzi mai departe, devine mai puternic. Este curentul ce străbate defileul dinspre Podul Dîmboviței, mai sus cu 5 km, strecurîndu-se spre Rucăr.

Nu știi, la un moment dat, la ce să privești mai întîi... Hăul înspăimîntător de la picioare, crestele ce se pierd în albastrul de azur al cerului, brazii agățați cu îndărătnicie prin firidele stîncilor... Defileul te cheamă însă cu adîncimile-i tainice și te smulgi din contemplare pornind mai departe, cucerind, pas cu pas, taina frumuseților neasemuite ale „Cheii”. Pieptul ți se umple cu aerul ce poartă iz de ienupăr.

Tipătul strident al cîte unui șoim rătăcit printre colți, sună nefiresc în aceste locuri pe unde omul temerar s-a încumetat a-și

DRUMEȚIND PRIN CHEILE GHIMBAVULUI

tăia cale de trecere cu piciorul. Pînă în urmă cu 2—3 ani, numai buștenii de brazi, mai apoi plutele, erau singurii drumeți ai defileului, dar de cînd oamenii, încercații forestieri de la Rucăr, au durat cu multă trudă un podeț de lemn sprijinit pe bare de fier înfipte în stîncă, defileul și-a deschis porțile tuturor amatorilor de frumos.

Deodată, potecuța pe care ai mers începe să coboare spre adîncimile tăiate de Dîmbovița și care în miezul zilei, cînd razele soarelui cad vertical pe defileu, strălucesc asemeni argintului. Nu este un coborîș obișnuit, ci sălbatic, care cere îndrăzneală și nu rare sînt situațiile în care îți dă emoții, mai ales cînd traversezi jgheaburi și crăpături întunecoase, peste care forestierii au aruncat cîte un pod de bîrne, străjuit de bare solide.

Toată această porțiune are, pe partea prăpăstioasă, bare de oțel, sprijinite cu trînicie, pe piloni de fier, de care te ții cu amîndouă mîinile, amețit de adîncimile de la picioare, cît și

de stîncile ce parcă stau să se prăvale dintr-o clipă în alta. După aproape un kilometru și jumătate de mers în aceste condiții, atingi prundul pietros al apei, într-o mică depresiune la confluența cu pîrîul Ghimbavului, care-și prăvale apele, amestecîndu-le cu ale Dîmboviței.

Pînă aci vin mulți turiști, dar de aci mai departe merg numai cei mai curajoși. Este de altfel și locul de popas, la care te îmbie mai ales poienița smălțuită cu tot felul de flori, apa limpede ce unduiește peste pietre, podețul rustic, aruncat peste apă. Se poate face baie, albia este destul de încălzită de soare, se poate face plajă, aci în inima munților și după toate astea te simți înviorat și gata de a asalta noi frumuseți.

Pe firul văii în sus se profilează doi pereți gigantici ce au încheștat într-o îmbrățișare mută apa. Nici soarele nu se încumetă a pătrunde în acest defileu, dar omul îndrăznește. De aci începe podețul construit de forestieri care, urmînd sinuozitatea stîncii, te poartă pe deasupra apei învolburate amarnic, cale de aproape un kilometru.

Pașii răsună ritmic pe scîndurile podețului, amplificăți de ecoul pe care-l dau cei doi pereți ce mai că se împreună deasupra capului. Și în urmă și în față nu ai decît acest coridor gigantic, aproape întunecat și răcoros. Deodată valea se luminează de soare. Printr-o despicătură a muntelui pătrunde lumina și de aici încolo calea o urmezi cînd trecînd peste bușteni dintr-o parte în alta a apei, cînd pe brîul

de stîncă ori peste țăncuri amețitoare, printre tufe de aluni, paltini, scoruși și brazi și încet, încet, învingînd teama, iei seama cu mai multă îndrăzneală la tot ceea ce te înconjoară.

Vegetația este abundentă, nu lipsește nici rara floare de colț, pe care de obicei nu o întîlnești decît pe Piatra Craiului, dar care nu se știe prin ce capriciu a găsit o reședință bună și pe Cheile Ghimbavului, garofițe roșii ca focul, clopoței și tot felul de flori care ar da de lucru și unui botanist încercat.

Din loc în loc țîșnesc din pereții îmbrăcați în mușchi ai muntelui izvoare limpezi, cu apă rece pe care o bei și nu te mai sature. Însăși Dîmbovița este aci limpede și rece, încît atunci cînd ajunge în București nu mai recunoști în apele tulburi și molatice ce străbat capitala, vije-lioasa apă de la munte. În locurile mai liniștite zărești, într-o fulgerare de o secundă, păstrăvi, pești care populează apele de munte.

Aproape de Podul Dîmboviței se deschide pe dreapta un alt defileu numit „Cheița”. Un pîrîu foarte agitat îți face impresia că izvorăște deodată din strînsoarea a două stînci, dar, apropiindu-te, constăți că, de fapt, cele două stînci, care se suprapun și se încovoie creînd un coridor sinuos, nu sînt decît pereții micului defileu. Pătrunzi în Cheiță, trecînd pe sub bolți amenințătoare, peste stînci asemeni unor morene glaciare, prin apă în unele locuri și răzbești după cîteva minute în deschiderea unei văi largi și liniștite, unde pasc oile și vitele pode-

nilor. Trecerea este atît de bruscă încît la început ai impresia unui miraj. Întîlnești aci sălcii și mesteceni. Iarba verde și mirositoare te îmbie, după răcoarea defileului, să te întinzi pe ea, mîngiat de căldura soarelui și prinzînd zvon de fluier mînuit cu îndemîinare de cîte un ciobănaș puțin mai răsărit decît turma ce o păzește.

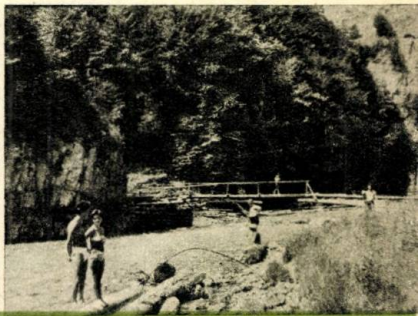
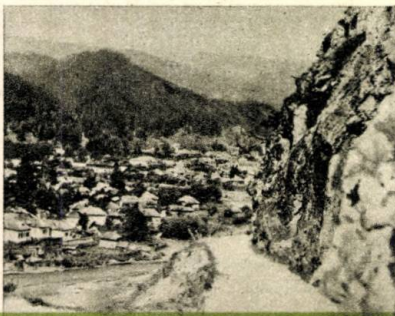
De jur împrejur, la o oarecare distanță, munții continuă a se ridica cu semeție, dominînd zarea. Te înapoiezi prin Cheiță, continui drumul prin Cheia Ghimbavului și după puțină vreme întîlnești așezările din satul Podul Dîmboviței. Satul este așezat într-o căldare naturală, tăiată numai de cheile Dîmboviței, Ghimbavului, Dîmbovicioarei și Prislopului. Pînă aci am mers timp de trei ore, întîlnind frumuseți asemănătoare celor de la Cheile Bicăzului și ale Turzii. Aci este punctul terminus al călătoriei noastre prin Cheile Ghimbavului, dar se deschid noi drumuri tot atît de ademenitoare prin cheile Dîmboviței, spre noul drum ce duce la Peștera Urșilor, defileul Dîmbovicioarei, spre peștera Dîmbovicioarei, drumul Sasului spre Valea Urdii, Giuvalea și Bran, sau potecile spre frumusețile ce le oferă Piatra Craiului ce-și îndreaptă creasta de reptilă din jurasic spre înaltul cerului. Despărțirea de aceste locuri este grea, dar porți satisfăcut în inimă comorile minunate ale unuia din miile de colțuri pline de pitoresc ale patriei noastre.

DOBRE ION

Podețe aruncate peste hăuri...

Rucărul văzut din gura Ghimbavului

Plajă, în poienița de popas

....Te-ai oprit, dar numai o clipă. Simțеști truda în picioare și în brațe; dar treci înainte și vei umbla încă multe ceasuri, o-un fel de beție a sănătății în toată flința. Ai trecut dealuri și văi, te-ai strecurat pe sub costișe, ai străbătut un rediu; ai ieșit pe o culme străină, observi că soarele se înclină spre asfințit și cerul își schimbă culoarea. Te îndrepti din șale și respiri adînc, cuprinzi cu ochii întinderile, judeci și cumpănești unde poate fi locul de adunare cu tovarășii. Trebuie să te

întorci iar peste dealuri și peste văi. Ai puncte de reper un arbore singuratic, lucirea unei bălți, unghiul unui deal. Ai încă destulă putere să străbați o distanță bună, îndărăt. Ai umblat opt ceasuri; ai străbătut douăzeci și ceva de kilometri; te-ai mulțumit, la amiază, cu o gustare frugală, nu te simțеști flămînd; nu te simțеști prea obosit; ești în starea aceea specială de euforie, pe care nimic nu ți-o poate da în celelalte împrejurări ale vieții...".

MIHAIL SADOVEANU

VASILE ALECSANDRI

LUNCA DIN MIRCEȘTI

*Bate vînt de primăvară și pe muguri îi deschide:
Vîntul bate, frunza crește și voioasă lunca ride.
Sub verdeață drăgălașă dispar crengile pe rînd,
Și sub crengile umbroase mierla sare șuierînd.*

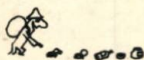
*Luncă, luncă, dragă luncă! rai frumos al țării mele,
Mîndră-n soare, dulce-n umbră, tainică la foc de stele!
Ca grădinile Armidei ai un farmec răpitor,
Și Siretul te încinge cu-al său braț dezmiertător.*

*Umbra ta răcoritoare, adormindă, parfumată,
Stă aproape de lumină, prin poiene tupilată.
Ca o nimfă pînditoare de sub arbori înfloriți,
Ea la sînul ei atrage călătorii fericiți.*

HAZ DE NECAZI

● Pe cît posibil, e bine să întrebați unde e cabana, înainte de a vă rătăci.

● Drumurile pe munte se pot marca și fără ajutorul resturilor de conserve.

● Într-o excursie de 3 zile, nu-i nevoie să luați hrană pentru o lună, cantitatea pentru 15 zile vă ajunge.

● Ar fi mai ușor să începi practicarea alpinismului prin coborîre. E cam greu însă de realizat!

● Stimată alpinistă! La jocul de tabără sîntești primită și fără rochie de seară.

● Pădurilor le este suficientă căldura solară; cea a figărilor nestinse le este de prisos.

● Puteți contribui la creșterea vînzării de iaurt și fără să stați la soare 8 ore în prima zi la mare.

● Gălăgia în cabană în timpul nopții nu e neapărat ursemn de sociabilitate.

● După ultimele cercetări botanice, s-a ajuns la concluzia că, în pădure, copacii se pot dezvoltă chiar și fără încrustări de inimă de îndrăgostiți.

● Teoria relativității n-a fost descoperită de un turist. Totuși, pe munte, „5 minute pînă la cabană” înseamnă între 3/4 de oră și o oră și jumătate.

● Nu-l întrebați pe ghid: „De ce plouă tocmai cînd venim noi?”. El e responsabil cu respectarea timpului de parcurs și nu al celui probabil.

N. CERNEA

Pădure de alun turcesc, la Domogled

CÎTEVA REZERVAȚII NATURALE DIN ȚARA NOASTRĂ

Pentru păstrarea lumii viețuitoare și nevietuitoare a țării noastre (martori geologici, locuri fosilifere, peșteri, peisaje) care prezintă interes științific, estetic și educativ, cît și pentru cercetarea științifică și folosirea rațională a bogățiilor naturale, s-au pus la adăpost de exploatare diferite teritorii numite parcuri naționale sau rezervații naturale.

Cel mai mare dintre acestea este Parcul național al Retezatului, care are o suprafață de 10.000 de hectare, din care peste 1800 ha reprezintă o rezervație integrală: zona științifică Valea Altei—Gemenele—Tăul Negru (a se vedea „Almanahul turistic 1961”, pag 149).

RECOMANDĂRI PENTRU TURIȘTI

1. Să cunoască legile, scopul și importanța ocrotirii naturii ca mijloc de asigurare a unei exploatare raționale, științifice, a resurselor naturale.
2. Să cunoască plantele, animalele, martorii geologici etc. care sînt decretate „monumente ale naturii” și însemnătatea lor științifică.
3. Să păstreze și în natură curățenia impusă de regulile de circulație turistică.
4. Să se supună organelor de îndrumare și control ale Comisiei Monumentelor Naturii și O.N.T. Carpați, cunoscînd că prin aceasta vor da un bun exemplu și celorlalți tovarăși de drum.
5. Să aducă la cunoștința C.M.N. și O.N.T. Carpați, în scris, orice constatare, care ar putea avea un interes pentru știință, cum ar fi: prezența unei flori rare, unui animal rar, indi-

Restul teritoriilor ocrotite, în care intră 70 de rezervații naturale, create în baza legii monumentelor naturii și alte 60 de rezervații naturale, care beneficiază de măsuri de protecție, reprezintă o suprafață de aproape 70.000 ha.

Vom indica mai jos cîteva din principalele rezervații naturale mai caracteristice, care sînt în același timp accesibile turiștilor.

1. **PĂDUREA SNAGOV** (1668 ha) și o parte din lacul cu același nume (108 ha) reprezintă cea mai mare rezervație naturală din apropierea Capitalei.

În compunerea pădurii Snagov, rest din întinsul codru al Vlăsiei, intră mai multe specii de stejar și alte foioase: fagul, carpenul, alunul, frasinul pufos (*Fraxinus holotricha*). Fagii din pădurea Snagov reprezintă elementul cel mai caracteristic, fiind punctul cel mai sudic de pătrundere al lor în Cîmpia Romînă.

Volumul de apă al lacului este apreciat la 100 milioane mc de apă, iar adîncimea lui trece în unele locuri de 100 m.

Între elementele floristice mai interesante menționăm: otrăteul (*Aldrovandia vesiculosa* L.), relict terțiar rar în flora noastră, nufărul alb și galben, săgeata apei cu frunza lată (*Sagittaria latifolia*), iar ca faună acvatică: relictele pontocaspene *Dreissenia* și *Calcaburnus*.

O suprafață de 160 ha din pădurea Snagov formează zona științifică a rezervației.

2. **MASIVUL BUCEGI** (reg. Ploiești) reprezintă un complex de rezervații cu o suprafață de aproximativ 5700 ha.

Principala rezervație este Valea Prahovei—Caraiman (aprox. 4900 ha, din care 260 ha reprezintă rezervația integrală Abruptul Caraimanului și 75 ha zona alpină din platoul Bucegilor).

Celelalte rezervații înscrise de-a lungul văii Ialomița sînt: Cheile Urșilor, Valea Horoabei, Cocora-Lăptici, Cheile Zănoagel, Colții lui Barbeș.

Rezervație botanică-forestieră și pentru protecția peisajului, Bucegii păstrează frumoase păduri de brad și molid, cît și o bogată și variată floră (aprox. 1000 de specii). Menționăm între plantele rare: ledera albă (*Daphne blagayana*), salba moale (*Euonymus latifolius*), măciulia (*Thesium kernerianum*), o specie de păiuș (*Festuca apennina*), nopcioasa (*Hesperis moniliformis*), o specie de stînjele (*Iris dacica*).

În Bucegi este de asemenea ocrotită capra neagră (*Rupicapra rupicapra*), care trăiește în regiunea cuprinsă între Valea Jepilor—Buceoi—Tîgănești—Muntele Gaura.

3. **PIATRA CRAIULUI** (reg. Brașov), rezervație botanică și de peisaj, ocupă o suprafață de aprox. 460 ha în masivul Piatra Craiului Mare, la o altitudine de 1600-2244 m.

CURIOZITĂȚI ★

cîndu-se ziua și locul; găsirea intrării unei peșteri, cu poziția exactă; observarea unui fenomen natural deosebit.

6. Să sprijine în rîndurile oamenilor muncii acțiunea pentru ocrotirea monumentelor naturii și o comportare civilizată în timpul excursiilor în zonele indicate, cunoscînd că prin aceasta se aduce un important folos bunei desfășurări a excursiilor viitoare.

● Peștera „Béke” (Pacea), cea mai nou descoperită dintre grotlele cu stalactite de la Aggtelek (R. P. Ungară), pare a fi o adevărată „uzină” de sănătate. Apele care curg în interiorul peșterii sînt extrem de bogate în calciu. Tot în peșteră cresc 72 de specii de mușcături care conțin numeroase substanțe antibiotice noi și foarte eficiente. În sfîrșit, climatul grotel, asemănător cu cel al munților de 3000 m, altitudine, s-a dovedit a avea o influență binefăcătoare în combaterea bolilor căilor respiratorii.

Floră bogată în plante rare și endemice, printre care garofita Pietrei Craiului (*Dianthus callizonus*). Refugiu al caprei negre.

4. MUNTELE DOMOGLED, cea mai mare rezervatie din Banat (900 ha), este destinată ocrotirii florei rare de origine est-asiatică, balcanică și mediteraneană. Interesantă este în deosebi pădurea de pin negru austriac (*Pinus nigra*) și de alun turcesc (*Coryllus collurna*).

Vegetația ierboasă și arborescentă îmbracă peștii masivului calcaros, al cărui platou domină stațiunea Băile Herculane cu aproape 1000 m.

5. CHEILE TURZII, la 8 km de orașul Turda, sînt o rezervatie botanică de peste 100 ha, situată pe versanții abrupti ai celor mai vizitate chei din Munții Apuseni, chei care se desfășoară pe o lungime de aproape 3 km.

Sînt ocrotite în această rezervatie plante caracteristice, amestec de elemente: meridionale, de stepă și de pădure. Plante rare: *Allium obliquum*, *Stipa pulcherrima*, *Sorbus dacica*, *Dianthus spiculifolius*. Plante endemice: *Aconitum fissure*, *Dianthus integripetalus*, *Hieracium tordanus*.

6. GHETARUL DE LA SCĂRIȘOARA (reg. Cluj), una din frumusețile naturale cele mai vizitate de turiști, este situat în complexul carstic Scărișoara, la o altitudine de 1100 m.

Această ghetărie naturală, ascunsă în fundul unei peșteri, adăpostește formații stalagmitice de gheață de o structură caracteristică (Altarul); formații concreționare (domuri, coloane și scurgeri stalagmitice) în încăperile descoperite după 1947; (cele din urmă sînt accesibile, pînă la amenajările necesare, numai pentru cercetare științifică).

7. CETĂȚILE PONORULUI și VALEA GALBENEI (reg. Crișana), rezervatie speologică și de peisaj, situată la aprox. 30 km de Beluș, ocupă o suprafață de peste 460 ha.

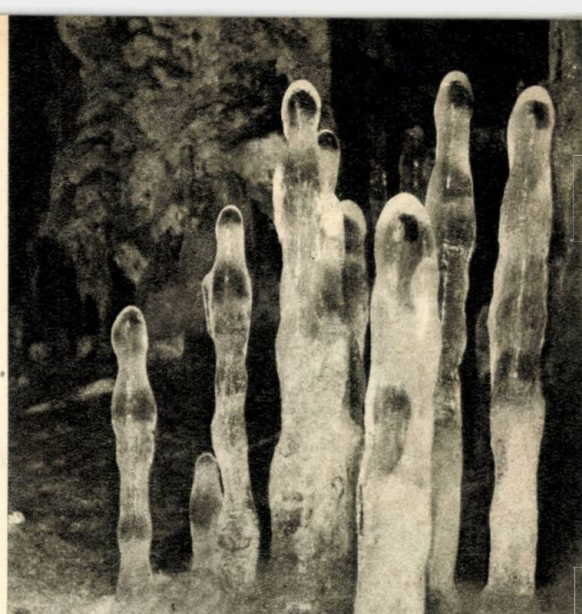
Cele trei doline gemene ale Cetăților Ponorului, peștera și riul subteran, situate într-un decor carstic, pe care savanții străini îl asemuiesc cu acel din carstul istrian (San Canziano), sînt caracteristice și printr-o floră specifică.

Valea Galbenei, una din cele mai sălbatice văi carstice din țară, cu numeroase cascade și o vegetație luxuriantă, este principalul colector al apelor subterane care se pierd în văgăunile Cetăților Ponorului.

8. CODRUL SECULAR SLĂTIOARA (reg. Suceava), situat la aprox. 15 km de Cîmpulungul Moldovenesc, ocupă o suprafață de peste 600 ha.

Prezintă una din cele mai bine păstrate păduri seculare, cu o vîrstă de 150—300 de ani, la o altitudine de 900—1400 m.

Arboretul predominant îl formează bradul (*Abies alba*) și molidul (*Picea excelsa*). Dintre plantele rare menționăm: arbustul de tulchină (*Daphne cneorum*), o specie de vulturică (*Hie-*

Stalagmite în perioada de topire, în ghetarul de la Scărișoara

racium pojoritense), endemism al Carpaților orientali, papucul doamnei (*Cypripedium calceolus*), frumoase orhidee etc.

9. TINOVUL MARE DE LA POIANA STAMPEI (reg. Suceava), la 20 km de Vatra Dornei, este o rezervatie forestieră de 675 ha, în care este ocrotită una din cele mai întinse și mai bine păstrate turbării din țară.

Menționăm în vegetația și flora caracteristică: pinul sălbatic (*Pinus silvestris*), mestecănișul (*Betula humilis*), răchitele (*Vaccinium oxycoccos*), roua cerului (*Drosera rotundifolia*), numeroase specii de mușchi de turbă (*Sphagnum*).

10. PĂDUREA LETEA, cea mai întinsă pădure din Delta Dunării (700 ha), este pusă sub ocrotire pentru a-și păstra vegetația specifică (diferite specii de stejar: *Quercus pedunculiflora*, *Q. lanuginosa*, liana mediteraneană *Periploca graeca* etc).

Un deosebit interes pentru cercetările botanice îl formează flora sclerofită de pe aluviuni; din punct de vedere faunistic se remarcă existența a numeroase păsări răpitoare (Acvilide și Falconide), iar ca atracție cinegetică pasajul numeros al sitarilor (mai ales toamna).

prof. VAL. PUȘCARIU

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

● O curiozitate pe care o puteți întâlni în apele Nilului: peștele „Luplachromis”, care își crește puii în... gură pînă cînd aceștia învață să inoate!

● Lîngă Kattowice (R. P. Polonia) există unul din cele mai mari Planetarium-uri din lume. El are un volum de peste 18.000 mc și este situat împreună cu un stadion de 100.000 de locuri, un lac de agrement, numeroase și variate locuri de distracție, pe teritoriul unui vast parc care se întinde

între orașele Kattowice și Chorzow. Biblioteca acestui Planetarium cuprinde multe rarități de mare valoare științifică.

● Încă o localitate balneară a apărut pe harta R.P. Ungare: în localitatea Gyula au fost descoperite acum 3 ani ape termale de 70 grade cu mare valoare curativă.

● În munții Tatra (R. S. Cehoslovacă), se află, pe o suprafață de 50.000 de hectare, o întinsă rezervatie națională cu floră și faună deosebit de interesantă.

CUM SE POT VIZITA REZERVAȚIILE

Vizitarea Parcului național Retezat, ca și a rezervațiilor naturale, este în general permisă tuturor oamenilor muncii.

Fac excepție zonele științifice ale rezervațiilor (ex. Gura Zlata-Gemelele, abruptul Caraimanului), unde vizita este admisă numai cu autorizații speciale eliberate de Comisia Monumentelor Naturii sau de către Subcomisiile din Cluj, Iași și Timișoara.

De asemenea, este necesară autorizația de vizitare pentru unele din peșterile ocrotite (ex. peștera de la Tecuri, peștera de la Gura Plaiului).

Regulamentul de vizitare a peșterilor, întocmit de C.M.N., Institutul de speologie și O.N.T.-Carpați, poate fi consultat la Comisiile de îndrumare pentru ocrotirea naturii ce funcționează în fiecare regiune, în cadrul secțiilor de învățămînt și cultură ale Sfatului Populare.

Panoramă spre Mont—Blanc

Parcurgînd Alpii Savoii

Mont-Blanc, Chamonix; lacul Annecy, nume familiare de care mă apropiasem prin studiu, din primele clase de liceu, răspunzînd la lecțiile de geografie. Însă imaginile textelor care descriau Alpii Savoii se furisau, încetul cu încetul, în sufletul meu și mă visam adeseori parcurgînd înălțimile de piatră și de gheață ale înaltului masiv european, Mont-Blanc-ul.

În 1956, de la Geneva la Lausanne, urmăream, plin de uimire și de încercare, jocul culmilor maiestuoase, veșnic albe, tremurînd în oglinda transparentă a lacului Lemman. Peste trei ani însă, în vara anului 1959, mi-am realizat visul și cu un autoturism am parcurs întregul lanț al Alpilor Savoiaresi, făcînd astfel o intimă cunoștință cu Mont-Blanc și Chamonix.

Drumul cu autoturismul, de la Paris la masivul Haute-Savoie, este lung, însă destul de comod; șoselele asfaltate, largi, hotelurile și restaurantele cochete, cu patronul nelipsit din pragul ușii, îmbrîndu-te cu cel mai ademenitor zîmbet. Trebuie să remarc însă că acest zîmbet atrîne greu, și în hotărîrea de a alege un restaurant sau altul, și la nota de consumație care crește în progresie geometrică cu temenelele care au însoțit poftirea ta în odăile mici, dar curate, ale restaurantului.

Dacă mai adăugăm la acestea faptul că o bună parte din drum trece prin renumitele podgorii ale Burgundiei, călătoria spre Alpii Savoii devine un lucru plăcut, iar oboseala drumului este recompensată în multe alte privințe.

Am plecat din Paris într-o după amiază însorită, încîntați de frumusețea constantă

a timpului. După ce am parcurs mai bine de 300 km, am poposit la un mic hotel dintr-un sat de lângă Dijon (după ce am vizitat vestita catedrală și alte monumente ale acestui străvechi oraș francez).

A doua zi în zori am pornit mai departe, oprindu-ne către orele 9 la Col de la Faucille, după ce am lăsat în urma noastră lacul Mantua, splendid colorat de razele răsăritului de soare și serpentinele uriașe care ne vesteau urcușul către Savoia. La Col de la Faucille ne aștepta o priveliște minunată. În dreapta noastră masivul subalpin al Haute-Savoie, acoperit de păduri imense și unduind din ce în ce mai lin, pînă se pierde în șesul burgund. În stînga noastră este Elveția și lacul Lemman se distinge clar cu zecile-i de orașe și orașele așezate pe partea sud-vestică a lui. În fața noastră giganticul Mont-Blanc strălucind orbitor, profilat imens pe albastrul unui cer pe care nu se vede nici o urmă de nor.

După un scurt popas, ocupați cu cumpărarea de vederi și mici amintiri din coarne de cerb sau lemn sculptat, plecăm mai departe, căuțînd să ajungem la Sallanches, de unde să urmărim șoseaua care taie valea riului Arve, fratele mai mic al Rhônului, — sălbatic și torrențial — pînă aproape de Chamonix, punctul terminus al voiajului nostru.

În puțin timp ajungem în valea mijlocie a riului Arve, iar drumul de aci încolo merge alternativ, cînd pe partea dreaptă, cînd pe cea stîngă a torentului înspumat, cu treceri peste viaducte și poduri înalte de zeci de metri.

În fața noastră, tot timpul, ne ademenește și ne uimește ținuta maiestuoasă a Mont-Blanc-ului, mai impunător din acest unghi ca din oricare altă parte.

Trecem de Sallanches, pe care Victor Hugo l-a cîntat cu atîta lirism pentru vederea lui către Mont-Blanc — în fața căruia acest orașel apare ca o poartă monumentală ale cărei coloane principale ar fi vîrfurile Pointe Percée de 2752 m și Acele din Warens de 2541 m.

Mai departe, drumul trece pe lângă Saint-Roch, unde admirăm cascada din Arpennaz, unde torentul „La Laitouse” sare în verticală cam 260 m.

Ajungem către ora prînzului la Mégève în Alpii Savoiaresi, la 1113 m.

O altă stațiune climaterică alpină e Passy, cunoscută și apreciată pentru aerul său sănătos încă de pe vremea romanilor. După Passy și băile Saint-Gervaise, intrăm în masivul Chamonix. Drumul este de o splendoare rară. De o parte și de alta, înălțimile uriașe ale masivului veșnic acoperit de zăpadă încadrează șoseaua care serpuiește pe lângă Arve.

Ajungem la Chamonix, splendidul Chamonix, perla Mont-Blanc-ului. Cu mare

greutate găsim camere disponibile pentru culcare, iar o masă medie la un restaurant depășește, la plată, două supeuri la cele mai scumpe restaurante pariziene. Dormim duși. Aerul îmbălsămat este atât de puternic încît ne face să adormim imediat.

Zilele următoare le dăruim vizitării tuturor punctelor turistice și curiozităților celebre ale Chamonix-ului.

Chamonix-ul este leagănul alpinismului francez. Stîncile uriașe, drepte, alunecoase de gheața ce se depune, sînt, cum s-ar spune, adevărate „pietre de încercare” pentru virtuozii acestui sport, cărora le aduc consacrarea, faima, sau adeseori moartea.

Chamonix-ul, ca de altfel întreg masivul Mont-Blanc, reprezintă o suprapunere haotică de înălțimi care toate depășesc 3500 m de stînci ascuțite, de colosale bariere naturale, de ghețari, păduri și pășuni, — care dau o măreție uriașă și impresiionantă acestor locuri. Printre piscurile cele mai cunoscute amintesc „Aiguilles de Charmoz”, „Aiguille du Drû” (cel mai dificil pentru alpinisti) și în sfîrșit „Aiguille du Midi”, de aproape 4000 m, pisc pe care l-am urcat și eu, parcurgînd jumătate din traseu în teleferic, jumătate pe jos. Aci am făcut plajă așternînd pătura pe un strat de zăpadă de patru metri.

De la „Aiguille du Midi”, panorama este de o frumusețe și de o grandoare ireală. Valea riului Arve, împestrîtă de sate cu casele albe, munții stîncoși și înzăpeziți, pădurile negre, cascadele și torenții învolburăți, totul creează un decor feeric.

Ce aș reproșa acestor măreții naturale este un anumit fel de civilizație care s-a suprapus peste ele, stricînd mult din farmecul și poezia naturii sălbatice. Gîndurile m-au purtat de multe ori la Făgărașii noștri, la obcinele dintre Rarău și Giumalău, la întîlnirile cu căprioarele, cu mistreții și cu stîrnele pierdute în fundul sihlelor.

Și încă ceva. Peste tot în această excursie am întîlnit mașini ultramoderne, restaurante și hoteluri elegante și enorm de scumpe, am văzut americani, francezi, englezi, aruncînd cu banii în toate părțile. Dar nu am întîlnit în această excursie nici un muncitor, nici un funcționar măcar, care să se bucure de splendoarea naturii din Savoia. Și mi-am reamintit, iarăși, de șirurile nesfîrșite de oameni ai muncii urcînd în monom spre înălțimile Bucegilor și ale Făgărașului, veseli, gălăgioși, optimiști. Și așteptam, cu toate că eram în inima visurilor mele de tinerețe, reîntîlnirea cu cerul albastru al Bucegilor, cu caprele negre ale Paringului și miile de veseli muncitori ai excursiilor de duminică...

DAN IORDĂCHESCU

ÎN JURUL LUMII... PE JOS!

Din 1520, de la neuitata călătorie a lui Magellan și pînă în zilele noastre, ocolul pămîntului a fost făcut de nenumărate ori, real sau fantezist. Desigur că ați citit în cărți despre astfel de călătorii rămase celebre, ca cea a lui Bougainville sau cea a lui Phileas Fogg, eroul lui Jules Verne din „Ocolul pămîntului în 80 de zile”. Și în toate cazurile cunoscute din literatură știm că s-au folosit diferite mijloace de locomoție, de la corabia cu pinze la modernul transatlantic. Dar v-ați gîndit vreodată că o astfel de călătorie în jurul lumii ar putea fi făcută chiar și... pe jos?

Realizatoare: o echipă de patru globetrotteri romîni care, în cadrul unui concurs internațional, a pornit în 1910 din București, în scopul stabilirii unui record de distanță: 100.000 km pe jos pe un itinerar în jurul lumii.

Călătoria globetrotterilor romîni a durat șase ani, timp în care au fost parcurse meleagurile a 84 de țări din cinci continente, au fost străbătute întinderile a trei oceane și șapte mări, ecuatorul a fost traversat de șase ori.

Cei patru turiști romîni sînt Dumitru Dan, Paul Pîrvu, Gheorghe Negreanu și Alexandru Pascu, pe atunci toți tineri în vîrstă de 20—22 ani.

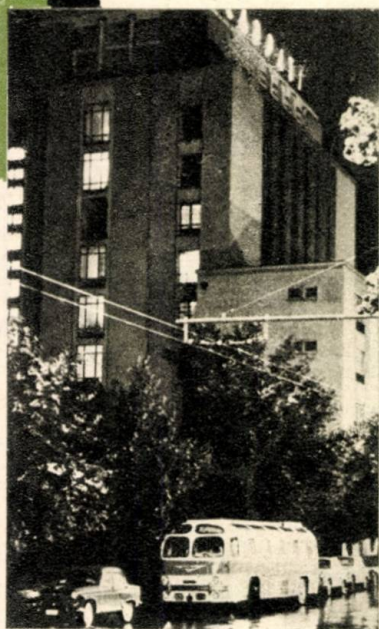
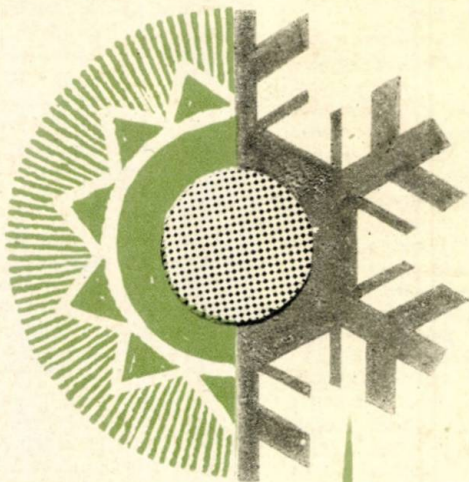
Călătoria le poartă la început pașii prin Europa, apoi Orientul Apropiat, partea estică a Africii. În continuare, îi aflăm în Australia, prin insulele extremului orient, în India și sud-estul Asiei, după care revin în Africa, dar prin țările vestice ale ei. Itinerarul lor continuă prin America de Sud, apoi prin estul și nord-estul Asiei, traversează strîmtoarea Behring și urmează țărîmul pacific al Americii de Nord. De la Panama globetrotterii romîni revin în Europa, prin țările occidentale, apoi în America de Nord, prin regiunile estice. Călătoria se încheie prin Antile, nordul Americii de Sud și sudul și sud-estul Europei.

Parcurea acestui lung și anevoios itinerar, este punctată de aventuri, momente de adevărat eroism și clipe dramatice. Trei dintre tinerii călători romîni și-au jertfit viața pentru victoria echipei țării lor, echipă care prin singurul ei supraviețuitor, Dumitru Dan, a realizat cei 100.000 km.

Astăzi, încărunțit de ani, Dumitru Dan, pensionar, trăiește înconjurat de stîmă tuturor celor care l-au ascultat povestindu-și amintirile din această unică și interesantă călătorie pe jos în jurul lumii. O parte dintre documentele care atestă trecerea sa prin diferite țări, pot fi văzute într-un album dăruit de călătorul romîn muzeului de istorie al orașului Buzău.

VAL. TEBEICA

T.A.P. „CARPAȚI” *Brașov*

Vă invită să vizitați vara
și iarna hotelurile și res-
taurantele „CARPAȚI” și
„POSTĂVARUL” din BRA-
ȘOV și POIANA BRAȘOV,
„COTA 1400” — SINAIA și
„CARMEN” — PREDEAL,
unde veți găsi condiții de
recreație și odihnă optime
și posibilități de alimentare
și cazare ireproșabile

OAMENI PE UN VÎRF DE MUNTE

Abalakov expune situația în fraze scurte, seci, ca loviturile de piolet: „Vîrful Victoria este o momeală. Îi pîndește pe imprudenți... Cînd un alpinist pornește într-o ascensiune, vrea neapărat să ajungă pe vîrf. Dacă e un alpinist adevărat... Pe vîrful Victoria zăpada e vălurită — și pentru a se face mai bine înțeles, își însoțește cuvintele cu un gest unduitor. Ca totdeauna, trebuie să ne ocupăm de fiecare amănunt. Să prevedem totul. Unul are mănuși care nu ajung pînă la mîneca bluzei de munte; altul are încălțăminte cam îngustă. Acolo sus, la peste șase mii de metri altitudine, orice amănunt devine foarte important”.

...În sfîrșit, alpinistii au și atins aproape altitudinea de 7000 de metri, unde trebuie să amenajeze ultima tabără, tabăra de asalt.

Putînd capișoane bine strînse, mănuși groase și îmblănite, cu fețele încordate și grave, mai mature la cei tineri și mai îmbătrînite la „veterani”, alpinistii înaintază tăcuți. Aici, fiecare gest e chibzuit, fiecare cuvînt rostit înseamnă un consum de căldură și de energie.

Chiar și stratul superior al zăpezii recent căzute e cimentat de ger și tasat bine de vînt. E exclus să faci un pas fără să te ajuți cu pioletul. Acum, la amiază, termometrul arată 20 de grade sub zero. Nu e greu să-ți închipui ce-i aici pe vreme de furtună!

Blocurile de gheață pentru ultima tabără sînt gata, dar Abalakov, după ce a schimbat cîteva cuvinte cu Kizel și Gusak, spune pe un ton hotărît:

— Pregătiți-vă bagajele. Coborîm la 6500!

— Să pierdem altitudine? Ca să urcăm din nou? N-are rost!

— N-avem încotro. De la vest urcă nori amenințători. Vine vreme rea. Bivua-cul nu e gata. N-avem nici saci de dormit

*Fragment din cartea „Pe vîrful Victoria” de
Evgheni Simonov.*

pentru toți. Vom mai discuta. Acum, pre-gătiți-vă repede pentru coborîre!

Seara, Abalakov iese din bivua-c. Pe fundalul sumbru al abisului unde este ascunsă tabăra de bază se vede deodată flacăra unei rachete cu magneziu... Roșie! A doua... A treia... Și mereu roșii. Semna-lul unei intemperii iminente. „Înțeles”, răspunde Vitali lui Borovikov, informat de Alma-Ata.

În bivua-c! Închide deschizătura cu „cără-mizi” de gheață și, după ce se strecoară în sacul de dormit, observă că Budanov și Kletko își fac de lucru în jurul reșourilor cu petrol.

Toți așteaptă vremea bună. Dimineața, prin acoperișul de zăpadă transparentă, se zărește soarele, doar pentru o clipă, căci îndată virtuțile de zăpadă încep să joace deasupra acoperișului. Pentru mo-ment, vîntul acoperă zgomotul reșourilor cu petrol.

De cît timp sînt aici, în munții Tian-Șan? Iunie e departe. Iulie a trecut. August se apropie de sfîrșit. Cineva amintește că, anul trecut, cînd, pe la 20 august, vîntul, zăpada și frigul s-au abătut asupra vîrfu-lui Victoria, aceasta a însemnat sfîrșitul verii, scurta vară a Tian-Șanului. Numai de nu s-ar repeta același lucru și de data asta!

— Nu, răspunde cu încredere Arkin la întrebarea unui tînăr. Și ochii lui, de obicei veseli, devin serioși. În alpinism, ca și în război, arta atacului e în același timp și arta retragerii. E arta de a mane-vra. Să te retragi ca să-ți iei și mai mult avînt. Și șeful nostru — arată cu capul spre Abalakov, așezat lingă aparatul de radio — are acest simț mai bine format ca al oricui: să faci la momentul potrivit un pas înapoi, ca pe urmă să-ți învingi rivalul prin K.O.

Într-adevăr, s-au retras la timpul potri-vit. Încă o zi și furtuna dezlănțuită i-ar fi surprins pe un versant expus tuturor vînturilor din Tian-Șan. Acum, însă, vîntul n-are decît să bată, să riclie în „cărămizile” care închid zdravăn intrarea.

La masa alpinistilor, o omletă cu cîrnați, niște icre negre delicioase, o găină, jambon, comprimate din carne de pasăre, preparate de Institutul de alimentație publică. Și, lucru important, contrar obișnuitei rațio-nalizării a lichidului — pe care o impune adesea lipsa de carburanți și de reșouri — Abalakov a suprimat orice restricție: beți și mîncăți cît poftiți! Aceasta a influențat favorabil dispoziția bătrînilor, ca și a tinerilor, a căror poftă de mîncare a fost chiar notată într-un carnet de drum: „În bivua-c. Oamenii lenevesc în sacii de dormit, comentînd vîjiitul furtunii de afară. Citim O’Henry și Prjevalski. Șeful a ajuns la disperare din cauza pretențiilor noastre: vrem să bem, vrem să mîncăm!”. Ce dove-dește asta dacă nu că, aici, la aproape

7000 m altitudine, echipa își duce viața obișnuită, gata să pornească la primul semnal.

Abia în cea de-a patra zi a văzut Abalakov razele soarelui prin bolta transparentă ca de cristal. Scoțînd o „cărămidă“, el își plimbă, în tăcere, privirea pe cerul albastru și fără un nor.

„Pregătiți-vă!, spuse el scurt și hotărît. Plecăm!“.

Dimineata zilei de 30 august. Zăpada mătură versanții. Este atât de frig că minile îngheață cum atingi aparatul de filmat. Abalakov întirzie plecarea. Abia pe la ora zece dă semnalul. Străbate un șir de stînci și iată că silueta sa, care înaintează liniștit, dispare în pulberea de zăpadă pe care o mină vîntul. Își mișcă lent picioarele vîrîte în niște încălțări îmblănite, mari ca o încălțăminte de scafandru. Cuiele lor, care amintesc pantofii de atletism, pătrund în gheață scrișnind.

Abalakov și Gusak, care merge în coardă cu el, indică celor ce-i urmează, ritmul și direcția. Merg astfel o oră, apoi altă oră. O coardă acoperită de gheață îi leagă pe toți alpinistii în timpul urcușului. Dar ceea ce îi leagă și mai mult este unitatea pe care au dobîndit-o în această luptă cu muntele.

Nici chiar soarele nu poate birui frigul care domnește aici, paralizant, veșnic, acumulat de veacuri. Iar rafalele de vînt te taie ca niște lovituri de cuțit. Purtînd bluze căptușite cu vată — ai spune umflate cu aer — și încălțați în shackletoni din fetru, fără ținte care, la mare altitudine, provoacă degerături la picioare, alpinistii ajung pe creastă.

Vîrfuri de granit și gheață. Zăpadă bine bătătorită și din nou vîrfuri stîlcoase. Kizel, cu genele acoperite de promoroacă și cu obraji de culoarea cărămizii, îi arată lui Arkin vîrfurile Khan-Tengri. Arkin dă din cap cu un aer satisfăcut: se vede clar cum descrește „Stăpînul cerului“ (n. t. Khan-Tengri). Noi urcăm, el coboară.

Drumul e dur, ascensiunea e grea. Dar urmele urcă, pe zăpadă, din ce în ce mai sus. Formează o linie punctată care se distinge ușor în albul strălucitor al zăpezilor. Iată — se vede ultima rampă. Vîntul spulberă zăpada care plutește deasupra culmii ca un drapel alb înălțat pe o cetate asediată.

Încă un urcuș greu. Ridicînd ochii, vezi capul de coardă cum dispare dincolo de o cută a versantului. Abalakov face un pas, încă unul și se oprește fără să spună o vorbă. Vîrfuri! Ultimul metru al drumului început în 1938 era străbătut după 18 ani!

Unsprezece băieți pun piciorul pe scoarța dură, bătătorită de vînturi, în punctul care domină lumea vîrfurilor din jur.

Unsprezece au fost la plecare și unsprezece sînt și la sosire. Se adună. Într-o

sticlă goală, de polivitamine, ei strecoară o hîrtiuță cu data „30.VIII. 1956“, dată la care a fost smuls vîlul inaccesibilității uriașului ce domnește peste Koksaaaltau, deasupra a 44 de piscuri din „Munții cerești“.

Abalakov, după obiceiul său, își plimbă privirea de la unul la altul... Fără îndoială, nu a fost ușor, dar niciunul din cei unsprezece n-a rămas în urmă. Nici un bolnav, nici unul tîrît de brațe pe vîrf. Pentru el, inginer de meserie, constructor, versantul care coboară și creasta foarte puțin largă, întinzîndu-se de la est spre vest, reprezintă o înlăntuire bine pusă la punct. Calculează în minte: dacă numărăm toți metrii parcurși, se poate spune că am urcat de două ori vîrfurile Victorial!

Pe versant zărește pata întunecată a unui șir de stînci: versantul cu zăpezi instabile, ascunzînd amenințarea avalanșelor, a fost pentru fiecare din ei un examen. Și toți l-au trecut cu bine.

Își îndreaptă privirea spre sud. Norii cu spinări rotunjite, ca o turmă de oi, nu lasă să se vadă decît prin cîteva spîrturi crestele munților și liniile curbe ale ghețarilor.

— Unde înălțăm movila? întrebă Gusak. Pe vîrf, parcă-i un făcut, nu există nici o piatră. Să aducem cîteva de jos?

Nu. Nu-i chip. Toate pietrele sînt bine prinse în zăpada înghețată. Și astfel înălțară movila pe versantul sudic. Gusak, după ce se întoarce, cu totul intimplător, spre severul șef, pune într-o pungă de celofan o căprioară de cauciuc pe care i-a dăruit-o, la plecare, fetița lui. „Această jucărie aparține micuței Irina Starostina — Gusak, care îi salută pe toți viitorii alpinisti“, scrie el pe o bucătică de hîrtie.

Sînt unsprezece oameni care au urcat acolo sus: Vitali Abalakov, constructor și colaborator științific — ca șef — inginerii Vladimir Kizel, fizician și Lev Filimonov, metalurgist, veteranii echipei Nicolai Gusak, Ivan Leonov, un pedagog din Moscova, Iakov Arkin, inginer-șef al unui laborator experimental. Ei împart laurii victoriei cu cei pe care i-am întîlnit acum cîteva ani în tabăra „Spartak“-ului de pe Șelda și cărora comandantul teherei, ing. O. Grinfeld le-a dat insigna de alpinist gradul I, semn al primei victorii pe munte. Aceștia sînt tînărul pictor din Moscova, Iuri Tur, Piotr Budanov și Constantin Klețko din Leningrad, Ural Usenov din Alma-Ata și Șembai Musaev din Karaganda.

Toți oamenii aceștia sînt strîns legați prin prietenia și unitatea lor. Deși au profesii foarte diferite, ei sînt uniți de un țel comun, care, în toate înțelesurile cuvîntului, se înalță foarte sus, deasupra lumii.

(În romînește de S. BONIFACIU)

— Sus e un grup de excursioniști...
— Serios? Atunci stai, dragă, puțin, să mă rujez...

Desen de MATTY

După cum vezi, sînt un om umblat!

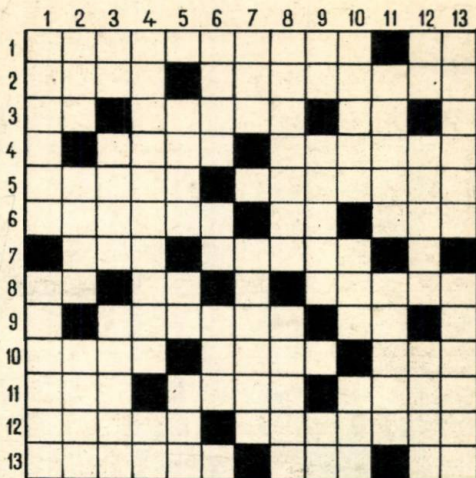
Desen de N. ARION

Timpuri noi

— Baciule, dumneata trebuie să știi, cum o să fie vremea?
— Stați puțin, că acu trebuie să dea buletinul meteorologic...

Desen de D. PETRICĂ

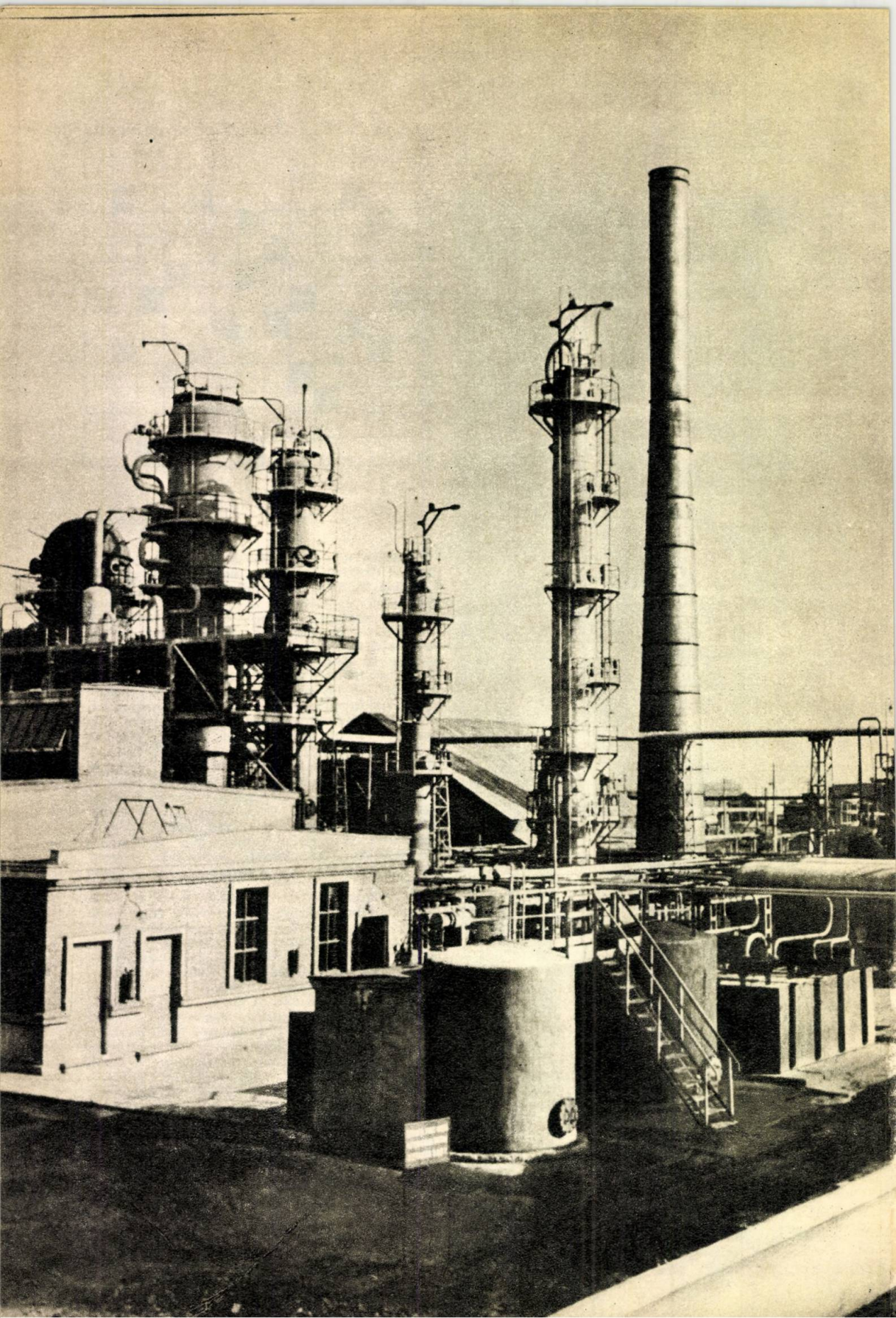

SPRE CREȘTEI

ORIZONTAL: 1. Cel mai înalt vîrf din întregul lanț al Carpaților din țara noastră (2543 m). — Campion. 2. Frate cu Pietrosul din munții Rodnei (2280 m). — Pasionat al înălțimilor. 3. Parte dintr-un munte... — Cunoscut masiv în munții Bistriței. — În vîrf! 4. A ploua mărunț. — Vîrf în munții Sebeșului (2061 m). 5. Rariște. — Spre poalele de vest ale acestor munți este așezată Reșița. 6. Indicat. — În Sinaia! — Lac în muntele Puciosul, de o rară frumusețe. 7. Personaj mitologic. — Vîrf în munții Bihor, cu un vestit tîrg anual. 8. Culese din Banat! — Sfîncă Cleopatrei din Făgăraș. — Rîu în Austria. 9. Important pentru industrial, așezat la poalele muntelui Timpa. — O bătrînă... în Bucegi! 10. Întrebare... pe patru roți! — Vîrf în Bucegi, dar și în munții Suhard. — Capra din Făgăraș! 11. Epocă. — Picior de munte acoperit cu pășuni. — De la cocoș, la pălăria vîntătorului... 12. Piatra..., vîrf înalt în munții Banatului (1449 m). — Munți din Apuseni, cu vestitele Chei ale Turzii, Detunatele, peșteri, izbucuri... 13. A începe o acțiune. — Ivi. — Două teuri.

VERTICAL: 1. Vîrf în munții Parîng (2529 m). — Munți cuprinși între Valea Prahovei și Valea Dimboviței, cel mai mult cîntăreț de excursioniști. 2. ... Carpați! — Arborele... din Parîng! — Rodul pămîntului (bot.). 3. Pronume. — Între Piatra Craiului și masivul Leaota. — Îmbracă munții... 4. Cascada din Ceahlău. — Net. 5. O „piatră” din Bucegi! — Caraimanul, la vîrf! — Tulpina cerealelor. 6. Anotimpul propice escaladelor. — Tîrg (presc.). — Pămînt. 7. Diminutiv feminin. — Cu aromă. 8. Lanț carpatin în care se înalță vîrfurile Curcubeta (1849 m), Muntele Mare (1827 m), Vlădeasa (1838 m). — Viștiri. 9. În Călimani, ca și în Apuseni! — Omenească. — Acut! 10. Face puterea! — Crișul care își culege apele de pe versantul sud-estic al masivului Bihor. — Literă grecească. 11. Nume feminin. — Din neamul bivoliului. 12. Arseniu. — Vechi locuitor al Japoniei. — Are două mîndri: munții Semenicului și munții Almașului. 13. Una din „Pietrele Doamnei” din Rarău. — Culme centrală în munții Vrancei.

Cuvinte rare: INO, ALM, AINO.

În jurul orașului nou ONEȘTI

În regiunea Bacău — pe locul pe care Vlahuța îl socotea în „România pitorească”: „un sat mic de răzeși” — a luat ființă în anii 70-ii populația orașului Onești, situat la confluența marilor Tazlău, Oituz și Cașin cu râul Trotuș.

Sarea de la Tg. Ocna (situat la 15 km spre vest de Onești) transportată pe saleduct; petrolul de la Moinești-Zemeș și de pe Valea Oituzului; precum și apa cristalină a râurilor flancate de afluenți = riulețe și piraie — iată materii prime inepuizabile, care contribuie astăzi la fabricarea altor produse chimice la Onești. Acestea au determinat construirea, tocmai aici, a unui combinat chimic, unei rafinării, unui combinat de cauciuc sintetic și a unei termocentrale. Avem de-a face deci cu un centru industrial de prim rang.

În Onești pulsează o viață intensă, dusă de circa 40.000 de muncitori, tehnicieni, ingineri și funcționari, care muncesc cu un deosebit elan, dar cărora le plac și petrecerile în aer liber, în mijlocul naturii.

Grupuri, grupuri, în zilele de sărbătoare, pleacă în jurul Oneștilor, mai ales pe văile Cașinului, Oituzului și Trotușului, precum și spre celelalte împrejurimi: valea Tazlăului, Valea Seacă și Rîpale, dealurile acoperite cu vegetație — Radin, Buciumi, dar mai ales Perchin, sau cel puțin spre parcul, frumos amenajat, din centrul orașului, la confluența Oituzului cu Trotușul.

Localnicii preferă pentru excursii valea Cașinului. Rîul Cașin trece prin locul numit „Înfrățitoarea”, legat de Onești printr-un decolvi care străbate valea Cașinului pe o lungime de cca. 45 km. Calea ferată forestieră Onești—Înfrățitoarea—Dobrele are mai multe ramificații, pe văile munților, astfel:

— De la halta Haloș, situată la cca. 5 km spre sud-vest de comuna Cașin și cca. 3 km de com. M-reia Cașin, se desface o ramificație care duce la Haloș — Brășteanu (12 km). Pe această ramificație, înainte de a ajunge la Haloș (la 4 km est), linia ferată forestieră se bifurcă și spre sud-vest, pe râul Poenii (cca. 6 km).

— Între haltele Delen și Scutaru, o ramificație spre nord, pe valea Pietroasă — pe sub muntele Măgura Cașin (cca. 5 km).

— De la halta Scutaru, o ramificație spre halta Buciaș (5 km) și de la Buciaș la Înfrățitoarea (5 km), desfășurându-se o ramură și spre sud-vest (cca. 6 km) spre „Planul Încălinat”.

— Din halta Buciaș, C.F.F.-ul se îndreaptă spre NV pentru a ajunge la cantonul Zîmnicea (cca. 7 km); de unde se desfac alte 2 ramuri: una spre NE (6 km) sub muntele „Fata Moartă”, iar a doua spre NE (4 km) sub muntele Buciaș — la Ghiu.

— De la „Înfrățitoarea”, C.F.F.-ul continuă spre vest, cca. 10 km, avînd 3 ramificații (pe dreapta și spre stînga), punctul terminus „Dobrele” — de fapt fundul Cașinului — fiind situat sub muntele Vîrful Dobreilor — patria jderilor și a rișilor (felix linx), a pisicilor sălbatice etc.

Pe lângă numeroasele vagoane-platforme pe 4 osii, pe care se transportă la gara Onești mari cantități de lemne de foc și busteni, există și câteva vagoane-clasă, speciale pentru călători. Din ele, excursioniștii pot admira, în toată mărția lor, frumoasele perspective ce se deschid, la fiecare cotitură a trenului, pe această vale șerpuită.

Trenul C.F.F. are următorul orar: la ducere, de la Onești — de lângă fabrica de cherestea — halta Onești — plecarea la orele 18,30 și sosirea la Scutaru la orele 20,30; la întoarcere, plecarea de la Scutaru la orele 5, cu sosirea la Onești la orele 6,30. A doua garnitură pleacă din Scutaru la orele 14 și ajunge la Onești la orele 15,30.

În afara acestui mijloc de transport, mai există și o cursă de autobuz, pe ruta Tg. Ocna — Onești — M-reia Cașin, cu plecările din Onești spre M-reia Cașin, la orele 11,40 și 19,46.

Distanțele pe C.F.F. sînt următoarele: Onești — Cașin 8 km; Cașin — M-reia Cașin 6 km; M-reia Cașin — Scutaru 11 km; Scutaru — Înfrățitoarea 10 km; Înfrățitoarea — Dobrele 10 km.

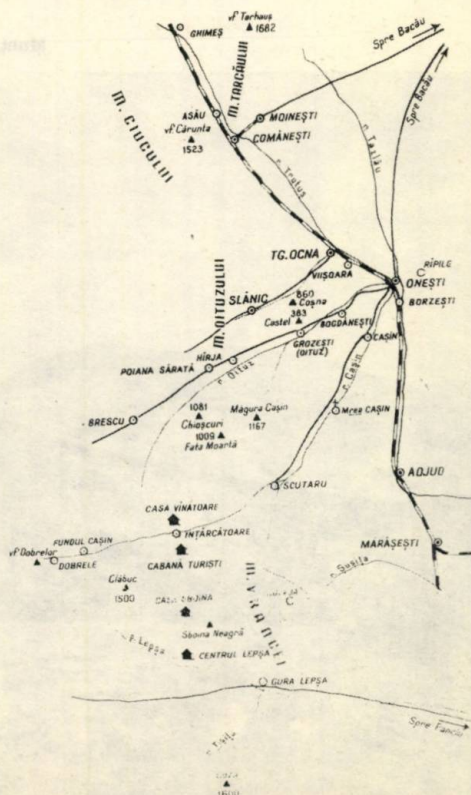
Grupurile de turiști pornesc în zilele de sărbătoare spre comuna M-reia Cașin, care se află la 16 km spre sud-vest de Onești (o oră de mers cu decolviul și tot o oră și cu autobuzul, în susul râului Cașin). La această frumoasă localitate de munte, cu locuitori gospodari, proveniți din munții Vrancei — după alții tocmai din Rucărul Muscelului — se poate vizita parcul Ocolului Silvii și mănăstirea cu zidurile ei înalte, zidită prin 1600 de Gheorghită Ștefan — domnitor al Moldovei, în genul mănăstirii Golia de la Iași.

Biserica, situată în mijlocul comunei, este prevăzută cu ziduri de piatră, înalte, cu crenele. În interiorul mănăstirii există un baci lung (500 m) cu ieșire la apa Cașinului. Aici — spune o legendă — ar fi intrat odată Ștefan cel Mare cu oștenii lui, în timpul unei ciocniri cu o numeroasă armată turcească. Și ca să-i păcălească pe dușmani, Ștefan Vodă a pus să se întoarcă potcoavele cailor, încît urmele păreau ale unei cete care a ieșit din baci.

Împrejurimile Cașinului, unde încep de fapt munții — sînt vizitate de mulți excursioniști (înaltele dealuri Cărpiniș, dealul Stinei, dealul Popii, Piscul Raței, Podul Vrancei etc.).

Mergînd mai departe (de recomandat cu decolviul) la o distanță de cca. 11 km SV de M-reia Cașin, se intră într-o poiană deschisă — numită Scutaru și situată la poalele muntelui Măgura Cașin (cota 1167). Scutaru este o colonie de muncitori forestieri, cu aproape 200 de locuințe și unde se mai află o clădire cu vreo 40 de camere de oaspeți, restaurant, magazine, dispensar etc.

De la Scutaru se pot face excursii interesante spre Poiana Zăglov — Marmora (cca. 3 km), unde se află păduri special amenajate pentru vînat. De la Scutaru se mai poate merge spre munții Buciaș, unde poate fi admirată o cascadă frumoasă, cu o cădere de cca. 15 m numită „Sărîtoarea”, și situată

la 12 km de Scutaru. De asemenea, se pot face excursii la muntele Măgura Cașin, un masiv acoperit cu pădure de rășinoase pînă aproape de vîrfurile Stîncos, cu mulți frați la poalele muntelui, cu ruși de mure și smeură și afine mai spre vîrî. Muntele Măgura Cașinului este adeseori cercetat de vînătorii de urși, cerbi, căprioare, porci mistreți, chiar rîși și jderi.

Valea Cașinului, începînd din zona Scutarului spre sud-vest, pînă la Întărcătoarea—Dobrele, constituie cea mai importantă zonă de vînătoare din țara noastră. Tot de la Scutaru, se poate merge, pe o cărare paralelă cu pîrîul Calasău, în munții Vrancei, la stațiunea climaterică Soveja (aproximativ 15 km). De la Scutaru, decovîlul ne poartă pînă la Întărcătoarea unde se găsește o casă de vînătoare, reconstruită în anii 1957—58, prevăzută cu 20 de camere confortabile, precum și o cabană cu circa 50 de paturi deschise turiștilor care se pot odihni aici pînă la doua zi.

Toate aceste puncte pot fi atinse ușor într-o zi pe itinerariul Întărcătoarea—Casa Sboina —Clăbuc, urmînd ca seara să poposim la Casa Sboina, pentru a coborî a doua zi spre Lepșa, unde găsim adăpost la centrul de exploatare „Lepșa”, iar de aici pe valea Lepșei pînă la Gura Lepșei (8—9 km).

Din Gura Lepșei se poate merge în Vrancea pe muntele Coza (1600 m) sau pe valea Putnei pînă la Poiana Mărului, spre Ardeal. La Gura Lepșei există o casă de adăpost, la „Tulnici”, construită în 1958. De la Gura Lepșei se poate ajunge la Soveja, peste muntele „Tina” (circa 10 km).

De la Întărcătoarea se poate vizita muntele „Fata Moartă” (1009 m alt.) care se află la o distanță de cca. 2 km spre nord de vîrfurile Clăbuc.

De la „Fata Moartă”, mergînd cca. 2 km spre nord, putem urca muntele „Piatra Runcului”, iar de aici, la o distanță de circa 3 km spre nord, muntele „Chioșcurei” (1081 m) cu coborîrea spre satul Fierăstrău—Oituz, pe rîul Leșunt, afluent al rîului Oituz. Din acest sat se poate ajunge la Onești cu autobuzul pe șosea asfaltată (distanță 14 km).

* * *

De la Onești spre Oituz (14 km) se poate merge cu autobuzele I.R.T.A. care pleacă din Onești

la orele 6,50; 9,50; 15,20 și 17,40 — timpul de mers (inclusiv opririle în satele Filipești și Bogdănești) fiind de cca. 40 minute. Oituzul se află chiar la poalele munților. Azi, Oituzul se cheamă „Grozești” (vechea denumire a comunei); are 8000 de locuitori și cîteva cătune: Marginea, Călcii, Sep-tilești, Fierăstrău și Vatra Satului.

De la Grozești se pot face frumoase excursii în împrejurimi la Castel (cota 383) cu monumentul cavaleriștilor căzuți în luptele din 1917—18, pe Coșna (Titilca) loc vestit de asemenea prin luptele din 1917, dealul Caprelor și alte locuri pitorești.

Intrînd pe valea rîului Leșunt, afluent pe partea dreaptă al rîului Oituz, se poate merge spre Clăbuc, Fata Moartă, Chioșcurei, Măgura Cașin.

Tot de la Grozești se poate trece muntele la Slănic-Moldova, localitate balneoclimaterică cunoscută.

Locurile de trecere sînt vreo cinci, de preferat fiind cel din fundul Hățmanului (sat) pe Muncel, cu coborîrea pe 300 de scări la Slănic (timp: 2 ore).

La Grozești, vestită regiune de fructe, cresc, mai ales, soiuri excelente de piersici mari cît portocalele. Tot aici pescarii pregătesc, în hîrzoabe, păstrăv afumat prins în apele Leșuntului.

De la Grozești se poate merge și la Tg. Oena, pe un drum bun (11 km), trecînd prin satele Bahna, Nicorești — Satul Nou, Pîrgărești, Tisești, cu dealul Podolului unde s-au făcut interesante descoperiri arheologice aflate acum în muzeul de istorie de la Onești.

Munții Oituzului (din jurul Grozeștilor) au altitudine mijlocie — pînă la 1000 m — dar oferă priveliști foarte frumoase spre Onești, mai ales de pe „Piatra Soimului” (pe muntele Piatra), de unde se poate trece lesne la Slănic prin Muncel.

Pașul Oituzului, drumul cel mai scurt din Moldova în Ardeal, a rămas în istorie prin eroismul cu care au luptat aici ostașii romîni în timpul războiului din 1916—1918, împotriva cîmpărilor germani.

În zilele noastre, poporul nostru duce în aceste regiuni o luptă pașnică, lupta pentru dezvoltarea industrială a acestui frumos colț de țară, pentru valorificarea bogățiilor patriei noastre.

Ing. I. DRAGOMIR

Munții Oituzului

SCHI-LIFT LA MOGOȘA

În cursul anului 1961 pe pârția de schi de la Mogoșa s-a construit, cu ajutorul muncitorilor și minerilor din regiunea Maramureș, un funicular, special amenajat pentru schiori, care te urcă din pragul lacului Mogoșa și pînă la vîrf cu același nume.

Acest funicular reprezintă un însemnat progres în activitatea turistică și sportivă de iarnă.

Pînă acum panta vîrfului Mogoșa nu constituia o tentație pentru schiorii începători; ea reprezenta un efort serios chiar și pentru sportivii consacrați. Astăzi însă poți parcurge, în timp de iarnă, cu schiurile la picioare, diferența de nivel de peste 500 m în numai cîteva minute, reducînd de 5—6 ori timpul de urcuș, agățat de cîrligul purtător, și scutind efortul fizic necesar ascensiunii pe schiuri sau cu ele în spate.

Un avantaj mult apreciat este și faptul că la urcușul pe schiuri cu ajutorul funicularului, pârția se așează, evitîndu-se astfel găurile și treptele făcute în mod obișnuit în ascensiune.

Cabana Mogoșa, mult prețuită în timpul verii pentru poziția ei la jumătatea drumului între Baia Sprie și vîrfurile Gutin, cit și pentru pitorescul lacului înconjurat de munți și de păduri, cîștigă acum renumele unei pârții de schi comode și plăcute, ușor accesibile celor care vor să practice schiul, atît din Baia Mare sau Baia Sprie, cit și din întreprinderile miniere învecinate.

MONUMENTE NATURALE... ...PE MĂSURA DUMISALE

Unuia extrem de sclifosit

Mindrul june, arătosul,
Cum pedant la culme e,
Cînd pleacă spre PĂDUCHIOSUL,
Își luă și... D.D.T.!

Unei certărețe, dintr-o stațiune

Despre netihnită-i gură
— Ca să-i definesc valoarea —
Spun că-i dar de la natură...
(Mă refer la... URLĂTOAREA!)

Unui tînăr ușuratic

Chiar natura, cum se pare,
I-a durat un soclu, care
Definește traiul lui:
Este... Piatra CRAIULUI!

Unuia care veșnic se ploconește

Ca să aibă, în sfîrșit,
Și decorul potrivit,
Alpenștocul el și-l ia:
Urcă, deci, pe... GÎRBOVA!

Autocritică

Subsemnatul să urmeze
Sfatul cititorului
Și urgent să se trateze
La... Gura HUMORULUI!

LA MUNTE

Unui servil

Privind în urma lui, mă-ntreb:
E rucsac oare, sau e... gheb?

Unui birocraț

E alpinist de clasă mare:
El urcă munții... de dosare!

Unui înfumurat

Pe nasul său de m-aș sui,
Ajung la... cota 2000!

LA MARE

Unuia lipsit de simțul răspunderii

Sub stratul de nămol subțire,
Și-a procurat... acoperire!

Unui ușuratic

Pe-așa căldură-ngrozitoare,
Desigur că nu m-aș mira
S-aud că-i spune, cu-nfocare,
Că se... topește după EA!

SIG. HOROVITZ
Iași

CAMPING

Trag de fermoar și scot nasul pe crăpătura astfel deschisă: în fața mea oglinda lacului reflectă albastrul cerului și verdețea plopilor care foșnesc în adierea dimineții. O dimineată veselă de iulie. Va fi o zi fierbinte... la București. Cînd te gîndești la asfaltul încins de la ora trei, bucuria acestei dimineți de cristal pe malul lacului se multiplică cu un coeficient impresionant. Culeg ochelarii și „labele” din dezordinea boemă a cortului și cobor la debarcader lăsînd în urma mea suflul regulat al prietenului meu, care doarme dus. O baie matinală și o vizită la prietenii mei, peștii și algele, e obligatorie. Cu o foame de lup mă întorc la cort. De departe se aude un sforăit, dar nu e prietenul meu, e primusul. Extragem toată lista de bucate din rucsac și ne punem pe treabă. După ce am potolit foamea, începe programul specific de Snagov. Scufundări, înot, plajă la soare pe debarcader. E simbătă. La prînz își fac apariția prietenii noștri. În curînd, pe pajiștea dintre pădure și lac se văd trei corturi în loc de unul. Mai bine echipați decît noi, au adus cu ei un aparat de scufundat cu aer comprimat, un harpon și o barcă pneumatică. Toate încep foarte bine pe motocicletă. Ținta noastră e să ne antrenăm pentru ca în concediu să ne scufundăm în mare.

Vreți să cunoașteți amănunte despre expediția noastră la Snagov? Ei bine, data aceasta am plecat cu bicicletele. Ion și cu mine. Pe portbagaj am pus rucsacii încărcăți cu toate cele necesare: cor saltele pneumatice, saci de dormit, mîncare pe două zile (baza fiind conservele). Drumul pe șoseaua asfaltată e o plăcere, cu toată căldura acestei după amiezii de vară. Desigur, dacă am fi plecat din dimineată pe răcoare, plăcerea ar fi fost mai mare. N-am vrut însă să pierdem nici o clipă din cele două zile și jumătate care aveam la dispoziție.

Am intrat pe șoseaua care duce spre parcul Snagov, iar apoi prin pădure pe un drum lateral care ne-a scos pe malul lacului. O mică pajiște înflorită pe malul lacului ne oferă un loc ideal de camping. Nu prea departe avem apă de băut, pe care o aducem cu bidonul.

Dar nu numai cu motocicletă și cu biciclete se poate ajunge la Snagov. Tot atît de bine și confortabil putem veni cu autobuzele care circulă duminică și în tot cursul săptămîinii la ore potrivite pentru toată lumea.

Și acum să vedem ce trebuie să știți pentru camping.

În ceea ce privește locul pentru cort, el va fi ales după următoarele reguli: să fie plan, orizontal, fără gropi sau movițe prea mari, ferit de vînt sau șuvoaie de apă. Dacă vrem să lăsăm cortul mai mult

zile montat în același loc, vom căuta să-l ferim de soare. Soarele distruge în cel mai scurt timp orice țesătură. Pentru colectarea apelor este bine să facem un șanț în jurul cortului, având grijă a-i asigura și o scurgere. La alegerea locului pentru cort este important să avem în vedere și aprovizionarea cu apă de băut.

Afară de cort, care este fără îndoială obiectul cel mai important pentru camping, ne mai trebuie o seamă de obiecte. Bineînțeles că nu toate sînt necesare în aceeași măsură și pentru început ne putem dispensa de unul sau altul. Cu timpul însă ne vom completa inventarul pentru a ne mări confortul și, cu aceasta, plăcerea.

Cel mai important obiect, după cort, este sacul de dormit. Ba unii susțin că e chiar mai important decît cortul. Într-adevăr, pentru a dormi bine și a te scula odihnit este necesar să nu suferi de frig și pentru aceasta ne vom confecționa sau cumpăra un sac de dormit.

O saltea pneumatică, pe care o putem cumpăra de la orice magazin de sport, contribuie în mare măsură la creșterea confortului. Iarna, această saltea este absolut indispensabilă, iar vara o putem folosi, în afară de dormit, și în chip de fotoliu sau ca mijloc de distracție pe apă.

Pentru a evita dificultățile cu focul deschis, care de altfel este interzis în pădure, ne vom echipa cu un primus cu benzină sau mai bine cu petrol lampant. În curînd vom avea, după cum am aflat din presă, butelii de aragaz pentru camping, butelii care prezintă desigur o nouă serie de avantaje.

În sfîrșit, va trebui să asigurăm luminatul în cort cu o luminare, o lampă cu petrol sau o lanternă cu baterie.

Și lista se poate lungi. Un vechi amator de camping se va echipa cu tot ceea ce în decursul timpului experiența îl va învăța. Pentru început însă credem că putem încheia cu urarea: petrecere bună!

Ing. W. KARGEL

ȚARA MEA

Streinule, cînd vei vedea
În zare, șir de coșuri noi
De fabrici, înălțîndu-se ca plopii,
Să știi că te apropii
De țara mea,
Că ai ajuns la noi.

Cînd drumul lung al drumeției tale,
Ca-n zorii rozi ai unei dimineți
Va trece-n munți cu fagi bătrîni la poale
Și-o desluși-nainte ca un zid,
Negreata unui codru de molid,
Iar, sus, cununa lui de stînci și nea,
Să știi atunci că treci prin țara mea...

Streinule, cînd vei găsi-n orașe
Pe unde-au fost cocioabe vechi de lemn

Sau poate doar ruine de război,
Păianjeni de schele uriașe,
Un alt oraș întreg de case noi
Și străzi cu tei ce-au înflorit abia,
Să știi că toate-acestea-s semn
Că treci prin țara mea.

Streinule, de-ai să-nflinești în cale
Pe stradă, într-o seară, în apus,
Vre-un muncitor, spre casa lui, agale
Cu vole bună și cu fruntea sus,
Și de-i vedea,
Vorbînd cu el, că-i mîndru și e demn,
Să știi atunci că și aceasta-i semn
Că ai vorbit c-un om din țara mea.

DEMOSTENE BOTEZ

TURIȘTI!

**In excursii
la munte,
la mare,
consumați
delicioasele**

**și reconfortantele
specialități
de produse
zaharoase**

DHAULAGIRI, AL TREISPREZECELEA „OPTMIAR“

Dintre munții planetei noastre, patrusprezece reprezintă pentru alpinști culmea dorințelor lor: cei patrusprezece munți de peste 8000 m altitudine, așa numiții „optmiari“. Spre ei și-au îndreptat atenția alpinștii din toată lumea, mai ales începând din 1921 când a pornit prima expediție pentru asaltul Everestului, cel mai înalt dintre cei 14. O duzină de expediții au asaltat timp de 40 ani Everestul; numai trei au reușit să escaladeze vârful. Rînd pe rînd „optmiarii“ au „căzut“. La urmă au mai rămas doi, neurcați: Shisha-Pangma și Dhaulagiri. Și iată că în luna mai 1960 s-a răspîndit vestea că Dhaulagiri, muntele asaltat de opt expediții, a fost în sfîrșit cucerit. Numai ultimul, al 14-lea, Shisha-Pangma, despre care nu se știe decît că are 8018 m și că se află în Tibet, își mai așteaptă cuceritorii.

Prin ce se deosebește Dhaulagiri de ceilalți „optmiari“?

El este singurul care a rezistat la șapte expediții postbelice (începînd din 1950 încoace).

Prin experiența acumulată de alpinști între cele două războaie mondiale, prin punerea la punct a echipamentului și a materialelor tehnice, s-a zidit baza piramidei care a permis expedițiilor de după cel de-al doilea război mondial să meargă aproape matematic din succes în succes. În 1950 a fost cucerit primul „optmiar“: Annapurna. Au urmat, pe rînd, Everestul, Nanga Parbat, K 2, Cho-Oyu, Makalu, Kangcenjunga, Manaslu, Lhotse, Gasherbrum II, Broad-Peak, Hidden-Peak. Alpinști de toate naționalitățile, însoțiți de bravi munteni din triburile Șerpa și Hunza de la poalele Himalaiei, au realizat aceste mari isprăvi alpine. Numai Dhaulagiri continuă să reziste. Șapte expediții s-au întors în patrie cu amintiri de neuitat, dar cu regretul de a nu fi reușit să escaladeze vârful. Francezii în 1950, elvețienii în 1953, argentinienii în 1954 și 1956, germanii și elvețienii în 1955, din nou elvețienii în 1958, austriecii în

1959. Doi alpinști „au rămas pe munte“; argentinianul Ibanez și austriacul Roiss și-au jertfit viața pentru cucerirea muntelui Dhaulagiri. Și iată că în 1960 o nouă expediție elvețiană a pornit la atacul muntelui. Condusă de elvețianul Max Eiselin, expediția era compusă din încă 6 alpinști elvețieni, un german, un austriac, doi polonezi și 7 șerpași. Expediția avea la dispoziție un avion denumit „Yeti“ (după porecla presupusului „om al zăpezilor“), pilotat de Ernst Saxer și Emil Wick. Tabăra de bază au instalat-o la 4700 m. Ruta a fost găsită cu greu. Prima expediție (francezii conduși de Maurice Herzog) nu avea nici măcar o hartă corectă. Ei au încercat mai întîi flancul sud și au ocolit apoi muntele pe la nord în căutarea unei căi de acces. Următoarele 5 expediții au găsit calea de acces și au asaltat muntele pe flancul de nord-vest. Austriecii, în 1959, au pornit pe o nouă rută: creasta de nord-est, ajungînd pînă la 7800 m. Pe această rută au mers și elvețienii în 1960.

Rînd pe rînd au fost instalate taberele intermediare la 5100, 5700, 6600, 7050 m și în sfîrșit, tabăra 5 la 7400 m. La 4 mai a pornit primul asalt al vârfului care a eșuat la 7800 m. A doua zi, avionul „Yeti“ s-a prăbușit pe ghețar. Cei doi piloți au scăpat teferi, dar aprovizionarea a fost grav influențată de acest accident. Abia la 12 mai, alpinștii au pornit din nou la atac. Ei au instalat încă o tabără, nr. 6, la 7800 m. Noaptea au petrecut-o într-o îngheșuală de nedescris, 6 oameni într-un singur cort de doi! Ziua următoare, 13 mai 1960, a adus victoria. Alpinștii s-au legat cîte doi, alcătuiind 3 corzi: Forrer cu Nyima Dorji, Diemberger cu Nawang Dorji, Schelbert cu Diener. La ora prînzului ei au atins vârful, 8222 m. La ora 17 erau cu toții reușiți din nou la tabăra 6. Se părea că expediția era terminată. Dar, la 23 mai, profitînd de timpul frumos, o coardă alcătuită din Michel Vaucher (pe care-l cunoaștem din filmul „Stele în plină zi“) și Weber, pornind de la tabăra 5, a reușit și ea să atingă vârful. Astfel s-a încheiat cu succes lupta pentru al treisprezecelea „optmiar“. S-a încheiat oare definitiv? Nu. Alpinștii vor reveni mereu, va urma a doua, a treia escaladă, se vor găsi „drumuri“ noi, din ce în ce mai grele. Alpinștii sînt inepuizabili în căutarea și găsirea de noi probleme, pe care și le pun și le rezolvă!

Săgeți (pentru unii „turiști“)

Celor ce-și petrec timpul la cabană jucînd cărți

Nicu, Radu și Costel
Sînt făcuți, pe Mircea, foc.
A venit cu ei la munte
Fără... cărțile de joc.

Unei excursioniste care obînuiește să vină de la munte cu buchete enorme de flori

„Ce flori superbe-ncîntătoare!“
Ă spus cu vocea sa duioasă
Și cu regretul că nu are
În rucsac și o... coasă.

Unuia care confundă cabana cu bodega

Văzîndu-l la izvor, atît de rezervat,
Mi-am zis: „Ce cumpătat e omul!“
Dar, la cabană, știți ce-am constatat?
Epuizase, singur, la bufet, tot romul!

ION F. BACIU

JEPII MICI — O REGIUNE DE VIITOR PENTRU ALPINISM

În cuprinsul masivului Bucegi se mai găsesc numeroși pereți necercetați sau chiar necunoscuți alpinștilor.

Vastitatea pădurilor ce ascund baza pereților, lipsa căilor de acces și, poate, „moda”, au determinat pe căștători să-și localizeze activitatea în muntele Coștila, masiv care numără astăzi peste 100 de trasee.

În ultimii ani am cercetat mai atent abruptul prahovean al Bucegilor, identificând cu această ocazie în versantul sud-estic al vf. Clăia Mare din muntele Jepii Mici, un ținut propice pentru practicarea alpinismului acrobatic, de un nivel tehnic superior, reușind să efectuăm, aci, cinci trasee alpine de mare dificultate.

Meritul acestor realizări îl au alpinștii de la Casa Ofițerilor din Brașov: Schen Matei, Cristina Petre, Caracioni Ladislau, Irimia Aurel și subsemnatul.

Jepii Mici, a căror înălțime maximă abia atinge 2148 m, sînt cuprinși între valea Urlătoarea Mare la sud și valea Jepilor la nord; extremele de jos (cs) și de sus (vest) fiind limitate respectiv de Valea Prahovei și platoul Bucegilor pînă la valea Dorului. Deși mai înalți decît vecinul de la sud (muntele Jepii Mari), Jepii Mici se numesc astfel după înălțimea jnepenilor care acoperă în mare măsură abruptul.

Acest munte poate fi ușor identificat din Bușteni, avînd în partea centrală două vîrfuri proeminente: Clăia Mare (sud) și Clăia Mică (nord), despărțite între ele prin deschiderea adîncă și în parte împădurită a văii Seci din Jebi (nume tot mai puțin

întrebuințat de drumeți, care obișnuiesc să-i spună valea Seacă dintre Clăii).

Vîrfurile amintite sînt uneori confundate, numele de Clăia Mică atribuindu-se eronat celui mai înalt dintre ele și care, în realitate, este o creastă secundară a vf. Jepii Mici.

Dacă vf. Clăii Mari se poate identifica ușor, avînd forma bine conturată, nu la fel se petrec lucrurile cu vf. Clăia Mică. Deși numele i se potrivește perfect, Clăia Mică nu este prea vizibilă. Acoperită de pădure, ea abia se înalță pînă la punctul de obîrșie al văii Seacă din Jebi, pierzîndu-și astfel profilul pe fața muntelui. Vîrfurile propriu-zis nu formează o individualitate, ci se leagă printr-o creastă subțire cu marele contrafort de stîncă, ale cărui prăvălișuri încep de sus din vf. Jepilor Mici. Clăia Mică poate fi identificată mai ales după amiaza, cînd soarele o luminează din spate, scoțînd în evidență forma caracteristică numelui ce-l poartă.

Fața muntelui Jepii Mici, orientată spre Valea Prahovei, este brăzdată de numeroase văi de abrupt, complet necunoscute; ele sînt întrerupte de obstacole a căror escaladare ar da de lucru celor care s-ar încumeta să le parcurgă.

Valea Seacă a Jepilor (dintre Clăii), devenită tură elastică, înșiruie în treimea centrală cîteva obstacole înalte, dar totuși accesibile alpinștilor începători.

Dintre celelalte văi, menționăm valea Comoara Clăii, devenită cale de acces pînă la baza Peretelui sudic al Clăii Mari. Obstacolele acestei văi nu prea grele, sînt înșiruite pe ultima porțiune, terminîndu-se în Brîna lui Răducu, punct de unde firul nu mai poate fi urmat, panta luînd aspectul unei fisuri deschise ce urcă aproape vertical pe fața muntelui.

Un brîu, cunoscut sub numele de „Brîul lui Răducu”, începe fața estică și nordică a Jepilor Mici la o altitudine de circa 1800 m, unind două din principalele căi de acces ale versantului răsăritean: Valea Urlătorilor (marcaj triunghi albastru) și Valea Jepilor (marcaj cruce albastră). Brîul, complet lipsit de obstacole, nu cere decît urmărirea atentă a hățășului ce se strecoară uneori prin locuri înguste, lăsînd sub el mari rupturi de pantă.

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

● O adevărată „insulă a păsărilor” se află pe lacul Cînai (R. P. Chineză). Insula are o lungime de 2 km și este populată cu cele mai felurite specii de păsări călătore. Cuiburile lor sînt așezate atît de aproape unul de altul, încît o privire panoramică asupra insulei îți lasă impresia unui pitoresc și original orașel.

● La Moscova, pe o suprafață de 362 de hectare, se întinde Grădina botanică centrală a Academiei de științe a U.R.S.S. Pot fi admirate aci mii de specii și categorii de plante din toate colțurile Uniunii Sovietice și din străinătate. Grădina are

sectoare de pomicultură, legumicultură, plante decorative, plante medicinale și aromatice, plante sălbatice etc. Numărul copacilor și arbuștilor este de 2700. Într-una din sere sînt cultivate 900 de soiuri de plante tropicale și subtropicale, precum și 11.000 de culturi hibride.

● În munții Djebel Taya (Algeria) se află o cascadă neobișnuită: cascada fierbîntă Hammam Meskutin. Introducînd carnea și legumele în apele sale, care ating o temperatură de 90—95 de grade, localnici își fierb într-un mod original mîncarea. Apele sînt foarte bogate în să-

ruri, care se depun pe stîncile cascadei, colorîndu-le în roșu, albastru și alb.

● Un impresionant moment se înalță la Hiroșima în memoria copilariei ucide de bombe atomice americane. Monumentul poartă emoționanta inscripție: „Este dorința și rugămintea lor ca pacea să se instaureze în lume”.

● S-a calculat că, într-o singură zi, mijloacele de transport urbane din Moscova, fără a pune la socoteală taxiurile și camioanele, transportă peste 10.000.000 de pasageri. Transporturile urbane moscovite deservesc mai bine de 200 de titine-

- Și acum 10 zile erai tot aici..
- Vrem să vedem răsăritul soarelui.
- Dar a fost senin...
- Da, dar n-am reușit să ne sculăm la timp...

Desen de D. PETRICĂ

Traseul străbate în general o zonă acoperită cu vegetație luxuriantă, purtând drumetul prin locuri neobișnuit de frumoase, dar și sălbatice.

În urma cercetărilor întreprinse de alpinistii Casei Ofițerilor din Brașov, muntele Jepii Mici a devenit un puternic centru alpin. Cele mai dificile trasee sînt situate în peretele sudic al vf. Clăia Mare (1800 m) a cărui înălțime nu depășește 700 m.

Porțiunea de jos este acoperită de vegetație pe circa 300 metri diferență de nivel, și nu se escala-dează. Două brîie înțing întregul perete, cel de sus (Brîul sudic al Clăii Mari) marcînd limita vegetației și tot odată punctul de intrare pentru escaladarea diferitelor trasee stabilite pe verticala zidului de stîncă ce se înalță din acest punct aproape 400 m.

Porțiunea de stîncă a peretelui, ușor convexă, am împărțit-o în trei sectoare: fața văii Comoara Clăii, fața Strungelor și fața sudică a vf. Clăia Mare. Individualizate perfect prin orientare sau formele caracteristice numelui, pe cele trei fețe s-au stabilit următoarele trasee:

1. Pe fața văii Comoara Clăii: traseul „23 August” cu gradul maxim de dificultate 6 B. Traseul este situat în punctul de maximă curbura al peretelui (de la est la sud), acolo unde el atinge cea mai mare înălțime (400 m).

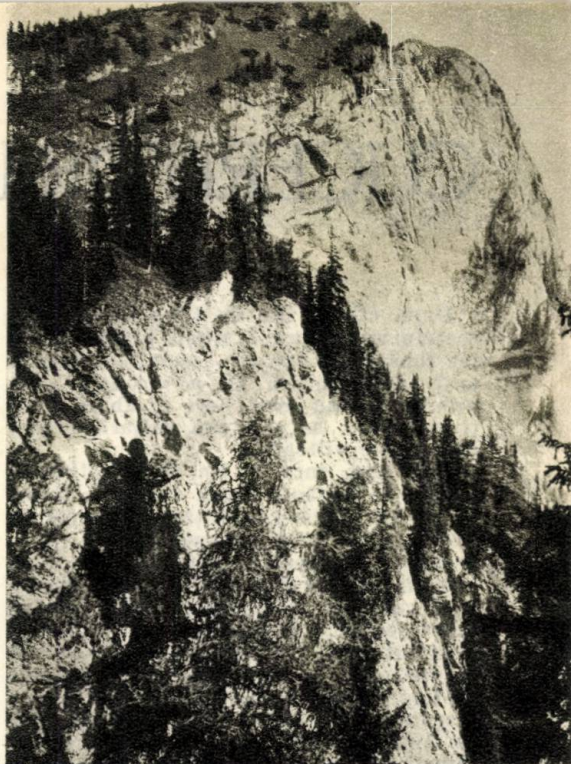
2. Pe fața Strungelor: traseul „Gentianei”, traseul „25 Octombrie” (ziua Forțelor Armate ale R.P.R.) și traseul „Muchia Strungelor”, toate de gr. 5 B.

3. Pe fața sudică a vf. Clăia Mare: traseul „Floarea de Colț”, gr. 5 B.

Adăugăm că hotarul între fața Strungelor și fața sudică a vf. Clăia Mare, este delimitat de hornul Clăii Mari, traseu de gr. 3 A.

Sezonul alpin al anului 1961 s-a încheiat și odată cu el au fost rezolvate aproape toate problemele alpine din cuprinsul Jepilor Mici. În afara traseelor de mai sus, alpinistii Casei Ofițerilor din Brașov au amenajat și calea de acces, ce conduce la baza traseelor.

Itinerarul începe din Bușteni, urmînd poteca de pe Valea Urlătorilor (marcaj triunghi albastru), pînă în punctul unde acesta traversează Valea

Jepii Mici

Comorilor. De aci părăsim poteca și urcăm pe firul văii, lăsînd în stînga pe acest parcurs doi afluenți. După circa o oră de escaladă elementară, ajungem la „Izvor”, punct de unde părăsim valea Comoara Clăii, urmînd către dreapta cel mai de sus brîu (Brîul sudic al Clăii Mari), care ne conduce succesiv la toate intrările în traseele sus amintite.

Sîntem convinși că alpinistii din țara noastră își vor muta cu vremea centrul de activitate și în această regiune, cu atît mai mult cu cît frumusețea și sălbăticia locurilor ne invită stăruitor.

C. EMILIAN

CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI ★ CURIOZITĂȚI

rarii cu o lungime totală de 3500 km.

● Cea mai mică vioară din lume se află expusă la casa-muzeu Ceaikovski din Uniunea Sovietică. Vioara e lungă de 36 mm și grea de 0,4 gr. Arcușul cîntărește 0,1 gr. Acest instrument cu care se poate cînta — a fost lucrat cu mîgălă, timp de 3 ani, de un admirator al lui Ceaikovski: Tadao Ikegai, directorul Societății prietenilor muzicii din Tokio.

● „Zaporojeț” este unul dintre cele mai noi tipuri de automobile din U.R.S.S. Comod, economic, ieftin, de mică capacitate cilindrică, el este foarte util

amatorilor de turism. Încercările la care a fost supus pe drumuri asfaltate, ca și pe drumuri de care, de stepă și de munte, i-au demonstrat calitățile. „Zaporojeț” dezvoltă o viteză pînă la 90 km pe oră, consumă 5,5 litri de benzină la 100 km și poate străbate 500 km fără alimentare suplimentară cu carburanți.

● Orologiul medieval din turnul primăriei din Gdansk (R. P. Polonă), distrus de hitleriști în anul războiului, a fost de curînd reconstruit și repus în funcțiune. El anunță orele într-un mod deosebit: prin clinche-tul vesel al celor citeva

duzini de clopoței care îl ornează, fiecare clopoțel distingîndu-se printr-o tonalitate aparte.

● Întinsul teritoriu al U.R.S.S. este brazdat de nu mai puțin de 200.000 de fluviu și riuri. Lungimea lor totală este de peste 3.000.000 km.

● Pe malul Mării Roșii, la 4 km de anticul oraș Hodeida, nu departe de strîmtoarea Bab el Mandeb, a fost construit, cu ajutorul specialiștilor sovietici, primul port maritim al Yemenului: Ahmedî. Întregul echipament portuar și principalele materiale de construcție au fost furnizate de Uniunea So-vietică.

— Tiii, și-am uitat să-ți mulțumesc că mi-ai reținut bilet pentru excursia de azi...

Desen de MATTY

CUCERITORII ȘELDEI

După cîteva zile de timp urît, razele soarelui străbătură, în sfîrșit, pinza de nori, iar tabăra alpi niștilor asociației „Spartacus“ parcă renăscu. De pe corturile umezite se ridicau încet nori de aburi. Scriștiau pilele: se ascuțeau colțarii pentru expedițiile viitoare.

Spre vest, încet și lin ca o cortină de teatru, se desfăcea pinza de ceață, lăsînd să se întrevadă amenințătorul perete de gheață al vîrfului Surovsk, care se ridica deasupra defileului. Știam că în acest haos sfărîmicios de gheață și granit, înfrunțînd ceața și avalanșele, urcă tovarășii noștri, conduși de inginerul constructor și emeritul sportiv Vitali Abalakov. De cîte ori vedeam în cursul dimineților cum ceața se împletește împrejurul pereților ca un șarpe uriaș și cum se așterne zăpadă nouă pe stîncă, ne înfioram de grijă. În munți zăpada înseamnă avalanșe, iar ceața, lipsă de vizibilitate.

Zile de-a rîndul ne urcam pe grohotișul „Aristov“, lipit de peretele de gheață, privind de aici ore întregi. Foșnînd, curgeau avalanșele pe drumurile lor seculare; bolovani enormi cădeau izbîndu-se și sărînd pe stînci. Apoi o liniște de mormînt și nemișcarea cuprindeau iarăși țara de gheață. Părea că pinza de ceață învîluie fiorosul munte și împreună cu el și pe tovarășii noștri.

„Pe un timp așa de prost este inutil să-i așteptăm înainte de 3 — 4 zile“, zise meteorologul. În acel moment însă observăm patru puncte care se evidențiau puternic pe cerul limpede. Ei sînt! Nu poate fi nici o îndoială. Vîrfurile au fost atins și acum se vedeau pe coastă.

A mai trecut încă o zi și o noapte pînă cînd, pe morena îngustă care leagă baza peretelui de poiana verde unde era așezată tabăra noastră, a apărut un șir de oameni. Se mișcau încet, istoviți de rucsacurile grele și de lupta pe care au dus-o timp de mai multe zile. Fețele lor arse de soare, vocile răgușite, ochii intrați adînc în orbite, dovedeau eforturile supraomenești la care au fost supuși.

Iată-i pe cei cinci cuceritori în fața noastră. Liniștitul și puternicul Ivan Leonov, vioiul și spiritualul Nikolai Gusak, înflăcărata Valentina Ciudova, uscățivul Alexandr Borovikov, iar în fruntea lor Vitali Abalakov.

Pînă seara tîrziu toată tabăra și toți munții au trăit bucuria ascensiunii efectuate. Peretele vîrfului Surovsk a fost

urcat direct. Pe verticala lui nu se urcau pînă acum decît vulturii. Și „vultur al pasului Șeldinsk“ l-a numit bătrînul svanit Ghio pe prietenul său rus Vitali.

* * *

În anul cînd cei trei siberieni Vitali și Evgheni Abalakov și Valentina Ciudova au sosit pentru prima oară în Caucaz, tocmai efectua ascensiuni o grupă de alpi niști străini. Bine echipați, ei erau foarte mîndri de titlurile lor de membri ai unor cluburi regale sau academice, se lăudau cu tehnica înaintată de cățărătură și pozau în fataliști.

Unul din ei i-a spus lui Vitali: „Alpinismul e o loterie: alpi niștii termină toți la fel: cad de pe o stîncă. Mai devreme sau mai tîrziu acesta este destinul fiecăruia. Noi sîntem logodiți cu muntele alb“.

„Nu“ răspunse energic tînărul siberian. „Noi trebuie să acționăm la sigur, să contăm pe tehnică și pregătire, nu pe șansă“.

În laboratorul Institutului tehnic sportiv, Vitali și-a început experiențele. Prietenii îi spuneau: „Ce, asta e treabă pentru un constructor? În sport, totul se rezolvă prin putere și îndemînare, nu prin mecanisme tale. În acest domeniu nu poate fi inventat praful de pușcă; în afară de cîteva mici perfecționări, drumul este închis“.

Vitali Abalakov era însă omul creator, omul care este făcut să deschidă drumuri noi. Sosi și timpul cînd el ridică pe umerii puternici rucsacul său greu. Era umplut, ca de obicei, cu tot arsenalul necesar unui cățărător, dar acest echipament nu se aseamăna deloc cu clasicul echipament al Europei Occidentale (colțarii Eckenstein, pioletul Harasevski și carabinierile lui Maduschka). De la tricunii de pe talpă și pînă la pioletul de formă neobișnuită, totul a fost conceput și fabricat după modelele lui Vitali Abalakov.

Pereții de granit ce se ridică pe sute de metri sînt abrupti. Stîncile ascuțite sînt acoperite de gheață. Aici a fost încercat vara trecută noul echipament autohton. Tot aici el a trecut cu succes examenul.

Acesta era omul care a escaladat peretele Bezinghiskului, care a urcat vîrfurile Dahan, al doilea în Europa ca înălțime, și care și-a lăsat autograful pe înălțimile de 7000 m ale vîrfurilor Lenin și Hai-Teng.

Prietenii îl numeau dublu emerit intruct, printre milioanele de sportivi sovietici și sutele de maestri de schi, frații Vitali și Evgheni Abalakov poartă titlurile de maestri emerți în alpinism și maestri emerți în sport.

În conștiința lui Vitali era încă vie amintirea unui turist străin, venit pentru prima oară în Caucaz, care i-a spus pe un ton condescendent, despre vârful Surovsk și despre creasta masivului Șelda, următoarele: „Iată limita superioară a alpinismului. Acest perete nordic, prietene, este o problemă sportivă de talie internațională. Dacă peste 50 de ani alpinistii sovietici vor putea să se gindească barem la escaladarea lui, aceasta le va face onoare“.

Membrul „societății regale“ a greșit. Lui Vitali Abalakov și echipei sale nu le-au trebuit 50 de ani. „Ne-au trebuit 20 de ore pentru escaladare, iar mie mi-au trebuit 2 ani pentru proiectarea și fabricarea echipamentului“, spunea pe un ton sec căpitanul echipei.

După o noapte petrecută pe o brînă îngustă, alpinistii au văzut deasupra capetelor lor cea mai grea porțiune a acestui perete, ce se întindea dedesubtul vârfului Surovsk. O porțiune spălată de vânturi și avalanșe. „Aceasta este problema-cheie“, spuse predispusul spre filozofie, A. Borovikov.

Peretele era străbătut de un horn. Împingându-se în pereții acestui horn, căpitanul echipei stătea atârnat deasupra beznii, căutând fisuri pentru pitoane. Adăpostit de o brînă, Borovikov putea să vadă cum se încordează corpul lui Abalakov. „Are mușchi de fier“ gândi el. În acel moment, apucând priza cu o mișcare de torsiune, Vitali ieși din hornul întunecos. Își scoase căciulița de lână, se șterse de sudoare și stătu cu fruntea la vânt. Acești patru metri de horn fac cât nenumărați kilometri; ei au necesitat o oră de lucru istovitor. Acum puteau să se uite în jos, spre platoul de piatră unde, pe fundalul argintiu al corturilor, flutura un steag pestriț. În acest fel transmitea grupului timpul probabil radiotelegrafistul Vadim Kostîrev.

Apoi, Vitali privi drumul parcurs. În aceste patru ore au fost escaladați 40 de metri. Deasupra norilor adunați în vale se întrezărea înconjurată de primele raze ale dimineții, silueta Elbrusului. El primește primul razele răsăritului care, ridicându-se deasupra creștelor, luminează perețele și oamenii pierduți în el.

După o oră, razele de soare se întind pe stînci, la picioarele alpinistilor, ca niște săbii de foc. Vârful a fost atins!

Peste o săptămînă tabăra rămîne din nou goală. Din nou izbește pioletul și răsună bătăile pitoanelor. Grupa lui Aba-

lakov atacă al doilea obiectiv: creasta centrală a peretelui Șeldei.

Privind prin binoclu, noi cei de jos deosebim clar siluetele lor întunecate pe fondul verzui al ghetarului. În aparatul de radio se aude deodată vocea lui Pelevin, care întreabă unde este Abalakov. El este conducătorul altei grupe de aliniști care, escaladînd alt traseu, vin să se întîlnească cu Abalakov.

Creasta peretelui Șeldei, a doua problemă de talie internațională, a fost rezolvată de grupa lui Abalakov în 26 de ore de escaladă.

Noaptea, alpinistii au petrecut-o atârnați în scărițe de frînghie, iar dimineța ambele grupe s-au întîlnit pe înălțimile peretelui cucerit.

EVGHENI SIMONOV

WALTER BONATTI

Voi pionierii alpinismului, ați apucat „era de aur” și nu ne-ați lăsat decît surplombe de stîncă friabilă galbenă. Permiteți-ne să le urcăm. Pitoanele noastre nu ofensează pe nimeni. Aceste ciudate flori de metal au noblețea lor, aceea a bădăliilor pe care trebuie să le dai ca să le semeni.

Marcel Schatz
(alpinist francez, din expediția care a cucerit Annapurna)

În iulie 1961 atenția generală a lumii alpine s-a îndreptat spre masivul Mont-Blanc, unde timp de o săptămîină 7 alpiști au dat o luptă pe viață și pe moarte cu elementele dezlănțuite. Eroul principal al acestei lupte era Walter Bonatti.

Cine este Bonatti? Respectat de alpiști pentru performanțele sale extraordinare din Alpi (peretele nordic al lui Grandes Jorasses și versantul francez al lui Grand Capucin), numele acestui ghid din Courmayeur a devenit cunoscut lumii întregi în urma cuceririi de către italieni a vîrfului K 2, (din Himalaia), al doilea din lume.

30 iulie 1954. Se lasă noaptea peste vîrfurile K 2. La 8070 m, în micuțul cort al taberei IX, echipa de asalt Lacedelli-Compagnoni se pregătește de culcare. În acest timp pe pantele nesfîrșite de zăpadă, la 8000 m, tovarășii lor: italianul Bonatti și hunza-ul Mahdi folosesc ultima lumină a apusului pentru a căra, cît mai sus, buteliile cu oxigen necesare echipei de asalt. Bonatti și Mahdi știu precis că nu pot ajunge în această seară la tabăra IX și că nu vor putea coborî pe întuneric la tabăra VIII (7740 m), totuși ei nu renunță și urcă, urcă mereu, centimetru cu centimetru. Ei sînt conștienți că fiecare pas al lor înseamnă pentru echipa de asalt un pas mai puțin, o șansă în plus. Ce-i face oare să ia asupra lor acest sacrificiu? O noapte în aer liber, la 8000 m, înseamnă degerături serioase, dacă nu moartea, iar laurii victoriei vor fi culeși de echipa de asalt. Și totuși, Bonatti și Mahdi continuă, pînă cînd întunericul nu le mai permite înaintarea. Abia atunci se opresc, cu ultimele forțe își sapă o groapă în zăpadă și lipiți strîns unul de altul petrec noaptea. A doua zi aduce expediției victoria. Bonatti și Mahdi și-au făcut din plin datoria. Succesul expediției este și succesul lor, este cea mai frumoasă răsplată pentru eroismul lor.

22 august 1955. Prima ascensiune a contrafortului de sud-vest al vîrfului Dru a fost făcută de Bonatti, SINGUR, în 6 zile. El a cărat în această escaladă un sac de 30 kg și a folosit 80 de pitoane. Numai un alpinist își poate da seama de întreaga greutate a acestei vești. Un traseu alpin de gradul 6, parcurs în premieră, singur! O reușită foarte rară în istoria alpinismului.

Iulie 1961. Din nou Walter Bonatti. De o săptămîină întreagă 7 alpiști — 3 italieni și 4 francezi — sînt dați dispăruți. Echipa de salvare se luptă zadarnic cu zăpada nouă, căzută din abundență, cu viscolul și cu frigul de -22°C . Care sînt faptele? Ghizii Walter Bonatti și Andrea Oggioni, împreună cu clientul lor, ing. Gallieni, vor să realizeze premiera contrafortului central al lui Mont-Blanc (Pilier Fresnay). Duminică 9 iulie, la bivouacul La Fourche, cei trei italieni se întîlnesc cu 4 alpiști francezi din generația tînără, cunoscuți pentru performanțele lor. Cei 7 alpiști hotărăsc să-și unească forțele și să facă împreună premiera. Ei părăsesc bivouacul în zorii zilei de luni, la ora 3 dimineața, lăsînd un bilet în care indică intențiile lor. (Acest bilet va fi prima urmă pe care echipele de salvare o vor găsi în zilele următoare). Marți după amiază, echipa reușise să escaladeze 710 m din cei 810 cîți măsoară peretele. În acest moment timpul se schimbă. Nori adunați din senin, ploaie, vînt puternic. Udați pînă la piele, alpiștii hotărăsc să renunțe și să coboare în rapel. Seara îi prinde pe o mică platformă. Vîntul s-a transformat în uragan, iar ploaia în zăpadă. Termometrul lui Bonatti indică -22°C . În zilele următoare vremea nu se îndreaptă. Pe o zăpadă de 1 m, alpiștii încearcă să coboare în direcția Col de Penterey, pentru a atinge refugiul Gamba. Vineri seara, deviza lui Bonatti este: să evite cu orice preț un nou bivouac. 18 ore de luptă (în loc de 3, în împrejurări normale) le sînt necesare lui Bonatti și Gallieni pentru a atinge refugiul Gamba, unde se întîlnesc cu echipele de salvare. Îndrumate de Bonatti, aceste echipe reușesc să mai salveze pe unul dintre francezi. Ceilalți trei francezi, precum și ghidul italian Oggioni sînt găsiți morți în zăpadă. Din nou, Bonatti și-a făcut datoria. În lupta cu elementele naturii el a reușit să-l salveze pe Gallieni, aducîndu-l viu și nevătămat la refugiul Gamba. El însuși a scăpat cu degerături ușoare la mînă. Ghidul Oggioni s-a sacrificat pentru ceilalți coechipieri, prea slabi pentru a rezista la o asemenea încercare.

Dacă în cazul de față, privind de la distanță ce ne desparte de Mont-Blanc, nu putem vorbi decît de motive obiective, nu ne putem totuși opri de a face comentarii pe marginea acestei catastrofe. Clienți care îi determină pe ghizi la performanțe nesăbuite, ghizi care fac orice sau aproape orice pentru a-și cîștiga existența, existență care depinde de clientela lor, tineri excitați de aureola gloriei, de posibilitatea de a apare pe prima pagină a presei avidă de senzații și de performanțe unice, tineri care încearcă să forțeze performanțe pentru care nu s-au pregătit suficient — iată o față a alpinismului occidental cu care nu putem fi de acord.

K. WALTER

TEBERDA „DARUL ZEILOR”

Teberda este un riu cu ape năvalnice care coboară tocmă de pe virfurile Caucazului. El seamănă cu altele ale torentele de munte, dar, spre deosebire de ele, și-a croit drum pe o vale de un pitoresc rar întâlnit.

Teberda înseamnă „darul zeilor” în limba localnicilor. Într-adevăr, natura n-a fost aci deloc zgîrcită cu frumusețile! Pe o suprafață relativ mică întâlnești mii de soluri de plante, începînd de la falnicul stejar secular și pînă la fermecătorul rododendron.

În pădurile de pe povrnișurile munților trăiesc cerbi, mistreți și multe alte animale. De altfel, la poalele muntelui străbătut de Teberda a fost creat un parc național, unde fauna, ca și flora, sînt protejate de lege.

De cîteva zeci de ani, aceste locuri sînt căutate de turiști și alipiniști al căror număr a crescut, fără încetare, de la un sezon la altul. Cei mai mulți dintre ei își stabilesc aci o bază de plecare pentru excursii deosebit de interesante din cadrul cărora nu lipsește călătoria pe valea Teberdei pînă la litoralul Mării Negre, în apropiere de orașul Suhumi.

În ultimul sezon, stațiunea turistică Teberda a primit peste 5000 de vizitatori: nu numai turiști „organizați” dar și ceea ce numim „turiști individuali”, adică mici grupe de tineri care nu folosesc bonurile de sejur. Ei închiriază pentru o sumă minimă, în orice bază turistică, un cort și tot echipamentul necesar (saltele pneumatice, reșouri, vase etc.).

Numărul amatorilor de camping a crescut atît de mult în ultimii ani încît s-a amenajat un adevărat „orașel al corturilor” pentru ei.

Pentru turiștii-automobilisti s-a construit un motel (un fel de cabană cu garaj), într-o pădure de mesteceni, aproape de lacul Karakel (lacul Negru), motel care poate primi 350 de persoane.

Nici școlarii nu au fost uitați și s-a amenajat pentru ei o colonie prevăzută cu tot confortul.

Dar pe valea Teberdei se află încă un centru turistic. Acesta e situat pe platoul Dombai (1600 m altitudine). Platoul a fost numit „perla Caucazului” și pe drept cuvînt căci natura a reunit aici tot ceea ce își poate visa un alpinist.

Platoul Dombai este înconjurat de munți cu povrnișuri mai lîne sau mai repezi, așa încît și schiorii începători și așii schiului găsesc aci pîrtii pe măsura capacității lor; pe ghețarul Alibek se poate schia, de altfel, tot timpul anului.

Pe platoul Dombai sînt amenajate trei tabere de alpinism și două baze turistice. Mai căutată dintre aceste baze este cea din „Solnețnaia Poliana” (Poiana Soarelui). E un loc admirabil pentru tinerii care vor să schieze iarna. Vara, cînd zăpada s-a topit, cabanele stațiunii se transformă în case de odihnă.

În ultimii ani „Solnețnaia Poliana” a fost vizitată de turiști din R.D. Germană, R.S.Cehoslovacă, R.P. Bulgaria, R.P. Polonă și alte țări.

Peste puțin timp, această „poiană însoțită” va deveni una din cele mai mari stațiuni de sporturi de iarnă și odihnă din Europa. Importante sume au fost afectate pentru construirea vilelor, a taberelor de alpinism, restaurantelor și cabanelor.

Cei ce vor veni în valea Teberdei se vor înapoi acasă nu numai cu o bună provizie de vigoare și sănătate, dar și cu multe amintiri frumoase, amintiri de neuitat.

NE SCRIB CITITORII

„TURISTUL DE VREME BUNĂ”

Unii turiști, oameni comozi și superficiali, mai judecă încă superficial peisajistic numai în raport de soare și cer senin. Aceștia sînt „turiștii de vreme bună”, oameni care nu vor să lupte, să dea piept cu greutățile la munte.

Aci, ca și aiurea de altfel, natura dezlănțuită oferă spectacole rare. Nu vom îndemna turistul la drum pe furtună, viscol sau ceață. Există, însă, împrejurări cînd un turist trebuie să arate că știe să învingă obstacolele puse în cale de natură. A lua start pe o vreme puțin în-doielnică este un lucru normal, fiindcă seama că în special la vremea vremea este capricioasă, supusă variațiilor brusce.

Cu cîteva timp în urmă, la o cabană din Bucegi, seara tîrziu, discuția purtată de trei tineri la gura sobei îmi reînălța atenția. Înțelegeam că sînt „turiști de vreme bună” și că au lăsat în vîlmășită grupul, în care se aflau și două fete. Le cerui repede informațiile necesare și împreună cu un prieten am gonit în căutarea celor rămași în urmă. Făcînd cabanierului, lanternele noastre tubulare, chiotele, au fost de folos. Fetele zăceau amorfite într-o groapă de zăpadă, iar

alți doi tineri rătăceau în ceață, aiurii de viscol.

Cu greu l-am putut astîmpăra pe prietenul meu să nu-i chelălănească pe cei doi tineri... Folosind cu ei vorba dulce, și-au recunoscut pînă în cele din urmă vina, angajîndu-se să adere la legile turismului.

ANTON DELEANU

TURISMUL CERE BĂRBĂȚIE I

Într-o dimineață de iulie am întreprins ascensiunea virfului Omul, sfidînd condiții atmosferice ce nu erau tocmă favorabile! Vom înnopta împreună cu un grup de elevi din Sibiu, veniți în excursie.

Ne înghesuim cum putem ca să petrecem noaptea și reușim nu numai să ne odihnim, dar și să evităm acele inerente anumitor situații; situațiile dezagreabile nu rezistă în fața entuziasmului tineresc, ba mai mult, ele sînt învinse și transformate în izvor de haz și voie bună; așa a fost și cu noi pe Omul!

Veselia însă s-a răsfîrțat răz-bunător și asupra unui excursionist de nevoie care devine acum

ținta tuturor glumelor din dormitor: cetățeanul, un tînar lipsit cu desăvîrșire de vocația drumeției, fusese trîntit pe Omul de niște prieteni care plecaseră mai departe, lăsîndu-l pradă inerției proprii; omul zăcea de 2 zile în pat, iar patul lui devenise loc de intrinire și pelerinaj; acolo se perindau toți spre a-l asculta doleanțele și a afla cum eroul nostru fusese udat de ploale și biciuit de grindină, cum era să fie mîncat de niște dulăi ciobănești, cum n-a reușit să-și usuce hainele, cum nu putuse dormi noaptea din cauza unei vecinătăți impertinente etc., etc.!

Poziția lui sublinia un contrast evident față de atitudinea adevăratului excursionist și — pe lîngă aspectul amuzant — învedera o concluzie practică: îndrăgii turismul și veți înfrunța orice cu voie bună; îndrăgiți muntele și natura și nimic nu vîse va părea prea greu. Turismul cere bărbăție și deseori o atitudine de sfidare a dificultăților: aceasta reprezintă pe de o parte o condiție de activitate, pe de altă parte, conștiința de a poseda aceste calități, înseamnă un titlu de cinste și o răsplătă conferind mulțumire trînică.

ANDREI BREZIANU

VIZITAȚI STAȚIUNEA GARINA

DIN RAIONUL CARANSEBEȘ (Regiunea Banat)

Altitudine 1000 m ★ Stațiunea este situată pe linia București — Timișoara
la 25 km de stația C. F. R. Slatina — Timiș ★ Curse regulate de
autobuze ★ Excursii în împrejurimi: Semenic, Văliug și în alte locuri cu
peisaje încântătoare ★ Bazin de înot ★ Pîrtii renumite pentru schi

Cooperativa de consum din localitate
asigură cazare și pensune
la prețuri accesibile

Prevedere

*Economii
planificate*

*Trageri
de amortizare lunare*

la

ADAS

ASIGURĂRI DE PERSOANE

I
N
C
H
E
I
A
T
I

— Cum intri în zona subcarpatică, se și simte aerul curat

Desen de F. GHENĂDESCU

Azi pe lacul Bicăz

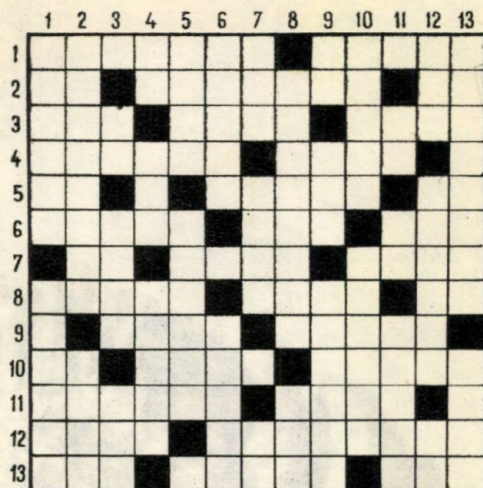
— Ioane, ai grijă de oi, că eu mă reped pînă la stîna. Pînă mă întorc, prinde niște pește și pune de-un borș...

Desen de D. PETRICĂ

— Mari fraierii! Zece metri mai încolo e o potecă...

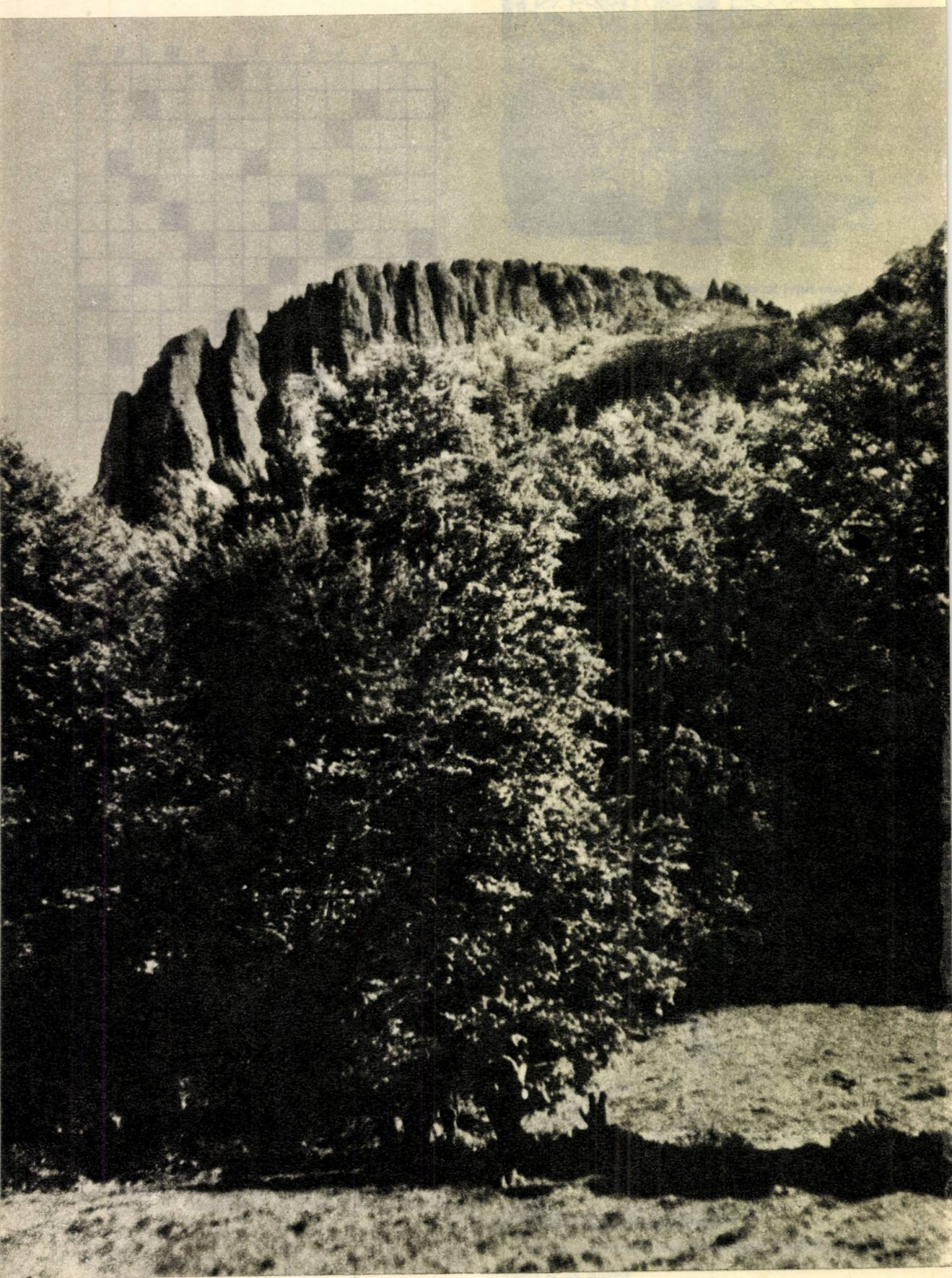
Desen de MATTY

APE

ORIZONTAL: 1. Se varsă în Mureș după ce străbate un podiș bogat în culturi de cereale, podgorii, păduri și gaz metan. — Apă în Dobrogea. 2. Soare pe Nil. — Stațiune climaterică pe Valea Prahovei. — În lumină! 3. Străbate frumosul defileu Turnu Roșu — Cozia. — Asigurări de Stat. — Trece prin depresiunea Maramureșului și se varsă în Iza, afluentul Tisei. 4. Acolo apele Bistriței se reped printre stînci drepte ca perețele, clocoțesc și spumegă din treaptă în treaptă. — Viață. 5. În lume! — Udă Țara Moților. — Suceava, la vărsare... 6. Formează limite între dealurile subcarpatice și cele de podiș și se varsă în Dunăre între Brăila și Galați. — Nume feminin. — Unit cu Cibinul, își duce apele în Olt. 7. Dumneata. — A scoate apa. — Afluent al lacului african Ciad. 8. Cu pete. — Afluent al Prutului. — Undă! 9. Fabulist grec. — Băi în Bărăgan. 10. În Bistrița! — Înstărit. — Piață publică la vechii greci. 11. Domolit. — Gigant al energiei. 12. Afluent al Dunării, în Banat. — Pe ea se bate cu ciocanul. 13. În riuri ca și în fluviu... — Unul dintre afluenții Argeșului. — De dată recentă.

VERTICAL: 1. Deschide calea dintre Moldova și Transilvania prin trecătoarea Ghimeș-Palanca. — ...Izvoarelor, cabană în Bucegi (1455 m). 2. Izvoare din Bucegi și curge printr-o vale prăpăstioasă cu chei specifice regiunilor calcaroase. — Vas pe Dunăre. 3. Posesiv. — Itinerarii turistice. — Curelușă. 4. Consoane. — Corăbier legendar. — A usca apele dintr-o regiune. 5. Sprijin la vie. — Afluent al Birladului. 6. Alt afluent al Dunării, între Olt și Argeș. — Își adună cele mai multe ape din munții Vrancei. 7. ...Kaleh, insulă pe Dunăre, de un rar pitoresc. — Unul dintre Someșuri. — Jumătate de hrib! 8. De vară. — ... de Barbu, cîntăreață din trecut. 9. Tună! — Haină. — „Pescarul...”, cîntec de Starokadonski. 10. Alt afluent al Someșului. — Lac pe cursul mijlociu al Ialomiței. 11. Nu duci lipsă. — Posesiv. — Rîul Moldova se varsă în Siret aproape de acest important oraș industrial. 12. Mic afluent al Tisei, în nordul țării. — Apă în Grecia. — Lotrul, la izvoare! 13. Afluent al Jiului. — ... și unul al Trotușului.

Prin munții Gutinului

Ajuns la Baia-Mare cu trenul sau avionul, după ce ai traversat Carpații și Podișul Transilvaniei, te frapează spre nord, lanțul munților vulcanici ale căror coame pleșuve se înalță peste dealurile împădurite din preajma orașului. Chiar din gară, sau de la aeroport, se profilează spre nord vf. Igniș, iar mai la est Gutinul cu căciula bombată a vf. Moșoa, mai mic și împădurit, iar în depărtare, spre est, estompat de ceață, se zărește Tibleșul peste care turiștii experimentați pot ajunge în muntii Rodnei.

Parcurgi grăbit centrul oraşului Baia-Mare către care te conduc blocurile moderne, construite de curînd. De la vechiul turn Ştefan, datînd din secolul al XIV-lea, care alcătuiše cîndva colţul unei cetăţi ce domină împrejurimile, traversezi piaţa dreptunghiulară cu monumentul alb al eroilor sovietici şi ajungi la podul rîuleţului Săsar care şerpuieşte într-o albie lată şi adîncă, plină de pietre şi bolovani roşii-cenuşii, mărţiurie a lucrului făcut de rişor pentru îmbogăţirea minereului (prin flotatie) la minele învecinate.

Trecînd podul, ajungi în fața parcului sportiv și a stadionului nou construit. Pe malul drept al Săsarului dai cu ochii de un panou care indică drumul spre Ferneziu și vf. Igniș (marca): triungihi roșu, 3—4 ore), iar mai departe, spre parc, lîngă teatrul de vară, se află un alt tabel indicator al micilor excursii pe dealurile învecinate.

Renunțând pentru 3—4 zile la împrejurimile Băii-Mari, urmezi drumul spre Ferneziu, pe Săsar în sus, prin cartierul minerilor, cu căsuțe curate și frumos împodobite cu flori, părăsind orașul dincolo de uzina electrică, pe șoseaua asfaltată care duce la Firiza, călăuzit de marcajul care se ramifică spre nord pe o șosea abruptă pe care întâlnești mineri și camioane, coborând de la mina Herja. De aici sui pe potecă, prin stînga unui prăvăliș de minereu steril, și intri în pădurea străjuită de aluniș pe o potecă mult colindată de minerii regiunii. Trece apoi prin plaiuri, pajiști și fînețe parfumate, prin livezi cu meri ionatani, cu căsuțe ascunse după arbori și stînci, întâlnești coșagi și tăietori de lemne din Chinsbaia, un sat așezat la mare înălțime chiar sub coasta muntelui, risipit pe o vale ferită de vînturi, și apoi începi urcușul prin pădure peste frunzișul anilor trecuți, pe serpentine umblate mai mult de păstorii de oi și vaci, care urcă la munte petrecînd vara pe platourile bogate în pășuni și mustind de apă. Nici nu simți cînd au trecut 3 ore și încep să se zărească.

printre copaci, luminişuri, cer albastru şi
câţiva brazi.

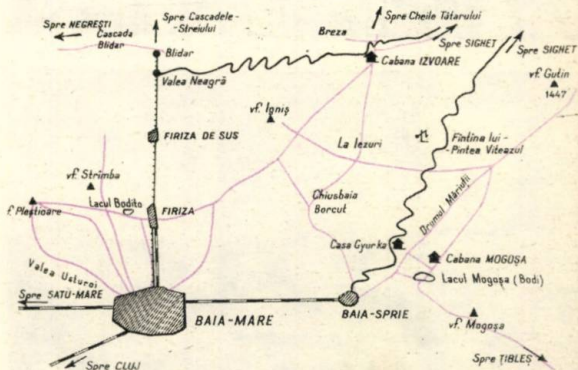
La liziera pădurii, chiar la stînga marcajului, se află un izvor cu apă cristalină și rece, îngropat cu totul în vegetația pădurii. Ajuns pe platou, te afli într-o sa lîngă un lac secat vara. Poți urca pe Igniș în 15 minute avînd o panoramă minunată asupra Firizei, Băii-Mari, pînă-n valea Lăpușului și Someșului la sud, iar spre nord, spre culmile ondulate ale Oașului, dealurile Sighetului, minunata Creastă a Cocosului de pe Gutin, Tîblesul împădurit, iar în depărtare, spre est, se zăresc uneori muntii Rodnei.

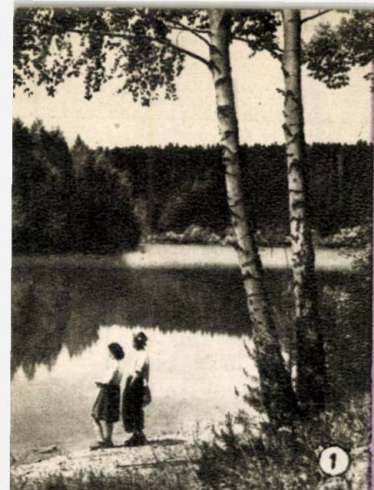
Din şaua de sub Igniş, lângă o stîncă, intri pe marcaj din nou în pădure şi în jumătate de oră cobori la cabana Izvoare, într-o vale minunat aşezată şi mult cîtreierată de excursionişti, atît vara cît şi iarna (pentru schi).

Poți ajunge la Izvoare nu numai pe jos, peste Igneș, ci și cu camionul pe valea Neagră, pe serpentine repezi și înguste, mărginite de cascade și păduri de brad.

De la Izvoare spre nord, în 3 ore, pe
marcăj: punct roșu, poți vizita sălbăticele
chei ale Tătarului din care se deschide o
priveliste minunată spre țara Sighetului.

Consultând indicatoarele de marcaj de la Izvoare, apuci pe un drum ușor (triunghi albastru), prin pădure, care urcă până la lezuri unde întâlnești marcajul dungă roșie ce vine de pe Igniș și urcă spre Gutin pe un drum de creastă, prin poieni aproape neumbrate, cu iarbă înflăcâtă de anul trecut și cu marcaj uneori rar. Apoi pădurea de brad se schimbă cu stejari și fagi, apar urmele tăieturilor de lemne și un igheab de lemn, apoi o potecă mai lată, podită, pe care lemnele tăiate sferturi sînt coborîte pe o sanie trasă de un cal. Poteca aceasta de lemn coboară în șoseaua Sighetului, la locul ei cel mai înalt, lîngă fîntina lui Pîntea Viteazul. De aici, pe șosea, încă 10 minute și intrăm din nou pe creastă, pe același marcaj

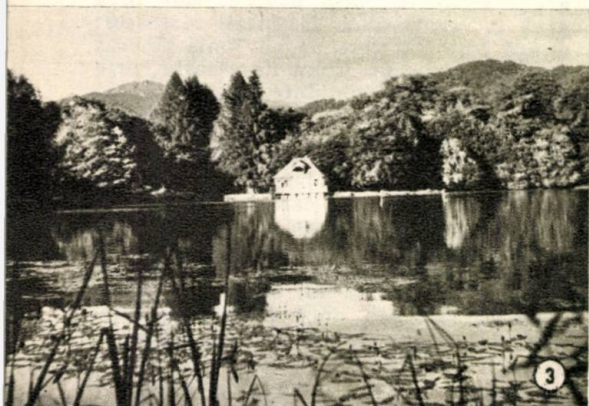

1 Pe malul lacului Bodi

2 Stînci andezitice pe vf. Ruja

3 Cabana Mogoșă

4 Vedere de pe vf. Pleștoara

care urcă și coboară cîteva vîrfuri mici împădurite pentru a ieși într-o poiană mare la răscruce de drumuri cu banda albastră, care întovărășește poteca numită „drumul Măriuții”, atît de familiar ciobanilor pe Gutin. De aici, din poiana largă cu mesteceni, pe vâile din sud, poteca urcă șerpuind peste un podeț de lemn, peste mlaștini, prin 7 poiene așezate în trepte. Intrăm în pădurea care coboară piciorul vestic al Gutinului, traversăm poiene cu mlaștini și izvoare din ce în ce mai mici. Din poiana a 6-a privim Creasta Cocosului din față în toată splendoarea ei, cu turnuri de andezit și bazalt, înconjurată la bază cu brazi. Poiana a 7-a, mult mai mică, are forma unui triunghi, iar poteca intră din nou în pădurea rară de fag, urcînd apoi printre lespezi de stîncă pe un povîrniș ierbos mărginit de jepi. De pe creastă privești printr-o fisură în vale spre izvorul Marei și satele oșene: Crăcești, Desești, Breb, Hoteni, Budești și Ocna Șugatag; sub creastă, parcă sub noi, într-o poiană cu o formă neregulată, se văd lacurile negre ale lui Pîntea Viteazul care și-a clădit cîndva un adăpost sub muntele Gutinului pe care-l stăpînea haiducește, iar mai jos stoguri de fîn care contrastează cu verdele închis al brazilor și cenușiul stîncilor.

Din creastă platoul ierbos se continuă cam la aceeași înălțime, cu bîru de jepi și stînci cu două vîrfuri mai mici, cu balize. Priveliștea se deschide spre est, iar departe, într-un contur zimțat, se zăresc munții Rodnei. Aproape, mai jos, distingem Țibleșul și pădurile Lăpușului.

Un popas binemeritat, după 7—8 ore de mers, la Izvoare, ne face să ne gîndim la înnoptat și la încă 3 ore de coborît pînă la cabana Mogoșă de la lacul Bodi.

La întoarcere, vremea pare schimbătoare și norii care defilează spre apus dau Oașului mai multă profunzime.

Ajunși la intersecție, în poiana cu mesteceni, lăsăm pitorescul drum al Măriuții care, deși scurt, ne-ar scoate mai departe de cabană, la casa Gyurka (cantonul nr. 1) în șosea, și urmăm marcajul: triunghi roșu, pe lîngă prăvălișul unui torent la stînga, printre mesteceni ciunțiți de furtuni, prin pădure de fag pe deasupra unei văi, pe serpentine, pe lîngă o exploatare forestieră, pînă la cabana primitoare care abia se zărește lîngă lacul Bodi pe înnoptat.

De la Mogoșă poți coborî în 2 ore și jumătate pe potecă în Baia Sprie, dar nu uita să arunci, chiar de lîngă lac, o ultimă privire Gutinului pe care l-ai colindat cu o zi mai înainte.

În 30 de minute ajungi de la cabană la cantonul nr. 1 și poți alege IRTA spre Sighet sau spre Baia-Mare.

M. GRIGORE

Sfatul unui maestru al sportului:

ÎNVĂȚAȚI SĂ VĂ CĂȚĂRAȚI!

Totdeauna au existat turiști pasionați, dornici să cunoască cât mai multe locuri din regiunea în care drumețesc. Nu-i de mirare deci că unii dintre aceștia, cu mai puțină experiență, pătrund prin locurile neumblate sau ușor accidentate ale muntelui, plătind câteodată destul de scump îndrăzneala lor.

În Bucegi, cunosc nenumărate cazuri de felul acesta (în Blidul Urișilor, pe valea Mălinului și chiar pe valea Priponului), când echipe de turiști, sau turiști solitari, au fost obligați să-și petreacă noaptea la poalele unor obstacole ce nu le mai permiteau urcarea sau coborîrea, tocmai pentru că nu aveau nici cele mai simple noțiuni de cățărare pe stînci.

Pentru a evita în viitor asemenea situații, găsec că este indicat să explic cîteva reguli generale de cățărare pe stînci care, aplicate, să dea mai multă siguranță celor aflați în impas.

★ ★

În regiunile abrupte, acolo unde înaintarea nu se mai poate face numai cu sprijinul picioarelor, drumețul trebuie să se ajute și cu minile, cățărîndu-se.

În linii mari cățărarea este de două feluri: cățărarea prin aderență și cățărarea prin opoziție. Primul gen îl aplicăm pe fețe deschise, folosind ca punct de sprijin, pentru minii și picioare, asperitățile terenului. Cel de al doilea — cățărarea prin opoziție — comportă mai multă tehnică, înaintarea pe stînci făcîndu-se aci și cu ajutorul corpului, care uneori este folosit ca al patrulea punct de sprijin.

Folosirea pîrghiilor de picior și de mîna, opozițiile între mîni și picioare, dirijate de poziția corpului, precum și folosirea terenului și aderența lui, asigură o înaintare ușoară pe verticala obstacolelor, dînd cățărătorului o satisfacție greu de redat în cuvinte.

Pentru a realiza acestea, vom ține seama de înclinația și înălțimea pantei, de felul rocii, de propriile noastre posibilități fizice și morale, de felul echipamentului, starea timpului etc. Sigur că aceste condiții se cer cățărătorilor care vin la munte special pentru aceasta. Celor care au nimerit însă în mod accidental în asemenea locuri le trebuie în primul rînd CALMUL. Prinși într-o asemenea capcană, vor trebui mai întîi să judece situația, cățărîndu-se cu ochii și examinînd în gînd obstacolele, căutînd să-și asigure întotdeauna retragerea, lucru foarte important, mai ales atunci cînd înaintarea nu va mai fi posibilă.

Înaintarea pe stînci se face totdeauna vertical, corpul fiind ușor flexat (nu lipit de stîncă), pentru a controla astfel mai ușor echilibrul. Picioarele, care au rolul cel mai important, vor fi sprijinite pe asperitățile peretelui (prize) fiind totdeauna deschise lateral.

Sprijinul pentru mîini, ce ne ajută prin tracțiune la păstrarea echilibrului și înaintare, va fi căutat ceva mai sus de înălțimea umerilor și lateral. Prizele apucate cu minile vor fi încercate, iar tracționarea lor se va face pe cît posibil prin împingere spre înăuntru. Oricît ar fi de bună o priză, ea poate ceda și astfel echilibrul este compromis.

Regula celor trei puncte de sprijin trebuie respectată cu strictețe: două mîini și un picior, sau două picioare și o mîna, vor fi întotdeauna sprijinite pe stîncă în timpul înaintării sau tatonării.

O importanță deosebită vom acorda încălțămîntului. Alpinistii obișnuiesc să se cațere cu ghețe speciale (espadrile). În situația noastră vom întrebuința pantofi sau bocanci cu talpă din cauciuc.

Ce ziceți? Încercăm să urcăm?

În ultima vreme am experimentat ghețe ușoare, confecționate din piele, fără căptușeală și tălpuite cu cauciuc microporos. Rezultatele au fost dintre cele mai bune. Am realizat o încălțăminte de vară ușoară, ieftină și durabilă, care mi-a asigurat o călătorie moale, cu aderență bună pe udătură și la iarbă, și pe care o întrebunțez cu succes la cățărarea pe stînci.

Ca încheiere, recomand tuturor drumeților să-și acorde în timpul excursiei cîteva minute pentru învățarea regulilor de cățărare pe stînci, urcînd pe unul din blocurile stîlcoase de mică înălțime, întîlnite pretutindeni pe munte. Exersînd cățărarea pe un teren ușor, învățăm repede regulile de bază și ne vom descurca fără emoții atunci cînd va fi nevoie.

EMILIAN CRISTEA

Predeal (1040 m), st. cl. perm., la poalele munților Bucegi, gară CFR; rec: anemie, surmenaj, astenie, astm bronșic, catare cronice ale căilor respiratorii.

Oena-Sibiului (408 m), st. bln. cl. perm. la 12 km de gara CFR Sibiu; rec: afecțiuni cronice ale aparatului locomotor, afecțiuni cronice ginecologice, boli ale sistemului nervos, băi de nămol.

Păltiniș (1440 m), st. cl. perm., în munții Călimaniș,

Tușnad (650 m), st. bln. cl. perm., la poalele masivului Harghita, gară CFR; rec: afecțiuni cardio-vasculare, tulburări circulatorii, astenie nervoasă, boli de piele, dureri reumatice, nevralgii, afecțiuni cronice genitale.

Borsec (860—1000 m), st. bln. cl. perm. la apus de munții Gherghiului, la 27 km de gara CFR Toplița (auto); rec: afecțiunile tubului digestiv și ale glandelor anexe, afecțiunile

Călimănești (280 m), st. bln. cl. perm., pe malul drept al Oltului în apropierea munților Coziei; stația CFR Jibelea, halta Călimănești; rec: boli ale tubului digestiv, boli de rinichi, boli reumatice ale oaselor și mușchilor, boli ale sistemului nervos periferic.

Govora (360 m), st. bln. cl. perm. pe valea râului Hința, gară CFR; rec: boli reumatismale, artrite și poliartrite, boli ale oaselor, mușchilor și tendoanelor, în afecțiunile căilor respi-

CÎTEVA STAȚIUNI BALNEARE ȘI CLIMATERICE CARE VĂ STAU LA DISPOZIȚIE...

Timișul de Jos

Amara

Predeal

la 32 km de gara CFR Sibiu (auto); rec: boli endocrine, normalizarea tuturor funcțiilor și redresarea sistemului nervos.

Bazna (321 m), st. bln. cl. perm. la 12 km de gara CFR Mediaș (auto); rec: boli reumatice, bolile oaselor și mușchilor, boli ale sistemului nervos periferic, nevralgii reumatice și boli ginecologice.

glandelor endocrine și ale aparatului cardio-vascular.

Sovata (520 m), st. bln. cl. perm. la poalele muntelui Sacca, gară CFR; rec: boli ginecologice, reumatologice, boli ale articulațiilor, ale sistemului nervos periferic, ale oaselor, mușchilor și tendoanelor.

Lacul Roșu (890 m), st. cl. perm. între culmile munților Gherghiului, gările CFR Ghiorgghieni sau Bicăz (auto); rec: aer ozonat, aerosoli rășinoși.

ratorii, în boli ale aparatului genital, ale sistemului nervos, în faringite, laringite și bronșite cronice.

Olănești (300 m), st. bln. cl. perm., la vest de gara CFR Rm. Vlcea, la 18,5 km (auto); rec: bolile tubului digestiv și ale glandelor anexe, boli ale rinichilor, căilor urinare, boli de piele.

Vatra-Dornei (802 m), st. bln. cl. perm. la confluența Dornei cu Bistrița, gară CFR; rec: boli ale miocar-

(Legendă: st = stațiune, cl = climaterică, bln = balneară, perm = permanentă, sez = sezonieră, rec = recomandată pentru).

dului, hipertiroidism, boli ale articulațiilor, ale sistemului nervos periferic.

Amara (30 m), st. cl. sez. (9 mai—10 oct.) în reg. București; rec: faringite, sinuzite, traheo-bronșite cronice cu hipersecreție, reumatism cronic.

1 Mai (140 m), st. bln. cl. perm. la poalele dealului Șimlău, gara CFR Oradea; rec: afecțiunile aparatului locomotor, afecțiuni ale sistemului nervos periferic, boli ale sistemului nervos,

feric, reumatism, boli ginecologice, boli de piele, boli de stomac, boli profesionale (intoxicații cronice).

Moneasa (280 m), st. bln. cl. sez. (iunie—sept.), reg. Crișana, stația CFR Sebiș.

8 Mai-Tinca (131 m), st. bln. cl. sez. (iunie—sept.), pe malul drept al Crișului Negru, stația CFR.

Bughea de Sus (600 m), st. bln. cl. sez. (mai—sept.), la 3 km de gara CFR Cîmpulung-Muscel.

Timișul de Sus (820 m), st. cl. perm. la izvoarele râului Timiș, gară CFR.

Timișul de Jos (450 m), st. cl. sez. (1 iunie—1 sept.).

Ideciul de Jos (396 m), st. bln. perm., la 7 km de Reghin.

Pîrîul Rece, st. cl. perm., la 6 km de gara CFR Predeal, (auto).

Brădet (624 m), st. bln. cl. sez. (mai—sept.), la 21 km de Curtea de Argeș.

„8 Mai“ — Tinca

Sîlna de Vale

Căciulata

Oena Sibiului

ale aparatului cardio-vascular, boli de piele, gastrite cronice, colicistită.

9 Mai (140 m), st. bln. perm. lângă gara CFR Oradea; rec: boli ale aparatului locomotor și ale sistemului nervos, nefrite, nevralgii cu tulburări motorii și senzitive, spondiloze, artroze, fracturi cu consolidare întârziată.

Băile Herculane (160 m), st. bln. cl. perm. în Valea Cernei, gară CFR; rec: boli ale sistemului nervos peri-

Buziaș (128 m), st. bln. cl. perm. la 30 km de Lugoj, gară CFR.

Lipova (138 m), st. bln. cl. sez. (5 mai—10 oct.), la 2 km de gara CFR Radna.

Oenele-Mari (310 m), st. bln. cl. sez. (mai—sept.) la 11 km de Rm. Vilcea.

Oenița (310 m), st. cl. sez. (mai—sept.), la 10 km de Rm. Vilcea.

Rodbav (476 m), st. bln. cl. sez. (15 iunie—15 oct.), la 15 km de Făgăraș.

Cumpăna (900 m), st. cl. la 40 km de gara CFR Curtea de Argeș, (CFF).

Lacul-Sărat, st. bln. cl. sez. (1 iunie—30 sept.), gara CFR Brăila, (auto, tramvai); rec: reumatism, boli de piele, boli nervoase.

Soveja, st. cl., gara CFR Panciu, (auto).

Informații suplimentare la toate agențiile și filialele O.N.T. Carpați

AUTOMOBILIȘTI ȘI MOTOCICLIȘTI!

Consumați benzine de calitate superioară
C. 0.70, C. 0.76 și C. 0.90 — care asig-
ură o carbu-rație perfectă, o funcționare
ușoară a motorului și prelungirea duratei
mașinii.

MINISTERUL INDUSTRIEI PETROLULUI ȘI CHIMIEI
Direcția Generală de Aprovizionare și Desfacere

*vă asigură alimentarea autovehiculelor
cu aceste sortimente de benzină prin
unitățile sale de desfacere cu amănuntul
din întreaga țară (Peco)*

DE PE TOATE MERIDIANELE TURISTICE

● Prima expediție poloneză de după război a avut loc în 1960 în Hindu-cuși. Alpiștii polonezi au petrecut 4 luni în partea de NE a munților Hindu-cuși și au escaladat vârful Noșac (7510 m), nou record de înălțime al alpiștilor polonezi.

● În vara anului trecut au murit în Alpi 220 de persoane în accidente de munte. Această cifră impresionantă, care nu reprezintă decât o medie, se datorește nu atât cauzelor obiective — schimbări neașteptate ale vremii, căderi de pietre etc. — cât mai ales ignoranței în materie de alpinism, lipsei de experiență, de antrenament, echipamentului neadecvat, toate acestea combinate adesea cu dorința de afirmare a tineretului, nestăvilă și neîndrumată de nimeni.

● În Himalaia o expediție germană încearcă să escaladeze muntele Nanga-Parbat (8125 m) pe versantul de vest. Expediția este condusă de dr. Herrlichgoffer, același care a condus și expediția din 1953, când vârful lui Nanga-Parbat a fost urcat de către alpinistul Hermann Buhl.

● 800.000 de turiști străini au vizitat U.R.S.S. în 1961.

● Pe litoralul Republicii Democratice Germane al Balticii au fost prevăzute 12.500 de locuri de cort în 1961. Pentru fiecare raion s-au rezervat locuri speciale de camping.

● Expediția britanică din 1961, condusă de Ed. Hillary, nu a reușit să atingă țelul propus: vârful Mahalu (8470 m, escaladat pentru prima oară de francezi în 1955). Cu puțin sub vârf, alpiștii britanici au trebuit să se întoarcă. Trei membri ai expediției s-au îmbolnăvit după ce încercaseră asaltul vârfului fără aparate cu oxigen.

● Vârful Nuptse (7827 m), vecinul Everestului, a fost urcat la 16 mai 1961 de către englezul Dennis Davis însoțit de un șerpas.

● Expediția germană din Anzi (1961) condusă de Richard Hechtel a plecat în Cordillera Blanca (6780 m) din Anzii peruvieni.

● Din marele neam al alpiștilor, numai 50 au reușit până acum să ajungă în vârful vreunui „optmiaz”, iar din cei 50 numai 4 au reușit performanța de a pune de două ori piciorul pe un asemenea vârf: Hermann Buhl pe Nanga-Parbat și pe Broad Peak; Gyalzen Norbu pe Mahalu și pe Manaslu; Kurt Diemberger pe Broad Peak și pe Dhaulagiri; Pasang Dawa Lama de două ori pe Cho Oyu.

● Un grup de alpiști din R.S.S. Gruzină au escaladat un vârf înalt de 6978 m în masivul muntos Tian-Șan (Asia Centrală). Sportivii sovietici au numit acest pisc „Jawaharlal Nehru”, în cinstea vizitei premierului indian în Uniunea Sovietică.

● Soții Ioana și Sorin Ciulli din București — cunoscuți nouă din Almanahul turistic 1961, pag. 97 — au realizat în august 1961 o nouă performanță alpină, cucerind vârful Lenin (7127 m) din Pamir.

Seara pe lacul Bîlea

Cu adieri de aripi fumurii
Peste munți s-a lăsat umbra serii.
De prin văi, unde-au stat peste zi,
Mîină turma spre stîină, oierii.

Luna toarce argintul fuilor.
Jnepenii prind, pe coame, dantele.
Unduind vălurile, ușor,
Lacul Bîlea privește spre stele...

E un lac — cum să spun — liniștit.
Sommul parcă-i apasă pe pleoape.
E tăcut, totuși, neobosit
Împletește șuvițe pe ape.

Se adună din scochine-adînci,
Sau din ciucurii albi de zăpadă,
Se prăvale apoi peste stînci
Într-o mare, spumoasă, cascadă.

Iar târziu, cînd al umbrelor stol
Îl îmbracă-n noian de fantasme,
Șuşoteşte-ntr-o maluri, domol,
Povestind, căprioarelor, basme.

În cabana lacustră, de mult
Dorm turiștii cu capul pe perne.
Prin ferești al cascadei tumult,
Ca un cîntec de leagăn, se cerne...

ROMEO IORGULESCU

IANUARIE

2 ianuarie 1959: U. R. S. S. lansează prima rachetă cosmică spre lună, rachetă care a devenit prima planetă artificială din sistemul nostru solar.

14 ianuarie 1897: Printr-o ascensiune solitară pe versantul nordic, ghidul elvețian Mathias Zurbriggen cucerește Aconcagua (7035 m) cel mai înalt vîrf din continentul american.

17 ianuarie 1785: Se realizează primul zbor aerian internațional, traversîndu-se, în balon, Canalul Minecii dintre Franța și Anglia.

24 ianuarie 1903: S-a înființat „Societatea Turistilor Romîni” cu sediul în București, asociație care a activat pînă la primul război mondial, editînd și o serie de anuare.

28 ianuarie 1820: Celebru navigator rus Bellinghausen descoperă întinderile de gheață ale Antarctidei.

28 ianuarie 1951: S-a inaugurat complexul pentru sporturile de iarnă din Poiana Brașov, cu ocazia începerii celei de a IX-a ediții a Jocurilor Mondiale Universitare de iarnă.

31 ianuarie 1876: Doi ghizi și un portor din Chamonix (Jean Charlet, Silvain Couttet și Michel Balmat) duc pe vîrfurile Mont-Blanc (4807 m) pe alpinista engleză Isabella Stratton, realizînd prima ascensiune de iarnă a celui mai înalt vîrf al Alpinilor.

FEBRUARIE

2 februarie 1952: Alpiștii francezi Guido Magnone și Lionel Terray reușesc prima ascensiune a vîrfului Fitz-Roy din Anzii Patagoniei, cu un perete

de 720 m. A fost socotită cea mai dificilă ascensiune realizată pînă la acea dată.

12 februarie 1940: Un incendiu distruge „Casa Peștera”, prima cabană construită în valea Ialomiței (Bucegi) în 1923. În locul ei s-a construit actuala cabană Peștera.

MARTIE

18 martie 1934: S-a constituit Clubul Alpin Român care a inițiat primele escalade alpine tehnice în munții noștri.

22 martie 1935: A fost declarat monument al naturii Parcul Național al Retezatului.

APRILIE

1 aprilie 1948: Se deschide șantierul tineretului Bumbești-Livezeni, care termină, în cîntea zilei de 7 Noiembrie, cei 31 km de cale ferată din defileul Jiului, unul dintre cele mai frumoase drumuri turistice.

3 aprilie 1933: Pentru prima oară un avion zboară pe deasupra Everestului (8882 m), rezolvînd problema „penei albe” pe care muntele și-o pune pe timp senin: un nor format de zăpada spulberată de vînt.

6 aprilie 1961: Din U. R. S. S. se lansează prima navă cosmică avînd un om la bord, pe cosmonautul Iuri Gagarin.

26 aprilie 1920: Savantul român Emil Racoviță (1868—1947) întemeiază Institutul de speologie din Cluj, primul de acest fel din lume, care se ocupă cu studiul peșterilor.

MAI

25 mai 1960: O expediție alpină chineză reușește să escala-

Memento

deze Everestul (8882 m), cel mai înalt munte din lume, pe versantul nordic, tentat fără succes de numeroase expediții engleze între cele două războaie mondiale.

28 mai 1952: Ghidul elvețian Raymond Lambert și șerpașul Norkay Tensing ating altitudinea de 8600 m pe Everest, de unde sînt nevoiți să se întoarcă din cauza epuizării buteliilor cu oxigen.

29 mai 1953: Alpinistul neozelandez E. Hillary și nepalezul N. Tensing cuceresc vîrfurile celui mai înalt munte din lume: Everest (8882 m), care fusese atacat pînă la această dată de 11 expediții.

IUNIE

3 iunie 1950: Alpiștii francezi M. Herzog și L. Lachenal cuceresc primul vîrf de peste 8000 m din Himalaia (Annapurna, 8078 m).

15 iunie 1875: Se înființează „Societatea Geografică Romînă”, azi „Societatea de științe naturale și geografie a R.P.R.”.

18 iunie 1937: Aviatorii sovietici Cikalov, Baidukov și radiotelegrafistul Beliskov, pornesc din Moscova într-un zbor peste Polul Nord, aterizînd la 20 iunie la Vancouver (America), după 63 ore de zbor în care au parcurs 41.000 km.

IULIE

7 iulie 1959: 8 alpiniste chineze reușesc să escaladeze vîrfurile

★ CURIOZITĂȚI ★

● La muzeul zoologic din Paris sînt expuse două ouă de Epiernis, o pasăre uriașă care a trăit cîndva în Madagascar. Aceste ouă au înălțimea de 32 cm și diametrul de 22 cm. Într-un astfel de ou, cu un volum de 8 litri, încap 140 de ouă de găină. Dintr-un ou de Epiernis s-ar putea prepara o omletă pentru 70 de persoane!

● Turștii care trec prin Birmania au prilejul să sărbătorească Anul Nou la... 14 aprilie. Într-adevăr, potrivit tradițiilor poporului birman, sosirea noului an este sărbătorită la această dată. De altfel, în Birmania, fiecare început de lună este întîmpinat cu o deosebită solemnitate.

ȘTIAȚI CĂ...

... lacurile din partea nordică a Bucureștiului sînt formate de riul Colentina și că sînt în total 12? În ordine ele sînt următoarele: Bufta, Bucumeni, Mogoșoaia, Chitila, Străulești, Băneasa, Herăstrău, Floreasca, Tei, Fundeni, Pantelimon și Cernica. Și mai știți că aceste lacuri, a căror suprafață totalizează cca. 1400 ha, influențează climatul Capitalei?

... cel mai mare lac din jurul Capitalei, Cernica (360 ha), a fost amenajat în 1960 prin munca obștească a locuitorilor?

... cel mai mare lac alpin din țara noastră este lacul Bucura din munții Retezatului, a cărui suprafață este de 10,8 ha și se află la 2020 m altitudine?

... cel mai adînc lac glaciar din munții noștri este Tăul Negru din munții Retezatului, care măsoară 25,5 m?

... cele mai înalte lacuri glaciare de la noi sînt Tăul Custurii (2270 m) din munții Retezatului, Iezerul Podul Giurgului (2250 m) și lacul Capra (2240 m) din munții Făgărașului? Există totuși un lăcuțel și mai înalt. Este vorba de un mic lac din Făgăraș, aflat în Valea Rea, chiar sub vîrfurile Hirtopul Ursului, care are altitudinea de 2300 m.

E aici, la a treia vale, o cabană și urlă unii toată noaptea, de nu mai poți dormi...

Desen de D. PETRICĂ

turistic

Mustag-Ata (7546 m), stabilind un nou record mondial feminin de altitudine.

10 și 14 iulie 1947: S-au descoperit galeriile cu concrețiuni de calcar ale peșterii care adăpostește Ghețarul de la Scărișoara (Munții Apuseni).

14 iulie 1808: O țărancă din Chamonix, Maria Paradis, realizează prima ascensiune feminină pe Mont-Blanc.

26 iulie 1839: Prof. Vaillant începe o excursie de 4 zile în Bucegi, prima excursie turistică pe acest munte cunoscută la această dată.

31 iulie 1956: Un grup de 31 alpinisti sovietici și chinezi ajung pe vârful Mustag-Ata din Pamir, realizând cea mai valoroasă performanță colectivă din istoria alpinismului.

AUGUST

1 august 1955: Peștera de la Cloșani (reg. Oltenia) este declarată monument al naturii.

3 august 1787: Savantul elvețian H. Saussure, condus de ghidul din Chamonix, Balmat, ajunge pe vârful Mont-Blanc, cel mai înalt din Alpi (4807 m).

6 august 1914: Se inaugurează cabana Dochia de pe Ceahlău, mărită și reamenajată în 1958.

8 august 1786: Se realizează prima ascensiune pe Mont-Blanc (Balmat și Paccard), care inaugurează astfel un nou sport, alpinismul.

9 august 1959: Se electrifică Peștera Muierii de la Baia de Fier (reg. Oltenia).

16 august 1956: O expediție alpină sovieto-chineză cucerește vârful Kongar II (7595 m) din Pamir.

18 august 1956: Un grup de 3 alpinisti, de la școala superioară tehnică din Moscova, escaladează în premieră peretele de nord al Marelui Dombai (4040 m), cel mai înalt vîrf din Caucazul de vest.

19 august 1959: O echipă de alpinism a clubului Spartak (Moscova), condusă de maestrul emerit al sportului V. Abalakov, cucerește un vîrf de 6666 m din Pamirul Central.

30 august 1956: O echipă de alpinisti sovietici, condusă de V. Abalakov, cucerește vârful Pobeda (7439 m) din Tian-Shan.

31 august 1956: O echipă alpină gruzină cucerește vîf. Moscova (6782 m) din Pamir.

SEPTEMBRIE

3 septembrie 1933: Evgheni Abalakov cucerește cel mai înalt vîrf din Pamir— vîf. Stalin, 7495 m— într-o ascensiune solitară din tabăra de la 6900 m.

8 septembrie 1934: Trei alpinisti sovietici (V.M. Abalakov, N.A. Cernușa și I.J. Lukin) reușesc ascensiunea vârfului Lenin (7134 m) din Pamir.

9 septembrie 1881: Se inaugurează prima cabană construită pentru turiști în Carpații românești, cabana Negoiului.

12 septembrie 1937: Trei alpinisti sovietici reușesc a 2-a ascensiune a vîf. Stalin (7495 m) din Pamir.

22 septembrie 1904: Are loc, între București (Filaret) și Giurgiu, primul raid automobilistic din țara noastră.

OCTOMBRIE

4 octombrie 1957: U.R.S.S. lansează primul satelit artificial al pămîntului.

5 octombrie 1948: A luat ființă „Uniunea internațională pentru protecția naturii” (U.I.P.N.) devenită, din 1956, „Uniunea

internațională pentru conservarea naturii și a resurselor sale” (U.I.C.N.).

8 octombrie 1492: Navigatorul italian Cristofor Columb descoperă uscatul (una din insulele arhipelagului Bahama), după traversarea Atlanticului.

13 octombrie 1913: Este distrus de incendiu „pavilionul” (o cabană mică) construit pe vârful Omul (2507 m) din Bucegi în 1906 de Societatea Carpatină din Sinaia.

19 octombrie 1954: O expediție alpină austriacă cucerește vârful Cho-Oyu (8189 m) din Himalaia (se află doar la 30 km de Everest). Din echipa victorioasă a făcut parte și un șerpaș — Pasang Dawa Lama.

NOIEMBRIE

3 noiembrie 1957: În U.R.S.S. a fost lansat cu succes al doilea satelit artificial al pămîntului.

15 noiembrie 1868: S-a născut savantul român Emil Racoviță, un mare animator al turismului.

28 noiembrie 1880: Se înființează „Societatea Carpatică Ardeleană”, asociație turistică din Transilvania, care construiește primele cabane și marchează primele drumuri în Făgăraș, Sibiu, Sebeș, Piatra Craiului etc.

DECEMBRIE

5 decembrie 1957: În U.R.S.S. a fost lansat primul spărgător de gheață cu propulsie atomică: Lenin.

10 decembrie 1867: S-a născut savantul Grigore Antipa, unul din primii cercetători ai Deltei Dunării.

14 decembrie 1911: Exploratorul norvegian Roald Amundsen ajunge la polul sud, precedind cu 35 de zile pe exploratorul englez Scott care pierie la întoarcere.

Somnorosul

— Un țap!
— Și mie o halbă...

Desen de F. GHENĂDESCU

CIFRE ȘI LOCALITĂȚI

Există în cuprinsul țării noastre o serie de așezări care utilizează în denumirea lor diferite cifre. Unele indică date memorabile din istoria poporului; altele se referă la diferite particularități ale satului sau comunei.

Iată o listă — fără pretenția de a fi completă — a unor nume de sate și comune în care sînt utilizate cifrele:

2 Mai: sat aparținînd de com. Limanu, reg. Dobrogea.

Trei Fîntîni: sat, comuna Dămuc, raionul Piatra-Neamț, regiunea Bacău.

Trei Hanuri: sat, comuna Tureni, raionul Turda.

Trei Măști: sat, comuna Sf. Ilie, raionul Suceava.

Trei Sate: comună, raionul Singiorgiu de Pădure.

Patru Case: sat, comuna Mihăileni, r. Dorohoi.

Patru Frați: comună, raionul Urziceni.

Cinci Nebuni: sat, avînd denumirea oficială Pribeagu, com. Colțea, r. Filimon Sîrbu, reg. Galați.

Șapte Case: sat numit oficial Ioan Arghirescu, comuna Unțești, raionul Birlad.

Optăși: comună, raionul Potcoava, regiunea Argeș.

Mila 9: sat, comuna Sf. Gheorghe, raionul Tulcea.

Zece hotare: comună, r. Aleșd, reg. Crișana.

Zece Prăjini: sat, com. Daglița, r. Negrești, reg. Iași.

★ CURIOSITĂȚI ★

● Deși nu înfățișează nimic special vizitatorilor săi, orașul Collins din statul Tennessee (S.U.A.) este foarte căutat de turiști. Care este explicația? Autoritățile din Collins au interzis cu strictețe zgomotul: aci nu circula automobile sau altele de vehicule, nu există cinematografe, televizoare, aparate de radio și nici măcar... telefoane. Orașul este considerat deci o „oază a liniștii” și nu-i de mirare cum în mult prea zgomotoasa America unii afaceriști au început să scoată înseamnă beneficii din această... atracție turistică!

5 MINUTE DE GÎNDIRE I

Monoverbe... urbane

(RR)^D

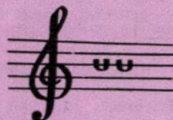
(4—6)

RI

(3—5)

BA

(4—5)

(3—5)

ION F. BACIU
București

Criptografie... iernatică

SO

(4, 8, 2 7, 3)

Triverb turistic

(A^C) LL

(2, 5, 3)

NICOLAE BRÎNDA
Cluj

Monoverbe cabaniere

(3 — 9)

TE

(6 — 9)

Monoverb alpinistic

GL

(5 — 9)

Monoverb muntos

UE

(3 — 4)

VIRGIL ANGHELESCU
Onești

PERETELE NORDIC AL EIGERULUI—IARNA!

Patru alpiști au reușit să urce peretele nordic al Eigerului, iarna. O premieră alpină de mari proporții. Istoria peretelui a început cu 2 morți în 1935, 4 morți în 1936, o încercare nereușită în 1937 și în sfârșit cucerirea lui în 1938. De atunci încoace peretele a fost escaladat de vreo 20 de ori și a făcut cam tot atâtea victime — vara.

Expus spre nord, fără nici un fel de apărare contra capriciilor vremii, peretele bombardează pe cei ce-l atacă, fie chiar în plină vară, cu ger, schimbarea vremii, avalanșe de zăpadă, gheață și piatră, viscole, ceață și suvoale de apă. De data aceasta, peretele, plictisit de atîta insistență, s-a lăsat cucerit, în plină iarnă, fără să crîcnească. Un soare strălucitor a luminat timp de 6 zile escalada.

Toni Hiebeler, Walter Almburger, Anton Kinshofer și Anderl Mannhardt s-au pregătit, ce e drept, mai bine decît oricare alții înaintea lor. Ei au observat cu atenție peretele, stabilind că în aceste zile el se arată mai binevoitor. Într-adevăr, în timpul cît au stat în perete, n-a căzut nici măcar o singură piatră. Contra gerului au folosit îmbrăcăminte de puf și bocanci dublați cu ghetre de pîslă. Urcușul nu l-au făcut niciodată concomitent; în timp ce unul urca, ceilalți trei asigurau.

Fiecare dintre ei a cărat cîte 20 kg în spate. Escalada a durat 6 zile. Noaptea le-au petrecut în parte atîrnați în corzi, căci locuri de bivouac propriu-zis nu există în tot peretele.

În jurul acestei escalade s-au născut controverse, umflate și explozate la maximum de presa de senzație din vest. Li s-a reproșat alpiștilor că escalada a fost întreprinsă în scop de reclamă pentru un mare magazin cu articole de sport din München care l-a echipat. Li s-a reproșat că au făcut escalada în două etape: treimea de jos a peretelui au făcut-o cu o săptămînă înainte, fiind apoi obligați să se retragă; a doua oară au evitat această parte, intrînd direct în perete prin fereastra tunelului căii ferate Jungfrau. Dar acest lucru este acceptat de alpiști. Nenumărate premiere au fost făcute în rate, începînd cu cele mai celebre: peretele vestic al lui Petit Dru, peretele nordic al lui Grand Charmoz, peretele nordic al lui Cima Ovest di Lavaredo-direttissima. Personalități din lumea alpină ca Lionel Terray, Kurt Diemberger și Gaston Rebuffat l-au felicitat pe Hiebeler, ca și pe tovarășii săi, pentru prima lor. Ceea ce a dat însă apă la moară presei de senzație a fost faptul că Hiebeler a afirmat la început că escalada s-a făcut într-o singură etapă de jos pînă sus.

CE ÎNSEAMNĂ ÎN LIMBA LOCUITORILOR DE LA POALE ?

HIMALAIA:

Uriaşul lanţ muntos din nordul Indiei, care se întinde pe 2500 km şi cuprinde toate cele 14 vîrfuri care depăşesc 8000 m, îşi trage numele de la cuvîntul sanscrit hima, care înseamnă frig, zăpadă, iarnă. Traducerea cea mai apropiată a numelui Himalaia, ar fi deci munţii înzăpeziţi.

CIOMOLUNGMA:

Numele cu care localnicii au botezat cel mai înalt munte din lume, Everestul (8882 m), înseamnă în limba tibetană zeita mamă a pămîntului, locuitorii de la poale avînd credinţa că sus pe vîrf îşi are lăcaşul zeita care a creat pămîntul. „Miti-guti cha-fu long-nga” nu e un nume tocmai uşor de pronunţat pentru noi. Şi totuşi ar merita reţinut pentru că în toponimia locală indică — la fel ca Ciomolungma — vîrfurile Everest. Pe limba noastră „miti-guti cha-fu long-nga” înseamnă „Muntele pe care-l vedem din orice loc şi pe care orice pasăre orbeşte dacă zboară atît de sus”. Iată o denumire din care lipseşte poate simplitatea, dar nu poezia.

KANGCENJUNGA:

Numele celui de al 4-lea vîrf în ierarhia uriaşilor care depăşesc 8000 m, Kangcenjunga, înseamnă în limba localnicilor, cele cinci comori ale zăpezilor. El a fost atribuit datorită faptului că muntele are cinci vîrfuri care sînt totdeauna abundent înzăpeziţi, Kangcenjunga fiind primul uriaş înfîlmit de muson, vînt care aduce o cantitate deosebit de mare de precipitaţii. (Muntele se află la capătul estic al Himalaiei şi este separat de cîmpia Bengalului prin contraforţi puţin înalţi).

HINDU-CUŞI:

Lanţul muntos care ocupă jumătatea de nord a Afganistanului, culminînd în vîrfurile Tirachmir (7750 m), cucerit de alpinişti norvegieni în 1950, are un nume care în traducere înseamnă omorîtorul de hinduşi. El a fost botezat astfel fiindcă localnicii cred că hinduşii care vin din India caldă-roasă îşi îndrăznesc să urce pe aceşti munţi, pier în zăpezile veşnice ce-i acoperă.

ANNAPURNA:

Primul munte de peste 8000 m cucerit de alpinişti în 1950 şi care a deschis seria marilor cuceriri himalayene, poartă numele zeiţei semănăturilor, a recoltelor, care în acelaşi timp este zeita abundenţei în mitologia hindusă.

TIAN-ŞAN:

Cel mai vast sistem muntos din lume (el are o lungime de 3000 km şi acoperă o suprafaţă de 1 milion km²), aflat pe teritoriul U.R.S.S. (1/3) şi R.P. Chineză (2/3), are un nume prin care chinezii caracterizează climatul local: munţi uscaţi. Umiditatea în acest uriaş lanţ muntos este foarte redusă.

KHAN-TENGRI:

Vîrfurile cel mai înalt al Tian-Şanilor, care se ridică pînă la 7340 m altitudine, este numit în limba localnicilor stăpînul cerului. Numele se datoreşte alurii dominante a acestui uriaş. Khan-Tengri a fost escaladat pentru prima oară în 1931 de o expediţie a alpiniştilor sovietici.

ALTÎN-TAG şi USTUN-TAG:

Zidul nordic al podişului Tibet este format de uriaşul lanţ muntos Kuen-Lun, care rivalizează ca lungime cu Hindu-cuşii şi Himalaia (se întinde şi el pe aproape 3000 km şi are cea mai mare altitudine medie: peste 6000 m). Kuen-Lun este numele unui personaj fabulos din mitologia chineză şi se dă întregului lanţ. Cele două culmi principale ale sale se numesc Altîn-tag, adică munţii de jos şi Ustun-tag sau Arke-tag, adică munţii dinapoi, sau munţii de sus.

MUSTAG-ATA:

Unul din vîrfurile cele mai înalte din munţii Kasgarului (Kuen-Lun occidental), o piramidă uriaşă de marmură albă care iese în afară din culmea principală, se numeşte Mustag-Ata, ceea ce în limba chineză înseamnă stăpînul cerului. Înalt de 7946 m, „stăpînul cerului” a fost cucerit de prima expediţie comună a alpiniştilor sovietici şi chinezi, organizată în 1956. În acest an, la 31 iulie, 31 de participanţi ai expediţiei au ajuns pe vîrf.

CHIMBORAZO:

Vîrfurile cel mai înalt din Anzii Ecuatorului (6310 m), crezut cîndva cel mai înalt munte din lume, poartă un nume care în limba locuitorilor din Quito înseamnă zăpezile lui Chimbo, Chimbo fiind unul din cele 13 mici state care existau înainte în jurul muntelui.

NANDA DEVI:

Numele piscului din Himalaia occidentală, socotit în 1937, cînd a fost cucerit, înalt de 8548 m, dar care în realitate nu are decît 7816 m, înseamnă în limba locuitorilor provinciei de la poale (Sarh-wal-India) zeita Nanda. Legenda locală spune că Nanda a fost fiica regelui provinciei şi s-a refugiat pe munte după înfrîngerea armatelor tatălui său de către cuceritori.

LHO-TSE:

Numele uriaşului pisc de 8501 m, din imediata apropiere a Everestului, înseamnă, în limba tibetană, piscul de sud. Interesant este faptul că nu localnicii l-au botezat, ci participanţii la prima expediţie de recunoaştere a Everestului, din 1921.

NANGA PARBAT:

Cel mai vestic pisc de peste 8000 m (8115 m) din Himalaia, pentru a cărui cucerire s-au făcut cele mai multe sacrificii omeneşti şi care pînă la urmă a fost învins de alpinistul austriac Hermann Buhl într-o impresionantă ascensiune solitară, are mai multe nume date de locuitorii de la poale (Caşmir). Cel mai cunoscut, Nanga Parbat înseamnă, în limba lor, muntele golăş; al doilea nume, Diamir, înseamnă muntele rege.

PAMIR:

Platoul cel mai înalt de pe glob, numit pentru aceasta şi „Acoperişul lumii”, se ridică uriaş între fluviile Sir-daria şi Amu-daria. În privinţa numelui acestui podiş, exploratorul N.L. Korjenevski crede că vine de la „Po-i-mor” adică „La picioarele morţii”, inscripţie săpată pe inelele de fier purtate de localnici. Se pare însă că mai degrabă „Pamir” vine de la „Bami-duniag” (acoperişul lumii), prin contopirea cuvîntului „bami” — acoperiş cu terminaţia „ohor” — dînd Bamer sau Pamer, cum îl numeşte Marco Polo, adică Pamirul de azi.

Consumatori de produse petrolifere.

COMERCIALIZAREA

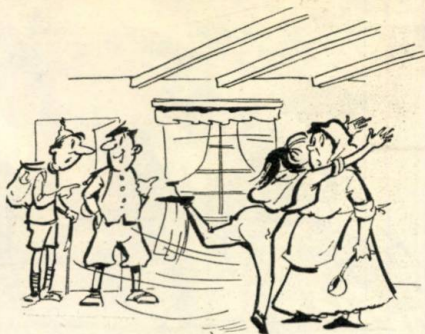
PECO

PROD. PETROLIFERE

Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei
D. G. A. D., prin bazele de desfacere
asigură aprovizionarea cu:

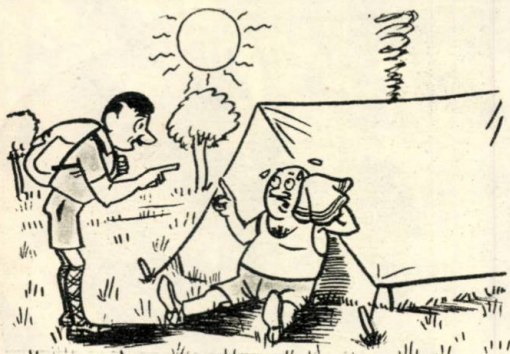
*Benzină aviație ★ Benzine cu cifre octanice superioare ★
Benzine extracție ★ Uleiuri speciale motoare auto și industriale
★ Motorină pentru motoare Diesel și industriale ★ Petroluri
Combustibil de calorifer și industrial ★ Păcură ★ Bitum
pentru izolații, drumuri și lacuri ★ Gaze lichefiate ★ Unsori
și vase line, precum și orice alte sortimente de produse
petrolifere.*

Depozitele din întreaga țară pot satisface cererile
dvs., iar stațiunile de desfacere cu amănuntul vă
stau la dispoziție pentru alimentarea autovehicu-
lelor, motocicletelor și consumul casnic.

— Nevastă-ta o cunoaște pe cabanieră?
— Aș! E un truc al ei, ca să obținem locuri
bune...

Desen de D. PETRICĂ

— Nu-i mai răcoare în cort?
— În principiu, da. Dar nevastă-mea nu
suportă soarele și atunci gătește înăuntru!

Desen de F. GHENĂDESCU

Întoarcere de la munte...

Desen de N. ARION

— Nu mișcați! E pentru gazeta de perete
a pădurii...

Desen de GH. CHIRIAC

DEZLEGĂRILE JOCURILOR

LA MARE (pag. 47)

MARE — EFORIE — T; AGITATA — PESTE;
NISIP — LI — STUC; GG — CURENTI — ZH;
AER — SEZON — ALI; LAOS — SAT — ICAR;
I — AIST — ARSA — G; AMINA — CTA — SAH;
ATE — BRONZARI; IMA — ORAR — V — SO;
AA — IDEM — COPIL; HIDRO — ADUNAT;
TABARA — AMIRAL.

CABANE (pag. 63)

BOLNOC — EST — ARSA; R — SEMENIC —
ALPIN; AR — GURA — ASI — UMA; NAMOL
— PARING — B; EROI — CAMIN — APAO;
SATUL — SUSAI — ATA; TULANT — O —
ARPAS; I — F — CIUCAS — EU — A; PAS —
ZIAR — INSA; MUGOSA — SANATATE;
UDE — UMEA — ORE — LA; GUTIN — R —
DUNARE; IT — HARGHITA — STA.

LACURI (pag. 79)

SNAGOV — TASAUL; LACUL ROSU — UZI;
APE — TAT — RAZIM; NI — SINOE — MINA;
I — OCNA — PLATAN; CAPRA — FIARE —
U; NEO — GIRLA — CR; CARPATI — A — TEI;
I — EOL — NO — BOR; UU — ABATUTA — NI;
CRISANA — ALPIN; ASTA — T — GREACA;
SUI — HERASTRAU.

TURISM (pag. 95)

EFORT — BUSOLA; SARE — CARARE; CUI —
CABANA — S; ANEMONE — A — PT; LANURI
— ETALA; A — T — TRECATOR; DRAM —
IAHT — IM; AE — UH — OIER — I; TUSNAD
— P — HAN; NATIONAL — PA; VILEGIATURA.

FLORA ȘI FAUNA (pag. 111)

PRIVIGHETOARE; LISITA — VULTUR; OS —
SOIA — GAITE; PINI — ERG — R — AT;
I — UNS — MOLID — E; SCATHI — ITIT; VII —
ETERN — NIT; AC — OJA — AIL — PA;
CAPRA — PM — ITAR; I — IARBA — SPERA;
JE — IENUPER — S; TISA — TARANESC;
MREANA — STINCA.

MONUMENTE ALE NATURII (pag. 127)

APA — ALBUMITA; LEBADA — SINGE; UL
— CASCADE — R; NIL — SCI — ALBA; CAL
— ANOSTE; GAROFITA — IUC; INITIE — SI —
SR; G — CUI — GEMENE; ARES — DU —
INIA; NA — ICURI — OTS; TRA — INAMO-
RAT; IEDERA — ULM — A.

SPRE CRESTE (pag. 159)

MOLDOVEANU — AS; INEU — ALPINIST;
NT — RARAU — IR — I; D — BURA — SURIAN;
RARIS — SEMENIC; ARATAT — NA — ANA;
INO — GAINA — O; BN — AC — R — ALM — L;
U — BRASOV — BABA; CARE — OMUL — LAC;
ERA — PLAI — PANA; GOZNA — TRASCAU;
INITIA — ITI — TT.

APE (pag. 175)

TIRNAVA — TAITA; RA — PREDEAL — UM;
OLT — ADAS — MARA; TOANCE — TRAI — R;
UM — O — ARIES — VA; SIRET — EVA — SAD;
TU — USCA — SARI; PATAT — ELAN — DA;
O — ESOP — AMARA; IS — AVUT — AGORA;
ALINAT — ATOM — S; NERA — NICOVALA;
APA — SABAR — NOU.

5 MINUTE DE GÎNDIRE ! (pag. 186)

Monoverbe... urbane: Birlad, Carei, Bacău, Sibiu.
Criptografie ... iernatică: După ninsoare pe Mun-
tele Mic.

Triverb turistic: La Bilea — Lac.
Monoverbe cabanier: Curmătura, Fintinele.
Monoverb alpinistic: Gâlbinele.
Monoverb muntos: Ineu.

LA DRUM...

Cine a citit „Cartea ghețurilor“, va fi călătorit cu gândul alături de Iuhan Smuul în cel de-al șaselea continent, admirând faptele eroice ale oamenilor sovietici pe tărîmul alb al Antarcticii. Cine a urmărit naufragiul de bunăvoie și deloc gratuit al doctorului Alain Bombard, se va fi emoționat de rezistența omenească, în luptă veșnică cu stihiiile. Cine a însoțit pe naturalistul polonez Arkady Fiedler prin hățișurile înfiorătoare ale Amazoanelor, se va fi încântat de minunățiile și tainele lumii vegetale și animale.

Există în oameni o curiozitate firească — sporită prin lectură — care-i îndeamnă să vadă, să cunoască, să afle. Care tînăr nu s-a visat alturi de Gagarin sau Titov în cabina cosmonavei? Care tînăr nu s-a visat cărînd măcar pioletul lui Tensing sau Hillary în „înalta aventură“ pe Ciomolungma? Care tînăr nu s-a visat pescuind dorade pe pluta lui Thor Heyerdhal sau măcar pe cea a lui Eric de Bishop?

Transhumanța a fost turismul oamenilor primitivi. Turismul modern este transhumanța conștientă, rafinată, a oamenilor avizi de cunoștințe, de cultură, de prietenie. Călătorim în țări vecine și mai departe. Turiști din lumea întreagă vin să ne admire țara și să ne stringă mîinile. Din acest neîncetat schimb de experiență, din această perpetuă transmitere vizuală de bogății naturale, din acest negoț (onorabil în ierarhia comercială) — se naște turismul. Și numai în acest fel turismul devine, cu adevărat, un mesager al păcii.

A călători, a cutreiera, a drumeți, a colinda, a hoinări — multitudinea acestor noțiuni (în care diferențele minime de nuanță nu mai contează), prezența lor multiplă în toate limbile pămîntului, dovedește un ideal de cînd lumea. Dar a porni la drum presupune un punct de plecare, un loc de start, cum ar spune sportivii. A ignora această obîrșie înseamnă a anula valoarea curiozității noastre, indiferent de destinație. Transcriind această idee pe plan național, obținem următoarea recomandare: nu trece dincolo de bariera urbei tale, pînă nu faci cunoștință cu toate locurile ei memorabile! Traducînd aceeași idee pe plan internațional, obținem următorul sfat: nu pași dincolo de fruntariile țării pînă nu te îndestulezi cu propriile ei frumuseți! Și, slavă naturii, avem o patrie înzestrată, ca puține altele, cu darurile firii, cu podoabele cerului și munților, cu salba apelor și a mării, cu cununa pădurilor și a dealurilor.

Ați pătruns vreodată printre ramurile de piatră ale Retezatului? Ați stat vreodată sub pologul de argint al unei nopți cu lună, așternut peste litoralul Mării Negre? Ați suit vreodată prin pădurile și tăcerile pietrificate ale marilor piscuri făgărășene? Ați închinat vreun concediu împărăției caprei negre și a șoimului din tărie? Ați cules vreodată cu mînă proprie o gențiană sau o albuimiță? Ați mîngîiat vreodată beteala unui torent zburdalnic spînzurat de-o ripă? Ați pîndit vreodată, în abureala zorilor, prima filfire de aripă a pelicanilor din Deltă?

Dacă n-ați făcut toate astea și încă altele, dacă n-ați săvîrșit decît o parte din ele, — porniți îndată la drum! Cunoașteți-vă țara, cu tot ce are ea mai frumos și mai bun, cu ce a dăruit-o natura și cu ce i-am adăugat noi, cu mîinile noastre!

Nu-i vorbă, Dhaulagiri, Kangeenjunga, Annapurna, Tian-Șan, Ucayali, Kilimandjaro, sună exotice ca o chemare tainică, dar depărtată. Cuvinte mult mai apropiate, originale în varietatea și asonanța lor, trebuie să ne spună însă și mai mult: Izvorul Muntelui, Peleaga și Păpușa, Scărișoara și Ponorul, Semenicul și Almașul, Gîrbova și Clăbucetul, Bilea și Viștea, Rarăul și Duruitoarea, Gutîiul și Prislopul, — un pomelnic nesfîrșit, dar drag nouă tuturor. Căruia i-am putea adăuga, cu tot atîta căldură: Oneștiul și Săvineștiul, Năvodarii și Victoria, Bicazul și Galații renăscuți sau Suceava nouă.

Mărturișiți sincer: de cînd n-ați mai pus mîna pe o carte de geografie a patriei, după terminarea școlii? Încercați s-o faceți și nu veți regreta. Sau — și mai ușor — înscrieți-vă la prima excursie. Turismul e astăzi cel mai bun vehicul pe căile geografiei. Iar la capătul drumului ne așteaptă simțămîntul cald, plăcut, înălțător, al dragostei sporite de patrie!

VICTOR BÂNCIULESCU

**TURIȘTI,
ALPINIȘTI,
PRIETENI AI NATURII,
IUBITORI DE DRUMETIE!**

ALMANAHUL TURISTIC 1963

— la al patrulea an de apariție —

așteaptă contribuția voastră pentru a-și îmbunătăți conținutul și calitatea. Trimiteți-ne propunerile voastre, notele de drum, impresiile culese în excursii, descrierile itinerariilor parcurse, cele mai reușite fotografii etc. pe adresa:

**O.N.T. CARPAȚI
OFICIUL DE PROPAGANDĂ
BUCUREȘTI, CALEA MOȘILOR 82**

Mulțumim pe această cale tovarășilor: A. Brezianu, ing. V. Georgian, V. Gorănescu și ing. N. Popescu (București), dr. D. Speranția (Arad), I. Dobrescu și Fl. Mîrțu (Cimpulung-Muscel), N. Brînda (Cluj), V. Anghelescu și ing. I. Dragomir (Onești), pentru materialele (texte și fotografii) pe care ni le-au trimis — răspunzînd apelului nostru din almanahul pe anul 1961 — și pe care le găsesc publicate în lucrarea de față.

Fotografiile au fost executate de:

Ș. ANDRONESCU	G. MANIU
D. BĂDESCU	F. MÎRȚU
F. BRANDRUP	T. ORGHIDAN
E. CRISTEA	I. PETEU
I. DOBRESCU	N. POPESCU
A. FILIP	V. PUȘCARIU
V. GEORGIAN	C. SĂVULESCU
D. GRIGORESCU	M. SIMIÖNOVICI
D. IORDĂCHESCU	D. SPERANȚIA

precum și de serviciile fotografice: Agerpres, C.P.C.S., Inst. Geologie—Geografie, Inst. Folclor și O.N.T. Carpați

* * *

Fotografiile de peste hotare ne-au fost puse la dispoziție de agențiile priene:

BALKANTURIST	IBUSZ
CEDOK	INTURIST
D.E.R.	ORBIS

* * *

ALMANAH TURISTIC 1962

Redactor responsabil:	VICTOR BĂNCIULESCU
Prezentare grafică:	PETRE CARP
Tehnoredactor proiectant:	MARIN NICULESCU
Tehnoredactor:	MIRCEA GRIGORESCU
Corectori:	VICTORIA IANCU
	ELENA SAVA

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Științei „I. V. Stalin” — București

1967

